Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Erindringer

om

mig og mine Samtidige.

Af

Jens Kragh Höst,

Doktor juris, Medlem af det Skandinaviſke Literaturſelſkab, det kongelige norſke Videnſkabersſelſkab og det kongelige würtembergſke Selſkab af Danevenner ved Donau.

Kjöbenhavn 1835.

Paa Bog- og Papirhandler C. Steens Forlag.

Trykt i S. L. Møllers Bogtrykkeri.

Til

Høivelbaarne Herr Stabschirurg

Joh. Chr. Wilhelm Wendt,

Doktor, Professor, Overmedikus, Ridder af Dannebroge og Dannebrogsmand.

Min ædle Wendt, ſom mig ſnart tretti Aar
En ærlig Ven, en huld Velynder var,
Som mig ej ſveg i lyſe, mørke Kaar,
Modtag et Tegn, at Dig ſaa kjær jeg har.

Minervas og Hygæas Yndling Du
En dobbelt Krands om aandrig Tinding bær,
Taknemmelig ſaa Mangen har i Hu,
At ved Din Id nu karſk han vandrer her.

Din Konge tro, af Ham til Gjengjeld nød
Du paa Hans Gunſt, Hans Tillid mangt et Pant.
I husligt Favn Dig Hvilen ſmiler ſød;
I Vennekreds Oprigtighed Du fandt.

Vær længe end, Du ſande Hædersmand,
En Fryd og Pryd for elſket Fædreland!

Jens Kragh Hoſt.

Jeg Jens Kragh Høst er født den 15 September 1772 paa Øen Sankt Thomas i Vestindien. Min Fader var Georg Høst, en Søn af Christen Høst, Præst for Witthen, Halbum og Hasteen Menigheder, Provst i Sabro og Vester Liisberg Herreder i Aarhus Stift. Han blev født den 8 April 1734 i Landsbyen Witthen, et Par Miil fra Aarhus, og fik i Daaben det Navn: Jørgen Hjerfing, efter sin Morfader, Sognepræst for Lyngaae og Skjød Menigheder; men ombyttede siden under sit Ophold i Marokos Jørgen med det udenfor Danmark mere kjændte Georg.

Min Slægt paa Fædreneſiden ſtammede fra Straßburg, hvor i den ſidſte Halvdeel af det femtende Aarhundrede en Herbſt levede, ſom en agtet og formuende Bygmeſter. Hans Søn, der var Maler, gik til Baſel og blev her den 25 Januar 1507 Fader til en Søn. Denne, ved Navn Johannes, blev opdragen paa den videnſkabelige Vej, ſtuderede fire Aar under Theophraſtus Paracelſus i Huſet hos ham, og blev Profeſſor i det Græſke i Baſel, hvor han knyttede Venſkab med Erasmus Roterodamus. Han opgav imidlertid Embedet og anlagde et Bogtrykkerie, hvorfra han udfærdigede mange gode Skrifter, for en Deel fra hans egen Pen*). I

*) Die woleingerichtete Buchdruckerei, Nürnberg, 1721.

hans Sindbillede var den græske Digter Arion, undertiden omgiven paa høire Side af de Ord: **Invia virtuti nulla est via** ɔ: Uvejbar er for Dyden ingen Vei, paa Venstre af de: **Fata Viam invenient** ɔ: Skjæbnen Vej finde skal. Efter Tidens Skik benævnede Han sig paa sine Skrifter **Oporinus**, hvilket paa Græsk betyder høstlig, af **Opora**, Høst. Han var almeenagtet og blev af Kurfyrsten i Pfalz Friedrich kaldet til Heidelberg. Han døde den 6 Juli 1568 og efterlod sig et lysende Minde. Naar Hans Efterkommere flyttede til Danmark, hvor de oversatte Herbst til Høst, veed jeg ikke. I 1648 udgav en Jens Jensen Høst i Kjøbenhavn **Annulus pronubus spiritualis**, ɔ: den aandelige Trolovelsesring, sangviis*).

Efter allerede at have taget theologisk Examen og prædiket til Dimiss, besluttede min Fader 1760 at gaae til Marokos, som Kommis ved det dansk-afrikanske Kompagnie. Her blev Han 1766 efter Kejserens eget Forlangende Vicekonsul i Mogodor eller Suira, og var sit Fædreland til meget Gavn, især derved, at Han havde vundet saadan Færdighed i det Arabiske, at Han uden Tolk kunde tale med Keiseren**). Efter Hjemkomsten til Kjøbenhavn 1768 forlod Han dette snart igjen og reiste, som Sekreteer ved Sekreteraadet paa

*) Worms Lexikon 3, 475.

**) G. Høsts Efterretninger om Marokos og Fes S. 214 og fl. St. Hans Mohamed Ben Abdallahs Historie S. 41—53, og det dansk-afrikanske Kompagnies Historie af Rasmussen S. 160, 177, 191, 205, 207, 215.

Sankt Thomas i Vestindien, til denne Ø. Ved min Fødsel var Han, med Titel af Kammerraad, Medlem af nysmeldte Raad, hvorhos han beklædede flere Embeder. Han var Notarius publikus, Skifteforvalter for de kongelige civile Betjenter, Kirkeværge og Kasserer for den Kongelige Overskatte-Direction og Justitskasse.

Min Moder Birgitte Henrike Kragh, født den 3 Januar 1754 paa St. Thomas, var yngste Datter af Kommandanten paa Sankt Thomas Oberst Jens von Kragh. Denne retskafne og dygtige Mand var, ligesom min Fader, en Jyde. Kun atten Aar gammel havde Han ægtet en Enke paa sex og tredive; men de levede, den forskjellige Alder uagtet, i det lykkeligste Ægteskab. Fra Kjøbmandsbetjent af opsvingede Han sig til den høieste Post paa Øen.

Efter min Morfaders Død den 29 April 1773 var min Fader, som alt en Tidlang i hans Sygdom havde forrettet hans Embede, indtil midt i 1774 Vicekommandant. Men, efterat være bleven afløst af Oberst de Malleville, som virkelig Kommandant, forlod Han, 1776, formedelst sin svækkede Helbred, med Vartpenge, ledsaget af sin Kone, mig og min Syster Elisabeth Vestindien og reiste tilbage til Fædrelandet*).

Undervejs maatte det Skib, hvorpaa vi vare ombord, for Uvejr søge ind til Egvog, en Ubhavn i Nærheden af Sta-

*) Af G. Høsts Efterretninger om Sankt Thomas S. 160—77 og min Clio Hf. 2.

vanger. Her saae jeg fra en Klippe Fruentimmer roe en Baad — det første Syn jeg kan erindre mig. Saa dybt Indtryk gjorde det.

Vinteren efter Hjemkomsten til Kjobenhavn saae jeg første Gang Sneefog. Min Moder, som heller aldrig havde seet Saadant, viiste mig det med Udraabet: Barn, see de hvide Fugle!

I Sommeren 1777 foretog min Fader sig, med Kone og Børn, en Reise til Jylland for at besøge sin Slægt. Tillige vare vi i Faaborg, hos Ritmester, siden Generaladjutant, von Hensler, gift med min Moders Syster, og paa Samsoe hos hans Broder Jens Høst, da Forpagter paa Samsoe, forhen, ved Udbrudet af Krigen med Rusland, Lieutenant ved Landetaten.

Efter Tilbagekomsten til Kjobenhavn udarbeidede min Fader, som imidlertid med forøgede Vartpenge var bleven udnævnt til virkelig Justitsraad, sine Efterretninger om Marokos og Fes, samlede der i Landene fra Anno 1760 til 1768. De vare først egentlig blot bestemte for Venner. Men opmuntret af disse, især af den berømte Carsten Niebuhr, og understyttet af en Subskripsion paa 300 Exemplarer, hvoraf Kongen tog 30, udgav min Fader i 1779 Værket, trykt hos N. Møller, den Tids bedste danske Bogtrykker. Det var prydet, foruden mange andre Kobbere, med Forfatterens særdeles lignende Billede, efter Lorentzens Malerie, stukket af Meno Haas, nedenunder havde hans Frænde den lærde C. F. Badskjær sat et latinsk Vers.

Bogen ikke alene vandt almindeligt Bifald i Fædrelandet, men, da den et Par efter af Auditør Suſemihl var bleven overſat paa Tyſk, udbredte den ſin Forfatters Berømmelſe ogſaa udenlands. Herder nævnte Forfatteren iblandt Folkekundſkabens første Skabere*).

Min Fader beſtemte mig for den videnſkabelige Bane og gav mig til første Veileder paa den en blid, venlig Mand i Juriſten Anders Binding. Iblandt dennes Omgangsvenner var den mig ſiden ſaa kjære, ved Indſigt i det latinſke Sprog og i Lovkyndigheden udmærkede Jakob Juſt Gudenrath.

Nu kjøbte min Fader en Gaard i Gjentofte, en Mil fra Kjøbenhavn og levede der et Par Aar. Ligeover for os boede Johannes Ewald, til Hvem jeg ofte havde Ærinde fra min Fader**). — Da imidlertid Roſenkrone var bleven Miniſter for det udenlandſke Departement, udnævntes min Fader til anden Sekreteer ved dette, og maatte nu, for at røgte ſit Embede, vende tilbage til Kjøbenhavn***).

---

*) Min Clio Hft. 2, S. 141 f.

**) Min Fader omtales i et Brev fra Ewald til Maleren Poulſen, ſ. min Chronos Hft. 2.

***) Jeg erindrer herfra en Anekdot. Under ſit Opholdi Gjentofte havde min Fader Beſøg af en tripolitanſk Geſandt. I ſamme Anledning vare endel ſmukke unge Piger indbudne. Den ſkjæggede Afrikaner udbad ſig et Kys af Enhver iblandt dem. Ingen nægtede ham det. Kun en midaldrende grim Dame ſagde nei.

I 1783 forlod Binding mig og gik som Prokurator til Veſtindien, hvor Han et Par Aar efter døde i ſin fejreſte Alder. I hans Sted fik jeg til Lærer en Theolog: Johannes Kattrup, en ſtrængt retſkaffen Mand, ſom, foruden i ſit egentlige Fag, var ſaare omhyggelig for at give mig en god Grundvold i de tre lærde Sprog. En Underofficeer af franſk Fødſel talede ſit Modersmaal med mig. Desforuden holdt min Fader Lærere til mig i Muſik og Tegnekunſt, lod mig og en Tid beſøge Malerakademiet; men aldeles blottet for Kunſttalent gjorde jeg ingen Fremſkridt. Til Konfirmaſionen Mikkelsdag 1787 forberedte mig den værdige, tænkſomme Kapellan ved Holmens Kirke Johan Chriſtian Høier, ſiden Sognepræſt ved ſamme Kirke, og Provſt ved Søetaten og Garniſonen. Han gav mig beſtandigen ſærſkilte Timer.

I Efteraaret 1786 var jeg ſaa heldig at ſtedes til Forelæsningerne i det da nys oprettede Efterſlægtſelſkab. Her hørte jeg over det engelſke Sprog Tode, ſom fra den Tid af ſtedſe udmærkede mig med Velvillie, over Statsekonomien Pram, hvis Ynde ſt jeg fra første Aften, af Ham tilſpurgt om det Foredragne, for beſtandig vandt, over det danſke Sprog den lunefulde Riber og over Technologien den værdige Jakob Dreyer. Ogſaa lærte jeg at kjende den blide, ſvagelige Storm. Nahbek havde jeg allerede, vel i 1782, ſeet hos Roſings.

I Vinteren 1787—88 bivaanede jeg Forelæsninger hos Jakob Baden over Horatſes Breve og hos Lauritz Sahl

over Epiktet. Jeg vandt Bugges Opmærksomhed. Da Baden paa sit første Examinatorium havde ladet mig oplæse og oversætte Horatses: **Prima dicte mihi etc.**, sagde han: det var godt; De læser det endog godt op. Jeg havde vidst at tilegne mig Hans særegne vægtfulde Oplæsningsmaade — en Fængsomhed, jeg siden ved flere Leiligheder gav Prove paa. Ogsaa hørte jeg i denne Vinter, daværende Magister, siden Professor, Frederik Sneedorffs høist behagelige Forelæsninger over de tre sidste Aarhundreders Historie, hvilke især indgode mig Lyst til denne Videnskab og Kjærlighed til Læreren. Ingen Mand nærmede sig, som Han, mit Ideal af Elskværdighed. Ingen ønskede jeg som Ham at ligne. Til Universitetet blev jeg derfor og, da Kattrup ej havde Ret til at dimittere, dimitteret af Sneedorf. Han begyndte sit Testimonium med de Ord: **Fortes creantur fortibus.**

Ved **Examen artium**, først i September 1788, erholdt jeg, endnu ikke sexten Aar gammel, af alle Examinatorer: i Theologien Janson, i det Latinske Baden, i det Græske Sahl, i Historie og Geografie Abraham og i det Hebraiske Nicolai Kall, Karakteren **Laudabilis** med Udmærkelse, men da jeg for den latinske Stil ikke naaede mere end **Laudabilis**, blev jeg kun den Anden af de for Konsistoriet Indkaldte og Berømte. Som Saadan holdt jeg den saakaldte **Gratiarum Actio**, og var den Første, som holdt den i ubunden Stil. **Petitio** tilkom den første Indkaldte C. H. Wilster.

Jeg besluttede at tage begge den filosofiske Examens

Dele paa eengang efter fem Maaneder. Jeg hørte fra November Forelæsninger over Filoſofie hos Riisbrigh og Gamborg, over Fyſik hos Kratzenſtein, over Mathematik hos Woldike og Bugge, over Hiſtorie og Hebraiſk hos Abraham og Nicolai Kall*), men ikke hos Baden og Sahl. Dog erholdt jeg ved den filoſofiſke Examen i April 1789 ikke alene af de syv Førſtnævnte, men ogſaa af de to Sidſte **Laudabilis** med Udmærkelſe. Badens Retfærd burde jeg ſaameget mere paaſkjønne, ſom jeg i Anledning af den formeente Tilſideſættelſe ved første Examen virkelig havde ubladt mig ubeſkedent om Ham, hvilket ſikkert var kommet til hans Kundſkab. Sahl ſatte jeg ved mine Svar i ſaa godt Lune, at Han, i Begyndelſen forſtemt, fordi jeg ikke til denne Examen havde hørt hans Forelæsninger, ikke alene gav mig dobbelt Udmærkelſe: to Kryds, men ſamme Dag uddelte endnu ni Udmærkelſer. Jeg var ved denne Examen den eneſte Indkaldte.

Kort efter min Optagelſe iblandt Univerſitetsborgerne forlod Kattrup min Faders Huus for at tiltræde et Kapellanie i Sjælland**). Jeg paatog mig mine yngre Brødres Under-

*) Hos Abraham Kall indfandt ſig engang en mig ubekjændt Mand, ſom før Forelæsningen udſpurgte mig om et og Andet. Da Kall var traadte ind, ſtudſede han ved Synet af Manden, men fattede ſig ſnart. Det var, ſom jeg ſiden erfarede, Riegels.

**) Han lever endnu, en høitagtet Olding, efterat have reſigneret paa ſit Sognekald i Udbye ved Holbek.

viisning, men beſad ikke Myndighed og Stadighed til at nyde dette Hverv vedbørlig; dog viiſte de Alle ſiden beſtandig mere og mindre Lyſt og Smag for Videnſkabelighed.

Ligeſom jeg havde havt Barndomsvenner, foruden i mine Syſkende, i T. L. Badſkjær, den brave C. F. Badſkjærs Søn, nu Major, Holſt, nu Kammerraad, og Oſtrup, nu Major, ſaaledes fandt jeg fra Forelæsningerne hos Baden og Sahl, ſaavelſom i de første akademiſke Aar, Ungdomsvenner i Peter Bugge, Stephen og Johan Carl Heger, C. Vilh. Heber, Pet. Wieck, C. G. Rafn, C. F. Hanſen, H. V. Lundbye, Henrik Steffens, Fr. Høegh Guldberg, Malte Conrad Brun, H. G. Sveiſtrup, O. H. Mynſter. Af diſſe rovedes mig ſnart ved Døden Hanſen, efter i 1789, under Mærket C. F., ei uden Bifald at have udgivet en om Talent og Hjerte vidnende Samling af: Forſøg i den alvorlige Digtekunſt*). Ogſaa den brave Wieck levede kun faa Aar**). Nuværende Etatsraad Sarborf, der underkaſtede ſig **Examen artium** ſamme Dag, ſom jeg, havde jeg kjændt fra mit tiende, ellevte Aar, da jeg for talrige Tilſkuere ſpillede Pagens Rolle i Engels Lyſtſpil Pagen og havde Hans Moder til Moder. Ihvor tidlig jeg begyndte at være Skuespiller, blev jeg det dog, af Mangel paa Anlæg, aldrig i udmærket Grad.

*) Bedømt i de lærde Efterretninger ſ. A. af Abrahamſon. Hanſen nævnes ej i Nyerups Literaturlexikon.

**) See Literaturlexikonet.

Ingen af alle mine Ungdomsvenner var mig imidlertid tilligemed mine Brødre trofast indtil mine Dages Ende, som Stephen Heger og C. V. Heber. I Hegers Faders, daværende Hof- og Stads-Rets Assessor, siden Konferentsraad Hans Hegers, Huus kom jeg alt oftere. Kredsen forskjønnedes af et Par elskværdige Døttre Karen Margrete, Rahbeks siden saa berømte Kamma, og Georgine Christiane, nu gift med Adam Ohlenschläger. Ingen af mine Venner saaes hellere af min Fader end Stephen Heger.

Efter at have taget de akademiske Examener begyndte jeg at sysle med det Arabiske, under Vejledning af min Fader, som med Færdighed baade kunde tale det og læse Haandskrifter deri. Jeg gjorde dog kun liden Fremgang og opgav snart det Sprogs Studium, saa jeg nu end ikke kjænder Bogstaverne. Imidlertid dyrkede jeg især med Iver Literærhistorien. Ogsaa hørte jeg Rahbeks Forelæsninger.

Endnu kun et Par Aars Student nød jeg, 1790, den Ære at optages i det af, den siden som Naturhistoriker hæderlig bekjændte, Gregorius Wad stiftede, for latinske Disputereøvelser bestemte, Filologiske Selskab, som iblandt sine Medlemmer, Alle ældre end jeg, talte Endeel af Danmarks ypperste Akademikere, saasom, foruden Wad selv, Ole Worm, Rahbek, Kierulf, O. D. Bloch, Hørbroe, og af endnu levende: Biskop Dr. Rasmus Møller, Amtsprovst Dr. Wedel, Pastor Magister Kofod og Pastor Joh. Chr. Bredsdorf. Kort efter min Indtrædelse standsede imidlertid

dette Selskabs Virksomhed og jeg traadte kun eengang frem, nemlig som Opponent imod Rahbek, der forsvarede sin Oversættelse af Brevet til Pisonerne.

Den franske Revolusion var i 1789 udbrudt, men vækkede endnu ingen levende Deeltagelse i mit ungdommelige Sind. Mine Fritimer anvendte jeg dels paa selskabelig Omgang med mine Medstuderende, dels paa at besøge Skuespillet. Det var i Henseende til dette de thaarupske Operetters Tid; og da Kronprinsen, vor nuværende Konge, efter sin Formæling, med Peters Bryllup modtoges i Skuespilhuset, var jeg En af dem, som med Nyerup havde aftalt at tilraabe Rosing et **Da Capo**, efterat han havde sunget: Ung Adelsteen paa Thinget stod. Skjønt forud underrettet herom, forvirredes Kunstneren dog ved denne Nyhed og føjede først Ønsket efter gjentagne Tilraab.

Mine Aftener tilbragte jeg ellers snart ved min Faders Side, eller hos Bugge, Heger, Joh. Colsmann, Wieck o. Fl. Vor Levemaade var uden Udgifter og Udsvævelser. Vi havde Intet at rutte med, og vi, som vel overalt den akademiske Ungdom i de Dage, vare ikke hengivne til støjende Forlystelser.

I 1790 valgte jeg efter min Faders Ønske Lovkyndigheden til mit Fag og hørte Forelæsninger hos Nørregaard og Colb. Ogsaa læste jeg selv flittig og tog ofte Natten med. At Advokat Klingberg undertiden overhørte mig i det Læste, gav mig Mod. Og jeg kunde allerede underkaste mig den latinske juridiske Examen i Januar 1792. Jeg blev

examineret af mine de fornævnte Lærere og af Eggers. Hvad der især hævede mig var, at jeg, og det med Færdighed, besvarede alle Spørsmaal paa Latin. Ikke alene erholdt jeg, baade for det Mundtlige og det Skriftlige, **Laudabilis**, men fik af Nørregaard det Tilsagn, at vorde anbefalet Universitetets Patron. Jeg høstede imidlertid aldrig end mindste Frugt heraf.

Neppe havde jeg fuldendt Universitetsborgerens Bane, førend jeg vilde betræde Skribentbanen. Tilstyrker fandt jeg i Stephen Heger, af hvis egne senere Arbeider hans Beskedenhed har lagt Skjul paa mange.

Jeg begyndte mit Forfatterliv faa Maaneder efter Examen, med at oversætte en meget smuk Fortælling af Schummel: Bønhørelsen eller det blinde Ægtepar, hvis Moral var: at, Alt hvad som skeer er til det Bedste, og at det, der synes at være største Ulykke og Modgang for et Menneske, tjener kun til at skaffe ham en større Lykke eller afværge fra ham et meget større Uheld. Skjønt unævnt, som Oversætter læste jeg dog naturligviis med Fornøjelse en fordelagtig Dom af Abrahamson over ogsaa min Andeel i Arbejdet.*)

Under Navn traadte jeg frem med en Oversættelse fra det Franske af Florians berømte episke Roman: Numa Pompilius, Roms anden Konge. Den udkom paa eget Forlag, havde et Par hundrede Subskribenter og blev trykket hos Nicolaus Møller. Anden Korrektur paa Fortalen til første Bind underskrev jeg den 10 Juni 1792.

*) Kjøbenhavnske lærde Efterretninger, 1792 S. 494.

Samme Formiddag gik jeg op i det Kongelige danske Canſellie og løſte min Beſtalling, ſom Prokurator ved Kjøbenhavns Hof- og Stads-Ret. For mit tyvende Aar var jeg ſaaledes baade Skribent og Embedsmand.

Endelig tiltraadte jeg ogſaa endnu ſamme Formiddag med min Fader en Reiſe til Tyſkland. — Min Fader havde i Grev Roſenkrone havt en ſærdeles Velynder, og var i Januar 1784, kort før Grevens Afgang, bleven Etatsraad. Vel traadte nu i April ſamme Aar Andreas Peter Bernſtorff igjen i Spidſen for Departementet, og med ham fulgte hans Ven Etatsraad Clauswitz, ſom under Ham havde været anden Sekreteer. Derfor blev min Fader dog ikke fjernet fra Forretningerne. Tvertimod. Den ædle Miniſter overlod ham Valget enten at vedblive ſin Plads ſom anden Sekreteer med førſte Sekreteers Lønning eller at ſtige til førſte Sekreteer, men kun med anden Sekreteers Lønning. En retfærdigere Udvej kunde ikke gives. Han kunde ikke have klaget om han havde ſeet ſin Formand ſig foretrukken. Min Fader, ſom endnu havde en Levning af Formue tilbage, og holdt Æren for Skovens favreſte Træ, valgte førſte Sekreteers Poſt. Etatsraad Clauswitz traadte ind efter ham. Nye Prøver paa Velvillie nød min Fader ſiden af Bernſtorff. Gjentagne Vanheld paadroge ham et apoplectiſk Tilfælde, ſom gjorde ham det vanſkeligt at ſkrive. Bernſtorff tillod ham at lade mig enchiffrere for ſig. Det er bekjændt, at Depeſjerne fra det udenlandſke Departement til vore Geſandter udenlands, ſom andenſteds, for det Meſte ſkrives i Tal. Den, ſom

ſkriver, maa hertil bruge Tabeller, hvorpaa forſkjellige Bogſtaver, Stavelſer, Ord, hele Meninger i tuſindtal ere betegnede, hver med ſit Talmærke. Dikterer nu En, efter at have kaſtet Øiet paa Tabellerne, en Anden Tallet, ſaa veed den Sidſte derfor Intet af Indholdet. Bernſtorff robte følgelig ingenlunde de diplomatiſke Hemmeligheder ved at tillade min Enchiffreren*). — Et tredie Beviis paa den ædle Miniſters Godhed for min Fader var dette. Efter aarlang Svaghed og Lidelſe af ſit apoplektiſke Tilfælde vilde Han ſøge Lægedom herfor ved de varme Bade i Wiesbaden ved Mainz. Bernſtorff ſkaffede ham en kongelig Underſtyttelſe af 500 Rbdr.

Den 10 Juni 1792 Kl. 12 ſteg jeg med min Fader ombord paa Kieler Paketbaaden Galeaſen Bonaventura. Iblandt de Medreiſende var en ung tyſk Kirurg Lembke, ſom var den eneſte Chriſtne, Raſk en tredive Aar derefter fandt i Perſien i Ispahan. Fra Kiel gik Reiſen over Hamburg til Celle, hvor vi beſøgte den uſkyldigen forfulgte Caroline Mathildes Kiſte. I Göttingen fandt vi af Landsmænd Hans Hagerup Falbe, Johan Erik Berger, Schack Staffeldt, Chr. Qviſtgaard, Grev Bille Brahe med hans Hofmeſter Frederik Stoud, og Hoppe med hans Hofmeſter Wad, Bernſtorffs Sønner: Chri-

*) Depeſjerne, hvorefter hver Sekreteer for ſit Rige ſkulde opſætte diſſe, ſkrev Bernſtorff Udkaſtet til, ofte ſaa ulæſelig og med ſaadanne Forkortninger, at Sekretererne, hvilke Poſteftermiddagen ſamledes for med fælles Granſken at læſe Udkaſtet, ikke kunde udfinde Meningen af Eet og Andet.

ſtian og Joachim. Næſten Alle kappedes de om at modtage mig med Venſkabelighed og undlode heller ikke at beſøge min ſyge Fader. Af de göttingſke Profeſſorer hoſpiterede jeg hos Heine, Schlözer, Pütter, Beckmann, beſøgte Heine, Spittler, Gatterer, Meiners, Reuſs, Feder, Käſtner. Derimod ſøgte jeg hverken Lichtenberg eller Bürger. Saa langt var jeg endnu tilbage! — I Wiesbaden opholdt vi os fem, ſex Uger. Herfra gjorde jeg to Udfarter til Mainz. Den ene Gang ſkete det med Stoud og Billebrahe, ſom beſøgte os i Wiesbaden. I Mainz ſaae jeg da den (legemlig) lille Keiſer Frantz, den (legemlig) ſtore Konge Friederich Wilhelm og den berømte Hertug af Brunsvig, hvilke efter Keiſerkroningen vare ſamlede til en Kongres hos Churfyrſten af Mainz. Paa Tilbagevandringen herfra, da Stoud og Billebrahe reiſte videre mod Syden, mødte jeg en Franciſkaner, Pater Alexius, der ſkulde forrette Gudstjeneſte i et Kapel i Wiesbaden. Han havde kjændt Frederik Sneedorf, ſom han ſærdeles roſte. Og med Deltagelſe erfarede han Sneedorfs bittre Død, hvorom jeg nylig var bleven underrettet fra Kjøbenhavn. Alexius var en behagelig Mand. Jeg hørte ham mere end eengang prædike. Men da jeg kort før min Afreiſe fra Wiesbaden efter Gudstjeneſten nærmede mig Ham, viſte han mig tilbage med de Ord: **habeo sacram cœnam apud me** o: jeg har den hellige Nadvere hos mig. Jeg ſaae ham aldrig ſiden, men erindrer ham med Agtelſe. Min anden Udfart til Mainz udførtes med min Fader, da jeg drak den koſteligſte

Rhinſkviin, men ſom rigtignok koſtede en hollandſk Dukat Flaſken. Vi beſaae blandt Andet et Munkekloſter med dets rige Kjælder og ſmukke Have. — Min Faders Henſigt med at beſøge Badet blev forfejlet. Han kom ligeſaa ſvag tilbage, ſom han var reiſt bort.

Efter Hjemkomſten til Kjøbenhavn begyndte jeg at føre Sager ved Hof- og Stads-Retten og fik ſnart adſkillige Kunder. — En Ven af mig, Albert Albertſen, der var Student med mig, blev min Fuldmægtig.

Nu vilde jeg ogſaa være juridiſk Forfatter og levere et Værk over den danſke Lovkyndigheds Literatur, ſamt, ſom Forløber, en Fortælling om Naturrettens Skjæbne i Danmark. En Indledning til dette Skrift lod jeg indføre i Ekkards Ugeſkrift: Samleren og derefter ſærſkilt aftrykke for Venner. Nyerup fandt, at den bebudede et „interressant og lærerigt" Værk*). Jeg udſtedede kort efter en Indbydelſe til Subſkripſion, men af Mangel paa Underſtyttelſe — da f. Ex. i Høieſteret ikke Een tegnede ſig — opgav jeg det Hele.

Imidlertid førte min lykkelige Stjerne mig til min forrige Lærer Sekreteer Pram. Han overdrog mig ſnart, efter Stephen Hegers Forſlag, i ſit Sted at udarbeide den hiſtoriſke Artikel i Minerva. Jeg begyndte med Januar 1793 og havde ſaaledes tilegnet mig Prams Stil og Aand, ſom Hiſtoriker; jeg ſkrev, efter Nyerups Vidnesbyrd, med ſamme Upartiſkhed, ſamme Circumſpection i Foredraget, ſamme Varſomhed i Udtrykkenes Valg, ſamme Deſpothad, ſaa at mangen

*) Lærde Efterretninger 1793 S. 204.

Kritiker tog det for Prams eget Arbejde*). I min første Maaned indtraf Ludvig den Sextendes Justitsmord, og dette vanskelige Æmne behandledes af mig saaledes, at ingen rolig Dømmende kunde være andet end tilfreds dermed. Vistnok yndede jeg den franske Revolusion, hvortil vel ogsaa min Omgang med dens varme Ven Nyerup bidrog. Men jeg agtede stedse Majestætens Liv for helligt og miskjændte ikke det meget Gode hos Ludvig, end ikke hos Marie Antoinette. Den fint dannede Kammerherrinde Suhm sagde: denne Gang har Pram skillet sig godt ved sit Arbeide. Ligesaa betænksom viste jeg mig i Fremstillingen af et Par Oplob, som omtrent paa samme Tid fandt Sted i Kjøbenhavn. Jeg skrev disse historiske Oversigter med lige Lyst og Held**). Desuagtet vedblev jeg dette mig hædrende og behagelige Hverv kun et Fjerding Aar, fordi jeg ikke fandt de 50 Rdr. aarlig, Pram kunde tilstaae mig, svarende til den Tid og Flid, Arbeidet kostede. Dog ophørte jeg derfor ikke endnu i den korte Tid, Pram fortsatte Udgivelsen af Minerva, at levere Bidrag. — I September 1793 gav jeg under Mærket N. R. M., det er, Nærum, en Besvarelse af det Spørgsmaal: Er man berettiget til offentlig at navngive anonyme Forfattere, hvilket jeg benægtede, med den Undtagelse, at den Anonym, der skjænder Andres Ære eller fordærver Sæderne, ikke bør skaanes,

*) L. E. 1794 S. 115.

**) Abrahamson erklærede og i Lærde Efterr. 1795 S. 32 de af mig forfattede Artikler for „saa saare velskrevne".

men tvertimod stilles offentlig til forhaanende Skue. Nyerup, der troede sig meent med N. R. M. (Nyerup Rasmus Magister) bestred mig i November og erklærede det endog for roesværdigt, at opdage saa mange Anonymer, som man kunde. I December gav jeg Replik. Rahbek afsagde i Januar 1794 den Eragtning: at Ingen i noget Tilfælde var berettiget til at bekjændtgjøre den anonyme Forfatter, uden Landets Domstole alene. Endelig dømte Abrahamson i Lærde Efterretninger, at Forfatterens Navn er den eneste virkelige Skræmsel imod en ondskabsfuld eller kaad Forfatter*). — I December havde jeg ifølge Prams Ønske med nogle Anmærkninger ledsaget en fra Viborger Samler optagen Afhandling om Norges Universitet. — Med denne Maaned fratraadte Pram Minerva og benævnde mig ved denne Leilighed sin Ven. At kaldes saa af den berømte Mand maatte for den tyveaarige Yngling være høist hædrende.

Pram var En af de ædleste Mænd, jeg har kjændt. For sine Venner var Han rede til hvert Offer, og sine Fiender lod Han vederfares mere end Ret. Vel foer Han undertiden op; men hans Vrede lagde sig snart og afløstes af den alvorligste Stræben efter at oprette det Forseete. Mange af mine behageligste Timer tilbragte jeg i hans Huus, og jeg holder den Benævnelse af: hans „alle Alderes Yndling", Rahbek i sine Erindringer giver mig, for En af mine hæderligste. — Han var en mægtig Aand paa Parnasset. Som Digter hørte Han til vore Ypperste, og Leopold sagde:

*) 1796 S. 50.

Entre Homer et Virgil il aura mon homage ɔ: Imellem Homer og Virgil af mig Han hyldes skal! Af Videnskaber var Han især hjemme, foruden i Æsthetik, i Statskundskab og Statshuusholdning. Men og i mange andre Fag: f. Ex. Fysik og Mathematik havde han seet sig om. Hvor mangfoldig hans Indsigt var, vise hans Skrifter. Hvor stor hans Videbegjerlighed var, sees af de mangeslags Forelæsninger, han indtil sin Alderdom besøgte*). Hans Stil som Prosaist var knudret og forviklet, men kraftig og kjærnefuld.

Kort forend jeg havde fratraadt den historiske Artikel i Minerva havde jeg i Forening med mine Medstuderende Frederik Høegh Guldberg og Jens Hansen Smith besluttet selv at udgive et Hæfteskrift af blandet Indhold under Navn af Dana, men Sander løftede Kritikens Svøbe, og, skjønt Tode bebudede, at Udgiverne ville blive Et af de kraftigste og faureste Kløverblade, som nogensinde har groet paa det danske Parnas, ophørte Udgivelsen af os dog med første Bind. Hofboghandler Poulsen paatog sig at udgive det andet, og hertil leverede jeg noget Oversat, ligesom jeg og til min egen Dana kun havde givet et Par Oversættelser fra Florian, hvilke endog vandt Sanders Bifald.

Udgiveren af Danas andet Bind, Hofboghandler Si-

*) See mit Skrift: Til Christen Prams Amindelse 1819, og min Nekrologie over ham i Statsvennen 1822 No. 6, Begge af Rahbek optagne i Supplementbindet til Prams Skrifter 1824.

mon Poulsen, var ikke alene en driftig Mand, som betalte efter den Tid ganske anstændig; men han var ogsaa en behagelig Omgangsven. Undertiden havde han hos sig Selskab, hvoriblandt Gudenrath, Haste, Hedegaard, Sveistrup, Odin Wolff. — Det var besynderligt, at denne Mand i sine sidste Aar skulde henfalde til det ræbsomste Menneskehad eller rettere Menneskefrygt.

Paa samme Tid som Dana, begyndte, under Nyerups Redaksion, Maanedsskriftet: Efterretninger om udenlandsk Literatur, der naaede tolv Bind og endte i Juli 1796. Nyerup kjændte jeg før min Reise til Tyskland fra Suhms Bibliothek, hvor han var Bibliothekar. Jeg var bestandig ikke alene den flittigste Medarbeider i Efterretningerne, men ogsaa den meest yndede. I den Halliske Literaturtidende 1794 No. 246 anførtes af de to første Bind med særdeles Bifald ni originale Recensioner, hvoriblandt sex vare fra min Haand. — Jeg fortsatte Efterretningerne med: nye Efterretninger, tre Bind 1796—98, understyttet af Collin, Hedegaard o. Fl.

Ikke længe efter blev jeg Nyerups Medarbeider i de Kjøbenhavnske lærde Efterretninger. Jeg begyndte med en Bedømmelse af Knigges, ved P. D. Faber oversatte, over Omgang med Mennesker*). Den behagede Nyerup meget, og jeg recenserede fra den Tid af indtil 1798. Ligesom jeg ved hin Recension maaskee bidrog til

*) 1793 S. 351—55.

at Forlæggeren, Direktør Schultz, lod den gode Bog omoversætte ved en bedre Haand: Lauritz Hastes, saaledes gjenoemgik jeg endnu i samme Aar Schneiders Oversættelse af Thorkelins bekjændte Karakteristik og Matthias Hagerups Lovtale over Tordenskjold. I Forstningen var mit Mærke især E. C—l o: en Creol, der, som bekjændt, betegner en indfødt Vestindianer. Allerede i det følgende Aar blev det J. K. H., og yderst sjelden skrev jeg siden nogen Recension uden dette Mærke. Skjul hadede jeg næsten altid.

Med Nyerup blev min Forbindelse stedse fortroligere. Jeg var hans jævnlige Gjæst og altid velkommen. Vi stemmede meget overeens, helst i Politik. Undertiden sang jeg til Hans eller Hans Kones Fødselsdag. — Som Videnskabsmand var Han især kyndig i Fædrelandets Historie og Literatur, som i den hele Literatur. Han havde tænkt over sit Modersmaal, men var selv ingen god Stilist; han faldt i det Haarde og Søgte. Nogle smukke Vers skrev han, især i Kæmpeviisemaneer. Som Bibliothekar kunde han neppe overgaaes i Beredvillighed. Selv den, han ei yndede, gav han Anviisning paa Hjelpemidler. Hans Meninger i Politik og Religion vare meget frie; de første forandrede sig noget med Aarene*).

I den første Halvdel af 1793 gav Tode i Iris en anbefalende Bedommelse af min Numa Pompilius og opfordrede mig til Mere. Taarerne strømmede af min Faders

*) See hans Autobiografi udgiven af Strøm 1829.

Dine, da han læste denne Recension. Ved en senere Leilighed skrev Tode i samme Maanedsskrift til mig:

Med Oversættelser begynder man,
Saa i det samme Fag, som Autor, skriver.
Du gav paa Dansk den blide Florian,
Dit Kald det er: vor Florian Du bliver.

Jeg blev det ikke!

I Sommeren 1793 tilbragte jeg sædvanlig fra Løverdag Aften til Mandag Morgen, da jeg maatte ind i Hof og Stads Retten, i Nærum hos Assessor Hagens. Datteren Elise var ligesaa dannet og aandrig, som blid og smuk. Hun gik mig undertiden et godt Stykke Vej imøde og fulgte mig et godt Stykke Vei derfra. Hun var forlovet med Søelieutenant Hohlenberg, der da var udenlands. Men hvor høi en Priis, Hun satte paa mit Venskab endnu efter mange Aars Forløb, har jeg siden faaet Visshed om. — I Nærum modtoges jeg desuden med Gjæstfrihed af Etatsraad Christian Colbjørnsen og Justitsraad Graah, ligesom i Sollerød af Pastor Nyholm. — I Hirschholm var den veltalende og hjertelige F. C. Gutfeld Sognepræst. Jeg vandrede undertiden fra Kjøbenhavn did og lagde Vejen tilbage ligesaa hurtig som Ageposten.

I Efteraaret 1793 blev jeg Medlem af det dramatisk-literære Selskab samme Aften som min Ven Thorvaldsen. Her kom jeg især i nærmere Berørelse med Rahbek, der var Sjælen i Selskabet, ogsaa i nogen med Liebenberg, Egholm, Rosted, Madame Buchholms Søn. Jeg

spillede kun sjeldent, men da og sjeldent uden Bifald, f. Ex. som Bitte Jonas i Vonner og Vanner, Skriver i Harlekin Patriot, Kadetten i Desertøren af sonlig Kjerlighed, Schlorum i Skuespillerskolen.

Min behageligste Omgang i Vinteren 1793–94 var i det hagenske Huus, hvor jeg blev behandlet med den allervenligste Opmærksomhed. Det var mig en kjær Sysselsætning, en Eftermiddag om Ugen at lære Datteren det Italienske, jeg selv havde lært om Formiddagen. Ved Lieutenant Hohlenbergs Hjemkomst fra sin Udenlandsreise trak jeg mig tilbage, fordi jeg befrygtede, at han kunde tiltroe mig andre Følelser end Venskabs.

I Efteraaret 1793 søgte jeg om allernaadigst Tilladelse til at gjøre Prøve for Advokaturen i Høiesteret. Den blev mig forundt, skjønt jeg neppe havde fyldt mit et og tyvende Aar. I Januar 1794 tragtede jeg de til en Prøve bestemte tre Gange frem i Skranken. Min Indledningstale var ligesaa skjøn som kort. Ogsaa var jeg ikke uden udvortes Talegaver. Men som mit Bryst var for svagt til at fylde den store Retssal, hvorfor ei heller Justitiarius og de øverste Assessorer havde kunnet høre Indledningstalen, saa begik jeg — jeg veed ej, om af Skjødesløshed eller Vankundighed — ved min tredie Prøve den grove Fejl, ei at lade et vigtigt Dokument læse. Vel vandt jeg ikke desmindre Sagen, eftersom Generalprokuror Chr. Colbjørnsen under Voteringen lod Dokumentet læse; men, for ikke at vorde afviist, tog jeg med Skamme min Ansøgning tilbage. Dog tabte jeg derfor in-

genlunde min Agtelse iblandt Medborgere, som kjændte mine Kundskaber og min Flid. Selv Christian Colbjørnsen unddrog mig ikke sin Velvillie*). Dette Stød forhøiede naturlig ikke min Lyst til den juridiske Bane. Jeg opgav derfor ogsaa kort efter mine Forretninger ved Hof og Stads Retten og overlod mine private Sager, med mine Mandanters Samtykke, til min saa dyrebare Ven Peter Bugge, den berømte Astronom Thomas Bugges Søn, som og i en Alder af et og tyve Aar var bleven Prokurator. Min Fuldmægtig Albertsen blev ogsaa hans.

Nu opoffrede jeg mig mig ganske til Skribentens Kald. Med Aaret 1794 begyndte jeg, til Hofboghandler Poulsens Journal for Politik, Natur og Menneskekundskab, at levere en almindelig Udsigt over de nyeste politiske Begivenheder; og havde den Fornøjelse at see ogsaa den rost, som et Sideskykke til min Artikel i Minerva.**) Imidlertid er det alt for sandt, at jeg stundom lod mig henrive til at undskylde Noget, som ej lod sig undskylde; og ikke med vedbørlig Varme misbilligede Robespierres Blodfærd, hvilken ej retfærdiggjøres derved, at Carrier, Le Bon, Fouqvier Tinville maaskee vare endnu værre end han.

Ikke længe derefter værdigede Abrahamson min Numa Pompilius en Bedømmelse, hvori han fremførte endeel for det Meste grundede Rettelser, men som han endte med,

*) See Hastes Vidnesbyrd i de lærde Efterretninger 1796 S. 78.

**) Nyerup i Lærde Efterretninger 1794 S. 125.

at det Hele kunde gives Karakteer af god Overſættelſe, at megen Flid ſjenſynlig var anvendt og at jeg havde Sprogene i min Magt*). Ogſaa i Kritik og Antikritik ſtod fordelagtig Dom.

Endnu i Februar 1794 var min Fader i Stand til fra en Vogn ved Holmens Bro at ſee Chriſtiansborgs Brand; men ſnart tog det den ſorgeligſte Vending med hans Helbred. Han blev paa ſin tredſindstyveaarige Fødſelsdag den 8 April 1794 ſyg af Nervefeber og døde den 21 April. Jeg laae af ſamme Sygdom og kunde derfor ikke være om Ham i de ſidſte Øieblik. Ogſaa et Par af mine Brødre laae. Kun Hans to yngſte Sønner kunde derfor følge Ham til Graven den 28 April 1794. Han blev baaren bort af Studenter, mine og Peter Bugges Venner, ſom denne havde ſamlet. Han blev jordet paa Helliggeiſtes Kirkegaard; men han har ingen Mindeſteen. Paa et af min ældſte Syſter forfattet Vers nær, lød ingen Sørgeſang ved den ædle Oldings Grav.

Min Fader efterlod ſig, foruden ſin Kone, der ved hans Død af Sorg var ſyg, ſyv Børn: fem Sønner og to Døtre. Jeg var den ældſte. Den næſtældſte Søn var Chriſten Georg, der, efter at have ladet ſig examinere af Abraham Kall, af ham blev inſkriberet ſom Univerſitetsborger. Han gik derpaa ſom Volontør ind i Toldkammeret, overſatte Adſkilligt, dels særſkilt trykt, dels indført i mine Tidsſkrifter, og endte ſin Bane 1827 ſom Toldinſpektør i Kjøbenhavn, Ju-

*) Lærde Efterretninger for 1794 S. 165—71.

ſtiftsraad, Ridder, Executor Testamenti ved det rejerſenſke Fond. En udmærket duelig, nidkjær, af Toldvæſenet fortjent Embedsmand, god Ægtemand og Fader. Min anden Broder Johannes Nicolai kom i Sommeren 1794 i Roeskilde Skole. Vejledet af mig, med Undtagelſe af de tre, fire ſidſte Maaneder, kom han ſtrax ind i tredie Lekſie og blev efter to Aars Forløb dimitteret til Univerſitetet af den lærde Tauber, med det Vidnesbyrd, at han havde overgaaet ikke alene alle de øvrige Lærlinger, men ogſaa ſig ſelv. Mine tre øvrige Brødre vare endnu ſmaa: Marcus Gehard, Andreas Petrus og Frederik Bariſien, den Førſte opkaldet efter Grev Roſencrone, den Anden efter Grev Bernſtorff, den Tredie efter min Faders Ven Conſul Bariſien i Marokos. Min Faders to efterlevende Døttre vare: Eliſabeth og Anna Birgitte.

Blandt dem af mine Venner, ſom i min Sygdom beſøgte mig, vare iſær Peter Bugge, Johan Carl Heger og Henrik Vilhelm Lundbye. — Stephen Heger var paa Landet. — Peter Bugge hentede Døden ved mit Sygeleje. Vel i Forudfølelſe af den, bad Han de til min Faders Bortbærelſe ſamlede Venner ogſaa ville vise Ham denne Kjærlighedsgjerning. Faa Dage efter var Han ſengeliggende, men havde i ſin Sygdom Hjerte og Kraft nok til ved et Beſøg af mig at byde mig ile bort, for ej at udſætte mig for et Tilbagefald. Han døde den 14 Mai 1794, begrædt af Alle, ſom kjændte Ham. Den Afdødes Billede blev tegnet af hans Venners Ven Thorvaldſen, for Venner

ſtukket af En iblandt diſſe, Angelo. Nedenunder ſtod et Vers af Lundbye, der og, ligeſom Guldberg, ſang ved Hans Grav. Endelig fandt til Hans Minde en Sørgefeſt Sted paa Skydebanen, hvor jeg holdt en Tale, og rækkede Thorvaldſen og Angelo Guldringe med P. B., flettede af Bugges Haar. Talen og Sangene lod jeg for Venner trykke, ſamlede under Titel: Peter Bugges Minde, med de Ord til Motto:

Trofaſt Venſkab, ſand Oprigtighed,
Ogſaa Du Retfærdigheds Gudinde!
Ved den Grav, hvor Bugge lagdes ned,
Eders Sørgmods bittre Taare rinde!

Den lille Bog var tilegnet Bugges og mine Venner: Guldberg, Brødrene Heger og Lundbye. — Johan Carl Heger havde og ved mit Sygeleje paadraget ſig Nervefeber og var nær bleven et Offer for den. — Lundbye ſkrev et hjerteligt Qvad i Anledning af min Opkomſt og den brave Gudenrath hædrede mig med en latinſk Lykønſkning, „ved", ſom han udtrykker ſig, „vor humane Lovkyndige Jens Kragh Høſts Opkomſt fra en farlig Sygdom"*).

Efter min Faders Død flyttede min Moder og mine Søskende ud til Farum i nogle Sommerværelſer, ſom min Fader endnu før ſidſte Sygdom havde lejet. Jeg fandt et

*) Lundbyes ſtaaer i Minerva, ſaavelſom i hans Digte; Gudenraths i Juridiſk, Statiſtiſk og Literariſk Bibliothek.

Tilflugtssted hos Rahbek paa Bakkehuset, hvor allerede Johan Carl Heger delede Bolig med Ham. Vi arbejdede fra Syv, Otte om Morgenen, Middagsmaaltidet fraregnet, til Halv fire om Eftermiddagen, da vi i tyve Minuter gik til Staden. Her hørte Heger og jeg Rahbeks Forelæsninger fra Fire til Fem. Saa skilledes vi ad; men mødtes for det Meste igjen, kort før Portlukning, ved Bommen. — Ofte gik jeg ud til min Moder og blev der et Par Dage, da jeg hver Aften ved Solens Nedgang takkede Gud, fordi jeg nu var min Grav og min Faders Gjensyn en Dag nærmere. For Hende gik jeg og engang til Bernstorff for at bede om Pension. Han spurgte: hvoraf jeg levede. Jeg svarede, af at gjøre Bøger. Han loe. — Min Moder erholdt kun 150 Rdr. og det kun indtil Hendes yngste Barn havde fyldt sytten Aar.

Midt i September foretog jeg mig, af Pram opmuntret, en Reise til Lund. Her blev jeg, paa min to og tyvende Fødselsdag, gjæstfrit og venlig modtagen af daværende Demonstrator i Botaniken, Magister, siden Professor i Æsthetik og Bibliothekar, Anders Lidbeck, til hvem jeg fra Pram havde Anbefalingsskrivelse. Jeg vandt Lidbecks Venskab og beholdt det indtil hans Død. Foruden ham, erhvervede jeg mig Venner i daværende Doktor Medicinæ, nu Professor og Ridder Zacharias Eberhard Rosenskold, daværende Magister, siden Professor i Historien og nu Rigsantikvar, Sjøborg, og i Lidbecks Svoger Doktor i Medicinen Lilljevalk, Magister Øhrling ikke at forglemme, men som af Døden bort-

reves efter nogle Aar. Desuden gjorde jeg Bekjændtskab med de fleste der da levende Professorer: Fremling, Hylander, Lundblad, Norberg, Sommelius, Retzius, Tengvall, Tegmann. Med mig tilbage til Kjøbenhavn fulgte Tegnemesteren ved Upsala Universitet: Direktør Ahlberg.

Denne Reise anledigede, at jeg allerede i Oktoberhæftet af Minerva samme Aar leverede et, Lidbeck tilegnet, Forsøg til en Udsigt over de skjønne Videnskabers Skjæbne, som ogsaa særskilt blev aftrykt. Vel var dette Forsøg ikke øst af Kilderne selv, men kun i Hast af literariske Hjelpemidler. Imidlertid var det, som selv min skarpe Dommer Hammerskøld erkjændte, indholdsrigt; nød og den Ære at erholde Rettelser ved Kammerherre Uggla og Hofjunker Axel Gabriel Silfverstolpe*). — Paa denne Udsigt fulgte i November Bidrag til en Udsigt over Trykkefrihedens Skjæbne i Sverrige (fra 1766 af), der ogsaa modtoges med Bifald**). I Minerva havde jeg alt givet en kort Afhandling om danske Duellove (siden Frode VII's Tid), som Tillæg til en Afhandling om Dueller af Aug. Hennings. — Foruden ved disse Bidrag til Minerva, bevidnede jeg Rahbek min Taknemmelighed for Opholdet paa Bakkehuset ved at tilegne Ham min Oversættelse

*) I Nordia B. 1. S. 64—77 og B. 3, S. 97 ff. Jfr. Lærde Efterretninger 1795, S. 134, Nyerup, og 1796 S. 470, Abrahamson.

**) Lærde Efterr. 1794 S. 468, Abrahamson, som ogsaa i den Anledning omtalte mig i sit Krigsbibliothek.

af: Selmours, Claudius, Selico, Zoraide og Abenhamed, fire Fortællinger af Florian, der udgjorde det fjerde Bind af dennes paa Poulsens Forlag udkomne Værker, hvoraf Rahbek selv, i Forening med Samsøe, havde oversat de tre Første*). — Derimod tildrog jeg mig hans Mishag ved en Recension over hans Oversættelse af Marmontels, nyeste Fortællinger, hvori jeg efter at have erkjændt Oversættelsens Godhed, den udmærkede Ynde og Skjønhed i Rahbeks Maneer, og hans Indsigt i begge Sprog, tillod mig at pege paa nogle Smaapletter**). Hertil kom nogen Uovereensstemmelse i vore politiske Synsmaader. Jeg blev derfor kun et halvt Aars Tid paa Bakkehuset, og Rahbek fandt det ikke Umagen værdt, i sine Erindringer at melde noget om dette vort Samliv; tvertimod! hvor Han nævner mig, omtaler han mig med Kulde, skjønt Han rigtignok senere undertiden, f. Ex. i Dagen, har vist mig al Agtelse.

Jeg tog nu igjen min Bolig i Kiøbenhavn, og udstedede her sidst i December 1794 en Subskripsionsindbydelse paa et Maanedsskrift, som under Titel af Nordia skulde virke til en nærmere Forbindelse imellem den danske og den svenske Literatur. Til Medudgivere havde jeg mine Venner Peter Horrebow Haste og Frederik Høegh Guldberg.

---

*) Min Oversættelse er bedømt i Lærde Efterretninger 1795, S. 235—39, af λβ ɔ: Lundbye.

**) Lærde Efterr. i 1794 S. 638.

Det var Franzéns nydelige Sang: Svea til Dana, hvilken jeg i Efterretninger om udenlandſk Literatur for Marts 1793 havde overſat, ſom først bragte mig paa den Idee om Nordia, ſkjønt jeg viſtnok allerede i Udſigten over de ſkjønne Videnſkabers Skjæbne havde opmuntret Broderfolkene „til at betragte hinandens Skatte ſom fælles, og opreiſe et fælles Alter for Nordens Tvillingdøttre."

Det første Hæfte af Nordia tilbrog ſig megen Opmærkſomhed, ikke alene i Danmark, men ogſaa i Sverige, hvor det ſtrax med Roes anmeldtes i et Par Tidsſkrifter: Lenngrens Stockholms Poſt og Gjørvells Hiſtoriſke och Statiſtiſke Tidningar, en Roes, der dog unægtelig tilkom næſten alene Ideen. Thi vel prydedes Nordia ſnart med Bidrag af Frankenau, Malte Conrad Brun, Louiſe Lindenkrone, Pram, o. Fl., erholdt ogſaa noget fra Sverige; men planmæſſig gik det ikke frem, og adſkillige maadelige Stykker optog det. Jeg ventede noget Bedre af Enebeſtyrelſen og formaaede derfor mine Medudgivere til at fratræde, hvilket Guldberg gjorde i en meget ſmuk Epiſtel, ſom indſortes i Nordia. I Førſtningen ſyntes denne Forandring at virke, ſaa meget mere ſom jeg vandt en nidkjær Medarbejder i Stockholm i Advokat-Fiſkal Bergſtrøm, Overſætter af Kallundborgs Krønike. Desuden erholdt det ſvenſke Bidrag af Engell, Kullberg, Libbeck, Sjøberg, Sjøborg, Stolz, danſke af Sophie Buchholm, Falſen, Gutfeldt, Lundbye, Heber, P. A. Heiberg, N. L. Niſſen, Schack Staffeldt. Men uheldige Om-

ſtændigheder, deriblandt Kjøbenhavns Ildebrand, bidroge til Nordias Fald med Enden af første Aargang, og det hjalp ikke, at jeg først i Aaret 1796 afhændede Forlaget til Hofboghandler Poulſen, ſamt udſtedede en ny Subſkripſionsindbydelſe til Nordia efter en mere henſigtsmæssig Plan. *)

Ikke hældigere end med Nordia, gik det med en af daværende Profeſſor, nu Etatsraad, Frederik Thaarup og mig i Juli 1795 udſtedet Plan til en ſvenſk Bogſamling i Kjøbenhavn, beſtaaende af Skrifter i de ſkjønne Talekunſter, Filoſofi og Statsvidenſkaber. Denne ſkulde tilvejebringes ved Bidrag af en halv Rigsdaler hvert Fjerdingaar. Der meldte ſig en Eneſte, og det var en Dame: Digterinden Louiſe Lindenkrone, nu Generalmajorinde Lindenkrone-Hegermann.

Imidlertid havde jeg havt den Behagelighed, i Februar at udnævnes til Æresmedlem af det ſtockholmſke Selſkab for almene medborgerlige Kundſkaber, hvis Virkſomhed dog ikke varede ſynderlig længe.

I Begyndelſen af Kjøbenhavns Brand havde jeg paa et Spiſeqvarteer gjort Bekjendtſkab med den ſvenſke Digter Franz Michael Franzén, ſom nogle Øieblik forud var kommen til Staden. Vi bleve Venner og vare det længe. I mange Aar har jeg Intet ſeet fra Ham.

---

*) Nordia blev anmeldt i Lærde Eft. 1795, 129—36, 328 -31, 507 ff., 520—4, Stockholmspoſten 1795 Nr. 83, Hiſt. och Statiſt. Tidningar 1795, S. 166—73, Allg. Hall. Lit.-Zeitung.

I øvrigt hørte paa denne Tid til mine behageligſte Forbindelſer den med Profeſſor Claus Frees Hornemann, og hans Familie. Han havde adſkillige ſmukke yndige Døttre, hvoriblandt den ældſte, Marie, ſiden blev gift med ſin Faders Fætter nu Etatsraad Wilken Hornemann, ſom døde for nogle Aar ſiden, Birgitte, en fin Skionhed, ſiden gift med Landmanden og Skuespildigteren Balthaſar Bang, Klauſine, ſiden gift med nu afdøde Kommandør Henne, m. Fl. Kronen i Huſet var dog næſten Fruen, En født Thrane, udmærket ved Tække, Aand og Blidhed. Hornemann ſelv var redelig og velvillig. Han ſad og ſtuderede — iblandt Andet Kieſewetter om Kants Filoſofie — midt iblandt ſin Familie, men da han paa det ene Øre var faſt døv, kunde man tale om alſkens Gjenſtande uden af ham at ændſes. Her kom ogſaa jævnlig Malte Brun, ſom blev Hornemanns Yndling. — Hos Peter Andreas Heiberg og hans Kone nød jeg den gjæſtfrieſte Modtagelſe. De levede, ſom det ſyntes, i det bedſte Forhold. — Desuden beſøgte jeg nu jævnlig den høiſt elſkværdige Skuespillerinde Eline Marie Smith, Rahbeks Polly, i Huſet hos hendes Moder. Som Emilie, Kathinka og Dyveke var hun bleven Almeenhedens Yndling paa Skuepladſen. Hos Hende ſaaes, foruden Rahbek, adſkillige af Stadens ſkjønne Aander, iſær Malte Brun. — Ikke længe efter fik jeg og Adgang i Huſet hos Konferentsraadinde Bang, hvis ſmukke aandrige Datter Antonette nu er Enke efter Baron Eggers. Tillige vedblev jeg at dyrke Prams, Nyerups og Aſſeſſor Hegers Omgang.

Med Johan Erik von Berger og Schack Staffeldt, hvilke jeg Begge kjændte fra Göttingen, havde jeg og mangen behagelig Sammenkomst. For den Første besørgede jeg Dagens Anliggende anonymt trykt; af dem Begge erholdt jeg Bidrag til Nordia. Staffeldt var En af de meſt genialſke, dybeſte Digtere, Danmark har ejet; men blev, dels netop for ſine Tankers Dybde, dels for nogen Tunghed i Stilen, aldrig af ſin Tidsalder erkjændt.

Jeg viiſte mig varm for de herſkende Frihedsideer, og, ſkrev en Anmeldelſe af Sagerne imod Heiberg for Vor Klub er dog en herlig Sag, Bogtrykkerſvend Stephanſen for en viſtnok kaad Piece af Ham, og Forlæggeren af Vækkeren, hvormed jeg ikke behagede Colbjørnſen og det danſke Kanſellie ſaavelſom Høieſte Ret. Bedømmelſerne vare ikke gode nok til for dem at forſkjærtſe Velynderes Gunſt. I Heibergs Viſe var det følgende Vers, ſom fandtes anſtødeligt, og koſtede ham trehundrede Rigsdaler m. m.:

King George ſpiller høje Spil;
En Satan fik Ham nylig til
At rive Folkets Klubber ned
Sig ſelv til ſtor Fortred;
Han troer ei, Britten mukke tør,
Hvor galt han endog Sagen gjør.

Malte Brun ſkrev med Hensyn paa anførte Strofe i en af Jens Smidth i Lommebog for Selſkabelighed indført Ariſtokratiſk Selſkabsſang:

King George er langt fra at være Beet
Og herligt Korrene for ham falde.

Det er kun Heiberg, som nægter det,
Som tør hans Raadgiver Satan kalde.
Nej! Viisdom al hans Regjering roser,
Og det er Løgn, at man Stemmer kjøber.
King Georges Skaal!

Ved Sagen imod Stephanſen vandt denne, foruden ſjorten Dages Vand og Brød, mindre Ære, end hans duelige Forſvarer, Prokurator Auditør Steenſtrup ſom en alt for tidlig Død alt 1796 bortrev i en Alder af 31 Aar. — Bækkerſagen endtes med en Mulkt paa 200 Rdlr., hvilken Bruns gode Venner udrebede under Form af et Agtelsestegn for nyttige og vigtige Sandheder, men imod Fortjeneſte, thi Bækkeren kom dog virkelig i Utide, nemlig i Tømmerſvendenes Uroligheds Tid. Ved Dommens Affigelſe i Højeſteret erindrer jeg, at imedens en talrig Forſamling i Forſalen ventede paa Udfaldet, ilede Aſeſſoren Conferentsraad Treſchow ud fra Højeſteretsſalen igiennem den i Forſalen ventende Mængde bort. Man troede, at han ikke turde blive, af Frygt naar Fordømmelſen affagdes. Men ſnart erfarede man, at Han, og Han alene, havde ſtemmet for Tiltaltes Frifindelſe. Han var en dygtig og ſelvſtændig Juriſt, ſom flyttedes fra ſin rette Hylde, da Han blev Amtmand.

Med Begyndelſen af 1796 begyndte jeg et nyt Tidsſkrift for det ſmukke Kjøn: Euphroſyne, hvortil jeg erholdt Bidrag af Pram, Schack Staffeldt, H. G. Sveiſtrup, Heber, Albert Albertſen; jeg ſelv iſær leverede Overſættelſer. Det naaede under mine Hænder, ej meer end tre

Bind, hvorpaa fulgte flere, udgivne af Forlæggeren A. Soldin. For det Meste bestod og en Lommebog for Fruentimmer, jeg udgav, af Oversættelser. Endelig gav jeg i 1796 paa Dansk et Par omplantede Smaabøger af udmærket Værd: fra det Franske Landsbyen Aginilas af Pollin, en Lovtale over Landlivet og Landsbyfolks jævne Sæder i gesnersk og florianſk Stil*); Amalia Sekkendorfs, en liden Piges Historie, bestemt til Sædernes Dannelse, især hos den qvindelige Ungdom, hvorom Nyerup skrev, at han ikke erindrede i lang Tid at have læst noget Skrift for Ungdommen, han fandtes saa godt om, og hvoraf ogsaa snart kom en ny Udgave**). Desuden gav jeg til Poulsens Iris adskillige Bidrag. De Første vare Breve til en Veninde, hvori jeg iblandt Andet besvarede: hvad tør vi haabe? undersøgte, om Lykksalighed bør ansees for det øverste og sidste Øjemed for den menneskelige Handlen, og om det nogensinde kan være tilladeligt at sige Usandhed. Jeg vilde i disse Breve være Kantianer, men Nyerup, ihvor langt fra at være Filosof, blottede virkelig adskillige Svagheder i det Skrevne. Under Mærket Prepophil o: Anstændighedsven, skrev jeg en Afhandling om Anstændighed. Ogsaa besvarede jeg, i et andet Stykke, det Spørsmaal: om man især hos den unge Forfattere, fremfor hos den ældre, kan kræve Beskedenhed, hvilket jeg benægtede. — Af Aftenposten skrev jeg to, tre Aar omtrent den halve Del.

*) Lærde Efterr. 1796 S. 136—38, Nyerup.

**) L. E. 1796 S. 405.

Jeg havde nydt den Ære, eenstemmigen at optages i Dreyers Klub, En af de mest dannede og hæderlige Foreninger Kjøbenhavn nogensinde havde, Samlingspladsen for de bedste Hoveder og højfortjente Mænd. Her skrev jeg til den tyveaarige Stiftelsesfest 1796 en Sang til de bortgangne Venners Minde, som begyndte med den først i Aartiet afdøde Wessel og den kort forhen i Vestindien bortrevne Bernhard Kaas. Den lidet snakkesomme, men alvorlig-venlige Samsøe hædrede den med sit Bifald. — Da den ved Dreyers og Fabricius's Klubbers Sammensmeltning opstaaede nye Forening i 1826 højtideligholdt sin Stiftelsesfest fortsatte jeg hin Sang.

Til Malte Bruns Svada leverede jeg til Bidrag noget Oversat, men i Dyvekesejden blandede jeg mig ikke. Jeg overbeviste mig hos Heiberg om den urigtige Idee, Han havde fattet, at der i Rosings Huus var en Kreds, som hemmelig bestyrede Skuepladsen og havde Malte Brun til Medlem. Vistnok havde Denne Ret i Hovedsagen, men han gik for vidt imod en Mand som Heiberg, og man kan med Rahbek sige, at kun Fanden, Oplysningens, Frihedens, Videnskabsmændenes Fiender, havde Fryd deraf. — Brun viste iøvrigt ogsaa ved denne Leilighed megen Fatning. Falsen formaaede Nyerup til i Forening med ham at forlige Sagen. Heiberg og Brun samtykkede i at mode hos Klingberg. Her fremlagde Heiberg et Forslag til en gjensidig Erklæring. Brun forkastede det og skrev et andet, som Heiberg antog, i hvor lidet det svarede til hans Fordel. — Brun

var en beſynderlig Karakteer: frygtſom og bly i Omgangslivet, var han kjæk og djærv, ſaaſnart han fik Pen i Haanden. Han, der, ſom Skribent, Ingen ſkaanede, ſaarede aldrig Nogen ved ſin Tale. Blidt, ſmukt og elſkeligt var hans Udvortes. — Efter Forligets Slutning gaves der Maaltider hos Heiberg, Klingberg, Falſen, Nyerup, Hornemann, men Brun blev ikke buden til Heibergs. Der var i Grunden kun Vaabenſtilſtand imellem dem. — Kort efter fandt Malte Brun, da han blev kaldet til Forhør i Anledning af Ariſtokraternes Katekismus, advaret af Pram, at burde redde ſin perſonlige Friheds. Han flygtede til Hveen i en Kanſellieraad Holm tilhørende Baad, ledſaget af Holms Søn, Sveiſtrup, og Heloiſes Overſætter Studioſus Theologiæ Ole Albertſen.

Sveiſtrup ſkulde kort efter, ſom Huslærer gaae til Norge. I den Anledning gav han og jeg et Selſkab paa Skydebanen, hvortil vi indbøde C. F. Hornemann, P. A. Heiberg, Falſen, Nyerup, Pram, Rahbek, Haſte, Klingberg, Rafn, Guldberg, Aſſeſſor Heger. Her rækkede Heiberg og Rahbek hinanden igjen Vennehaand. Hornemann forſikkrede mig, at han ſiden ſit Ophold i Göttingen ej havde været i et ham behageligere Selſkab.

Siden mit første Beſøg i Lund havde jeg gjentagne Gange været der. Ogſaa paa Hveen havde jeg været i 1795 og ſiden efter Bruns Didkomſt. Da denne ſidſte Reiſe, i Selſkab med Sveiſtrup, Johan Carl Heger, Ole Albertſen, Benjamin Hornemann o. Fl., udførtes i en læk Baad,

vare vi Alle paa Hjemvejen til Strandmøllen gangne i Bølgerne, saafremt en fremmed Baad ej havde taget os paa Slæbetoget. Kort derpaa kom Albertsen, Auditør Frost, Auditør Kalnein og Tre til en Morgen til mig og vilde atter have mig med til Hveen. Jeg afslog det, fordi jeg ingen Penge havde. De Andre toge afsted. Men, efter et Besøg paa Kadetfregatten, kantrede Baaden med dem. Kun Een, Kalnein, blev reddet.

I 1796 besøgte den geniallske Admiral Ehrensværd og Digteren Kanselliraad Paykull Kjøbenhavn. Paa Skydebanen holdtes et Selskab til deres Ære, jeg troer, givet af Guldberg. Jeg var iblandt Gjæsterne. Talen kom paa Nordia. Heiberg sagde til Rahbek, at de nu i Forening skulde give Forbindelsen imellem de skandinaviske Literaturer en anden Skik. Det stødte mig. Jeg besluttede at iverksætte min længe paatænkte Plan med forøgede Kræfter, men uden Heiberg.

Efter først for Nyerup at have yttret mit Ønske om i Forening med Ham og Flere at tage Nordias Traad op igjen, gik jeg til Baggesen, som jeg neppe før havde seet, men som strax med Beredvillighed lovede Deltagelse. I mit fire og tyvende Aar vandt jeg ligesaa hurtig hans Ynde, som jeg i mit fjortende havde vundet Prams.

Baggesen foreslog for Nyerup og mig, at vi skulde tage Pram paa Raad med, og vi Tre bleve enige om at henvende os til Brødrene Nicolai og Peter Christian Abildgaard, gamle Abrahamson, Hauch, Kjærulff,

Münter, Sander og Suhm. De vare alle villige i at tiltræde, men nu besluttede vi, at Antallet af Medlemmer skulde fordobles. Tolv nye valgtes til, og vi Fire og Tyve samledes en Aften først i Oktober hos Professor Nyerup paa Regentsen, hvor vi da stiftede det Skandinaviske Literaturselskab, og besluttede at korresponderende Medlemmer skulde indbydes i Sverige, saavelsom i Norge og de danske Provindser, at Midlet til at fremme dets Øjemed, en nærmere Forbindelse imellem den danske og den svenske Literatur, især skulde være et Tidsskrift under Titel: Skandinavisk Museum. Professor Peter Christian Abildgaard blev Interimsformand og jeg for fem Aar Sekreteer med fem hundrede Rigsdaler aarlig af de Indtægter Museum, af de sangviniske haabefulde Medlemmer, ventedes at kaste af sig. — Medlemmerne forøgedes efter nogle Aar til fyrretyve, og ligesom allerede ved den første Udvidelse En og Anden var optagen, som de fire Stiftere havde aftalet at ville modsætte sig, saaledes blev dette nu mere og mere Tilfældet. — Hvad de fem hundrede Rigsdaler angaaer, da saae jeg aldrig en Skilling af dem. Ubesindig paatog jeg mig for Forlæggeren, K. H. Seidelin, at afsende et stort Antal Exemplarer til Sverige. Jeg fik ingen Betaling, men maatte godtgiøre Seidelin den. — Videnskabernes Selskab overlod snart det Skandinaviske sin Sal paa Christiansborg til Afbenyttelse ved dets Møder, og om Sommeren mødtes Medlemmerne paa Skydebanen, hvor de efter endt Forelæsning nøde et Aftensmaaltid sammen. — Der

er iøvrigt vel faae Ark i Verden, som have koſtet mere Tid og Umage at fuldende, end det Ark, der indeholdt det Skandinaviſke Selſkabs Love. De fire og tyve Medlemmer ſamledes i mange Uger hver Søndag Formiddag og kunde undertiden anvende en heel Formiddag paa et Par Paragrafers Drøftning. Det var paa eengang lyſteligt og harmeligt, at høre Malling, Abrahamſon, Baggeſen, Tønder Lund, P. C. Abildgaard udbrede ſig over — Ingenting. Ikke desmindre bleve Lovene efter nogle Aar omarbeidede.

Imidlertid paadrog jeg mig i Slutningen af 1796 en ubehagelig Fejde med Profeſſor Jakob Baden. Denne Mand havde ſtiklet paa mig, iſær paa mit Uheld i Høieſteret, og tillige havde han angrebet min daværende Omgangsven N. L. Niſſen, fordi han kaldte ſig Doctor i Filoſofien, iſtedetfor det gamle Magiſter. Jeg greb Lejligheden og ſkrev ſex Blade i Iris, hvori jeg ſagde Oldingen nogle vel ikke uforſkyldte Haardheder, men i en ikke ganſke ſømmelig Tone. Flux udkom et anonymt Skandſkrift fra Holms Preſſe: Hvem er Jens Kragh Høſt? hvori jeg, i Anledning af mine Blade imod Baden, fremſtilledes ſom den ſtørſte Nidding. Jeg lod Holm indkalde for Forligelſeskommisſionen, hvor Pram mødte for mig. Bogtrykkeren opgav Torkild Baden i Kiel, ſom den, fra hvem han havde erholdt Manuſkriptet. Profeſſorerne Abraham Kall og Münter opmuntrede mig til Sags Anlæg og lovede at bære Omkoſtningerne. Men Profeſſorerne P. C. Abildgaard og Moldenhawer raadede mig til koldſindigt Gienmæle og jeg fulgte

dette Raad. Jeg skrev nogle Blade: Til Publikum og beqvemmede mig deri til endog at bevidne Fortrydelse over at jeg havde tilsideſat den skyldige Ærbødighed for Alderdommen ved det Udtryk, at Baden var gaaen i Fro. — Da jeg siden engang talede med Hertugen af Augustenborg, forsikkrede han mig, at Torkild Baden ikke, saalænge han havde Indflydelse, skulde blive forfremmet. Jeg vilde have været gladere, om han havde hjulpet mig til Forfremmelse. Paa Baden kunde jeg i Grunden ikke være vred, forsaavidt han ikke havde grebet til Pennen uden for at værge sin Faders Ære. At han i senere Tider ikke har villet vedkjænde sig sit Skandskrift, synes man at kunne slutte deraf, at det ikke findes under hans Navn i Nyerups Literaturlexikon. Jeg har aldrig fragaaet, hvad jeg skrev.

I Aaret 1796 var min Ven Stephen Heger gaaen til Skuepladsen, hvor han havde lært at kjænde og elske Eline Marie Smidth. Den 4 Februar 1797 om Morgenen kom Han til mig med Begjering fra sin Kjæreste, om at være hendes Forlover. Jeg spurgte om hendes Navn og erfarede dette med Glæde. Nyerup var Hegers Forlover. Stiftsprovst Bast forrettede Vielsen. Aftenselskabet bestod af Brudeparret, Brudens Moder og tilkommende Svigerfader, samt mig. Fem og tyve Aars Dagen derpaa gik jeg om Aftenen til Hegers og festligholdte deres Sølvbryllup, Ene af alle Fremmede. Derimod bestod nu Familiekredsen af dem selv, Hendes Moder og Svigerfader, den ældste Datter Vilhelmine og hendes Mand, Professor

Werlauff, den næſtældſte, Louiſe, og hendes Kjæreſte Student Plum, ſamt fem, ſex andre Børn. — En blidere, tækkeligere Kone end Madame Heger, har jeg ikke kjændt.

Ligeſom min Omgang i Hegers Huus, ſaaledes hørte nu ogſaa Baggeſens Venſkab til mit Livs Glæder. Og ligeſom Pram, ſaa blev Baggeſen mig tro i Vel og Vee; jeg veed ikke hvem jeg ſkal ſætte øverſt, hvem jeg ſkylder Meſt. Baggeſen har aldrig ſveget, aldrig fornærmet mig, men givet mig mangfoldige Prøver paa ſit Hjerte og ved mangen Lejlighed ſtræbt at viſe mig virkſom Hengivenhed. For ſin Overbevisning opoffrede han alt Jordiſk; men gjerne lyttede han til Andres Bemærkninger og rettede ſig derefter. — Ingen brugte Filen mere end Han, thi Ingen var mere levende, end Han, gjennemtrængt af den Grundſætning, at i Alt hvad man foretager ſig, bør man ſtræbe til Fuldkommenhed. Han havde derfor og lagt ſig ſaaledes efter Skjønſkrift, at jeg Ingen har ſeet ſkrive en ſmukkere Haand end Han. Derfor ere og Titlerne til Hans ſkæmtſomme Riimbreve, ſaavelſom til hans tyſke Digte, ſtukne efter hans Skrift.

I Sommeren 1797 ſagde Baggeſen mig, at Bernſtorff ønſkede mit Beſøg. Denne Sidſte havde beklaget, at jeg ikke vilde gaae Embedsvejen. Baggeſen forſikrede om det Modſatte. Og nu havde Bernſtorff paalagt ham at bede mig komme til Ham. Ved Indtrædelſen modtog den viſe og værdige Statsmand mig med de Ord: De har en varm Ven i Juſtitsraad Baggeſen. Han udbredte ſig over urolige Skribenter i Politiken og Religionen. Hvad de poli-

tiſke Fritænkere angik, erklærede Han dem for mindre farlige; de religiøſe derimod, ſom ikke ſkaanede, hvad der havde været Fædrene helligt, ivrede han desmere imod. Han lovede at anbefale mig hos Kronprindſen til det første ledigblivende Legationsſekretariat. Faa Uger efter døde Han. — I 1795 havde Groſch, i Anledning af Fredens Bevarelſe ſtukket et Kobber, foreſtillende Hygæa offrende til Gud for Ham, iſtedetfor at der ellers offres til Hende. Jeg ſatte derunder følgende Vers:

Til Freden vennehuldt lod Bernſtorffs Bliv.
Held, Held os, Nordens Myriader!
Thi offrer ſelv Hygæa for hans Liv.
O Hende høre Du, Naturens Fader!

Maaſkee har Bernſtorff aldrig ſeet dette Kobber.

Da ved Bernſtorffs Død Grev Schimmelmann valgtes til Præſes i Videnſkabernes Selſkab, fandt Univerſitetets Patron, Hertugen af Auguſtenborg ſig at være forbigaaet. Han ſkrev nu et ypperligt Brev til det Skandinaviſke Selſkabs Interimsformand P. C. Abildgaard, hvori han ønſkede det til Lykke og tilſagde det kraftig Medvirkning til dets Henſigts Fremme*). Selſkabet havde den Utaknemmelighed, ej at vælge ham til Præſes. Det ſmigrede maaſkee mere enkelte Medlemmers Forfængelighed ſelv at vælges til Formænd, og de, ſom ej kunde have Haab om denne Udmærkelſe, manglede Mod til at viſe ſig ſelvſtændige. Lige ſaaledes var der, da Selſkabet ſenere opfordredes, til Kanſelliet

*) Brevet ſtaaer i den nordiſke Tilſkuer.

at nævne dem, der for deres Fortjenester af den skandinaviske Literaturs Forbindelse havde Adkomst til Dannebrogordenen, Ingen som havde Hjerte og Mod til at nævne Nyerup og Baggesen. Pram var Ridder. —

Allerede fra Nordias Dage, 1795, havde jeg staaet i Brevveksling med Gråter i Schwabisch Halle, hvis kjæreste Id det var at hendrage sine Landsmænds Opmærksomhed paa Skandinaviens, især Danmarks, Oldkyndighed og Literatur. Han havde ogsaa givet mig Bidrag til Nordia og, saa længe Han levede, vedblev Han at virke til Teutonas Forbindelse med Dana og Svea.

Min Ven Henrik Steffens, som efter adskillige Aars Omtumling, imidlertid i Kiel var bleven Doctor i Filosofien, indbød mig i Sommeren 1797 til Medudgiver af et tysk Tidsskrift, der under Navn af Nordisches Museum skulde udkomme i Altona hos Hammerich, med Bestemmelse at gjøre Tyskerne mere bekjendte med den skandinaviske Literatur. Jeg svarede Ja og sendte Manuskript. Men nu faldt det mig ind at gjøre en Rejse med Paketbaaden til Kiel for at gjøre nærmere Aftale med Steffens. Han var just paa Toldboden ved min Ankomst. Jeg boede hos Ham adskillige Uger i samme Værelse, som Rahbek og Samsøe havde havt, og vor Opvarterske var den Kathrine, som Rahbek i Visen: Det hændte sig engang o. s. v., har foreviget. I Kiel knyttede jeg Venskab med Et af Jordens bedste Menneskker, Garnisonspræsten Köster, en dyb Tænker, ypperlig Taler, men som af Tungsindighed kort efter nedlagde Em-

bedet. Jeg lærte at kjende Rift, som kort efter blev Privatsekreteer hos Schimmelmann og siden i 1807 var Chargé d'Affaires i London. Ungdomsbekjendtskaber fornyede jeg med Theologen, Magister Peter Erasmus Müller, siden Biskop i Sjelland, og Juristen Erik Hammeleff. Af Professorer modtoge mig gjæstfrit iblandt Andre den gamle venlige Weber, den rene og huldе Reinhold, den ogsaa som Filolog udmærkede Moldenhawer i Düsternbrock og den saa særdeles tjenstvillige Udgiver af le Nord, Olivarius.

Efter min Hjemkomst til Kakelovnsfabriken besøgte Steffens mig her til Gjengjeld og blev hos mig nogle Uger. Her boede paa samme Tid, foruden mig og Berndth, Sveistrup og Zacharias Møller, en Bjergværkskyndig, der siden reiste til Westphalen, hvor Han gik over til Katholismen. Her var en munter Kommerts. Da Rahbek en Aften gik forbi Havedøren til Bakkehuset, saae han os ved Punsebollen i et Lysthus. Han krøb over Døren og tog Deel i Lauget.

Imidlertid forlod Baggesen igjen Danmark, ikke uden at give mig en ny Prøve paa sit Venskab. Han foreslog mig til Lærer i det Danske Sprog og de skjønne Talekunster i Hofpræst Christianis Institut udenfor Vesterport. Jeg fik, som Saadan, for nogle faae Timer ugentlig 200 Rdr. aarlig og havde kun Nogle af de øverste at læse for: Meincke, nu Justitsraad og Borgemester i Stege, Hallander, Prætorius, et Par Bartholiner, et Par Henriques, tre Mariboer o. fl. — Vel arbejdede jeg her med Lyst, men dreves

bog snart bort af andre Planer. Christiani gav mig ved min Bortgang det hæderligste Skudsmaal. Han var en ligesaa behagelig Omgangsven, som værdig Mand, ved Virksomhed og Rolighed ret skikket til det Hverv, han havde paataget sig. Vort Fædreland leed et sandt Tab, da han opgav sit Institut og drog bort.

Dels for at vorde end mere bekjændt med Sverige og dets Literatur, dels for at opmuntre de korresponderende Medlemmer og opsøge flere dygtige og villige Medarbejdere troede jeg det hensigtsmæssigt at foretage en ny Reise did. Jeg udvirkede hos det Skandinaviske Literaturselskab en Understyttelse af halvandet hundrede Rigsdaler og dermed begav jeg mig i Februar 1798 paa Rejsen, uden at vide, hvor langt jeg vilde eller kunde komme. Først opholdt jeg mig nogle Dage i Lund, hvor jeg kjøbte mig en Vogn for 36 Rdr. Rigsgjeld. Paa Vejen fra Lund til Christianstad underkastedes jeg en liden Prøvelse. Da jeg kom til en Station, var der Ingen som kunde kjøre for mig; thi Skytskarlen var som Forbud reden til næste Station. Man sagde: jeg kunde vel kjøre selv. Rigtignok havde jeg nu aldrig havt Tømme i Haand. Imidlertid undsaae jeg mig ved ikke at svare Ja. Kun bad jeg, at man vilde bringe Vognen ud paa Vejen. Jeg opdagede snart, hvori Hovedkunsten bestod med at styre Hesten. Denne var taalig og Vejen gik lige frem. Siden har jeg kunnet kjøre, men aldrig med mere end med een Hest. — I Wexiø besøgte jeg Biskop Wallquist, en berømt Taler, som under Gustaf den Tredie havde havt megen Indflydelse, og nu med

Kraft foreſtod ſit Stift. Han modtog mig med Udmærkelſe og bød til min Ære et talrigt Selſkab til ſig*). Fra Vexiø forlængede jeg Rejſen til Linköping, hvor jeg opſøgte den mig fra Kjøbenhavn af bekjændte Groſſerer Lindahl, Svigerſøn til den højfortjente Literator Gjörwell, ſelv en Ven af Videnſkaber og Videnſkabsmænd, Eier af en Samling af Autografer. Hos Ham tøvede jeg en fjorten Dage, i hvilken Tid jeg lærte at kjænde den hollandſke Rejſebeſkriver Meermann van Dalen. Mit Ophold i Linköping koſtede mig ej over et Par ſvenſke Specier i Drikkepenge. Med Lindal reiſte jeg i hans egen Vogn til Stockholm.

I Stockholm henvendte jeg mig til det Skandinaviſke Selſkabs Medlem, Doktor Medicinæ Ruthſtrøm, Sekreteer ved Vitterhets Akademien, ſom jeg ſkriftlig havde bedet om at beſtille Værelſe for mig. Denne, ſom Tænker og Digter hæderlig udmærkede Mand, et Mønſter paa Tjenſtagtighed, havde opfyldt mit Ønſke. Næſte Dag ledſagede Advokat-Fiſkal Bergſtrøm mig til Sveriges Landshøvding Roſenſtein, forhen Informator hos Guſtaf den Fjerde, Sveriges Malling, ogſaa Selſkabets Medlem, til hvem jeg havde taget mig den Frihed at lade mine Breve fra Kjøbenhavn adreſſere.

*) Nogle Aar efter havde Wallquiſt den første Mai Stiftets Provſter hos ſig til Middag og foreſlog ved Maaltidets Ende en Skaal for at takke Gud, fordi deres Enker nu i Tilfælde af deres Død nøde fuldt-Naadſens Aar, efterſom de havde overlevet den første Maj. Da de vare ſtaaede fra Bordet, ſatte han ſig ned at drikke Kaffe, og faldt død om.

Ogſaa Pengebrev fandt jeg hos Ham, hvori jeg ved min Moders Godhed erholdt Remisſe, da naturligvis mine halvandet hundrede ikke kunde vare længe, ſkjønt jeg virkelig i Sverige ej udgav mere, end jeg vilde have udgivet i lige lang Tid i Kjøbenhavn. Hos Roſenſtein traf jeg ved hans Lever Søndagsmorgen blandt Andre Sveriges daværende første Digter Leopold, ogſaa Medlem af Selſkabet, og, ſom gift med en Sønnedatter af Frederik den Femte, blev underſtyttet med en Penſion af den danſke Regjering. Med Breve fra Profeſſor Kiærulff og Skuespiller Schwartz gik jeg til den berømte Skuespillerinde Caroline Müller, forhen Walter, da gift med Kapelmeſter Müller, ſom modtog mig huldt, men bad mig, ikke at tale danſk, for at Hun ej ſkulde forledes til at danſke paa Skuepladſen. Jeg talede nu Svenſk ſaa godt jeg kunde; thi med alt mit Kjændſkab til Sproget, har jeg dog aldrig kunnet lære at tale det rigtig. Engang ſagde man: Herren taler ſom en Bog; en anden Gang: Herren bryder lidt paa Tyſken; en tredie Gang kunde man nok høre, hvad Landsmand jeg var: en Italiener. — Müllers indbødе mig ſom daglig Gjæſt. Endnu ſamme Aften ſaae og beundrede jeg Hende, den i ſit fem og fyrretyvende Aar næſten ungdommelig Skjønne, jeg troer i Renaud d'Aſt. Et Par Gange ſenere var det igjen Tilfældet, da Hun den ene Gang ſpillede Proſper i Azemia, den anden Gang den Ene af de to ſmaa Savojarder.

Men allerede to, tre Dage efter min Ankomſt til Stockholm faldt jeg i en hæftig Forkjølelsesfeber, hvilken jeg havde

paadraget mig ved at reise uden Overkjole i den strængeste Vinter. Min Lykke havde strax i Stockholm lært mig at kjende Lægen Professor Gistrén, og af denne uegennyttige Mand blev jeg snart aldeles helbredet, paa ægte Brownsk ved Portviin. Denne Lærepenge uagtet, vedblev jeg i Stockholm at gaae uden Overkjole i blotte Silkestrømper. Mange herlige Bekjændtskaber stiftede jeg her. Jeg erindrer, foruden Ruthstrøm, Bergstrøm, Rosenstein, Gistrén og Leopold, Følgende: min gamle Korrespondent fra Nordias Tid, den, alle Vanheld uagtet, indtil sin høje Alderdom virksomme Literator Gjørwell; en Anden, som havde prydet Nordia med Bidrag, Taleren og Digteren, Ridderhussekreteer, Hofjunker Axel Gabriel Silfverstolpe; min tredie Medarbejder, Digteren Sekreteer Sjøberg, som havde skjænket Nordia et Vers over den af ham fra Malmøe seete Kjøbenhavns Ildebrand; en fjerde Medarbejder, den da frisindede, vittige Baron Hjärta, som siden for en Tid fraſagde sig Adelskabet; Formanden i Selskabet for almene medborgerlige Kundskaber, Sekreteer Modeer, udmærket Kjænder af Mynter, men som han kun samlede i Kobber; Høstens ypperlige Sanger, Rigsmarskalk Grev Johan Gabriel Oxenstjerna; Forfatteren til Fideikommis for min Søn Ingemund, paa Dansk under Navn af en Faders Raad til sin Søn, Justitskantsler Liljestraale, den grundlærde Olding Rigshistoriografen Jonas Hallenberg, som med Munterhed og Raskhed ledsagede mig omkring i det store Stockholm, Mathematikeren, Magister Sjostén, Sekreteer ved Videnskabernes Akademie; Digteren

Raadmand Isaac Blom, endelig min Landsmand den udmærkede Gravør, siden Professor i Kjøbenhavn, Jacobsen, Fader til tre udmærkede Sønner, hvoraf den Ene er den berømte Læge Ludvig Jacobsen.

Med Anbefalingsskrivelser, især fra Oxenstjerna, rejste jeg endnu i Marts til Upsala. Her maatte jeg søge den forhenomtalte Tegnelærer ved Akademiet, Direktør Ahlberg i for Intet at tage Bolig hos Ham. Jeg spiste ifølge Indbydelse af Magistrene Benjamin Højer og Gustaf Abraham Silfverstolpe daglig i et sluttet Selskab af Magistre og Studenter, og da jeg ved Afrejsen spurgte, hvad jeg havde at betale, var Svaret, at min Nærværelse havde været Selskabet en Fornøjelse. Højer var en skarpsindig Tænker, fortrolig med den nye Filosofi; Silfverstolpe besad et lyst Hoved, god Smag og literæriske Kundskaber. Iøvrigt modtoge næsten alle Professorer, Acrell, Fant, Thunberg, Aurivillius, Winckmann, Reikter, Prosperin, ogsaa Landshøvding Wetterstedt, mig saare venskabelig. Hos ham saae jeg hans Søn, den nuværende svenske Minister Wetterstedt, den Dag, da han, som Yngling, kom tilbage fra en Udenlandsrejse. Lector Almquist, død som Biskop i Hernøsand, blev min oprigtige Ven og erindrede mig endnu med Hjertelighed en Snes Aar efter*). Ingen af Alle vandt dog saaledes min Hengivenhed, som Digteren Lektor Stenhammar, Kellgrens Eftermand i det Svenske Aka-

*) See Beckens Reise i Sverige.

demie. Næsten hver Dag vandrede jeg med Ham ud til Skoven en Fierdingvej fra Byen og nød den største Glæde af Hans Samtaler. — En Dag gjorde jeg en Udvandring til Landsbyen Gamle Upsala, hvor jeg besøgte Linnés berømte Lærling Provst Odmann, der kjændte de fjærneste Lande saa godt som Upsala. Han havde i endel Aar ligget af Feber en Times Tid hver Dag, men var al den øvrige Tid frisk og rask. — En længere Udfart var forbi Kongernes gamle Valgsted Moraſtenar til Kobbergruben Dannemora. I Upsala stræbte jeg især at vinde Fortrolighed med den svenske Literatur. Hele April tovede jeg i Upsala og saae den sidste April, Valborgmesse Aften, fra den Høj, hvorpaa Kirken staaer, talrige Blus i de omliggende Landsbyer.

Den første Maj kom jeg tilbage til Stockholm, hvor jeg hørte, at Politimesteren strax efter min Afreise havde efterspurgt mig, for at erfare Hensigten af mit Komme, men at Rosenstein havde hos ham og selv Kongen borget for min Frihed for politiske Drev. For at overbevise sig om min Færd, og i alt Fald advare mig, havde min Velynder skrevet Magister Højer til og af Ham faaet beroligende Svar. Jeg havde end ikke ladet mig henrive til uforsigtige Yttringer ved den Trykkefrihedens Begravelse, som havde fundet Sted kort forhen. Min hele Hu stod til Literaturen, især den humaniſtiske og skjønne. Neppe læste jeg de politiske Aviser. — Hvad Sankt Hans Dag er for os, er for en stor Del Første Maj for Stockholmerne. Da strømme disse ud til den udenfor Staden liggende Skov. — Dette Aars første Maj var

iſær bleven dem kjær derved, at Kongen og Dronningen efter en Tidlangs Misforſtaaelſe vare kjørte ud ſammen i Skoven. Fra Stockholm gjorde jeg engang paa den maleriſke Mælarſøe med Giſtrén og Ruthſtrøm en Sejlads ud til Drottningholm, hvor Guſtaf den Tredie i det ſaakaldte China havde foræret Caroline Müller et Landſted. Jeg fandt hverken hende eller Manden hiemme, men mødte dem om Natten i Skoven paa Hjemvandringen, for aldrig meer at ſee dem. Jeg fik nu den Tanke at forlænge Reiſen til Petersborg og havde allerede underrettet mig om Paketbaadens Afgang did, da jeg modtog et Brev fra Stenhammar. Han foreſlog mig, iſtedenfor til Rusland, at reiſe med ham til Danmark, da han for ſit Helbred vilde beſøge det ſydlige Europa. Jeg ſatte ſaa megen Pris paa hans Venſkab, at jeg opgav hin Plan og oppebiede Ham i Stockholm. Efter hans Hidkomſt forlod jeg dettte med Ham. Vi gjorde et Udløb fra Vejen til hans Broder, Pſalmedigteren Matthias Stenhammer, der var Landsbyepræſt et Sted i Østergothland. Fra Linkøping fulgte Biſkop, ſiden Erkebiſkop Lindblom, med Stenhammar og mig til Medewi Sundhedskilde. Her opholdt ſig dengang Stiftamtmand i Chriſtiania, Kammerherre, ſiden Statsminiſter, Frederik Julius Kaas og General Mansbach. Kaas, der kom fra Stockholm beklagede ſig over Kjedſomheden der, hvorimod jeg priſte mit Ophold for behageligt. Jeg forklarede ham, at Aarſagen vel var, fordi man befrygtede Fordringer af ham, ſom fornem Mand, hvorimod man troede, jeg, ſom ung Videnſkabsmand

uden Rang og Embede, vilde tage Alt for fyldeſt og maaſkee paa Prent takke for beviiſt Gjæſtfrihed. Ogſaa i Medewi kjedebes Kaas. Jeg foreſlog at føre ham ind i min Kreds, til hvilken ogſaa Brøndlægen, Archiater Hedin, hørte. Kaas viſte mig gjenſidig Opmærkſomhed. Men nu maatte jeg uventet ſkilles fra min Stenhammar. Hedin erklærede, at han ikke havde Kræfter til Rejſens Fortſættelſe, men vilde døe imellem mine Hænder paa Vejen. Han maatte da ufortsvet vende tilbage til Upſala. Saaledes ene, ilede jeg over Helſingborg tilbage til Kjøbenhavn, og lagde, om jeg ei feiler, en Midſommers Dag, fra tidlig Morgen til Aften ſexten ſvenſke Mil tilbage. Saa meget mere maatte jeg ile, ſom nu mine Penge vare næſten ſlupne. Ved henimod et halvt Aars Ophold i Sverige havde jeg der lært perſonlig at kjende og vundet Yndeſt hos Endel af Sveriges Ypperſte, men udrettet ikkun Lidet til Hjemedet.

Efter 1797 at have udgivet en Anmældelſe af Aarbøger for Læren om Dyd og Ret, hvorpaa jeg ingen Subſkribenter fik, tiltraadte jeg Medudgivelſen af Sveiſtrups filoſofiſke Repertorium, ſom imidlertid langt bedre udſtyredes af ham og den tredie Medudgiver A. S. Ørſted. — Ogſaa overſatte jeg Kants om Sindets Magt til at være Meſter over de ſyge Følelſer. — Endelig udkom det førſte Bind af Skandinaviſk Muſeum, udſtyret med gode, tildels ypperlige, Bidrag af Baggeſen, Suhm, Sander, Franzén, Nyerup, Modeer, Wad, Lidbek, foruden endel grundige Bedømmelſer af nye danſke, ſaavelſom ſvenſke,

Skrifter. Det andet Bind udkom 1799 og havde Bidrag af Hauch, Münter, Fuglſang og Tønder Lund, hvortil kom en forhen utrykt Tale af Frederik Sneedorf, holden i det nordiſke Selſkab i London i Foraaret 1792, det Sidſte der kom fra hans „af Muſer og Gratier omflagrede" Pen. Alle diſſe Prydelſer uagtet, havde Muſeum kun ringe Affætning. Indtægten af mine øvrige Arbejder var ubetydelig.

Under ſaadanne Omſtændigheder fandt jeg mig foranlediget til igien at ſøge Embedsbanen. Adjunkturen ved det juridiſke Facultet var bleven ledig ved Benzons Udnævnelſe til Regjeringsraad paa Ste. Croix. Bornemann ſagdes beſtemt til Poſten. Jeg fandt mig berettiget til at gjøre Fordring og anſøgte dertil om Konkurs. Den blev bevilget. Som Konkurrenter meldte ſig, foruden mig, Bildſted, Bornemann, Krogh, Laſſen og Ørſted. Vi fik fjorten Dages Tid til at udarbejde ſex Forelæsninger. Før den Tid kjændte jeg Fichte kun af Recenſioner. Paa et Par Dage gjennemſtuderede jeg Hans, viſtnok klare og konſekvente, Naturret, og blev Fichtianer. Forelæsningerne holdt vi paa Studigaarden paa det øverſte Auditorium. Prisdommerne vare: Konferentsraad J. E. Colbjørnſen, Generalauditør Nørregaard, Etatsraad Fridſch, Profeſſorerne Cold og Schlegel. Efter Forelæsningernes Ende ſaagodt ſom lykønſkede Nørregaard, Cold og Schlegel mig. Den Sidſte talede med mig om mine tilkommende Forelæsninger, og da jeg vilde gjøre en liden Adſpredelſesreiſe, ſpurgte Cold mig, hvorhen han ſkulde ſkrive til mig om Udfaldet.

Jeg tog til Odenſe for at beſoge min Ven, den ſom Filolog udmærkede og iblandt Andet ved den rigtige græſke Udtales Udbredelſe ſærdeles fortjente, Konrektor Dr. Søren Nicolai Johan Bloch, nu Profeſſor og Rektor ved Latinſk Skole i Roeskilde, da gift med mit Syſkendebarn Margrete Hensler, en Datter af den ovenomtalte Generaladjutant Hensler.

I Krebshuſet traf jeg den vidtberomte Orgelſpiller og Komponiſt Abbed Vogler, ſom jeg antog for en Degn fra Landet, indtil jeg blev opmærkſom paa, at han læſte Indſkrifter i fremmede Sprog paa Vinduerne. Med ham reiſte jeg fra Krebshuſet til Odenſe, hvor jeg horte ham fortælle hans yderſt intereſſante Levnet, deriblandt hvorledes ulykkelig Kjærlighed havde formaaet Ham til at tage Tonſuren.

Bloch og hans aandrige, elſkelige Kone, ſaavelſom hans retſindige Fader Biſkop Tonne Bloch, modtoge mig yderſt velvilligen. Med dem kappedes Kanſelliraad, ſiden Generalkrigskommisſær, Ewald, og hans dannede og fintfølende Kone. Endelig viſtes mig ogſaa al Gjæſtfrihed af Boghandler Iverſen, uagtet jeg kort forhen havde befejdet Ham i Anledning af noget om Baggeſen, han i ſin Avis havde overſat. Jeg kunde ſaa meget mere have ſparet mig dette, ſom jeg ſiden ſelv gik frem efter den Grundſætning, endog med Henſyn paa Baggeſen, at fremmede Misdommes Overſættelſer ingen Angreb vare. — I Odenſe traf jeg Skuespillerne Schwartz og Knudſen, af hvilke den Sidſte der gav Gjæſteroller paa Trampes Theater. Jeg ſkrev en Epilog, ſom Han fremſagde efter Heibergs Forvandlingerne,

og til Ham en Sang, som med Fornøjelse blev affungen i den adelige Klub og, mig uafvidende, af Kammerjunker Sehestedt besørget aftrykt.

Jeg fik intet Brev fra Cold, men erfarede ved min Hjemkomst, at Bornemann var bleven Adjunkt. Det var vel Colbjørnsens Værk, og Bornemann var, skjønt yngre, ogsaa sikkert grundigere Lovkyndig. I hvorom alting er, Colbjørnsen gjorde det snart godt igjen. Besynderligt var det for Resten at i Kommissionens Indstilling, om jeg ikke feiler, Den kom nederst, der vel i Grundighed stod øverst blandt os Alle, ligesom Han snart stod øverst iblandt alle Danmarks Lovkyndige: Ørsted. Først anbefaledes nemlig Bornemann, for Grundighed, Krogh, for Latinitet og jeg, for Foredrag; dernæst ogsaa Lassen, Bildsted og Ørsted, af hvilke Bildsted, siden saa dygtig en Sagfører, vel hentede det Meste af sin Literatur hos Ørsted, som med Ham var Alumnus paa Ehlersens Kollegium*). Men Ørsted havde det Vanheld, under Forelæsningernes Udarbejdning, ved overdreven Anstrængelse at paadrage sig en Sygdom, som i nogle Dage standsede hans Virksomhed. — Jeg levede iøvrigt i de Dage meget med Ørstederne, som Begge laae paa nysnævnte Kollegium.

Omtrent i Konkursens Aar udgav jeg en svensk Haandordbog for Danske, bestemt blot til at optage de fra

*) Ganske vis er jeg ikke paa den Orden, hvori de tre Sidstnævnte stode; men at vi tre Førstnævnte, saaledes som anført, stode øverst, erindrer jeg.

det Danſke betydelig afvigende ſvenſke Ord. Jeg ſamlede ſiden, foruden de her givne, ligeſaamange, hvilke jeg ſkrev til i mit Exemplar, men var ſaa uheldig at miſte dette, ſom ſaa meget andet. Frembeles beſluttede jeg, da jeg fandt Skandinaviſk Muſeum med alle dets Herligheder alt for lidet ſvarende til dets oprindelige Beſtemmelſe, at virke ſelvſtændig og begyndte paa et Hæfteſkrift, der, under Titel af ſvenſke Blade, ſkulde indeholde dels Overſættelſer fra Svenſk, dels Efterretninger om den ſvenſke Literatur. Ogſaa dette Foretagende fandt Bifald, og Nyerup ſkrev:*) „Ved Reiſer i Sverige, ved Skrifter og ved det ſkandinaviſke Literaturſelſkabs Stiftelſe, ſamt ved udſtrakt Brevvexling med ſvenſke Lærde, har Høſt banet Vejen for den ſvenſke Literaturs Indgang hos os, og ved at aabne ſine Landsmænd Adgangen til de ſvenſke Literaturſkattes Nydelſe, ſtiftet ſig i Skandinaviens Annaler et Minde, ſom vil vedvare, ſaalænge ſvenſke og danſke Lærde erkjende, at de i den lærde Republik henhøre, ſaa at ſige, til en og ſamme Provinds og i mange Ting have fælles Interesſe". Ogſaa leverede min uforglemmelige Stolt, Rektor i Helſingborg, mig til disſe Blade et Hædersvers over mig ſelv, hvilken, nuværende Juſtitsraad, A. v. Schønberg ſiden overſatte for Frankenaus Maanedsſkrift.

I denne Vinter foretog jeg mig nu atter, i Selſkab med min Broder Marcus Gerhard en Reiſe til Lund, hvor jeg i Uger, maaſkee Maaneder, levede hos min troſaſte Ven,

*) I Lærde Efterr. 1799 S. 602.

Magiſter, nu Rigsantikvar, Sjøborg, lykkelig ved at kunne forsøde vort Thevand med — Honning. — Under dette Ophold lærte jeg og nøjere at kjende og skattere Rosenskolds Værd.

Det Skandinaviske Literaturselskab gik imidlertid frem i sin Virksomhed, ihvorlidet det saae denne paaskjønnet af det store Publikum. — Seidelin fandt Intet for ham at høste af Museum, og frasagde sig Forlaget. Jeg drømte endnu om Held, paatog mig dette og indgik Fællesskab med Sukkerraffinadør Andreas Frederik Beyer, en retskaffen, driftig Mand, gift med min ældste Syster, saaledes at Han skulde bestyre det Merkantilske. Paa vort Forlag udkom da i 1800 to Bind, som, foruden nogle Recensioner, indeholdt Bidrag af Hauch, P. E. Müller, Ramus, Baggesen, Gamborg o. Fl. Om Krigsaaret 1801 hedder det: mellem Vaaben Muser tie, og i det følgende Aar bragtes Museum ikkun til fem Hæfter. Vel indeholdt disse de kosteligste Stykker af Falsen, Schmidt-Phiseldeck, Moldenhawer, Skule Thorlacius, Engelstoft, Finn Magnussen, Herholdt, Viborg, Münter, Abrahamson, Manthey og Stolz, af hvilke jeg havde oversat Moldenhawers fra Tysk. Denne rige Udstyrelse uagtet, var Afsætningen saa slet, at Forlæggerne lede betydeligt Tab. Almenheden forlangte lettere Føde, og Bidragene vare vist i det Hele taget for lærde. Til Sverige gik, upaatvivlelig formedelst de svenske Bidrags Sjeldenhed, yderst faa Exemplarer. Vi opgave derfor Forlaget, hvilket Bogtrykker, nu

Oberſtlieutnant, Andreas Seidelin, Broderſøn af den førſte Forlægger, paatog ſig, paa Vilkaar, intet Honorar at betale. Og ſaaledes forſvandt for mig det ſidſte Glimt af Haab om nogen Pengefordel af Sekretariatet, hvilket imidlertid anden Gang var mig overdraget. Dog udgav jeg i 1804, ſom Tillæg til Aargangen 1803 af Muſeum, en Udſigt over den nyeſte ſvenſke Digtekunſt, hvilken modtoges med ſamme Bifald, ſom mine andre Arbejder af det Slags.

Under alt dette havde jeg havt en Prøve paa Profeſſor, nu Konferentsraad, Schlegels Omhue for mig. Han anbefalede mig hos daværende Kanſelliepræſident, Statsminiſter Frederik Moltke til Sekreteer ved Protokollen i Højeſteret. Moltke lovede at foreſlaae mig, og jeg overleverede nu Miniſteren min Anſøgning. Vel indtraf ved Prøven det Vanheld, at der netop den Dag vare Delinqventſager for, af hvilke Endel affærdigedes paa een Formiddag, da der i dem baade procederedes og voteredes meget hurtig. Min Pen kunde desaarſag ikke følge med det mundtlige Foredrag, og mit Tilførte var ufuldſtændigt, uordentligt, urigtigt. Forfærdet blev jeg derfor, da Juſtitiarius Jacob Edvard Colbjørnſen ved Rettens Ophævelſe ſamme Dag forlangte min Protokol, hvorimod Cand. juris, nu Konferentsraad, Roſenkilde, ſom var foreſlaaet til den anden ledige Sekreterspoſt, ſad paa Prøve, jeg troer, en heel Uge. Intet uden Colbjørnſens Bekjændſkab med mine Kundſkaber og Evner, ſaavelſom hans billige Tænkemaade kunde redde mig. Han ſkrev en udførlig

Foreſtilling, hvori Han Ingen af min Proves Svagheder dulgte, men hvilke Han dækkede med et: ubi plurima nitent, non ego paucis offendar maculis o: Ej enkelte Pletter mig ſtøde, hvor mange Skjønheder ſees. Om Roſenkildes Prove hed det ligefrem, at den var god. Endnu mødte en Hindring, ſom opholdt Afgjørelſen en otte Dage. Kronprindſen holdt mig for et uroligt Hoved, og, førſt efter at Moltke havde overvundet denne hans Mening, udnævntes jeg, tilligemed Roſenkilde, den 24 Januar 1800, til Sekreteer, da jeg fik Plads efter Caſpar Rafn og foran Roſenkilde. De tre Protokolſekreteerer afvexle ſaaledes med deres Forretninger, at hver Maaned ſidde To, imedens den Tredie er fri. Februar faldt i min Lod, og kun kort varede det, førend Colbjørnſen viſte Moltke min Protokol, for at Han kunde overtydes om, at min Proves ſlette Udfald udſprang af Mangel paa Øvelſe og af Forvirring, ſamt at Alt nu var, ſom det burde være. Jeg fungerede og ſom Sekreteer ved Højeſterets Aabning i Marts. Da Rafn ſnart efter gik af, blev jeg førſte Sekreteer. Min Lønning ſom Sekreteer var kun 300 Rdr. aarlig, og ſtrax maatte jeg anſkaffe mig Sekreteerskappen, ſaavelſom en Stadsklædning. Staalkaarden havde jeg fra mine førſte Studenterdage, thi i disſe var det endnu Skik, endog for de yngſte Studenter, ved Bryllupper og andre Højtider, at bære Kaarde. Hver Gang maatte jeg i Retten gaae i Sko og Silkeſtrømper, og Haarſkjærer maatte jeg holde; thi det runde Haar havde endnu ikke trængt ſig op til Højeſteret. En Sekreteer maatte have Pudder i Haaret og

Pidsk i Nakken. Højesterets Aabningsdag krævede en heel Galla-klædning. Alt dette kostede. For ikke, saaledes som de andre Sekreterer plejede, at tage Protokollerne hjem med, og i dem da at indføre de skriftlige Noter, hvorved de i Tilfælde af Ildebrand eller Indbrud kunde forkomme, indfandt jeg mig i Højesteretssalen en Times Tid førend Retten blev sat, og indførte. Colbjørnsen kom i Almindelighed kort efter did og skrev Erklæringer, hvorved han blev opmærksom paa min betænksomme Fremgangsmaade. Han sattede alt mere Godhed for mig og bød mig i sine Selskaber. Jeg var endog hos Ham, naar Han havde kun et Par Gjæster. En Nat havde jeg været paa Bal hos Ham og sagde Ham Farvel Klokken Fire om Morgenen. Klokken otte fandt Han mig ved Bordet i Højesteretssalen og sagde da: bene et sapienter o: godt og viselig. Ogsaa i Marts 1801 var jeg tilstede ved Højesterets Aabning. Da jeg sidst i Maaneden en Morgen vilde gaae i Retten, erfoer jeg paa Gaden af en Bekjændter, at man fra runde Taarn af kunde see den engelske Flode forcere Sundet. Jeg ilede derop, saae Røgen og glemte Højesteret. Da jeg endelig kom her, var Retten aabnet. Justitiarius kaldte mig til sig for at irettesætte; men da jeg fortalte ham, hvad der havde sinket mig, hvilket jeg for Assessorerne kort efter maatte gjentage, var Alting godt, og Højesteret ilede endog, efter Sagens Ende, samme Formiddag af Kanselliet at begjære dens Møder udsatte indtil roligere Dage. — I Højesteret havde jeg lært at sætte Pris paa, foruden Colbjørnsen, den kloge Jacobi, den kyndige Graah, den

veltalende Falſen, den brave Benzon, af hvilke de to Sidſte værdigede mig at drage mig ind i deres huslige Kreds. Falſen glimrede, iblandt andet, naar han voterede i Odelsſager, og Benzon viiſte altid den ſamvittighedsfuldeſte Stræben efter Ret.

Imedens jeg var Sekreteer i Højeſteret, arbejdede jeg kun lidet for Literaturen. Til de lærde Efterretninger leverede jeg en og anden Recenſion, ſaavelſom nogle Meddelelſer af fremmede Tidſkrifters Domme over danſk Literatur, „ſom Literærnotitſer, Bidrag til at kjende Udlændingers Begreb om vor Literatur". Vel viiſte jeg her den Upartiſkhed endog at give en Lovtale over min Avindsmand Torkel Badens Hercules furens*) og en Dadel over min ſaa elſkede Baggeſens: Eventyret i Raſtadt. Ikke desmindre lagdes jeg dog for Had ved Meddelelſe af en Fordømmelſesdom over Heibergs Heckingborn, hvormed jeg ojenſynlig ej kunde være enig. Heiberg har, om jeg ſaa tør ſige, hævnet ſig paa mig, ved adſkillige Gange i Revue encyplopædique at omtale mine Arbejder med al Agtelſe, og jeg veed faae Mennesker, hvis gunſtige Dom har været mig ſaa højligen kjær, ſom Hans. Nogle Uger i 1800 redigerede jeg under Nyerups Fraværelſe de lærde Efterretninger. — At jeg iøvrigt i mine Domme ikke altid var fri for Sideblik, maa jeg bekjende, f. Ex. i Bedømmelſen over Læſendes Aarbog af K. H. Seidelin, men jeg havde af Dagen erfaret Hans

*) Lærde Efterr. 1800 S. 248.

fiendlige Stemming imod mig. Seidelin var en Mand af Hoved og Kraft. Til Nordia havde han leveret mig et herligt Stykke om Polens Deling, hvilket jeg, af Frygt for Censuren, havde frataget nogle af de fyndigste Steder.

I 1801 overſatte jeg: af Franſk Florians Gonſalvo af Cordova, i to Bind; af Tyſk, paa Eggers's Anmodning og efter Haandſkrift, hans Bog om Danmarks og Englands gjenſidige Retsforhold.

Efterat jeg nogen Tid havde været Sekreteer, erfarede jeg, at en Hof- og Stads-Rets Aſſeſſors Poſt var ledig. Da nu Højeſterets Protokolſekreterer, ifølge en kongelig Reſolution, havde Udſigt til ſaadan Poſt, meldte jeg mig hos Moltke, men fik til Svar, at Kandidat, nu Konferentsraad, Højeſterets Aſſeſſor, Dr. Laſſen alt havde faaet den. Noget derpaa bleve to Aſſeſſorpladſer ledige og jeg meldte mig atter, men erholdt da den Beſked af Moltke, at han havde beſtemt mig til Potitierets Aſſeſſor, ſamt at de to Pladſer vare tiltænkte Kandidaterne Ørſted og Dall. Mismodig forlod jeg ham, og vilde træde ud af Forgemakket, da mødte mig Edvard Colbjørnſen, ſom ſpurgte om mit Ærende. Jeg gik hjem og beroligede mig med Visheden om Moltkes Ynde, hvilken han, ogſaa ſom Formand i Skandinaviſk Selſkab, havde beviiſt. Men kun en kort Stund havde jeg været hjemme, førend jeg fik Bud fra Moltke om at komme til ham næſte Morgen. Da ſagde Han mig, at Colbjørnſen havde overbeviiſt Ham og at Han vilde foreſlaae mig. Under 29 April blev jeg udnævnt til Aſſeſſor i Hof- og

Stads-Retten med 500 Rdr. aarlig. Den siden saa berømte Ørsted blev samme Dag surnumerær Assessor. Da jeg takkede Colbjørnsen for dette Bevis paa hans Gunst, ønskede Han at see mig snart igjen i Højesteret, som Assessor, og haabede at den daværende Assessor Auskultans der, Berner, ikke skulde gaae mig i Vejen; ligesom jeg og havde idetmindste Embedsalderen for Lassen. Da jeg imidlertid allerede havde klippet mit Haar rundt, bad han mig vogte mig for at dele Skjæbne med Collet, som og ved sin Indtrædelse havde afskaret sit Haar. Det var som en Anelse.

I Hof- og Stads-Retten havde jeg indtil Slutningen af Aaret 1802 Sæde i den dømmende Ret, og i dette Tidsløb begyndte jeg i sidstnævnte Aar, med mine Kolleger, Morgenstjerne, Lassen og Ørsted at udgive Juridisk Maanedstidende, en Fortsættelse af Førstnævntes, i 1796 udkomne, Juridisk-praktiske Maanedstidende; men som, foruden mærkelige Hof- og Stads-Rets Domme, skulde indeholde Afhandlinger. Saaledes indrykkede jeg deri et Par af mig for Adjunkturen holdne Forelæsninger, af hvilke den Ene: om Enkers juridiske Stilling foranledigede Anmærkninger af Ørsted. — Som vikarierende Dommer i Et af Vidnekamrene havde jeg det Tilfælde, at En af det nye Jerusalems Tilhængere, Instrumentmager Appelberg, vægrede sig ved Eden. Jeg tog denne Lejlighed til en Forespørsel i det danske Kanselli med et Forslag til en ny Edsformular. Kanselliet spurgte Højesteret, denne Fakultetet. Derved blev det*).

*) Kanselliskrivelsen i denne Anledning findes i Reskripterne for 1802.

Længere hen begyndte jeg ogsaa at udgive et Maanedsskrift af blandet Indhold: Ei blot til Lyst, hvis Titel var laant af den Indskrift over vor Skueplads, Carstens og Jacobi havde kaaret, Hauch holdt i Ære, men Waltersdorf da forviist. Ogsaa det modtoges af Kjændere med Opmuntring, og om de to første Bind skrev Nyerup, at Alt deri læstes med Fornøjelse og Somt deraf var dejligt, samt at det bidrog anseligt til at hævde den ærefulde Post, jeg fremfor nogen anden i vor lærde Republik havde valgt at staae paa, den, at være, saa at sige den svenske Literaturs Apostel. Foruden mine egne Arbejder var det udstyret med Bidrag af G. H. Olsen, Nahbek, Schack Staffeldt, Stoltz, d'Albedyhl, G. L. Baden og mine Brødre Christen Georg og Johannes Nicolai. Desuagtet naaede det kun fjerde Bind, som udkom 1803. — Til 1802 hørte og et Par Oversættelser fra det Franske: af Konkordatet imellem den franske Regjering og Pave Pius den Sjette, og af Bernhardin Henri de St. Pierres Paul og Virginie.

Den 13 Februar 1802 døde min uforglemmelige Velynder Jacob Edvard Colbjørnsen. Faa Mænd havde min Hengivenhed som Han. Ganske hørende til den gamle Verden, iagttog Han paa det omhyggeligste de indførte Former og følede sit eget Værd; men miskjændte ikke Andres, og viiste Enhver i rigelig Maade al Opmærksomhed. Han var elegant i sit Væsen. Aldrig saarede Han ved sin Tale, men var selv ømfindlig ved Angreb. En Advokat lod i Højesteret ved Ommeldelse af den classenske Direksion, hvoraf Col-

bjørnſen var Medlem, falde et Ord om Beſtikkelſer. Strax reiſte Denne ſig, tog ſin Hat og gik. — Som Videnſkabsmand fortjente han i høj Grad Navn af human Lovkyndig. Det var de af ham, ſom Profeſſor, holdte latinſke Forelæsninger, Nørregaard lagde til Grund for ſin danſke Privatret. Ved en Leilighed indhentede man fra England et Reſponſum af Ham. Men ikke blot i Lovkyndighed og klaſſiſk Literatur var Han hjemme. Han læſte endog arabiſke Digtere. — Schlegel har ſkrevet om Ham ſom Videnſkabs- og Embeds-Mand, og ſtrax ved Hans Død lagde G. H. Olſen en Krands paa Hans Grav i en Vexelſang imellem Aſtræa og Muſerne:

Atter gik en Hædersmand til Hvile
Fra et lyſende og daadfuldt Liv.

Min Velynders Død gav Anledning til en vigtig Begivenhed i mit Liv. Jeg paatog mig at indbyde nogle unge Piger til ved hans Jordefærd at tage Del i Affyngning af G. H. Olſens Digt. Iblandt dem var Suſanne Margrethe Orholm, en Datter af forhenværende Søkaptejn Jørgen Orholm, Datterdatter af min i Aaret 1801 tabte Velynder P. C. Abildgaard. Hun var dejlig, munter og talentfuld, kun ſexten Aar gammel. Jeg havde blot ſeet hende et Par Gange, men aldrig talet med Hende. Imidlertid havde Hendes Skjønhed gjort levende Indtryk paa mig. Hun modtog Indbydelſen og ſang i Holmens Kirkes Kapel, tilligemed ni andre unge Piger. De Ti foreſtillede Aſtræa og Muſerne. Efterat have aflagt et Takkebeſøg hos Hende og hendes Mo-

der — Faderen var som Koffardikaptejn i Østindien — fortsatte jeg mine Besøg nogle Gange, indtil jeg, om Aftenen den sjette Marts, fattede Mod og friede. Hun svarede Ja. Moderen samtykkede. Og næste Aften bekræftedes Forlovelsen hos Sekreteer, siden Etatsraad, Stoud, gift med Hendes Moders Syster. — Stoud var ikke uden Digtertalent, han havde tænkt over Modersmaalet og skrev en Bog om Embedsstilen. Han talede adskillige levende Sprog, deriblandt Italiensk. Hver Vinter læste Han i senere Aar en ny latinsk Digter. Af Videnskaber var Han især fortrolig med Statshusholdningen. Men sin Villie vilde Han drive igjennem og kunde saavel være Fiende, som Ven. Jeg var saa uheldig, ej altid i Ham at finde den Sidste. — Min sande Ven G. H. Olsen skrev et smukt Vers til min Kjæreste, da Hun gav mig sit Ja*).

Efter et halvt Aars Forlovelse ægtede jeg den 17 September 1802 min Kjæreste. Brudevielsen forrettedes i Lundehuset af hendes egen Sognepræst Dr. Kofod, i Overværelse af Professor Nyerup og min Broder Christen Georg, som Forlovere.

Mit Ægteskabs første Aar vare i det Hele høist lykkelige. Vel begyndte de saagodtsom med en haard Sygdom for min Kone, men næst Gud og hendes Ungdom reddede Hende de brave Læger Saxdorf og Herholdt. Ogsaa vare vore Kaar trange. — Min Lønning, fem hundrede Rigsdaler,

*) See Poulsens Nytaarsgave for 1804.

fortærebes ganſke, dels af Indſkud i Enkekaſſen, hvori jeg havde villet betrygge min Kone 400 Rdr. aarlig, hvilket, formedelſt den fjortenaarige Forſkjel i vor Alder, fordrede en Obligaſion paa meer end 1500 Rdr., dels af begge mine Beſtallinger, baade ſom Aſſeſſor, og ſom Sekreteer; thi for denne Sidſte var, jeg veed ikke af hvad Aarſag, ingen Betaling bleven krævet, ſaalænge jeg ſad i Højeſteret. Beſtallingerne alene koſtede mig henimod 500 Rdr. og til Enkekaſſen erlagde jeg ſyv, otte Hundrede. Hvad jeg ſkulde leve af med Familie, maatte jeg altſaa iſær ſkaffe tilveje ved literært Arbejde, dels ved Manuduksion, men maatte dog undertiden tye til Velynderes Underſtyttelſe. Alt dette lod ſig imidlertid overvinde. — Min unge Kone belede med Taalmodighed og Kraft de tunge Kaar og bortloe mine Sorger. Hun ſang med ſin ſøde Stemme:

Mig Tornene gjerne maae ſtikke,
Naar Roſerne blomſtre for Dig.

Til at holde mig oprejſt, bidrog og det Venſkab, Skuespiller Heger, Etatsraad Olſen, Kammerjunker Oldenburg, Profeſſor Nyerup, Sekreteer Gudenrath, Aſſeſſor Morgenſtjerne viiſte os.

Generalforſamlingen i det af Kongen garanterede Livrenteſelſkab af 1775 den 25 November 1802 viiſte mig den Tillid at vælge mig til Direktør. De daværende Direktører vare Major Krebs og Profeſſor Horrebow. Foruden diſſe have efter hinanden med mig været Direktører: Kammerraad Gude, Konferentsraad Mandix, Etatsraad Rahbek, o. Fl.

— I Aaret 1813 indlagde jeg mig, i Forening med Gude, en ikke liden Fortjeneſte af Selſkabet. Uagtet vi havde foreſtillet Finantskollegium, at de af Kongen til Selſkabet udſtedte Obligaſioner ikke kunde maales med ſamme Maaleſtok ſom andre kongelige Obligaſioner, efterſom Kapitalen aldrig af Hans Majeſtæt blev udbetalt, reſolverede Kollegiet dog, at Renterne ſkulle ogſaa for Selſkabets Obligationer være kun to Procent. Gude og jeg tabte dog ej Modet, men gik ind med ny Foreſtilling, hvorpaa da omſider faldt kongelig Reſoluſion, at det efter Omſtændighederne blev ved de fire Procent.

Aarene 1803 og 1804 vare imidlertid allermeſt lykkelige for mig ved mine to ældſte Sønners Fødſel. Den Ældſtes indtraf paa Jordemoderſtiftelſen i Kjøbenhavn den 2 Juli 1803: Klopſtocks, Abraham Kalls og Werlauffs Fødſelsdag. Han blev kaldet Jørgen baade efter ſin Farfader og efter ſin Morfader. Hans Oldemoder, Profeſſor Peter Chriſtian Abildgaards Enke, bar ham over Daaben; Mormoderen, Fru Orholm, holdt Huen. — Et Aar og tre Uger efter, den 23 Juli 1804, ſkjænkede min Kone mig min anden Søn, ſom blev opkaldt efter nysnævnte ſin Oldefader. Ham holdt over Daaben min Moder; Huen bar hans Moders Syſter Fru Stoud.

En Ubehagelighed var det mig, at jeg med 1804 blev flyttet fra den dømmende Ret ind i Skiftekommisſionen, hvorved jeg dels kom næſten ud af Embedsforbindelſe med nogle kjære Venner, nemlig: Morgenſtjerne og Ørſted, dels nødtes til daglig at være tilſtede næſten uden at have

Noget at beſtille. Thi det var den yngſte Skiftekommisſars hele Forretning, at koncipere Kjændelſer og Reſoluſioner, af hvilke der neppe faldt Een om Ugen. Jeg erindrer ikke engang nogenſinde at have underſkrevet Protokollerne. For at fordrive Kjedſomheden de lange Formiddage og gjøre mig Tiden nyttig, maatte jeg derfor foretage mig andet ſkriftligt Arbejde. Jeg handlede uden Skye, thi jeg fandt det ej alene rigtigt, men og priſeligt.

Imidlertid gjorde En af mine Kjændelſer megen Opſigt. Sagen var imellem Svogrene Overhofmarſkalk Hauch og Dronningens Overhofmeſter Brockenhuus, og angik et Legat efter en Guvernante i den gamle Brochenhuſes Huus, til Fordeel for Fru Hauch. Brochenhuus beſtred Kodicillens Gyldighed, fordi den uden Underſkrift og Datum fandtes i en Skatolſkuffe iblandt Papirer uden Betydenhed. Min ældre Kollega med mig fandt dette grundet. Kjændelſen blev indanket for Højeſteret. Her tillod Hauchs Sagfører den ſaa hædrede Juſtitsraad Schønheider ſig endog at ſpotte mig ſom Koncipiſt. Jeg tog ſkriftlig til Gjenmæle, og Schønheider maatte bøde 40 Rdr. Men uheldigviis havde Brochenhuſes Sagfører den brave Wivet, henreven af Harme, overilet ſig imod Schønheider. Denne fordrede, næſten grædende, Fyldeſtgjørelſe, og truede med ellers at træde ud af Skranken. Wivet maatte ogſaa bøde 40 Rdr. Iøvrigt blev Kjændelſen forandret. Jeg fortalte Almeenheden noget derom i Ej blot til Lyſt. Schønheider talede om Revſelſe, men fuldforte den ej. Chriſtian Colbjørnſen derimod ſkrev det op.

En Lykke var det under alt dette for mig, at min ældre Kollega var den i Skiftevæsenet saa erfarne Justitsraad, nu Konferentsraad, Stendrup, som ved sin hele Færd imod mig viiste sig min sande Ven. I Hans og Hans ypperlige Kones Huus nøde min Kone og jeg de gladeste Timer. — I Pengeforlegenheder rækkede han mig villigen hjelpsom Haand.

Dette Sidste var og Tilfældet med Kjøbmand Ole Lund, til hvem jeg uforsagt kunde henvende mig, viistnok kun om saare smaa Summer. Men ved Dækningen af den overhængende Mangel saaer man Mod til at tænke videre frem. Lund var en dannet Mand, som i Værelset ved Siden af sin Strømpebod læste i Rousseau og Voltaire.

Mit Erhverv ved literært Arbejde i 1803 og 1804 var ringe. Fra det førstnævnte Aar af til 1806 udgav jeg i Forening med Stephen Heger hos Popp et Hæfteskrift: Biografen, med Bidrag af Rahbek, Werlauff m. Fl. Jeg leverede Cook, Franklin, Schiller, Mohamed, Gramman Quassi. Men uagtet Skriftet indeholdt for det Meste veludarbeidede Stykker, døde det 1806 med første Binds Slutning.*)

I 1803 udgav jeg et Maanedsskrift: Læsning for Damer, som ikke naaede mere end to Bind. Det, som mere af mit, er ei længer at finde.

---

*) Efterat have kiøbt Forlaget paa Bogtrykker Popps Auktsjon lod Hofboghandler Beecken 1828 Titelbladet omtrykke og Bogen forvandle til et Heelt, hvilket den da og i Grunden gjerne kan ansees for.

Rahbek havde for længe siden bebudet en ny Udgave af Holbergs Skrifter paa Schultz's Forlag, men ikke opfyldt det. Efter Stephen Hegers Forslag udstedede nu i 1803 Nyerup og jeg i Forning med Ham en Subskripsionsplan paa Holbergs samlede Skrifter. Dette vækkede Vedkommende. Schultz betalte os tohundrede Rigsdaler for at træde tilbage, hvorimod han fik de, især af Heger, samlede Subskribenter. Imidlertid havde jeg med Nyerup og Heger den Fortjeneste af vor Literatur, at have bragt den rahbekschultziske Udgave af Holberg til Virkelighed.

Efter Udstedelsen af hiin Subskripsionsplan var der imidlertid opkommen en Misforstaaelse imellem mig og mine Medudgivere. Dette hindrede dog ej Nyerup fra at omtale nogle af mig til Poulsens Nytaarsgave 1804 leverede Digte fra Svensk, som „dejlige." Jeg har skrevet mangt et Lejlighedsvers, ogsaa oversat endeel Digte mest fra Svensk, næsten aldrig uden Held; men er dog ikke af Lauget bleven erkjændt for Mester, endog ofte forsætlig bleven tilsidesat.

Hvad jeg ogsaa i 1805 som Skribent fortjente, var Ubetydeligt. Jeg havde forhen een og anden Gang f. Ex. allerede 1796 i Euphrosyne, yttret mig om theatralske Anliggender. Nu fremtraadte jeg med et for Skuepladsen alene bestemt Ugeblad: Theatret, hvilket jeg selv forlagde. Men hvad det især indbragte mig, var Ubehageligheder fra Skuespillernes og Oversætternes Side. Baade hjemme og i Skuespilhuset maatte jeg friste Forhaanelser. En ypperlig Skuespiller (Frydendal) var forbittret over, at jeg havde anført Exempler

paa, at Hukommelsen undertiden slog ham feil, en gammel Ven af mig (Lindgreen) kunde ikke fordrage, at jeg fandt ham, den fortræffelige Arv, paa sin urette Plads som Storvizir, en udmærket franskfødt Sanger af liden Vært (Dupuis) opløftede et Skraal, fordi jeg ikke ansaae ham for skabt til den, ogsaa ved sin Høide udmærkede, Dannerkonge, Erik Ejegod. Jeg opgav Bladet, men troede at en Udvidelse af dets Plan vilde fremme dets Afsætning. Til den Ende besluttede jeg i et nyt Blad at optage Politiken, og give dette Titel af: Theatret det Lille og det Store, hvilket Beeken paatog sig at forlægge og som udkom 1806 og 1807.

For at bøde paa Tarveligheden af mit literære Erhverv, paatog jeg mig at være juridisk Konsulent for en Bekjendter af min Kones Familie, islandsk Kjøbmand, Grosserer Kyhn. Han forstrækkede mig med Penge. Jeg skrev til Gjengjæld Indlæg for Ham, hvilke, underskrevne af Prokurator Fugl, bleve fremlagte. Jeg holdt dette for aldeles uskyldigt, da jeg som Skiftekommissar ikke var forpligtet til at tage Del i den dømmende Rets Arbejder. Ogsaa mødte jeg for ham i en Sag ved Birketinget, fordi jeg betragtede min Prokuratorbevilling ved alle Over- og Underretter i Danmark, undtagen Højesteret, endnu for gjeldende uden for Hof- og Stads-Retten, hvorhos jeg var sindet ganske at gaae tilbage paa Sagførerens Bane. Endelig gjorde jeg med Ham en Rejse til Lemvig, for at være paa Raad i en Herregaards Kjøb, men da jeg opdagede, at hans sande Plan var Proces imod hans fraskilte Kones Mand, forlod jeg ham og rejste hjem igjen.

Efter Alt dette unddrog jeg mig hans Forretninger, da jeg fattede Mistanke om, at han brugte falske Papirer og falske Vidner. Han blev arresteret og tilstod. Jeg blev indviklet i Sagen imod ham. En Kommission blev nedsat, bestaaende af min Fiende Etatsraad Haagen, min Dusbroder Justitiarius Bagger og min Medbejler paa Embedsvejen Caspar Lasfen. Jeg skrev selv mit Forsvar, men Kommissionen frakjændte mig Embede og Bevilling, skjønt den i Dommen erklærede, at der end ikke var Formodning om at jeg var Medvider i noget Falsk, „men jeg var", hed det, „ved Pengelaan afhængig af Manden". Jeg lod Dommen trykke og udviklede Sagens Beskaffenhed for Almenheden i et Par Smaaskrifter: Forelobende Underretning om Justitssagen imod Assessor J. K. Høst og Prøvelse af Kommissariernes Dom, hvilken Prøvelse jeg indgav til Kanselliet, men som ej ændsede den. Derhos indstævnede jeg Dommen til Højesteret for at underkjendes. — Kommissionsdommen var Anledning til det oprigtige Venskab, hvormed baværende Læge ved Wartow, nu Professor, Stabschirurg, Overlæge ved Almindeligt Hospital, R. af D. og D. M., Wendt, indtil denne Dag har hædret mig. Han kjøbte hos mig den forelobende Underretning, netop da jeg med Rolighed modtog Dommens Forkyndelse. Ved at læse det lille Skrift, har Han maaskee fattet end bedre Tanker om mig.

I min Familie var imidlertid ogsaa foregaaet alskens Omvexlinger. Min Broder Johannes Nicolai, der i sit syttende Aar havde begyndt Skribentbanen, havde, efter at have

taget latinſk juridiſk Examen, anlagt Bogtrykkerie og Adreſſekontor i Mariboe. Han havde ikke blot ved Overſættelſer, men ogſaa ved juridiſke Afhandlinger og originale Digte, ſelv ved tyſke Skrifter, lagt Kundſkaber og Talent for Dagen. Til mine Tidsſkrifter havde han leveret endel Bidrag, deriblandt en lykkelig Overſættelſe af Stenhammars Laura. — Broderen Marcus Gerhard var i 1801 rejſt til Kiel, hvor Han, ynbet af Weber, Fiſcher og de flere Lærere, tog medicinſk Examen. Broderen Andreas Petrus var, efter 1804 først og ene iblandt Alle at have ved Odenſe Skole taget Examen artium, gaaen ind i Landetaten. Ogſaa de to Sidſtnævnte bidroge til at forſyne mine Tidsſkrifter. Den yngſte Broder Frederik Bariſien nod endnu Undervisning i Kjobenhavn.

For Højeſteret, ſom havde Chr. Colbjørnſen til Juſtitiarius, førte Juſtitsraad Wivet mit Forſvar. Denne trofaſte Vens Beſtræbelſer vare frugtesløſe. Kommiſſions-Dommen blev vel ikke, ſom det hedder, in terminis ſtadfæſtet, men Reſultatet var det ſamme: jeg tabte min daværende Stilling, tilligemed Udſigten til, efter Tingenes ſædvanlige Gang, i Tiden at vorde første Aſſeſſor i Højeſteret, hvilket min Eftermand ſom Sekreteer nu endel Aar har været.

Imidlertid levede jeg ikke uden Behagelighed. Jeg havde af Rahbek laant et Theater, to Stuer og en Have, og herpaa ſpillede, foruden Ham, ſom endog fremſagde Prologer, f. Ex. paa min Kones Fødſelsdag, min Kone og jeg, Mad. Lange,

nu Spindler, Jfr. Marie Olſen og Berg, nuværende Dr. Thortſen, ſiden afdøde Kopiſt Tryde, Skuespiller Haack m. Fl. Slægt og Venner vare Tilſkuere og toge efter Foreſtillingen til Takke med Smørrebrød og Punſ.

I Løbet af denne Tid indtraf Kjøbenhavns Belejring. Jeg fandt mig foranlediget til at gaae ind i Studenterkorpſet, lærte nogle Gange Exercits, ſtod een Gang Vagt, ſkrev tre Krigsſange, men blev ſom Husfader, af min humane Kaptejn, Weidemann, fritagen for at møde under Bombardementet, uden i Tilfælde af Generalmarſ. Ved Bombardementets Begyndelſe flygtede jeg med Kone og to af Mæslinger ſyge Børn fra St. Pedersſtræde næſten ved Volden til Stouds i Løvſtræde. Da her Dagen efter faldt en Bombe i Sideværelſet, tyede vi til Almindeligt Hoſpital, derfra tredie Dag til Chriſtianshavn. Strax efter Kapitulaſionen forlod jeg Korpſet.

Højeſteretsdommen berøvede mig ingenlunde med mit Embede enten min Aands Kraft eller Venners Yndeſt. Her gjældte ikke Ovids:

Donec eris felix, multos numerabis amicos,
Nubila si fuerint tempora, solus eris. ɔ:

Smiler Lykken Dig til, af Venner tæller Du mange;
Graaner Himmelen kun, Du ſtaaer alene igjen.

Hvad mig ſelv angik, ſkrev jeg min Troesbekjændelſe ſom ſaa:

S'il faut choisir, si dans ce tourbillon
Il faut opter être Dupe ou Fripon.

Mon choix est fait: Je benis mon partage,
Ciel! rends mois Dupe, mais rends moi juste et sage!

ɔ: Er Valget mit; i denne Hvirvel her
Skal, Et af To, jeg ſviges eller ſvige;
Mit Valg er gjort — min Skjæbne er mig kjær —
Jeg Klogſkab vil, ej Hjerte, mig fraſige.

Uforandrede viiſte ſig Gudenrath, Pram, Baggeſen, G. H. Olſen, Rahbek, C. F. Hornemann, S. N. J. Bloch, Kammerjunker Oldenburg, ſom ſøgte at troſte mig med en Pengeunderſtyttelſe, og den herlige unge Mand J. K. Jakobſen, ſom efter Saxdorff havde været mig den omhyggeligſte Huslæge, og ligeſom denne, uden at tage Skilling eller Hvid derfor, hvorimod Han endog gjorde mig Nytaarsforæringer.

Et Bevis paa vedblivende Agtelſe efter mit Fald nød jeg ogſaa derved, at jeg af et nyſtiftet Diſputereſelſkab: **Societas latina**, iblandt hvis Medlemmer vare Lægerne J. K. Jakobſen, Homann og O. Bang, Juriſterne Joh. Nic. Høſt og Stellvagen, valgtes til beſtandig Formand. — Jakobſens Udnævnelſe til Regimentschirurg i Odenſe fremſkyndte vel dette Selſkabs Undergang. Før hans Afreiſe foranſtaltede jeg en Afſkedsfeſt paa Skydebanen, hvortil jeg forfattede en Sang. — Efter Ham var Wendt ſaa god at tage ſig af min Families legemlige Vel, ſiden ofte af det ekonomiſke.

Jeg erhvervede nu mit Udkomme iſær ved Arbejde for Landsover- ſamt Hof- og Stads-Retsprokurator, ſiden Kanſellieraad, Fugl, ſom derfor betalte mig 50 Rdr. maanedlig.

Senere skrev jeg ogsaa Indlæg for Prokurator Lange, Højesterets Advokat Wivet og Prokurator Bjerring. Fra den Sidste havde jeg kun Kapersager og erholdt anstændigt Vederlag. Wivet havde Ret til min hele Tjenstvilligheb.

Imidlertid vedblev jeg og med literært Arbejde, og skrev for Beeken og Bonnier. Paa den Forstes Forlag udkom 1808 en kort Udsigt over Gustav den Fjerdes Levnet og Regjering, saavelsom 1809, kort Udsigt over Gustav den Fjerdes sidste Regjeringstid — Begge Smaaboger uden Værd. Ogsaa fortsatte jeg for Ham mit Theaterblad. Som Theaterkritiker kunde jeg ingenlunde maale mig med saadanne Kunstdommere, som Rosenstand, Tode og Rahbek. Skueplabsens Bedømmelse havde for Resten i den sidste Tid været i meget unge Hænder: Studenterne Peter Thomas Thortsens og Niels Tønder Lund Gunnerus's, af hvilke den Første i sit tyvende, den Anden i sit attende Aar, havde sat sig paa Dommersædet. Thortsen forenede virkelig Hoved med Kundskaber og skrev ret godt, havde og en hengiven Ven i Rahbek. Gunnerus var vel ikke uden Hoved, men vild, og fejdede baade med de to Nysnævnte og mig. Jeg kunde have anvendt min Tid bedre. — Paa eget Forlag udgav jeg i 1808 en: Kort svensk Sproglære for Danske, men ligesom jeg aldeles ingen Fordel havde deraf, saaledes nød jeg end ikke den Fornøielse at see den modtagen med et Velkommen af nogen Skriftdommer. Dog havde jeg den Fyldestgjørelse at have givet mine Landsmænd, ligesom den første svensk-danske Ordbog, saaledes og den første svenske Sproglære, hvilke

endnu efter saa mange Aars Forløb ere de eneste. Ogsaa fandt Bogtrykker Græbe ni Aar efter, at kunne foreslaae mig en ny forbedret Udgave af Sproglæren paa hans Forlag. Af Nyerups Ønske i 1799 om en Sproglære, de svenske Bladers Fortsættelse, en svensk Boglade i Kjøbenhavn og Agepost i Sverige, var kun Eet gaaet i Opfyldelse. — For Bonnier fortsatte jeg i 1809 og 1810, med Rahbeks Samtykke, det af Ham begyndte Hæfteskrift Komus og Momus. Men ligesom Han ikke havde fyldestgjort den almene Forventning ved sit Arbejde, og ikke morede saa meget ved den skriftlige Meddelelse af de Indfald og Anekdoter, hvormed han saa tit mundtlig havde vækket Latter, saa var jeg vist endnu mindre heldig med mit Efterslæt. Nogen Fortjeneste havde en af mig i 1810 leveret Udsigt over Fædrelandets Historie, hvilken vandt selv Professor Jens Mollers Bifald og fire Aar efter oplevede en ny Udgave. Kun var den ikke passende for Børn, for hvem den dog var bestemt, men meget brugbar til Begivenhedernes Gjenkaldelse. Da Bonnier, i Anledning af de poulsenske Nytaarsgavers Ophør i 1807, ved Nytaar 1810 udgav en: Aglaja, oversatte jeg dertil en Fortælling af Caroline Pichler: Falkenberg, og skrev for ham en Fortale til Bogen.

Fra 1809 af gav jeg igjen Bidrag til Aftenposten indtil dens Ophør ved Slutningen af Aaret 1810. Bladet havde neppe, med Undtagelse af Aargangen 1772, interessantere Tidsløb for dannede Læsere end mine Aar; men for menige Mand egnede det sig vel ikke som i Holcks og Ballings Dage. Dets Ophør var derfor naturligt.

I 1810 begyndte jeg at arbejde for Boghandler Steen, der nu i fem og tyve Aar, ogsaa udenfor Handelsvejen, har givet mig Prøver paa Hjelpsomhed og Venskab. Mit første Hverv var at fortsætte et, jeg troer af Werdelin begyndt, Ugeblad: Almenlæsning. Derefter oversatte jeg: Historiske Efterretninger om Carl Christian August, Sveriges Kronprinds, tilligemed den over Ham af Biskop Rosenstein holdne Ligprædiken, hvoraf samme Aar udkom andet Oplag. Jeg udarbejdede første Del af Napoleons Levnet, hvilket, foruden en talrig Subskripsion, værdigedes Kongens Opmærksomhed til den Grad, at Han tegnede sig for fem og tyve Exemplarer, et yderst sjeldent Exempel i de sidste Tider. Oplaget paa 2000 Exemplarer var ei tilstrækkeligt til at fyldestgjøre de Sogende. Bogen var skreven med Lyst og for sin Tid ret god. Selv min bestandige Fiende, Molbech, erkjændte den derfor. Jeg begyndte saaledes: „Iblandt Aarhundredernes store Mænd var Ingen stor som Han, paa hvem Europa nu saa længe med stedse voxende Opmærksomhed har fæstet sit Blik. Eller skulde det ikke med Sandhed være sagt, at Naturen i Ham synes at have prøvet hvad den kunde udrette? Hvo forenede, som Han, Statsstyreren med Hærføreren, stærk Villie med vældig Aand, fuldendte Indsigter med originalt Genie, Utrætteligheb, Heltemod! Heller ikke har af alle Dødelige Nogen havt saa udstrakt og afgjørende en Indflydelse paa Menneskehedens Forfatning, som Han. — — Og nu den forunderlig slyngede Vej, ad hvilken Han ved de mest forbausende, hartad utrolige Sejre, med mageløs

Lykke har ſvunget ſig op til den Svimmelhøjde, hvorpaa Han nu throner!" Hans ſtørſte Sejer var det Ham imidlertid forbeholdt at vinde paa Sankt Helena. — Viſtnok nedſtemte jeg Tonen altfor meget i det andet Bind, utilfreds med, at Han ikke hellere havde fraſagt ſig alle Erobringsplaner og i Frankrige lykſaliggjort Verden. Nuværende Deputeret i Stændernes Forſamling Algreen Uſſing læſte mig Texten derfor i et Flyveſkrift, ligeſom han i ſin Tid har læſt den for A. S. Ørſted, Øhlenſchläger, Thorlacius. — Jeg ſandede iøvrigt, at Overgangen var naturlig fra den meſt beſtemte Republikanisme til erklæret Napoleonisme.

„Den bære Kronen, ſom er Kronen voxen!"

Selv Baggeſen, ſom en Tidlang var Napleons Fiende, erkjændte Hans ſtore Værd. — Faa har jeg imidlertid truffet iblandt mine Landsmænd, ſom følede varmere for Ham end Claus Frees Hornemann. Da Han i Aviſen læſte om Napoleons Skjæbne i Rusland, faldt han i Afmagt ned paa Gulvet.

Aaret 1810 tegnede til at vorde vigtigt for mig og for — Verden. Carl Auguſt var død. Den ſvenſke Thronfølgers Plads ſtod ledig. Det ſyntes det belejligſte Øjeblik til de tre ſkandinaviſke Rigers Forening. Haabet var at ſee den ſvenſke Thronfølge overdragen til vor Konge. Nogle Danſke, tildels af de betydeligſte Mænd, beſluttede ved Skrifter at virke paa Almenſtemmingen og navnligen paa de forſamlede Rigsdagsmænd i Ørebro. Statsminiſtrene Schimmelmann og Frederik Moltke ſkreve, den Forſte paa Tyſk,

den Anden paa Fransk, for at vise Vigtigheden af de nordiske Rigers Forening*). Begge skreve uden Navn, da Anonymitetsforbudet ved denne Lejlighed med allerhøjeste Samtykke lodes uændset. Derimod fremtraadte Grundtvig under Navn. Han udgav: Er Nordens Forening ønskelig? Et Ord til det svenske Folk. „Række os Haand," saaledes sluttede Han; „ærlig og trofast, som vi byde den, og dette Haandslag skal være det sidste Slag i Norden! — Da skulle ny Bedrifter flette sig i den Hæderskrands, vi arvede efter vore Fædre, og Aanden skal oplives til en højere Kamp paa Videnskabs udstrakte Mark:

Da skal og Goternes kraftige Maal
Atter i Norden genfødes.
Blomsten skal vinde sig kærlig om Staal,
Klippen af Solen opglødes.
Ikke da mægter vel Øst eller Vest
Getalands Kæmpe at fælde.
Mindes Han Julens den hellige Fest,
Staaer Han som Nordenlands Fjelde —"

Under Navn af A. Nielsen, gav daværende Sekreteer, nu Etatsraad og dansk General-Konsul i Norge, Andreas Chr. Gjerlev: „Nordens Gjenforening. Et Ønske til det svenske Folk, i Anledning af forestaaende Rigsdag den 23 Juli 1810," med det Motto af Tacitus: Non aliud discordantis patriæ remedium esse, quam ut ab Uno regatur o: der

*) Moltkes Skrift staaer oversat i (Eggers's) Geschichte der neuesten schwedischen Revolution.

er intet andet Lægemiddel for det uenige Fædreland, end at styres af Een. Han viste deri, at kun ved Nordens Forening kan Nordens Uafhængighed, Selvstændighed og Lykke værdigen hævdes. Professor Rühs, som da opholdt sig i Kjøbenhavn, leverede og et Flyveskrift. Uden Mærke udkom: en dansk Mands velmente Opfordring til det svenske Folk, og: Noget om Ørebroes Rigsdag Julius 1810. Endelig skrev jeg, under Navn af Kandidat i Filosofien J. N. Jürgensen, som af Tysk oversat: „En Verdensborgers Stemme i et stort Anliggende." Dette Ark bar Form af en Tyskers Brev til en Svenske. Efter et Blik over Noget af det meget Lysende i Frederik den Sjettes Styrelse fra 1784 af berørte jeg Vigtigheden af dette Øieblik, da en ny Thronfølger skulde vælges for Sverige. Derpaa søgte jeg at vise hvorledes Skandinaviens Broderfolk havde ifølge baade Pligt og Klogskab kun Eet at vælge: at forene sig. Sandheden heraf erkjændtes længe af Mange. Det bevidne baade den kalmarske Union og Begivenhederne i Anledning af den svenske Rigsdag 1743. „Enkeltstaaende," skrev jeg, „er hver af de tvende skandinaviske Stater svag — et Rov for en lysten Erobrer. Hvad hielper det at snakke om Ret, naar man ikke kan drive den igjennem! Man maa gjøre sig stærk, stærk nok til kraftfuld Modstand i Nødens Tid. Men — ikke gives der et tilstrækkeligt Middel hertil, uden enten Forbindelse eller Forening. Forbindelse giver kun upaalidelig Sikkerhed, aldeles ingen; der er ikke Frelse uden en Forening. — Men ogsaa udenfor de egentlige politiske Hensyn tale vigtige Grunde for Sam-

menſmeltningen. Hvilken rig Kilde til almindelig Velſtand vilde det ikke give, naar alle tre nordiſke Rigers Agerbrug og Skovdyrkning og Biergværksdrift ſamledes under een Styrelſe! — Ogſaa Finantſerne vilde baade, og nu — Oplysning, Videnſkaber, Kunſter. Selv hvad ellers lagde Hindring for en Naſionalforening finder ikke Sted. Skandinaverne have Alle een Religionsbekjændelſe, ere af een Stamme, beſidde et Moderſprog." Til Alt dette kom den Fyrſtes Egenſkaber, der allerede med ſaa alment Bifald bar den ene ſkandinaviſke Krone. Menneſkevennen," ſaa ſluttede jeg, „Hver den, der ønſker alle Skandinaviens Stater lige Lykke og Hæder, kan intet ſødere Haab nære, end det, ſnart at modtage Tidenden om Sjette Frederiks Udkaarelſe til i Tidens Fylde at vorde det hele, det ſtolte Skandinaviens Beherſker."

Med Etatsraad Olſen rejſte jeg til Stockholm. Vi havde alle de udkomne Skrifter med. Undervejs mødte vi den aabneſte Fængſemhed for Ideen. I Norkoping blev i Klubben Foreningens Skaal drukken. I Stockholm vidſte vi at vinde Manges Deltagelſe. Den Vigtigſte var min Ven fra Lund, den kongelige Bibliothekar Wallmark, ſom, forhen Huslærer hos Miniſter Engeſtrøm, endnu var en Yndling af Ham. Wallmark udarbejdede da ved Hjelp af de fra Danmark medbragte Skrifter, og indførte i ſin, ſom det hed, halvofficielle Journal en Afhandling om Foreningens Gavnlighed. Sekreteer Granberg overſatte paa Svenſk Sneedorffs i Skandinaviſk Muſeum optagne Tale om

ſamme Gjenſtand. Og Bibliothekaren, Kanſellieraad Malmſtrøm overſatte fra Tyſk en Udſigt over Frederik den Sjettes Jid ſom Kronprinds, hvilken jeg beſørgede ind i Stockholmspoſten; thi Malmſtrøm, mere ræd end Wallmark og Granberg, vilde ikke udſætte ſig for Mishag af en anden Thronfølger, om vor Konge ikke blev valgt*). Wallmark og Granberg toge intet Hensyn. Wallmark var en af Sveriges virkſomſte Literatorer og en friſindet Politiker, god Filolog og Smagsdommer, men i Krig med den nye Skole, hvilken Han maaſkee misdømte, ligeſom Han af den blev misdømt. Endelig var Han den bedſte Ægtemand, Husfader og Ven. Granberg havde gjort ſig hæderligen bekjændt ved nogle Arbejder i den ſkandinaviſke Hiſtorie, hvoriblandt Kalmarunionens Hiſtorie, og Guſtaf den Fjerdes ſidſte Regjerjngsaar, overſat paa Danſk af Rahbek. — Af andre Mænd gjorde Olſen og jeg Bekjændtſkab med den ruſſiſke Ambasſadør, General van Suchteln, forhen Mathematiks Profeſſor i Leiden, hos Hvem der altid ſtode Kuverter for os, Stockholms Gurernør, Hermann von Unnas Forfatter, den ogſaa ſom Tonekunſtner udmærkede Skøldebrand, og den danſke Geſandt von Dernath, ſom virkede mere mod, end for, Foreningen. Jeg ſkrev til Erkebiſkop Lindblom og Hofjunker Silfverſtolpe i Ørebro. Den Forſte gav ibetmindſte et venligt Svar. Alt troedes i Stockholm at gaae godt, da vore Venners Raad beſtemte os til, haabefulde

*) Den findes paa Danſk i Aftenpoſten for 1810.

at vende tilbage. Men, kort efter Hjemkomſten til Kjøbenhavn, fik jeg Brev fra Stockholm, at om Formiddagen, jeg troer den 20 Auguſt, var af den hemmelige Kommittee i Örebro den regjerende Hertug af Auguſtenborg valgt, men at dette Valg, ifølge et Snarbuds Ankomſt fra den ſvenſke Geſandt i Paris, endnu ſamme Eftermiddag omſtyrtedes, da Prindſen af Pontecorvo blev kaaret til Tronfølger. Saaledes forſvandt dengang Lejligheden til Skandinaviens Forening. — Jeg høſtede af min Reiſe, næſt Gjenſynet af gamle Venner: Wallmark, Lenngrén, Ruthſtrøm, og Forbindelſe med nye: Granberg, Agrell o. Fl., ingen anden Frugt end en Irretteſættelſe af Moltke, fordi jeg ved von Dernaths Bord ſkulde, da nogen yttrede at Sverige ved en Forening vilde tabe ſin Konſtitution, have ſagt, at tvertimod vilde maaſkee Danmark faae det at takke for Konſtitution, hvilket viſtnok i alle Tilfælde var rigtig ſvaret.

For dog ſelv paa anden Maade at høſte nogen Frugt af min Reiſe, ſøgte jeg efter Hjemkomſten om Tilladelſe til i eget Navn at føre Kaperſager, da jeg netop fra Vennehaand kunde erholdt nogle fordelagtige at begynde med. Kongen ſyntes ogſaa at være mit Ønſke gunſtig, thi i forſeglet Brev bød Han Kanſelliet at erklære ſig over min Anſøgning. Men Generalprokurør Chriſtian Colbjørnſen var mig ugunſtig, og efter adſkillige Maaneders Venten fik jeg Afſlag.

Af literære Arbejder udgav jeg 1810 tvende. Det Ene var: Sveriges Kronprinds, Fyrſten af Pontecorvo Jean Baptiſte Julius Bernadottes Levnet i kort Overſigt,

med Hans Billede. Herom bemtes i Tyskland, at jeg havde fortalt „det Bekjændte med den Upartiskhed og Sandhedskjærlighed, og tillige i det behagelige og kraftige Sprog, man hos mig var vant til"*). I Danmark bleve mine literariske Arbejder alt sjeldnere offentlig bedømte. Jeg var ej af noget Laug. — Det Andet var: Mærkværdigheder i Dannerkongen Christian VIIs Regjering, hvilket, med alle sine Fejl, dog havde den Fortjeneste at være det første Skrift om hin Konge indtil hans Død. Ogsaa den blev rost — i Tydskland. Den havde god Afsætning, skjønt den strax i Dagen blev angreben af en Anonym, formedelst en næsten ubegribelig Sammenblanding af Danneskjold Samsøe og Danneskjold Laurvig, to himmelvidt forskjellige Personer. Fra den Tid af var Christian den Syvendes Regjeringshistorie, tildels ogsaa Frederik den Femtes, en Gjenstand for mine Studier og Arbejder, og mine Bidrag til Hins Opklaring ere vel endnu de mest indholdsrige i det Hele**). Jeg mener ikke dermed, at jo Eggers, Nyerup, Rahbek, Mandix, Collin, Nathanson, David, hver i sit Fag, have, med Undtagelse af den struensseiske Tid, leveret mere klassiske Skrifter, men over det Hele har Ingen udbredt mere Lys end jeg. Til Vidnesbyrd tjene Christian den Syvendes Historie paa Tysk, Clio, Politik og Historie, Chronos.

---

*) Hall. Allg. Litt. Zeit. 1812, 2, 182 ff.

**) Selv i Sveas 13 B. 2 Hf. indrømmes, at man med Nytte læser mine Skrifter over Christian VIIs Tid.

Efter min Hjemkomſt til Kjøbenhavn ſkjænkede min Kone mig, den 5 Oktober 1810, vor første Datter, ſom i Daaben blev kaldet Emma Virginia, af hvilke Navne Moderen valgte hint, jeg dette. Det blev en ligeſaa talentfuld, ſom ſmuk Pige. Men ſaa ſtor, ſom vor huslige Glæde var ved hendes Fødſel, ſaa bitter en Familieſorg rammede os faa Maaneder efter.

I Januar 1811 bortrev Døden min Kones Syſter Marie Orholm, i en Alder af omtrent femten Aar. Hun var munter, vittig, ſkjøn, højſt elſkværdig. Skjønt Sygdommen var ſmitſom, forlod jeg dog ej Hendes Helſotleje før det Allerſidſte, da jeg maatte det med Henſyn paa min Kone og mine Børn. Ved ingen Grav runde mine Taarer ſtærkere. Jeg ſkrev et hjerteligt Sørgevers.

Faa Uger efter dette Tab fik jeg Brev fra Stockholm med ſorte Kanter. Min Ven Johannes Stenhammar havde efter ſin Hjemkomſt til Upſala gjennemgaaet en ſmertelig Operaſion i Lungerne og ſyntes at være i Bedring. Skinnet bedrog. Han gik heden i en Alder af tredive Aar. Han var Magiſter og beklædte et Lektorat ved Linkøpings Gymnaſium. Efter at have begyndt et ſtort Navn, ſom af det ſvenſke Akademie kronet Digter, var Lauras Sanger, efter Kellgren, i Kraft af dennes Anbefaling bleven hans Eftermand i Akademiet. Hans Mindetale over ſin Forgænger er et ſandt Meſterſtykke. Den giver den ypperligſte Skildring af ſin Gjenſtand og indeholder tillige det meeſt rørende Blik paa Talerens egen med Død truende Helbredstilſtand. Han

fremſtillede hvad der kunde give den, ſom ſtod ved Gravens Bred en ſtyrkende Troſt og viiſte, at en Saadans Forfatning har ſit Opløftende. Med det reneſte Hjerte forbandt Han den lyſeſte Aand.

Mine to Sønner gik i Jacob Dreyers Skole. Den ærværdige Olding viiſte en uovergaaelig Omhu for Opfyldelſen af det Kald Han havde valgt, efter at have opgivet Beværtningen for den af Ham ſtiftede og efter Ham benævnte Dreyers Klub. Da Han døde, ſatte jeg Sønnerne i Baſedows Inſtitut. Denne Mand havde, ſkjønt ſelv uſtuderet*), et lykkeligt Greb paa at vælge duelige Lærere og vidſte endog at paabyde Lærlingerne Agtelſe. Men ogſaa Han levede kun et Par Aar efter mine Børns Indtrædelſe i hans Skole.

I Aaret 1811 arbeidede jeg kun lidet for Literaturen, des mere ſyſſelſat med Kaperſagerne. Alt hvad jeg fra dette Aar erindrer, var at jeg fuldendte Forbanſkningen af den berømte Gaſparis Indledning til Jordbeſkrivelſen, hvilken jeg ledſagede med henſigtsmæſſige Anmærkninger, iſær i den mathematiſke og fyſiſke Del. Skjønt hverken Mathematiker eller Fyſiker, forſtod jeg af vedkommende Skrifter at vælge og afbenytte de paſſende Steder til Gaſparis Oplysning eller Fuldſtændiggjørelſe. Jens Møller roſte baade Original og Overſættelſe**). Ikke desmindre havde Bogen ſaa ringe Af-

*) Han ſatte imidlertid Pris paa at være Beſlægtet med den berømte Forfatter til Philalethie, ſom han udtalede: Pilateti.

**) Den danſke Literaturtidende.

fætning, at Forfatteren kort derpaa offentlig beklagede sig. Dagens daværende Udgiver, Rahbek, fandt sig derved foranlediget til en høist anbefalende Anmeldelse. — Iøvrigt leverede jeg til Nyerups Idunna fra Svensk et Brudstykke af Vallerius's Digt: Qvinnan.

Mere udmærket for mig var Aaret 1812. Jeg havde, under mine Studier for Syvende Christians Historie, samlet Bidrag til en Udsigt over den danske Stat ved Hans Regjeringstiltrædelse i Sammenligning med det (da) Nærværende. Det var endnu langtfra noget Fuldendt. Men det traf sig, at en Student ved Navn Seerup anmodede mig om Noget, Han under sit Navn kunde udgive, og at jeg just paa samme Tid var i Trang for Penge. Hertil kom, at jeg, uden at jeg nu veed af hvad Aarsag, tænkte paa at forlade mit Fædreland og derfor havde tabt Lysten til mere at sysselsætte mig med dansk Historie. Jeg overlod derfor Seerup for godt Kjøb mine Samlinger og Han ej alene lod dem trykke som sine, men sendte til formuende Mænd Exemplarer med trykte Tilegnelser til Hver især og tillige ledsagede af Skrivelser, hvori han fremstillede sig som trængende Videnskabsmand. Selv Hans Kongelige Høihed Prinds Christian fik en Saadan. En besynderlig Maade at skaffe sig Penge paa, hvilken dog af Ingen vides nogensinde at være bleven revset. Bogen blev i Litteraturtidenden bedømt af Prof. Jens Møller, som erkjændte, at den var ikke uden Værd, men bemærkede, at man tydelig kunde see den uøvede Haand. Navnet paa Titelbladet havde saaledes kunnet forlede en saa øvet Kri-

tiker til en Misdom; thi de af ham brugte Beviser beviste Intet. — Mere Opmærksomhed tildrog sig et Hæfteskrift, der indeholdt Skildringer af Nutidens Feltherrer, og som i fire Hæfter omhandlede tretten af de da mest berømte franske Hærførere, i det femte, der blev oversat paa Svensk, Wellington og Blücher, som fældede den Største. Dette Arbejde var ret efter Tidens Fordringer og havde saa rivende en Afsætning, at det vel udgjorde den bedste Indtægtskilde for dets brave Forlægger Gall, som ikke længe efter dets Ophør trak sig tilbage fra Boghandelen. Skildringerne fandt i Rahbek en sagkyndig Vurderingsmand, som roste Fremstillingen for Nøjagtighed og Dommene for Rigtighed. — Af Oversættelser leverede jeg i dette Aar tre. Den Ene var Leopolds i Sverige berømte Sørgespil Odin eller Asernes Udvandring. Originalen var i Alexandriner, hvorfor jeg og oversatte det deri, men dette, saavelsom at det var skrevet i den franske Maneer, holdt det vel fra vor Skueplads, hvortil det dog af Theaterdirektionen var antaget. Sikkert vilde det ej heller efter Hakon Jarl have gjort Lykke her. Jeg havde imidlertid anvendt al Flid paa Oversættelsen og tilegnet Prinds Christian den, men dette hjalp heller ikke. Ligeledes oversatte jeg fra Svensk under Titel af: Axel og Valborg udenlands vurderet, en Kritik af min Ven Wallmark over benævnte Sørgespil. Vistnok indeholdt den mangen grundet Anke og god Bemærkning, men ikke var den uden Ensidighed og Ubilligheb, hvorfor jeg ikke burde have givet den paa Dansk, idetmindste ikke uden Tillæg, der lagde for Dagen,

at jeg dog ikke i Et og Alt underſkrev Wallmarks Dom. — Fra det Franſke overſatte jeg for den daværende dramatiſke Skole et lidet Lyſtſpil: Shavlet, der blev antaget og indſtuderet, men aldrig ſpillet, ligeſom det da heller neppe havde vundet ſtort Bifald. — Aldrig er noget fra mig kommet paa Skueplabſen, undtagen en Prolog og en Epilog for en Ven af mig, ſom var talentfuld Skuefpildigter, men ikke endnu torde vove ſig til at ſkrive et Vers. Prologen blev mærkelig derved, at den, meſterligen fremſagt af Madame Spindler, reddede Hans mindſt heldige Arbejde fra Fald.

Lykkeligſt for mig var Aaret ved en ny Banes Betræbelſe. Det randt mig i Sinde, at det kunde være hædrende og fordelagtigt for mig ſelv og behageligt og lærerigt for Andre, om jeg mundtlig forebrog hvad der var ſket i vore Fædres Dage. Jeg beſluttede at holde Forelæsninger over Chriſtian den Syvendes Regjeringshiſtorie og havde den Fyldeſtgjørelſe at faae vel halvfjerdsſindstyve Tilhørere, deriblandt Mænd, udmærkede ved Aand og Indſigter, Alder og Værdigheder. Jeg nævner Baggeſen, Pram, G. H. Olſen, Nyerup, Fr. Thaarup, Weinwich, Nathanſon, Raſk, Werlauff, Soldin, Generalkrigskommisſær Munch, Legaſionsraad Høyer, Kanſelliedeputeret Bülow, men fremfor Alle Lægerne Ole Hjeron. Mynſter og Joh. Heinr. Schønheider, ſaavelſom dennes Svigerſøn, Sekretær Gad. Min genialſke Ungdomsven Mynſter viiſte mig den Ære, under Forelæsningerne at optegne det Sagte. Schønheider og Gad indſamlede uden mindſte Anledning fra min Side

hos mine Tilhørere en Æresskjænk for mig af 1000 Rdr., foruden hvad Enkelte af dem allerede havde ydet. Hertil kom, at Kongen, efterat have igiennem Kabinetssekreteer Jessen affordret mig en Liste paa mine Tilhørere, forundte mig et Gratiale af 300 Rdr. Forelæsningerne omtaltes i Dagen af Rahbek, som bemærkede, at man nu endelig syntes at lade mig vederfares Ret. Salomon Soldin anmeldte dem med Roes i Kjøbenhavns Skilderie. — Mindre Glæde gave mig nogle andre Forelæsninger over det svenske Sprog og den svenske skjønne Literatur, hvilke besøgtes kun af en halv Snes Tilhørere, hvoriblandt rigtignok vare Nyerup og Rask. Og da jeg var kommen til den Tidspunkt, i hvilken Dalin fremtraadte, og fra hvilken Rahbek ret con amore vilde have læst i Fællesskab med mig, trak han sig tilbage. Det havde krænket ham at see sig mishandlet for sin Kjerlighed til de svenske Digtere i Journal for Svenska Literaturen, hvor det heb, at han hele sit Liv igiennem med hvert nyt Skrift var gaaen decrescendo frem. Jeg var imidlertid bleven modtagen endnu værre og skildret som Organ for al aandig Usselhed, fordi jeg havde rost Leopold og flere af det svenske Akademies Medlemmer, saavelsom af de kronede Digtere, paa en Tid, da Geijer og Atterbom og Tegnér o. desl. endnu ikke havde viist sig paa Parnasset. Angrebet var af Atterbom, Molbechs Ven. Da Rahbek ikke vilde læse, begav jeg ogsaa, at fortsætte Forelæsningerne.

I det Skandinaviske Selskab, hvis Sekretariat jeg allerede 1806 havde fraſagt mig, oplæste jeg i 1812 nogle Træk

til en Skildring af Frederik den Femtes Regjering, hvilke hørtes ikke uden Interesse, selv af den danske Histories Fortrolige, som tilstode deriblandt at have fundet nye Ting. Jeg havde dog kun Adgang til trykte Kilder.

Min videnskabelige Virksomhed var i Aaret 1813 endnu større, i Forhold til, som mit Arbejde med Retssager tog af. Jeg begyndte, hos Schubothe, at udgive Clio, et Hæfteskrift, indeholdende Bidrag til Læsning for den fædrelandske Histories Yndere. Det var for en Del Frugten af hine Forelæsninger over Christian den Syvende og leverede især Grundrids af fortjente danske Mænd fra denne Konges Tid. I Spidsen var et Forsøg til en fædrelandsk Almanak, hvilken, saa vidt muligt, betegnede hver Aarets Dag med Navnet af en mærkelig Dansk, som den Dag var født. Det var G. H. Olsen, som havde samlet disse Navne og overladt mig sine Samlinger til Valg og Afbenyttelse. For Resten bestod Clio ikke blot af danskfødte, men og af under deres Ophold i Danmark kjændeværdige Mænds Levnet i Grundrids. Min Fader helligede jeg nogle Blade, men burde have givet flere. Der udkom to Hæfter, som med Bifald bleve modtagne. Jeg meddeler nogle Prøver. Fra første Hæfte: Til A. G. Moltkes Retfærdiggjørelse siges Følgende, hvilket jeg nu vilde have udviklet langt bedre:

„Man har bebyrdet Moltke for at have misbrugt Frederik den Femtes Gunst til at berige sig paa Statens Bekostning. Han havde maaskee kun „omhyggelig og forsigtig

nyttet de lykkelige Omſtændigheder til at forberede ſig et varigt Held for ſit hele Liv".

Man har bebreidet ham, at han ſkal have fremmet det Hang til Nydelſer, der troes endog at have forkortet den ejegode Frederiks Dage. Men neppe kan det antages, at Moltke i alt Fald ſkulde have villet afdrage ſin Velgjører fra Regjeringsſyslerne for ſelv at herſke desmere. Man har endelig ſkildret ham ſom Bondens Plager og Bondefrihedens Fiende. Unægteligt er det og, at han ikke beſad de lyſeſte Begreb om Agerdyrkeres borgerlige Forhold i Staten ikke mindre end Menneſkerettigheder. „Han var altid bange, at Nidkjerheden for Bondeſtanden ſkulde gaae for vidt og Dens Kaar forbedres paa Godsejernes Bekoſtning. Han kjendte ikke ſine egne Bønders Forfatning uden af ſine Forvalteres og Forpagteres Indberetninger". Imidlertid arbeidede han dog umiskjendelig for Bondens Vel, baade ſom Embedsmand og ſom Herremand. Først ſom Medlem af den ved Reſkr. af 26de Novbr. 1757 beſtikkede Kommisſion, ſiden fra Februar 1768 af ſom Medlem i den under 27de Oktober nedſatte Landcommisſion, og endelig fra 15 April ſ. A. af ſom Præſes i General-Landvæſens-Kollegium, bidrog han iſær til Fællesſkabets Ophævelſe og til Indførelſe af Forbedringer i Agerbruget, ogſaa til Hoveriets Beſtemmelſe. Den 31de Marts 1755 indbød Moltke efter Frederik den Femtes Befaling Alle til at indſende almennyttige Bidrag til Landhuusholdningen, Kunſtlæren, Handelskundſkaben, Naturhiſtorien og Naturlæren, for paa kongelig Bekoſtning at vorde bekjendtgjorte.

Og en Frugt heraf var det af Moltkes Yndling, den fortjente Prokantsler Erich Pontoppidan, fra 1757 til 1764 i otte Qvartbind udgivne Oekonomiske Magasin, saavelsom Lütkens Oekonomiske Tanker til høiere Eftertanke, ved hvilke begge Skrifter et nyt Lys i Oekonomie og Kameralistik begyndte at tændes. Deres Indhold viser, hvilken Ytringsfrihed i de Fag ved Moltkes Beskyttelse allerede fandt Sted. J. S. Sneedorff modtog fra ham Underretning om, at Kongen havde forundt Den patriotiske Tilskuer Frihed for at passere den da ellers endnu gjeldende Censur.

Om hans Fremgangsmaade, som Præses i General-Landvæsens-Kollegium, sagde i et Vennebrev en stemmeberettiget Dommer, Konferentsraad Joachim Wasserschleben: „Med de bedste og almennyttigste Hensigter forbinder Moltke en utrolig Barsomhed, hvilken er uundværlig, saafremt ellers det Gode skal skee, man af dette Kollegium kan vente". „Moltke", hedder det i et andet Brev, „fortjener, man sige hvad man vil, stor Højagtelse. Han er virkelig en hæderværd Minister af de fortræffeligste Egenskaber".

Og om Generalfeltmarskalk St. Germain dommes saaledes:

„Han var, forsikre de som kjendte ham, en Mand af Oprigtighed, Fasthed og Ømhed. Man sagde ved den franske Hær om ham: han bærer Hjertet i Hænderne — **Il porte son cœur dans ses mains** — og: han har et haardt Hoved, men et blødt Hjerte — **Il a la tête dure, mais le cœur tendre.** Naar han feilede, skete det for det meste af

Mangel paa Kundſkab, næſten aldrig af Lidenſkab, thi han forſtod at beherſke ſig ſelv. Men ofte foer han vild i ſin Dom over Andre, iſær over dem, ſom trædſkeligen vidſte at ſkiule ſig under Ærligheds Maſke, hvilket iſær viſte ſig i Danmark, hvor han endnu ikke havde havt Leilighed til at underrette ſig om Vedkommendes Karakter og Forhold. Han holdt ikke alene Religionen i Agt, men, ſelv katholſk, forſømte han ſjelden den lutherſke Kirketjeneſte ved Armeen. Imod Lovene tog han i Danmark end ikke Landsmænd i Beſkyttelſe, og foretrak aldrig Franſke for Danſke".

I andet Hæfte læſes om min Fader og Hans Ven Barisien dette:

„I Marokos lagde Hoſt ſig ufortovet med ſaa megen Flid efter Landets Sprog, det Arabiſke, at han allerede Aar 1762, da Kancellieraad Johan Frederik Barisien kom did ſom Konſul, kunde for ham overſætte arabiſke Breve. Siden bragte han det endog til den Færdighed i at udtrykke ſig mundtlig paa Arabiſk, at han ofte uden Tolk talede med Kejſeren Selv, hvis Ynde ſt han og ved Snildhed og Aandsnærværelſe ſtrax fra ſin første Audients af vandt og ſom han vidſte at forøge til den Grad, at han fra Kejſeren fik egenhændige Breve, hvilke han ej heller lod ubeſvarede. Barisien var en dannet og ædel Mand. Som Forfatter havde han Fortjeneſte ved ſin Deltagelſe med Gerſtenberg, Kleen, Klopſtock, Schønborn og Sturtz i de velſkrevne Briefe über Merkwürdigkeiten der Literatur. Som Borger beſeglede han ſin Lydighed og ſin Fædrelandskjerlighed med Døden.

Høst og Barisien bleve Venner. Og den Sidste anbefalede med Varme den Første til hans Foresatte, ligesom Denne igjen talede Hins Sag hos Kejseren. Mohamed hadede nemlig Konsulen, som den, der modsatte sig hans Ønske at see den hele danske Handel paa Landet forflyttet til Mogodor eller Suira, en Stad, Kejseren nylig havde begyndt at anlægge. Imedens der byggedes paa det danske Hus i denne Stad, hvormed man dog kun blev halv færdig, maatte han Aar og Dag opholde sig i et Telt, uophørlig plaget med Krænkelser og savnende det Nødvendige, paa et Sted, hvor der da ikke var andet end Sten, Sand og Vind. „Jeg kan ikke", skrev han under 23de Maj 1765 til Høst, som da opholdt sig i Marokos, „dølge for Dem, at den Maade, hvorpaa man vedbliver at behandle os, gaaer mig yderlig nær. Efter at have opofret Alt hvad der stod i min Magt for at vedligeholde Freden, kan jeg ikke andet end at drive paa at komme tilbage (til Salá); vil man da, at jeg skal omkomme i Sandet ved Mogodor? Mit Telt kan ikke mere modstaae Vinden, og jeg mangler Alt; skulde det ikke være Dem muligt, kjære Hr. Høst, selv at forestille Hans Kejserlige Majestæt alt dette?" Høst opfyldte sin Vens Forlangende; og, uagtet alle de Hindringer, en Udlænding i dansk Tjeneste, for egen Fordel, lagde i Vejen, fik Barisien omsider Tilladelse til at residere i sit gamle Hus i Rabát, dog kun paa det Vilkaar: at Høst da skulde som Konsulens Kalifa eller som Vicekonsul gaae til Suira.

Kun kort Tid havde Høst residered i Suira, da han mistede sin Ven Barisien; han glemte ham aldrig, og

nogle og tyve Aar derpaa opkaldte han En af ſine Sønner efter ham."

Omtrent paa ſamme Tid begyndte jeg at udgive: Entwurf einer Geſchichte der Regierung Chriſtian des Siebenten, til hvis Udarbejdelſe jeg anvendte god Villie, megen Flid og mange Hjelpemidler. Ogſaa blev den endog af Jens Moller værdiget adſkillig Roes, kun at Han frakjændte mig Forſtand nok til at bedømme Struenſees og Guldbergs forſkjellige Miniſterier, hvorpaa jeg ſvarede vedbørligen. — I Tyſkland blev Bogen med Bifald bedømt i Halliſche Allgemeine Literaturzeitung, Göttingiſche gelehrte Anzeigen o. ſl. St. Sartorius ſagde i ſin Udgave af Spittlers Geſchichte der Europäiſchen Staaten: Bogen er god, Overſættelſen flet; Tyſken flet, ſkulde det hedde, thi Bogen var oprindelig ſkreven paa Tyſk. Jøvrigt indeholdt virkelig iſær Afſnittet efter Struenſee mangt et brugbart Bidrag til den danſke Hiſtorie.

Til Aarene 1812 og 1813 hører endnu min Redakſion af Statstidenden. Den udkom da to Gange ugentlig og min Betaling for det Politiſke hertil var 400 Rdr. Sølv aarlig. Korrekturen maatte læſes ſeent paa Aftenen, undertiden ud paa Natten, og naar Cenſor, Geheimelegaſionsraad Manthey, ſlettede Steder eller Stykker ud, maatte jeg ſtrax udfylde Hullerne. Imidlertid interesſerede Arbejdet mig, indtil Napoleons Lykkes Stjerne var dalet, da vort Hof maatte forandre ſin Politik, imedens jeg beholdt min. Cenſor ſtreg nu ſaaledes bort, at jeg tabte Lyſten, og fraſagde mig Redakſionen,

ihvormeget jeg ved min Families Tiltagelse trængte til den Indtægt, da Kaperſagerne vare ophørte. Men naar Noden er ſtørſt, er Hjelpen nærmeſt.

Aaret 1813 udmærkede ſig i vor Literatur ved den ſaakaldte Jødefejde. Digteren Thomas Thaarup plettede ſit Navn ved en Overſættelſe af Friederich Buchholzes Skamſkrift paa Jøderne: Moſes og Jeſus. Derpaa fulgte andre Angreb. Baggeſen, Bærens m. Fl. fremſtode til Forſvar. Efter den ved ædel Nidkjærhed for ſin Naſſons Oplysning hæderværde Grosſerer Mendel Levin Nathanſons Opfordring overſatte jeg Lueder om Jødernes Forædling og Villaumes Prøvelſe af Skriftet: Moſes og Jeſus. Fortalen til den Førſte indeholdt en anonym Afhandling af Nathanſon om Pengevæſenets nyeſte Skjæbne og Forfatning hos os. Recenſenten i Literaturtidenden anmeldte den med megen Agtelſe, men fremførte nogle afvigende Synsmaader. Disſe droftede Nathanſon i et af mig udgivet Tillæg til Lueder. Bekoſtningen paa disſe Arbejders Trykning udredtes af Nathanſon, men Indtægten var min. Jeg kom derved i en for mig ligeſaa behagelig, ſom fordelagtig Forbindelſe med en Mand, i hvem jeg lærte at ſkattere, foruden et lyſt Hoved, en ſjelden Godgjørenhed, uden Forſkjel paa Alder, Kjøn, Stand og Religion. Han værdigede mig baade i literariſk og anden Henſeende ſin Tillid, og viſte mig en Velvillie, hvorpaa han i adſkillige Aar gav Vidnesbyrd ved en rig ugentlig Underſtyttelſe. Han var en hjelpſom Ven af Baggeſen, Pram, Nyerup, Kunzen,

Clemens, Lorentzen, Eckersberg o. ſ. v. Han fattede Ideen om et holbergſk Gallerie, en Samling af Scener i Holbergs Skuespil, til at ledſage en Pragtudgave deraf, i Qvart, trykt med latinſke Typer. Nogle Scener vare allerede tegnede af Lorentzen og Eckersberg, ſtukne af Clemens, da Omſtændighederne nødte Nathanſon til at opgive en Plan, hvis Udførelſe af en Anden højligen maatte ønſkes. Den nathanſonſke Familie gjorde hans Huus til det venligſte Samlingsſted for Mennesker, ſom havde Sands for det Gode og Skjønne.

Endelig begyndte jeg den 24 Oktober 1813 et Ugeblad i Qvart, med Beſtemmelſe udelukkende at meddele Bidrag til Kundſkab om Fædrelandet, dets fordums Skjæbne og daværende Kaar, at henſtille Ideer til Fremme af dets Tarv og Held, at yde Næring for Kjærligheden til og og Troſaſtheden imod det. Jeg gav det Navn af Dannora, hvilket forekom mig at være en paſſende Benævnelſe til at udtrykke den inderlige Forening imellem Nor og Dan. Jeg var ſaa heldig at vinde dygtige Medarbejdere i G. H. Olſen, Sander, Lundbye, N. Blicher, C. J. Boye, O. D. Lütken, men fremfor Alle i Baggeſen. Foruden nogle Artikler, leverede han en Mængde, over en Snes, Anmeldelſer og Recenſioner Skueplabſen vedkommende*). Skjønt han ſkrev anonymt, vidſte dog Alle, at det var ham. Imidlertid vare naturligviis de Forſøg man gjorde paa at formaae mig til Navnets Opgivelſe, forgjæves. Hans Bedømmelſer

*) See Dannora 2 Qvartal Nr. 13.

vare vel de ypperſte i Faget, vor Literatur kan fremvise: udforlige, dybtgaaende, ſmagfulde. Vel ſkaanede Han hverken Forfattere eller Skuespillere; men Han gav og Roes, hvor den fortjentes. Fremfor Alle, tog Han til Gjenſtand for ſin Dreftning Oehlenſchlägers Tragedier, navnlig Roverborgen og Hugo von Rheinberg. Men en Baggeſens, endog overdrevent ſtrænge Kritiker, burde have været Oehlenſchläger kjærere end de blinde Forguderes ubetingede Lovtaler. Meget kunde han dog unægtelig have lært af ſin ældre, indſigtsfulde Broder i Apollo, om han endog troede ſig denne overlegen i Genius. Ogſaa var Baggeſens Roes fuldvægtig, og hans Dadel kunde jo Oehlenſchläger troſte ſig med udſprang af Harme over hans Alt overglimrende Navn. Hvor rene Baggeſens Bevæggrunde vare, naar Han dadlede Oehlenſchläger, ſaavelſom naar han forſvarede Sander imod Molbech, veed Ingen bedre end jeg. Ogſaa enkelte Digte gav Han, ſom jeg ej veed, om de alle ere optagne i den efter hans Død foranſtaltede Samling. Et af dem lød ſaaledes:

Den lyſe første Junius 1815.

Ni Maaneders Længſel i Taarer randt hen
Og Moderen ſukked til Børnenes Klage.
Naturen og Folket nu ſmiler igjen:
Vor Ven og vor Fader er kommen tilbage.

Jeg ſelv ſkrev iſær Anmeldelſer fra Literatur og Theater, medbelte og nogle utrykte Breve fra Holberg til hans Ridefoged.

I Aaret 1814 ſkrev jeg og en Udſigt over den ruſſiſke Keiſer

Alexander den Førstes Levnet; hvortil jeg betjente mig især af Venturini, Storch og Masson. Bogen blev, som mine fleste Arbejder i en Række af Aar, fordelagtig bedømt i Allg. Lit. Zeitung, upaatvivlelig af von Gehren.

At Dannora allerede efter et Aars Forløb sluttede sin Bane, havde ingen anden Aarsag end at Udgiveren ikke mere saae sig i Stand til at skaffe nye Subskribenter, det Foregaaende fuldstændigt og saaledes maatte gaae glip af det større Antal Læsere, Bladet ellers vilde have erholdt. Ved en ny Titel bortfaldt denne Hindring, thi skjønt med lignende Bestemmelse blev Bladet nu et andet. Dannora forvandledes til den nordiske Tilskuer. Men istedetfor et halvt Ark ugentlig, som Dannora havde, udkom af den nordiske Tilskuer et heelt. „Intetslags Æmne var udelukket fra Bladets Omgreb. Tilskueren havde Øiet aabent for alt Mærkværdigt, ikke blot i Norden". Ogsaa til dette Blad havde jeg adskillige Medarbejdere: Gutfeldt, Herholdt (under Mærket J.), Stadsfysikus Lund (λ), Lundbye, Olsen, Sander, Stoud; men ogsaa her bør jeg især nævne Baggesen, skjønt Han alt i Dannoras Tid havde begyndt sin lille Søndagsaften. Han leverede foruden andre Bidrag, f. Ex. om Balles halvfjerdsindstyvende Fødselsdag og Søndags Strøetanker (i Anledning af Sibberns Strøetanker), og nogle Digte, kun to, tre Theaterkritiker, men den Ene af dem, over Axel og Valborg, var udmærket ved Udførlighed og Strænghed. Fra en mig ubekjændt Haand modtog jeg ogsaa et vittigt Bidrag, der ikke stod i Skygge ved Siden af de baggesenske: Vet-

lerpigen, Tragedie i tre Akter efter Herman Weſſel, foranlediget ved et Lyſtſpil af ſamme Navn fra N. T. Bruns Haand, hvilket efter et Par Scener's Opførelſe blev udpebet af et ſtort Antal. Baggeſen yttrede ſig om hin Betlerpige, at Haarene havde rejſt ſig paa hans Hoved ved Læsningen deraf. Selv gav jeg nogle Vers: nemlig ved min Broder Frederik Bariſien Høſts og min Svoger Peter Lorentz Dxholms Grave; overſatte ſvenſke Digte; ſkrev om gale Hunde; om en ſkandinaviſk Bogmeſſe; om Carnot og Davouſt; anmeldte literariſk og theatraliſk Nyt; meddelte endelig, i Anledning af Oehlenſchlägers og Ingemanns Tragedier, hiſtoriſke Efterretninger om Helge, efter Suhm og Mas-Aniello, efter Muratori, ligeſom jeg i 1807 særſkilt havde udgivet Noget om Hakon Jarl, efter Snorro og i 1809 om Knud Lavard. — Som Prøve aftrykkes følgende Stykke, med Henſyn paa en Anklage af Gutfeldt imod vore Digtere.

Om hædrende Ligfølger.

„Det er bekjendt, at der i det gamle Ægypten var en Ret, beſtaaende af fyrretyve Dommere, ſom, førend nogen Afdød maatte ſtedes til Jorde, ſkulde høre alle Klager imod ham og derefter afgjøre om han ved en ustraffelig Vandel havde fortjent den Ære at vorde begravet eller ej. Selv Kongerne vare ikke fritagne for denne Rettergang; og mangen ægyptiſk Herſker, ſom havde ſtyret ſlet, domtes til at forblive ubegraven. Denne, paa menneſkelig Fordom beregnede Fremgangsmaade ſyntes fuldkommen henſigtsmæssig. De der

i Live ſad for højt til at naaes af Straffens Sværd, kunde efter den Indretning dog allerede da forudſøle det efter Døden ventende Hug. Og den uretfærdig Undertrykte torde vente en offentlig Frikjendelſe, naar Had og Avind med ham vare gangne til Hvile. At ogſaa her Misbrug kunde indtræffe, at en heel Dommerſtald, ligeſaavel i Ægypten, ſom andenſteds, kunde ſnuble, derom tvivler man vel ikke; men Grundſætningen var god. Den Vedtægt ophørte; en hæderlig Begravelſes Vigtighed for de uvise Mennesker ikke. Østerriges anden Joſeph erfarede det, da han vilde have det afſjelede Støv gjemt paa anden Maade end dibtil.

Her i vort Danmark var længe Begravelſe uden Højtideligheb og i uindviet Jord betragtet ſom en Straf. Rigmanden glimrede kun endnu ved Kiſte og Ligvogn og Kareter o. ſ. v. Ved frivillig Deltagelſe i Jordefærden at belonne ſjelbne Fortjeneſter var ikke i Brug; Avisvers var Midlet, hvorved Højagtelſe og Hengivenhed bevidnedes. — Daneſkjalden Ewald var, om man ikke feiler, den første, der nød et ſaakaldet Naſionalfolge: Ligets Ledſagning til Graven af en ubuden Mængde. I Nat og Mørke havde han tilbragt ſit Liv; efter hans Død, 1781, blev først hans Værd tilfulde erkjendt. Strax indtraf nu den Periode, da et Præſteparti klagede over: „at Danmarks Poet af mange gjordes til en Afgud, at Selſkaber og Samtaler ophøjede hans Fortjeneſte næſten over alle andre dødelige Mennesker, at Poeter og Versmagere fremſtode klyngeviis i de offentlige Tidender med Klynken og Klagen og Skrig og Taarer, at den Afdødes af-

ſkaarne Hovedhaar gjemtes og maaſſee daglig kysſedes af nogle af hans Tilbedere, ſom hellige Reliqvier, da man kappedes om at kaldes Ewalds Venner og Dyrkere, fordi man derved troede at blive anſeet for Smagens Venner og Dyrkere". — Efter syv Aars Forløb, den 2den Januari 1788, var det, at „paa Danmarks Skuldre bares Gerner til ſin Grav". Femhundrede Mænd af forſkjellige Stænder ledſagede den Ædle, vor Archimedes, til hans Hvileſted. Man talede om at hans ſidſte Dage vare blevne forgaldede af Fiender. — Atter henrandt en Tid, førend den Udmærkelſe igjen blev Nogen til Del. Da ydedes den det værdige Par, Fredsſtifteren A. P. Bernſtorff og Lysudbrederen Suhm. Diſſe Uforglemmeliges Bortgang var billig Gjenſtand for Almenſorg; deres Daad havde berettiget til almen Erkjendtlighed. Nu kom det i Brug ved frivilligt Følge at viſe forevigede Hædersmænd ſin Højagtelſe. Saadant var Tilfældet med Hygæas P. C. Abildgaard, Aſtræas J. E. Colbjørnſen, og ſaa fort indtil nu nys Uranias Bugge. — Men længe varede det ikke, førend en talrig Skare af ſaakaldte Frivillige til den Grad blev Moden, at det næſten anſaaes for Vanære, ikke i Aviſen at kunne takke de Mange, ſom ved uventet Tilſtedeværen havde aabenbaret deres Agtelſe for den Afdøde. Hvo der efter nogle Aars Fraværelſe kom tilbage til Staden, vilde maaſkee forundres, naar han, mødende en Ligbegængelſe, hørte at det var, ikke nogen af Staten højfortjent Mand, men en eller anden Spekhøkermadame, man førte bort.

Stemmeberettigede Medmenneſkers uſkrømtede Agtelſe,

uafhængig af Vælde og Rigdom, af Titler og Ordner, er et Maal værdigt at ſtræbe efter. Men hvad ſkal man ſige, naar man, uagtet

Selv Guldets Glands ved Graven ſvinder;
Og Diadem og Sejersminder
Er Evighedens Vægt for let;

naar man desuagtet ſeer hvilke Drivefjædre der saa ofte afgjøre Talrigheden af de Mænd, der ved ſelve Graven ſkremte Ærefrygt for dens Minde, ſom nylig endog var hadet af dem! Eller er det ikke ofte at man, for ej at ſtøde En og Anden, der presſer Frivillige, gaaer med, hvor man ellers aldrig havde indfundet ſig? — Men er den perſonlige Nærværelſe et aldeles uſikkert Bevis paa Perſonens ſande Agtelſe, hvad betyder da det hele Gjøglerie?

Mere betydende ſynes det derimod, naar Mange, ſom ventedes ved en Jordefærd, lade ſig ſavne der, ligeſom naar ikke blot de, der forhen høit forkyndte den afdøde Mægtiges Pris, men alle Digtere efter hans Død iagttage kold Taushed, naar f. Ex. Baggeſen, Guldberg, J. L. Heiberg, Ingemann, Oehlenſchläger, G. H. Olſen, Oluffen, Pram, Rahbek, Sander, Thaarup o. Fl., hverken følge Bondefrihedens Talsmand til Graven eller lægge en Blomſt paa denne? — Men er det i saa Tilfælde ikke naturligere, i den Afdødes øvrige Færd at ſøge Aarſagen til det formeente Særſyn, end i Literaturens og Almenaandens almindelige Forfald? — I et hos Hr. Steen nys begyndt Blad: Adraſtea er da og i saa Henſeende yttret den For-

modning, at Vedkommende maaſkee have taget Hensyn paa hin Forordning af 27de September 1799, hvilken man tilſkriver ikke blot Literaturens, men Fædrelandets Synken. Om dette, og dette alene, har beſtemt dem, maae — de ſelv afgjøre."

Jovrigt blev jeg ved den nordiſke Tilſkuer indviklet i en Retsſag. Sekreteer Molbech, hvem jeg, for hans ſande Fortjeneſter, havde givet Plads i Almanakken foran Clio, havde allerede i ſit Maanedsſkrift Athene for 1814 opholdt ſig over, dels at Baggeſen i ſine Riimbreve havde kaldet mig en „Yndling af Muſerne", dels at Jens Møller i ſin Hiſtoriſke Kalender havde foreſtillet En af Danmarks bedſte Hiſtorieſkrivere, ſom hældigen ſyslende ved Siden af mig. Jeg ſmilede ad disſe Angreb. Men i benævnte Maanedsſkrift for Februar 1815 ſluttede han ſin Literaturartikel med „et Par Ord om Dagbladet: den nordiſke Tilſkuer". Heri foregav han, aldeles uden Grund, at jeg ønſkede det danſke og det ſvenſke Sprogs Forening, og lagde til, at Saadant ikke kunde ønſkes uden af dem, der med Ligegyldighed vilde ſee Danmark tabe ſin nationale Selvſtændighed. Jeg fandt at denne Beſkyldning egnede ſig til Domſtolenes Behandling og vilde derfor nøde ham til Saggivelſe. Til den Ende erklærede jeg ham i den nordiſke Tilſkuer for „en Løgner" og, da jeg i den Anledning Intet hørte fra Ham, vedblev og gjentog jeg Erklæringen. Sekreteren udvirkede nu fri Sag og Prokurator. Men efter at Indlæg, ogſaa fra Molbechs egen Haand, imellem os vare vexlede, fandt Han dog rigtigſt at

anholde om Kanselliets Samtykke til Prøvelse af Forlig. Vi mødtes for Kommissionen og afgjorde der vort Mellemværende, saaledes, at Sekreteer Molbech erklærede, Han ved sine Udladelser kun havde havt Hensyn til det Literære og ikke villet krænke min Borgerære, hvorimod jeg under denne Forudsætning tilbagekaldte min Sigtelse. Imidlertid bekjændtgjorde Han i sin Athene Forligsslutningen forvandsket, hvilket nødsagede mig til at udgive et Stridsskrift imod ham. — Sekreteer Molbech har siden fortsat sine Drillerier imod mig, saa ofte Han dertil har kunnet finde Lejlighed. — Dette hindrer mig dog ikke fra, at erkjænde ham for en af vort Sprog og vor Literatur særdeles fortjent Forfatter, som jeg kun beklager at see fortsætte sit Fiendskab imod afdøde Modstandere paa Parnasset, navnlig Baggesen, hvis Hjerte han ikke kan bedømme.

Ovenfor har jeg ommeldt Sørgevers over min Broder Frederik Barisien Høst og min Svoger Peter Lorentz Orholm. Den Første havde et Par Aar været Eskadronschirurg og som Saadan havt haarde Dage, i Jylland, adskilt fra Slægt og Venner, da Han, smittet ved en Vens Dødsleje, i en Alder af fem og tyve Aar, Paaskedag 1815, blev bortreven paa Frederiks Hospital. Han besad det bedste Hjerte, havde endog unævnt skrevet et og andet smukt Vers. Orholm døde faa Uger efter, omtrent i samme Alder, til dyb Smerte for sin Moder, som saaledes saae sig berøvet først sin Mand, der, jeg erindrer ej Tiden, var, med et Ham tilhørende og af Ham selv ført Skib, i det indiske Hav, bleven

Bølgernes Rov, dernæst sin yngste Datter og nu sin eneste Søn. Selv havde Hun længe været yderst svagelig.

Min Broder Johannes Nicolai havde, da Han i Mariboe ei fandt tilstrækkeligt Udkomme for sig og Familie, besluttet at studere Chirurgie og Medicin, og bragte det heri ved sit udmærket hurtige Hemme og lyse Hoved til efter et halvt Aars Tid med Roes at gjennemgaae et offentligt Tentamen ved Akademiet, hvorpaa han ansattes som Chirurg ved Felthospitalet i Frederiksborg. Men ogsaa dette svarede ikke til Forventningen. Han gik desaarsag tilbage til sit første Fag, og blev, efter to Aars Prøve, Prokurator ved Landsover- samt Hof- og Stads-Retten i Kjøbenhavn, hvor Han ved Retsind, Flid og Dueligheb vandt Agtelse. Efter adskillige Aar begyndte Han igjen at virke ved juridiske og andre literære Arbejder. — Min Broder Marcus Gerhard var, efter nogle Aars Praktiseren i Cappeln, som Doctor medicinæ, flyttet til Flensborg, hvor Han siden blev den mest søgte, men ogsaa den mindst lønnede Læge. Han er de Fattiges Hjelper i Nøden. — Min Broder Andreas Petrus var forfremmet til Lieutenant og gaaen med Tropperne til Schleswig.

Imidlertid havde jeg i Vinteren 1814—1815 fortsat Forelæsningerne over Europas nyeste Historie, det vil sige: Napoleons Tidsalder, omtrent for et ligesaa stort Antal Tilhørere som forrige Vinter, og begyndt Forelæsninger over Fædrelandets Historie fra de ældste Tider af, fornemmelig med Hensyn, deels paa de for begge Kjøn kjændeværdigste Begivenheder, dels paa hver Tidsalders Sæder, Skikke og Husliv,

og dertil indbudet baade Damer og Herrer. Men her indfandt ſig kun Faa, iſær af Damer, og jeg afbrød ſnart. I de følgende Aar holdt jeg Forelæsninger, ſom, mig vitterligt, i Fædrelandet kun gamle Abrahamſon for Artillerieſkolen, og udenlands Schlözer, havde holdt: over Dagens Aviſer. De vare meget ſøgte og yndede; jeg oplæſte fra Aviſerne i fremmede Sprog de af mig indſtregede Steder med ſaadan Færdighed paa Danſk, at Tilhørerne holdt det for oplæſt fra Danſk.

Foruden disſe offentlige Forelæsninger for Almenheden, holdt jeg ogſaa i adſkillige Vintre Forelæsninger over enkelte hiſtoriſke Gjenſtande i Selſkabet Clio, hvilket havde laant mig dets Sal til Afbenyttelſe ved hine. Jeg blev nogen Tid efter af dette Selſkab hædret ved at erklæres for dets første ordentlige Medlem, og paatog mig ofte, efter Anmodning, at være dets Taler ved høitidelige Lejligheder. Jeg blev hæderlig omtalt, dels alene, dels iblandt Andre, i Sange af Pram, Dampe, Liunge, hvilken Sidſte, uden lærd Opdragelſe, allerede i ſit attende Aar begyndte at viſe ſig, og nu ſom Publiciſt har en Hovedrolle i vor Literatur. Selſkabet talte iblandt Sine mange Udmærkede: Pram, Gudenrath, Nyerup, Baggeſen, Wendt, Finn Magnuſſen, Søkrigerne Jeſſen og Sølling, o. Fl. af hvilke de fire Første med mig delede det Hverv at holde Forelæsninger*). Foruden at det underholdt ſig med ſaadanne var det ſom en anden Klub: man fandt Da-

*) See en Afhandling af Gudenrath i Politik og Hiſtorie.

gens Literatur, spillede Kort og Billard, rygede Tobak, spiste til Aften. Endel Medlemmer forlangte engang Baller, de Øvrige modsatte sig. Der blev udnævnt en Kommission til at afgjøre Sagen; jeg blev dens Formand. Et lige Antal stemmede for Baller. Jeg gjorde nu Udslaget til disses Fordel, men underskrev herved imod mit Ønske Selskabets Dødsdom, thi nu gik en stor Del af Ballernes Modstandere ud. I Clios Sted oprettedes et Selskab, Nordia kaldet, hvoraf, foruden Endel af de Ovennævnte, ogsaa Etatsraad Frederik Thaarup blev Medlem, og hvori jeg med Flere ligeledes holdt Forelæsninger. — I Selskabet Clio stiftede jeg især et mig kjært Venskab med Overauditør, nu Borgermester i Aarhus, Justitsraad Fleischer. Han er en Mand af Kraft og god Villie, og viste mig siden mange Prøver paa den oprigtigste Velvillie. — Til Selskabets Medlemmer hørte, som anført, Dampe. Denne Mand var tidlig bleven moden. Han var, om jeg ej fejler, kun tyve Aar gammel, da Han, 1810, blev Doktor i Filosofien og Ægtemand. Som Overlærer ved Latinskolen i Slagelse, havde Han Del i Avisen sammesteds, men Han stiklede paa Fruentimmerne der og blev ilde liidt. Han rejste til Kjøbenhavn og anlagde en lærd Skole, hvormed Han, selv en udmærket Filolog, havde temmeligt Held. Men nu begyndte Han at skrive ubetænksomt og driftig om den herskende Religion og paadrog sig Undertrykkelse af det ene Flyveskrift efter det andet. Hans Sind blev end mere forstemt ved huslig Ubehagelighed af værste Slags. Han blev misfornøjet med Alt, og hans religiøse Forstemming ud-

bredte ſig nu ogſaa til de politiſke Forhold. I hvor ube-kjændt Han i Grunden var med de nyeſte Statsomvælt-ninger, fattede Han dog Tanker og lagde Planer, der vare ligeſaa affindige, ſom de med Underſtyttelſe vilde have været farlige; thi Han var en ægte Folketaler, havde en fly-bende Tunge, henſynsløs Driſtighed og en Stentorſtemme. Men allerede deres Raſenhed maatte borge for at de ikke kunde blive underſtyttede. En enfoldig og fattig Haandværksmand var den Eneſte, ſom tilegnede ſig dem. Min jævnlige Om-gang med Ham, indtil i den ſidſte Tid, anledigede, at jeg af Ham maatte høre Endel om hans Forehavende, men ſom jeg fandt af den Natur, at deraf Intet kunde befrygtes. Jeg be-tragtede det Hele ſom Galſkab. Da Han imidlertid blev an-holdt og kom under Forhør, maatte jeg og paa Grund af vort Bekjændtſkab give en udførlig Forklaring, for den til at underſøge Sagens Sammenhæng allernaadigſt an-ordnede Kommiſſion, hvorved jeg havde det Lod, at imedens Forklaringen fyldeſtgjorde baade Kommiſſionen, hvis Præſes den ædle Kjærulff var, og Dampe, hvilken kun i et Par Smaapunkter modſagde den, og iøvrigt var tilfreds, vare der de, ſom holdt mig for Deltager i hans Planer og ventede at ſee mig tiltalt med Ham, Andre, der betragtede mig, ſom en af Regjeringen brugt Spejder og ſom den, der havde hjulpet til at forraade Ham. Jeg erfarede med lige Rolighed begge Dele, thi jeg havde anvendt Alt for at bringe Ham paa rette Vei og Alt for at fremſtille hans Færd ſom en Vildelſe, hvorfor jeg ſelv anſaae den. Som bekjændt, blev Han domt

efter Loven, men benaadet, og henſat i Fængſel. Foruden de Velgjerninger, hvorved Kongen formildede hans Skjæbne, viiſte ogſaa Miniſteren Kaas ſig ſaa ædelſindet, at laane Ham Bøger af ſit Forraad til Læsning i Kaſtellet. Hans Skjæbne var ſaa meget mere beklagelig, ſom Han med et udmærket Hoved forbandt en, indtil ſin Anholdelſe, urokkelig Vedhængenhed ved, hvad Han holdt for Sandt.

Navnet Dampe bringer mig de Højtider i Erindring, hvilke efter mit Forſlag fandt Sted; thi Han ſkrev en Sang ved den for Prof. Dr. Johan Heinrich Schønheider i 1818. Aaret forhen havde jeg givet Tanke til en Jubelfeſt paa Skydebanen den 2 Juli i Anledning af, at Abraham Kall 1777 var bleven Dekanus paa Kloſteret. Pram var min nidkjæreſte Medhjelper, men hindredes i at bivaane den. Indbydelſen til Kall ſkete ved det ſkandinaviſke Selſkabs fire Stiftere: Nyerup, Baggeſen, Pram og mig. Rahbek holdt en Tale og Mange ſkreve Sange til Mandens Ære. I 1818 blev Schønheiders Doktorjubileum feſtligholdt i det muſikalſke Akademies Sal. Pram var her endnu virkſommere. Han ſkrev Kantate og holdt Tale.

I 1816 begyndte jeg hos Bonnier et nyt Dagblad i Quart, Dagspoſten, hvilket var beſtemt for indenlandſke og udenlandſke Nyheder udenfor Politikens Landemærke, det vil ſige, ſom ei angik Staternes indbyrdes Forhold, indtil Forlæggeren maatte kunne forhverve Privilegium for de politiſke, hvilket dog nægtedes. Cenſor, Aſſeſſor Kiærulff, nu Overpræſident og Politichef, Kommandør af Dannebrogen og

Dannebrogsmand, var særdeles liberal, og, da jeg gjorde ham opmærksom paa min og mange flere Videnskabsmænds Fortolkning af Ordet politisk, lod Han ustrøget hvad Han nogenlunde kunde, indgav og en Foreſtilling desangaaende til Kanselliet. Men dette ændsede ikke hans Grunde og indskrænkede saa meget muelig Bladets Kreds. Desuagtet blev Bladet for sit Indhold læst og yndet, det meddelte ogsaa mange historiske Nyheder, som savnedes i andre danske Blade. Med Dagsposten forenede jeg efter nogen Tid et literarisk Søndagsblad, som leverede mange interessante Bedømmelser og Efterretninger. Men en Sygdom voldte i September, at Bladets Udgivelse et Par Dage blev noget forsømt. Forlæggeren greb Lejligheden og overlod Udarbejdelsen til En, der gav bedre Kjøb. Søndagsbladet fortsatte jeg et Aars Tid paa Beekens Forlag.

Til mine literære Arbejder for Aaret 1816 hører og en liden Haandbog i den danske Statistik paa Ludwigs Forlag, under Titel: Fædrelandet. Den var for det Meste et Udtog af Frederik Thaarups udførlige Vejledning, men efter en anden Orden, da den efter Schlözers Forskrift afhandlede: først Landet, dernæst Folket, endelig Staten. Provst Birch i Fyen benyttede den som Et af Hjelpemidlerne til hans saa højt agtede Almenskrifts første Udgave og Engelstoft anbefalede den til Brug ved juridisk Examen. Oplaget maa have været stort, thi, uagtet Bogen sikkert havde god Afsætning, solgtes dog efter Forlæggerens Død over 700 Exemplarer paa hans Auktion.

Til den af Nyerup udgivne Poesiesamling, Hertha for 1816, havde jeg og leveret Bidrag.

Uden Udsigt til Forfremmelse i Fædrelandet, besluttede jeg i Sommeren 1816 at søge min Lykke ved Universitetet i Norge. Jeg var siden 1799, fra samme Dag som Pram, Medlem af det norske Videnskabers Selskab, havde, efter Indbydelse bivaanet Frederiksuniversitetets Stiftelsesfest i Kjøbenhavn 1811, besad Venner og Velyndere i Treschow, Sverdrup, Skjelderup. Hertil kom, at jeg og havde Saadanne iblandt de Formaaende i Sverige. Ansøgningen om et juridisk Professorat i Christiania sendte jeg did og bad tillige min derværende Ungdomsven Morgenstjerne tale for mig til Vedkommende. Ogsaa sendte jeg en Gjenpart af Ansøgningen til Kongen af Sverige, i den Tanke at Han havde en betydelig Stemme i Embedets Besættelse. I Sverige var Rosenskold den jeg især vendte mig til*). — Den 12 August fik jeg Brev fra Denne om at ile til Ramløse Kilde, hvorved Han er Læge. Min Ven underrettede mig om, at mit Ønske var kommet i Betragtning og at Kronprinsen, nu Kong Carl Johan, som da opholdt sig der, vilde tale med mig. Næste Dag kjørte jeg med Agepoſten til Helsingoer og Kl. 6 var jeg i Ramløse. Men Rosenskold var ikke hjemme; han var i Helsingborg. Ogsaa Premierminister Engestrøm traf jeg ikke. Efter nogen Venten

*) Om Morgenstjerne, Rosenskold o. Fl. Mere ved Slutningen af Bogen.

kjørte jeg tilbage til Helsingborg. Næste Morgen kom jeg igjen til Ramløse. Rosenfkold fortalte mig, at Kronprinsen havde ventet mig og at der havde været dækket for mig. Taffelet bestod af Kronprinsen, Prins Oscar, Minister Engestrøm, General Tavast og Rosenfkold. Kronprinsen skulde samme Dag reise til Lund. Rosenfkold foreslog mig at følge med did. Imedens Han klædte sig paa, sad jeg i Forværelset og læste i en Roman af Joseph Bonaparte. En Yngling, som jeg tog for en Lieutenant, traadte ind og spurgte om Professoren. Jeg svarede paa Svensk. Den unge Mand, som strax hørte at jeg var en Udlænding, talede nu Fransk. Gjenstanden var Napoleon, Carl Johan, Opholdet i Ramløse. Endelig aabnede Rosenfkold Døren og udbrød: Deres Kongelige Højhed. Det var Oscar. Denne overrækkede fra sin Fader Rosenfkold en Guldbaase. Nu sagde min Ven ham, at jeg var den Fremmede, som i Gaar Aftes var bleven ventet. Den 15 August førtes jeg af Rosenfkold til Engestrøm, som lovede alt Godt, men føjede til, at man i saa Fald haabede, at jeg vilde cimentere Foreningen imellem Norge og Sverige. Jeg fandt, at jeg som ærlig Dansk ikke kunde fremme en saadan Forening, naar den ej omfattede Danmark og ej gik ud fra Danmark. Jeg lod mig ikke forestille for Kronprinsen. Dog saae jeg ham den Dag Napoleon var født, som da, større end nogensinde før, sad fangen paa St. Helenas Klippe. Jeg reiste tilbage og bekymrede mig ikke mere om min Ansøgning.

Kort efter havde jeg i Dagsposten indrykket Noget fra

en franſk Avis, hvilket mishagede Tavaſt. Han gjorde Larm for det udenlandſke Departement, dette ſkrev til Kanſelliet, dette til Politiet. Jeg maatte forſvare mig, og ſikkert ved Cenſors Liberalitet faldt det Hele bort. Jeg derimod fandt mig kaldet at ſkrive Engeſtrom til og foreſtille ham det lige Uværdige og Ukloge i at vække Splid imellem Naſioner, for hvem indbyrdes Enighed var vigtig. Tavaſt var ilde liidt i Danmark, ikke ſaaledes ſom i ſin Tid den værdige Svenſker Sprengtporten og flere Hans Eftermænd. Tavaſt blev efter faa Ugers Forløb tilbagekaldet.

Nu indtraf en vigtig Begivenhed i mit Liv. Direkſionen for Univerſitetet indbød dem, ſom vilde promovere ved Reformaſionsfeſten den 31 Oktober 1817. Opmuntret, iſær af Nathanſon, meldte jeg mig og vilde ſkrive to Diſputatſer, en for den juridiſke Licentiatur og en for Doktorgraden, navnlig den forſte og anden Del af en Afhandling om Æresfornærmelſer med Ord efter de gjeldende danſke Love. Direkſionen foreſpurgte ſig hos Kanſelliet om Noget kunde være til Hinder. Kaas, Cold, Knudſen og Ørſted vare enige i, at Intet var, og i Statsraadet formaaede Roſenkrants Paaſtand, at jeg havde ſvenſke Forbindelſer, Intet imod Kongens Naade, ſaavelſom J. G. Moltkes, Kaas's og Mallings Underſtyttelſe. Direkſionen viſte mig nu den Agtelſe, at fritage mig for at tage Licentiatgraden og at lade mig forſvare Afhandlingen for Doktorgraden. Alle medgaaende Omkoſtninger, til Diſputatſens Trykning, Univerſitetet og Dekanus, m. m. udredede Nathanſon. Min Dag var

den 24 Oktober. Stud. juris Drejer responderede. Disputatsionsakten, som varede fra Kl. 9 til 12 og fra 4 til 8, var udmærket hædrende for mig. Den blide Bornemann begyndte Oppositionen med megen Skaansel, hvorved jeg fik Mod. Saa kom Kolberup-Rosenvinge, som vel ikke var mig god, men, da Han aabnede Kampen med en Sprogbemærkning om Forskjellen mellem derivare og mutuare, tog jeg ham for Filologen J. L. Heiberg, den brave Peter Andreas's Søn, og behandlede derfor den dygtige Lovkyndiges, tildels altfor ubetydelige, Argumenter med saadan Munterhed, indblandede endog Fransk i mit Forsvar, saa at min Modstander forfejlede den Sejr, hvorpaa Han havde regnet. Kandidat, siden Kammerraad, Kall viiste mig al Agtelse. Efter ham fremtraadte Hurtigkarl, som havde skrevet en meget smuk Indledning til sin Opposition, hvori Han iblandt andet yttrede, at der, hvor jeg nu stod, kunde jeg have staaet, jeg troer, en Snes Aar forud. En ung Mosait, Joel Jacob, gav ved sine fremsatte Bemærkninger Beviis paa gode Kundskaber. Efter Ham fremtraadte Nabbek, som sagde mig skjønne Ting om vort Ungdomsvenskab, og iøvrigt anbragte et Par Betænkninger, som: om Suhms Gravskrift over Hertugen af Orleans ej var Wrefornærmelse, fordi denne var Udlænding, og om Tonen kunde gjøre noget til Wrefornærmelse. Ham afløste en anden Ungdoms Ven, Pram, som ligeledes blot vilde sige mig Artigheder og næsten kun havde det imod Disputatsen, at den ej udgjorde en stor Bog. Pram gjorde mig desuden en negativ Tjeneste.

En Fiende af mig meldte sig ligeledes til at træde op efter Rahbek. Schlegel underrettede Pram herom. Denne besluttede at forekomme min Modstander. Idet Pram nu sprang frem, udbrød Manden: „nu skal Fanden bie længer; med Ham faaer det ingen Ende." Derpaa gik Han sin Vej. Pram var færdig i ti Minuter. Det var interessant at høre Rahbek og Pram ikke havde glemt deres Latin. Endelig sluttede Schlegel, som Dekanus, det Hele paa en Maade, der ikke var mindre behagelig end mine øvrige Venners Færd. Den 1 Novbr. fandt Promotionen Sted i Trinitatis Kirke, da Promotor Schlegel proklamerede mig under Benævnelse af "vir de literis meritissimus". — Med mig bleve kreerede til Doktorer i Lovkyndighed Kammerherre Adeler, Etatsraad Caspar Lassen og Professor Kolderup-Rosenvinge, hvilke Alle vare budne til Kongens Taffel, hvorimod jeg maatte nøjes med at spise hjemme. Men det gik mig da ikke værre end den eneste som blev Doktor Theologiæ dengang, Stiftsprovst Hertz, Professor Klingberg og alle Doktorer i Filosofien. Et Par Dage efter havde jeg Audients hos Kongen, som morede sig over, at Pram endnu ej havde glemt sit Latin, og ønskede mig til Lykke.

Hvad mine Indsigter i Lovkyndighed angaaer, da havde jeg før Examen med Flid og Nøjagtighed læst i den danske Ret, foruden Lov og Forordninger, Nørregaards private Ret og Grundlaget dertil, E. Colbjørnsens latinske Forelæsninger, i den romerske Ret **Heineccii Recitationes**, og virkelig studeret Naturretten, foruden i Nørregaard, i

de meſt berømte Naturiſter fra Puffendorff og Wolff af indtil Hufeland og Kant. Efter Examen lagde jeg ikke det juridiſke Studium paa Hylden, hvilket jeg ved adſkillige Recenſioner gav Beviis paa. Dog dyrkede jeg iſær Lovkyndighedens, navnlig den danſkes, Literatur, og kunde jeg ikke bringe det til at faae min bebudede Haandbog i den Sidſte, udarbejdet, leverede jeg dog et brugbart Bidrag dertil for adſkillige Aar i en Afdeling af Juridiſk Lommebog for 1804, hvilken jeg hos Simon Poulſen udgav ſom Fortſættelſe af den Bog, under ſamme Titel, hvoraf Bårens nogle Aar forud havde udgivet tre, fire Aargange. — Som Protokol-Sekreteer i Højeſteret havde jeg Leilighed til at høre indſigtsfulde Juriſters Meninger, og ſom Prokurator, ſamt ſiden Aſſeſſor i Hof- og Stadsretten øvedes jeg i at anvende det Lærte. Jeg beſtræbte mig altid for at finde det Rette, og har aldrig fordrejet Retten, eller dømt efter Vild og Venſkab. — Jeg var ſaa meget mere brugbar ſom jeg vidſte, hvor jeg ſkulde tye hen om Hjelpemidler og forſtod hurtig at bruge dem. Mine Forelæsninger vare, for Haſtarbejder at være, virkelig ikke uden Fortjeneſter. Adſkillige af mine Recenſioner hørte til de gode. Min Doktordiſputats var udarbejdet med Tænkſomhed, og ſkjønt misdømt af et Partie, ere dens Sætninger endnu Sandheden nærmere end Modſtandernes.

Kort efter at jeg var kreeret, gik jeg til Grev Joachim Gotthold Moltke i det Ærende at takke Ham for den Biſtand, Han i Statsraadet havde ydet mig. Den hæderværdige

Olding, hvis Udvortes paabød Ærefrygt, som Bernſtorffs, ſagde, at Han var i min Gjeld. Hvi ſaa? ſpurgte jeg, De har, ſvarede Han, forſvaret min Faders Minde. Ved nærmere Bekjændſkab med mig ſkal De erfare, at der er endnu meget mere at ſige til hans Retfærdiggjørelſe imod Hiſtorieſkrivernes uforſkyldte Angreb. Jeg vil gjøre for Dem, hvad jeg kan, tænke paa en Plan til Deres Vel og anbefale Dem til Kongen. — Han reiſte derpaa til Bregentved. Efter Hjemkomſten til Kjøbenhavn ſøgte jeg Ham om Tirsdagen, men blev anmodet om at indfinde mig igjen Fredagmorgen Kl. Ti. Da jeg til berammet Tid havde ringet paa Porten, fik jeg af Portneren den Beſked: nu døde Han. Jeg vilde ſamme Formiddag have Audients hos Kongen for at overrække Ham en Bog. Dødsfaldet havde endnu ei naaet Forgemakket. Jeg fortalte Oberſt Lützen det. Han ſagde, at efter den, ſom var inde, kunde jeg træde ind. Men ſtrax efter kom Grev Adam Moltke, ſom naturlig nu kom først ind. Jeg fulgte efter og ſaae da — hvad jeg aldrig glemmer — hvor dybt Kongen var rørt ved Tabet af ſaa tro en Miniſter. — Kort derpaa henvendte jeg mig i Pengeforlegenhed til Grev Adam. Han ſvarede, at hans Fader havde overdraget Ham at hjelpe mig, og paa den fineſte Maade gav Han mig 300 Rbdr. Endnu et Par Gange har jeg bedet denne ædle Mand om Underſtyttelſe og erholdt den virkelig, ſom om det var en Sum jeg havde tilgode. Hvergang nød jeg tillige den Glæde af Greven at høre Bemærkninger, der vidnede om det lyſeſte Hoved og det bedſte Hjerte.

Ligeſom min Kone Juleaften 1813 havde ſkjænket mig min tredie Søn Einar Theodor Immanuel, ſaaledes gav Hun mig i 1817 den Fjerde: Frederik Eberhard Amadeus. Mine to ældſte Sønner Georg og Peter Chriſtian gik nu i Højers Inſtitut, og beſøgte desuden Kunſt-Akademiet, hvorfra jeg tit om Aftenen, ſom en omhyggelig Fader ledſagede dem hjem. De havde beſtandig været mine Dienſtene, ligeſom de paa Grund af deres næſten lige Alder ſtedſe vare hinandens fortroligſte Venner.

I Aaret 1818 fik jeg atter en Fejde. Profeſſor Jens Møller havde udgivet ſin Lovtale over Daniel Ranzau og ledſaget den med en Fortale, hvori Han ſelv ſatte dens Værdi højt, højere end det kronede Prisſkrift af Tetens. Hiſtoriſk bygtigt, ſtod hans Arbejde imidlertid ſom æſthetiſk Frembringelſe lavt. Han havde i Literaturen gientagne Gange tilkaſtet mig Handſken. Jeg ſkrev hos Beeken et Flyveſkrift om hans Lovtale, og havde viſnok i mine Bemærkninger Retten paa min Side. Profeſſor Peter Erasmus Müller traadte i Literaturtidenden i Skranken for ſin Kollega og fornægtede da ſin ſædvanlige Mildhed. Hans Angreb paa mig vare virkelig uretfærdige. Jeg tog atter Pennen og ſkrev et Par Ord til Profeſſor P. E. Müller med Grundighed og uden Bitterhed, men ſom, vel tildels fordi det udkom om Sommeren, ingen ſynderlig Opſigt gjorde. Mod Profeſſor Müller nærede jeg dog ingenlunde Uvillie med Henſyn til, at det var en Vens Sag Han førte; og vi talede ſiden roligen ſammen om den Gjenſtand. Des bybere groede Naget

hos Professor Møller. Tolv Aar efter optog Han i sit Theologiske Bibliothek nogle ligesaa ugrundede, som nærgaaende Beskyldninger, Ole Worm i Horsens i 1794 i en fortrolig Brevveerling med Nyerup havde fremført imod mig, at nemlig jeg — som havde bragt en anseelig Forsamling af Mænd til at fælde Taarer over Ludvig den Sextendes Skjæbne — vilde have alle Konger halshuggede, og at jeg — en Ven af Rørbye — vilde have alle Kapellaner affatte, fordi jeg havde ført en literær Strid med Jens Winther Benzon, men med hvem jeg kort efter i det selskabelige Liv havde havt venskabeligt Møde. Neppe vilde enten Worm eller Nyerup have samtykket i Offentliggjørelsen.

Hvad iøvrigt mine Fejder angaaer, omtrent en halv Snes, i en Tid af syv og tredive Aar, da hørte der Meget til for at jeg skulde blive bitter og selv i saa Tilfælde krænkede jeg aldrig Sommeligheden; jeg taler ikke om, at jeg maatte bruge haarde Ord, naar jeg troede det nødvendigt at fremtvinge en Retssag. Nag bar jeg aldrig til Nogen. Og neppe var Striden forbi, førend jeg gjerne rækkede Haand til Forsoning. Som med Benzon, saa med Torkild Baden, hvis Angreb jeg (S. 43) saameget mere burde have kun løselig berørt, som jeg aldrig siden har fra hans Side mødt uvenlig Behandling, og jeg, ved hans Faders Død, erklærede, at jeg holdt Sønnen for hans værdigste Efterfølger paa Lærestolen. Med den ved Flittighed og Kundskaber agtværdige Odin Wolff omgikkes jeg venligen efter at have havt en Fejde med Ham ikke uden Indblanding af Sagen uvedkom-

mende Personligheder, hvorved Han troede at krydre Foredraget. Af dem, som fejdede med mig, have P. E. Müller og Jens Moller ved andre Lejligheder rost mig. Desuden erindrer jeg som literariske Modstandere Bredal, Grundtvig, Gunnerus, Matthias Hagerup, Neumann, Pavels, Sibbern, Atterbom, Rühs. Jovrigt kan jeg sige: **Principibus placuisse viris haud ultima laus est.** Offentlige prentede Bifaldsyttringer har jeg modtaget af W. H. F. Abrahamson, Baggesen, Malte Conrad Brun, Esaias og Rasmus Fleischer, Gudenrath, F. Hoegh Guldberg, Gutfeldt, Hafte, Hebegaard, P. A. Heiberg, Lundbye, G. H. Olsen, Pram, Rahbek, Sander, Frederik Thaarup, Tode, Gjørwell, Stolz, von Gehren, Gråter, Sartorius og Flere. Til de Mænd, som offentlig have bevidnet mig Agtelse kan jeg og regne mine Tilhørere, hvoriblandt jeg har glemt adskillige af de Flittigste: min Ven fra Barndom af, Kammerraad Holst, Prokurator Bjerring, Søkaptejn Thomas Lütken, ogsaa de unge Grever af Danneskjold-Samsoe, saavelsom Sønner af Malling og Cold. Og erindrer jeg ved denne Lejlighed et meget hædrende Bevis paa Agtelse, Endel, jeg troer Tredive, af Artilleriets Kaptejner og Lieutenanter, med General von Beck i Spidsen 1818 eller 1819 viste mig, ved paa Tojhuset at høre nogle, mig af Lieutenant, nu Kaptejn, Olsen foreslagne, Forelæsninger over den danske Historie fra Suverænitetens Indførelse af. Iblandt disse mine Tilhørere mindes jeg Kaptejnerne Prunst, Falbe og Glahn, Lieutenanterne Anton og Moltke.

Ved at omtale min videnſkabelige Stræbens Paaſkjønnelſe, har jeg Anledning til at erindre mine Studier. Tidlig ſtuderte jeg Badens danſke Sproglære, læſte med Opmærkſomhed Abrahamſons Recenſioner, og tænkte ſelv over Sproget, hvorpaa jeg baade i mine Bedømmelſer og Skrifter gav Bevis. Af danſke Hiſtorieſkrivere overgik for mig Ingen i Behagelighed Frederik Sneedorff, ſom kun undertiden ſavner Korrekthed. Iblandt de Øvrige indtage Malling og Engelſtoft en høj Plads. Prams Kraftfulde huede jeg ſærdeles. — Som Populærfiloſofer ſkreve Eilſchow, J. S. Sneedorff, Baſthólm, Falſen og G. H. Olſen med megen Klarhed. Til den proſaiſke Stils Mynſtere høre Rahbeks proſaiſke Forſøg og danſke Tilſkuer. Som Talere priſte jeg fornemmelig Malling og Jakobi. Gutfelds Foredrag ſom Religionstaler henrev. Pram, Baggeſen, Oehlenſchläger og P. A. Heiberg ſatte jeg, iblandt Digterne ſiden Ewald, omtrent lige. Paa de akademiſke Læreſtole har jeg, foruden Fr. Sneedorff, med Glæde hørt Tode, Bugge, Rahbek, Winſløw. Rahbeks pibende Stemme var vel ubehagelig i Førſtningen, men ved Vanen tabte den ſit Ubehagelige. Winſløw ſtod ſom en Keiſer, naar Han læſte. I det latinſke Sprog havde jeg ſtuderet Schellers præcepta og Bröder, var ſiden Medlem i Societas philologica og i Societas latina. Af Digtere fortrængte Horats i ſenere Aar, ſom ſædvanligt, Virgil. Jeg er iøvrigt endnu overbeviiſt om at Virgils:

Magnus ab integro seculorum nascitur ordo.
Redit jam virgo; redeunt saturnia regna.

har Hentydning paa den chriſtne Religion. Af græſke Forfattere var Epiktet mig ſtedſe den kjæreſte. I Manddoms Alder læſte jeg Ham og læſte Ham igjen. I Hebraiſk havde jeg vel kun læſt Geneſis og Joſua; men beſtandigen raadſpørgende Simonis Ordbog. Arabiſk, ſom jeg engang begyndte paa, glemte jeg ſnart; og det var netop, at jeg, for Fru Rahbek, kunde opſkrive det arabiſke Alfabet. Denne ſprogkyndige Dame fik mig for Reſten engang til at gjennemgaae Begyndelſen af en ſpanſk Ordbog, Hun vilde udarbeidet. Skjønt jeg kun kjændte ſaare lidet til Sproget, ſammenlignede jeg dog Hendes Arbeide med det ſpanſke Akademies Ordbog. Min Kundſkab i det Italienſke var ej ſtærkere, dog overſatte jeg Noget af italienſke Tidsſkrifter for Efterretninger om udenlandſk Literatur. Paa Engelſk læſte jeg kun lidet, dog forſtod jeg endog hver engelſk Digter, deriblandt Byron. Mere bevandret var jeg i det Franſke, og har i Literaturtidenden ſkrevet Recenſioner, hvorover jeg nu undrer mig. Forkjærlighed havde jeg altid for Rouſſeau, Florian og Weiſs, den ſchweizerſke Forfatter til Principes philosophiques, moraux et politiques. Af Hiſtorieſkrivere om Revoluſionen læſte jeg Ingen med ſtørre Behag end Mignet, dernæſt Rabaud de St. Etienne og Lacretelle, ſaavelſom den udførlige Histoire de la révolution par deux amis. — Min Broder Johan Nicolai har Indſigter i de fire levende Sprog; i de to Sidſte langt betydeligere end jeg. — Men fremfor Alt gjorde jeg mig fortrolig med Typſkernes og Svenſkernes Sprog og Literatur. Ved mit

Ophold i Tyskland 1792 fik jeg Færdighed i at tale Tysk, hvilket jeg siden, under gjentagne Rejser i Hertugdømmene, og, efter et mislykket Forsøg med Christian des Siebenten Geschichte, bragte det til at skrive med temmelig Rigtighed, saa jeg i Tysklands mest agtede kritiske Blade erkjendtes for Mester af Sproget. Iblandt Historieskriverne læste jeg med Velbehag Herder, Schlözer, Spittler, von Halem, Posselt, Archenholz, Pölitz, Eggers, Jenisch, og høstede meget Gavn af Johan v. Woltmanns og Joh. v. Müllers Skrifter. Philipp Moritz var mig kjær som Autobiograf, Rejsebeskriver, Mythолog, Sproglærd. Af Filosofer har jeg studeret Feder, Garve, Kant (især Metaphysik der Sitten) og adskillige Kantianere, Reinhold, Richter, Schiller, Fichte, Sturz. Derimod kjænder jeg lidet til Schelling, Intet til Hegel. I Æsthetik var jeg fortrolig med Eberhard, Eschenburg, Schnell. Iblandt Digtere var min Yndlingslæsning Schiller, Göthe, Jean Paul. — Med det svenske Sprog har vel ingen Dansk befattet sig mere, end jeg. Dog har jeg aldrig kunnet drive det til at skrive, end sige tale det, fuldkommen. Sprogene ligne dertil hinanden for meget, skjønt det er en underlig Tanke, Nogle have, at hver Dansk forstaaer Svensk. En svensk Ven og jeg overbeviste En af vore største Digtere om det Modsatte, ved i vor Samtale at blande Ord, som i det Svenske have ganske anden Betydning, end i det Danske, saasom: Ovett, Grovhed, rolig, morsom, Spektakler, Skuespil, Gröde, Flöde, Kone, liderligt Fruentimmer, Piga, Tjenestepige.

Derefter forelagde vi Ham til Overſættelſe følgende Vers af Franzèn:

Nylig hann sin purpurslöja
Öfver cederskogen höja
Tidens sjette Dag.

hvilket man viſt ikke uden at have lært Svenſk ſkulde vide betyder: Allerede løftede Tidens ſjette Dag ſit Purpurſlør over Cederſkoven. — Jeg har læſt de fleſte ældre Digtere: Dalin, Gyllenborg, Creutz, Oxenſtjerna, Kellgrén, Leopold, Adlerbeth, Fru Lenngrén, Lidner, Bellmann, A. G. Silfverſtolpe, Franzèn, Stenhammar, Wallerius, ogſaa Tegnér; men kjænder kun lidet til Geijer, Lingk, Atterbom og de øvrige nyere. Af Hiſtorieſkrivere læſte jeg Dalin, Lagerbring, Hallenberg, af hvilke den Sidſte tillige beſad en høiſt ſjelden Kundſkab i de østerlandſke Sprog. I Filoſofien havde Sverige for ikke mange Aar ſiden endnu kun faa Lys. Boetius gav en Naturret, efter Kants Syſtem. Men af ingen Filoſofiens Gren havde Kant mindre Fortjeneſte end af Naturretten. Benjamin Højer var langt mere Selvtænker, og Thorild var en ganſke ſelvſtændig Filoſof. — Jeg har kun peget paa min Læsning. At den var langt mere ubbredt, derom vidne dels mine Anmærkelser og Bedømmelſer i ſaa mangfoldige Tidsſkrifter, dels mine Anførſeler i alle mine videnſkabelige Skrifter, af hvilke kun Mærkværdigheder i Frederik den Femtes Levnet og Regjering ſavne Paaberaabelſe af Hjemmelſteder, fordi jeg først havde den Tanke, at ſamle

dem alle bag efter i Bogen. — Ogsaa i Lægevidenskaben og dens Hjelpekundskaber har jeg seet mig om. Det var engang, nemlig i min kritiske Periode fra 1805 af, min Agt at vorde Læge. Hos Schielderup har jeg med Opmærksomhed hørt Forelæsninger over Anthropologien, ogsaa hos Winsløw over det lymfatiske System. I Lober, Schaarschmidt, Walter og af Menneskebeen har jeg studeret Osteologie. Jeg har gjennemlæst adskillige Dele af Consbruch; ogsaa jævnlig raadspurgt gamle Bangs og Callisens Lærebøger og den danske Pharmacopoe. Over den forensiske Lægevidenskab hørte jeg i min Ungdom Tode. Jeg har oversat og udgivet Struves Sygetabeller med tilføjede Bemærkninger af Wendt. Til min kjæreste Omgang hørte den med adskillige af vore ypperste Læger, navnlig Wendt, min fortroligste Ven alt siden 1807, og J. K. Jacobsen, nu Regimentschirurg, Ridder af Dannebrog; og meget ofte havde vor Samtale lægevidenskabelige Æmner til Gjenstand.

Mine religiøse Overbevisninger angaaende, da var jeg af min rettroende Lærer Kattrup opdragen i ægte Christendom, og befæstedes heri, saavel ved mine Forældres Exempel, som ved den brave Provst Højers Undervisning. Jeg nød med inderligste Andagt den hellige Nadvere og hørte med sand Opbyggelse gode Prædikener. Med Højagtelse betragtede jeg Ordets værdige Lærere, og i et Par af de fire Aar, i hvilke jeg af G. H. Olsens Venskab var en daglig Gjæst ved hans Bord, nød jeg den Lykksalighed at sidde ved dette i ligesaa lærerig, som behagelig Samtale med hans hæ-

derrige Svigerfader Balle, hvis Ydeſt jeg aldrig tabte. Ligeſaalidt ſom den franſke Revolutions Vildfarelſer nedbrøde min Overbevisning om Majeſtætens Helligheb, ligeſaalidt ſvækkede de min Troe paa Aabenbaringens Guddommelighed, Guds Trefoldighed og Chriſti Forſoning. Jeg veed aldrig at have ſkrevet et Ord, ſom kunde i fjerneſte Maade ſtride mod disſe Sandheder. Vel har jeg en enkelt Gang anmeldt Skrifter, ſom afvege derfra, men viſt ikke med Bifald, og jeg har med Glæde omplantet den lille religiøſe Bog Landsbyen Agnielas. Efterſnakkeren af Voltaire i Jeſus og Fornuften har jeg altid vurderet efter Fortjeneſte, og beklaget, at den ellers talentfulde Forfatter ikke fulgte Balles chriſtelige Raad og ſøgte et filologiſk Lærerembede, hvortil denne, af Ham ſaa miskjændte, Mand, lovede at underſtytte Ham og ſom Han med ſin Indflydelſe viſt kunde have hjulpet Ham til. Thi neppe har nogen Biſkop formaaet mere hos Regjeringen end Balle, ved den Ærværdighed, Han beſad, og ſom Han forſtod at gjøre gjeldende. Neppe har og nogen danſk Biſkop de Fortjeneſter af Geiſtligheden, ſom Han. Og, imedens Han angav Malte Brun for formentlig politiſk Brøde, viſte Han ſig yderſt tolerant mod Chriſtendommens Angribere, man tør vel ſige, Beſpottere. Aanderne maae kjæmpe, ſagde Han med Luther. Derfor blev Han og hyldet ſom den ædle Mand af ſelv Repertoriets Udgiver, Malte Møller, og kunde føle ſig ophøjet over Forhaanelſerne i Kirchen- und Ketzer-Almanach. Da den ældre Udgave af Luthers Katekismus var overſat paa Danſk, ſagde Han til mig: den Tid vil komme,

da man vil tale om Balles Tolerantſe. — Skjendt Balle ogſaa var lærd, iſær fortrolig med Kirkefædrene, beſad Han neppe ſaa udbredt Lærdom ſom Münter, der ogſaa indlagde ſig Fortjeneſte, iblandt andet ved Landemode-Forhandlingerne; men Balle ſtod dog viſt højere ſom Øvrighed.

Aaret 1819 gav mig en ſærdeles Afvexling af Ulykke og Lykke. Min Velgjører Nathanſon ſaae ſig nødſaget til først at indſkrænke, ſiden ganſke at ophæve ſin Underſtyttelſe. Imidlertid hjalp Gud i Nøden paa en anden Maade. —

En ſtor Glæde ydede mig mine to ældſte Sønners Konfirmaſion til Mikkelsdag i Holmens Kirke, den ſamme, hvori baade min Kone og jeg vare blevne konfirmerede. Min brave Ungdomsven Gutfeldt var hertil deres Lærer. Efter Konfirmaſionen blev min ældſte Søn, ſom endnu var beſtemt for Studeringer, en kort Tid underviiſt af nuværende Magiſter Elberling, men opgav ſiden den Bane og gik ſom Volontør ind i Admiralitetet i min, med min yngſte Syſter gifte, af mig højtelſkede Svoger Sekreteer Ravns Kontor. Min næſtældſte Søn blev anſat i Hofraad Hambros Kontor.

I 1819 fødte min Kone mig en fjerde Søn, ſom blev kaldet Eigild Waldemar. Hun faldt noget efter i en langvarig haard Sygdom. Overalt havde Hun liidt af mange haarde Sygdomme. Jeg vil kun anføre et Par af dem. I 1803 havde Hendes Tunge været ſaa angreben, at Hun længe ikke kunde tale, men efterat have prøvet andre Lægers Raad, blev Hun helbredet af min Broder Marcus Gerhard. I Aaret 1817 fik hun et frygteligt Tilfælde, ſom varede

i nogle Uger og ikke kunde ſtandſes. Min Frænde den brave Gieſemann kom til, men denne vidſte intet Raad. Nu kaldte Wendt Saxdorff, ſom forſøgte Vandkuren. Efter dennes Anvendelſe i ſex og tredive Timer faldt min Kone i en Søvn, ſom erklæredes for Dødens Forbud. Men Morgenen derpaa ſejrede den gode Natur, og Alt kom paa eengang i Orden, og Hendes fuldkomne Helbredelſe baade glædede og fornøiede Lægerne ved deres Beſøg. — Kun et Par Aar varede det, førend Hun fik et Tilfælde i Underlivet. Det var haardnakket, og Wendt kaldte, ſkjønt Han altid beſad min fuldkomneſte Tillid, dog, til min Kones og Hendes Families Beroligelſe, Saxdorff. Denne havde en anden Anſkuelſe om Sygdommen; men da ogſaa Han forgjæves havde forſøgt adſkillige Midler, anmodede Han gamle Bang om Biſtand. Bang var i Synsmaade enig med Ham, men kunde ikke udrette mere. Nu taledes der med Profeſſor Ludvig Jakobſen, ſom gik en ny Vej. Vel bleve endelig Sygdommens Tilfælde ſtandſede — jeg tør ikke ſige om ved en enkelt eller alle Lægernes Beſtræbelſer, eller ved Naturens Kræfter. Men Mindelſe blev tilbage.

Til Aarets Glæder hørte derimod Gjenſynet af min Ungdomsven Thorvaldſen. Vi havde i adſkillige Aar, lige til hans Bortreiſe 1794, levet broderlig ſammen. Jeg var, ligeſom Pram, bleven tegnet af Ham. Ved Hans Hjemkomſt efter fem og tyve Aars Fraværelſe flokkedes gamle og nye Venner om Ham. Jeg beſluttede at oppebie et lykkeligt Møde. Ved en Højtidelighed i Moltkes Billedgallerie, hvor Wein-

wich holdt Tale til Thorvaldſens Ære, var jeg indbuden. Jeg greb Lejligheden til ved hans Bortgang at gjøre Ham opmærkſom paa de to Stykker i Salen, der foreſtille Adam og Eva. Han kjændte mig ikke. Jeg taug. Endelig blev jeg fra Prinſeſſe Wilhelmine Marie buden til Gjæſt paa Skydebanen, da Hun gav Skive. Her fortalte man mig, at Thorvaldſen havde beklaget, Han ingenſteds ſaae mig, da Han dog af min Broder i Flensborg vidſte, jeg var i Live. Nu ſtod jeg op fra mit Sæde, gik hen til Ham og ſpurgte Ham: Gamle Ven! Kjænder Du mig ikke? Nei, ſvarede Han, jeg kan ikke begribe, hvem det er. Jens Kragh Høſt, tog jeg Ordet. Du er meget forandret, udbrød Han. Ja! naturligvis, i fem og tyve Aar, gjenmælede jeg. Thorvaldſen braſt i Graad og omfavnede mig. Fra den Tid af kom vi ofte ſammen og jeg fulgte Ham til Selſkabet Clio paa Dronningens Fødſelsdag, hvor Baggeſen, overraſket ved Hans Nærværelſe, ſkrev den dejlige Sang, ſom ſtaaer i Et af mine Tidsſkrifter, jeg troer Morgenbladet.

Var dette Gjenſyn af en Ven mig en Glæde, ſaa var Tabet af en Anden mig den føleligſte Smerte. Efter ſin Udtrædelſe af Embedet havde Pram vel 2500 Rbd. aarlig, men havde, tildels ved Godgjørenhed, paadraget ſig Gjæld, ſom Han gjerne vilde betale. Hertil kom Hans Kones Sygdom, der ikke alene koſtede Ham betydelig, men ogſaa forſurede Ham Livet ved den Stemming, hvori den ſatte Hende. Han ſøgte et indbringende Embede, Toldforvalterpoſten paa St. Thomas, og erholdt den. Men nu bode Konen. Pram

vilde træde tilbage, men kunde ikke erholde Tilladelse. Hans Bortgang var et Tordenslag for hans store Antal af Venner, for Ingen mere end for mig. Jeg foreslog Baggesen, Prams forhenværende Lærling, nu Geheimekonferentsraad Bornemann, Gutfeldt, Kommandør, siden Admiral, Jessen, Nyerup, Rahbek, Professor Johan Henrich Schonheider, Thorvaldsen og Wendt at indbyde til en Afskedsfest paa Skydebanen. Et Par hundrede tegnede sig. Sange bleve forfattede iblandt Andre af Rahbek og Oehlenschläger. En Tale holdtes af Gutfeldt. Ved Maaltidet udbragtes Skaaler af Bornemann, Danneskjold-Samsøe, Løvenørn o. Fl. Ogsaa Grev Adam Moltke hædrede Festen med sin Nærværelse. Ved hver Deltagers Indtrædelse i Selskabet havde jeg overrakt Ham et paa min Foranstaltning hos Seidelin trykt Mindeskrift over Pram, prydet med Dennes af Thorvaldsen tegnede, af Flindt stukne Kobber, som havde staaet foran En af Minervas første Aargange og hvortil Pladen var mig skjænket af Direktør Schultz. Det blev siden, tilligemed de af Nyerup samlede Festsange, folgt hos Seidelin. Om Morgenen, da Pram skulde reise, kom Han til mig, og tog mig med i Vognen til Toldboden. Her stode mange Venner og Veninder for at sige Ham Farvel. Min ældste Søn var deriblandt. Min Broder Christen Georg saae fra Toldinspektørens Sal vort Komme. Han ilede ned og sagde mig, at Stoud var deroppe. Pram og Stoud havde været Uvenner, dels formedelst den Sidstes Skrift om Tabet af Norge, dels fordi Han

ved Sammenſmeltningen af Toldkammeret og Kommertskollegiet var bleven ſat ind over Pram, hvilket havde anledniget dennes Udgang. Jeg gik op til Stoud og foreſtillede Ham, at Han og Pram maaſkee aldrig mere ſaaes, og bad Ham betænke, om det ikke var ſmukt, at de ej ſkiltedes ad ſom Fiender. Uden Betænkning fulgte Han ned med paa Pladſen og kaldte den ſtudſende Pram tilſide. Efter en Samtale rækkede de hinanden Haand. Pram gik ombord med min Søn og mig, ſaavelſom Kommandør Jeſſen o. Fl. Paa Skibet gav Han min Søn ſin Velſignelſe, og mig det Hverv at takke Kongen for al beviiſt Naade. Det var en ſørgelig Skilsmisſe. — Da jeg for Hans Majeſtæt forrettede mit Ærende, forſikrede Han, at Pram ſkulde ſnart komme tilbage. Forſynet havde beſluttet anderledes. Han døde 1821. Jeg ſkrev Hans Nekrolog i Statsvennen.

Om Pram har jeg allerede forhen meldet i dette Skrift S. 20, at Han var en mægtig Aand paa Parnaſſet. Havde han kaſtet ſig paa et enkelt Fag, vilde Han deri neppe havt ſin Overmand. Hans Emilies Kilde, Hans Philippa til Erik, Hans Damon og Pythias, Frode og Fingal, Ægteſkabsſkolen, Negeren, Drømmen, høre til vore ſkjønneſte Digte; Hans Stærkodder er i ſit Slags af ſtort Værd og indeholder en Rigdom af herlige Steder, hvoraf, om jeg ej feiler, Abrahamſon har leveret et Udvalg og af hvilke jeg kun nævner: den Mand er uværdig til Livet at ſmage. Hans proſaiſke Fortællinger: John Trell, Jørgen Kruskop, Sminken ere krydrede

med Salt og Lune. Hans Hiſtorieartikel i Minerva gav en træffende Skildring af Tidens Begivenheder i det mærkelige Aarti fra 1784 til 1794. Han vandt Priſer for Skrifterne om en Nationalbragts Hensigtsmæssighed og om et Univerſitet i Norge, skrev og om Vejſenhuſet. Paa ſine Reiſer ſamlede han en ſtor Mængde ſtatiſtiſke Oplysninger, ſom desværre aldrig udkom. I endel Aar udgav Han en Handelstidende. Med Føie kunde Han ſige: „Jeg mig har reiſt et Monument, ja jeg har reiſt mig Monumenter, for hvilke, mens der læſes Prent, jeg mig Udødelighed venter". Det var ſkjønt, at høre, med hvilken Begeiſtring Han talede om de Æmner, Han var i Færd med at behandle. Naar han begyndte at tale om Noget, var Han uudtømmelig i Ideer. Paa et begyndt Arbejde anvendte Han ofte hele Nætter og med hvilken Glæde yttrede Han ſig ikke, ihvor beſkeden Han var, om ſine fuldendte Arbejder! „Det er ret en dejlig Bog, jeg har ſkrevet", kunde Han ſige, og ikke desmindre modtog Han med Rolighed de koldeſte Bedømmelſer, f. Ex. Abrahamſons over Damon og Pythias. Hans Forventninger vare undertiden kolosſalſke. Da Han i Forening med mig havde beſluttet at foranſtalte en Jubelfeſt for Abraham Kall, ventede Han et ſaadant Tilløb, at der maatte dækkes paa Kongens Nytorv. Skjønbt Han var fremtraadt i den ewaldſke Tidsalder, og var Samtidig med og mangeaarig Ven af Rahbek og Baggeſen, med hvilke Han, ſom Forfatter, deler Æren, ſatte Han dog ſaa høj en Priis paa den dem Alle fortrængende Oehlenſchläger, at Han endog ubillig imod Andre med

overdreven Underkaſtelſe rækkede denne Palmen. Uretfærdig var Han i ſine Domme over fremmede Digtere, af hvilke Han dybt nedſatte Schiller og Göthe, og derimod, med Tilſideſættelſe af Shakeſpeare, hævede Voltaire, og endog paa ſine gamle Dage vilde bringe denne igjen paa vor Skueplads, noget der var ſaameget mere ubegribeligt, ſom Han maaſkee netop i Indbildningskraft ſtod højeſt, og ikke med ſin Korrekthed forbandt voltairiſk Kulde. I Omgang var Han, med nogle Opbrusninger, hvilke Han ſtrax igjen fortrød og oprettede, den blideſte, venligſte, tjenſtagtigſte Mand, og vidſte, uagtet ſine graae Haar, at vinde unge Skjønnes Yndeſt. Sin Kone elſkede Han oprindelig med Varme og bar ſiden med Taalmodighed de af Hendes beſtandige Sygelighed flydende Forſtemmelſer, hvilke imidlertid tilſidſt vare en medvirkende Aarſag til Hans Anſøgning om Embede i Veſtindien. Han var ſine Venner en trofaſt Ven og forſvarede dem imod hvert Angreb. Dette viiſte Han iblandt Andet, da Sibbern i Fejden angaaende Freyas Alter havde med Ubilligheb omtalt Rahbek. I ſine egne Fejder kunde Han vel være hæftig, men var ſtedſe fri for Perſonligheder, ſelv i den om de ſkjønne Videnſkabers Selſkab med Baden. — Iblandt Prams Venner erindrer jeg, foruden Rahbek og Baggeſen, ſamt Alle dem, ſom undertegnede Indbydelſen til Hans Afſkedsfeſt, J. Kiærulff, Stephen Heger, Kammerraad Holſt, Kanſelliraad Liebe o. Fl. Da Han reiſte til Veſtindien, efterlod Han endel af ſine Papirer til Nyerup. Imidlertid blev efter Hans Død en ſtor Mængde Saadanne, baade

Udarbejdelser af Ham og Breve til Ham, solgt ved offentlig Auktion, og faldt i Hænderne paa Overkrigskommissær Ost, som, efterat have velvillig tilstillet Adskillige af Brevskriverne deres, har bekjændtgjort Adskilligt af begge Slags Papirer, og deriblandt Stykker af sand Interesse, som Bidrag til Kundskab baade om Prams og Andres Karakter.

Ikke mindre sørgeligt blev mig Aaret 1820 ved en anden ikke mindre dyrebar Vens Bortrejse ogsaa for bestandig. Kort desforinden var Baggesen tilstede ved et Maaltid i Clio, hvor Han af det talrig forsamlede Selskab hilstes med en Afskedsskaal. Han svarede i følgende Linier:

Ja! Kjøbenhavn jeg nu forlader.
Trods alt det Skraal paa Byens Gader,
Jeg vel udholdt det Digterliv;
Men det udholder ej min Viv.
Dog, hvor jeg vandrer, fjern og nær,
Mit Hjerte stedse bliver her.

Baggesen forlod Kjøbenhavn, og drog med sin Kone, samt sin Paul, til Paris. Her blev Han kastet i Slutteriet af en Mand, som holdt Ham for en, ikke af Uformuenhed, men af Trodsighed, slet Betaler. Efter Frigivelsen mistede Han først sin Kone og derpaa sin attenaarige, allerede i Botanik udmærkede, Søn. Han begav sig siden til Carlsbad, hvor Han var i den beklageligste Sindsstemming, da Han i 1825 havde et Besøg af Wendt. Han troede sig glemt af Alle i sit Fædreland, men længtes ikke desmindre efter at komme hjem igjen. Hans Søn August, det herlige Hoved

med de mangeſlags Kundſkaber, vilde ledſage Ham, men Baggeſen naaede ikke længere end til Hamburg, hvor Han døde i Hoſpitalet, hvorfra Liget førtes til Kiel, for at hvile ved Siden af Reinhold. — Det Indtryk, Tidenden om Hans Død gjorde i Kjøbenhavn, var ſaare forſkjelligt fra det, Samme vilde have frembragt femten Aar forud. Thi hvilken danſk Digter var, før Oehlenſchläger, yndet, hartad beundret, ſom Baggeſen? Selv Ewald var det i Livet ikke ſaa almindelig. Fyrſten og Studenten kappedes om at tolke Baggeſen deres Hengivenhed. Rahbek fulgte Ham i Lektoratet hos Hertugen af Auguſtenborg, men neppe i Dennes Fortrolighed. I det Schimmelmannſke Ægtepars og Frederike Bruns Ynde ſtod Han høit anſkreven. Som Embedsmand derimod, nemlig ſom Provſt paa Regentſen, vidſte Han ikke at ſkaffe ſig den med Kjærlighed forbundne Agtelſe, ſom før Hans Tid Hvid og efter Ham Nyerup.

Faa ſtore Aander vare ſaa miskjændte ſom Baggeſen. Hvo, der ſaae Ham nær hos og ej med en Medbejlers Øine, maatte elſke Ham. Han kom jævnlig i mit Huus, ſnart aarle om Morgenen, ſnart ſeent ud paa Aftenen. Undertiden forelæſte Han min Kone i adſkillige Timer ſine Digte. I Livets Gjenvordigheder kunde Ingen være mere trøſterig end Han. I Smaating forſtod Han ſlet ikke at hjælpe ſig. Jeg beſøgte Ham engang paa Regentſen og fandt Værelſet koldt. Der var Brænde nok under Kakelovnen, men Han vidſte ikke Raad til at faae Ild lagt i. Jeg gik ned til Portneren og bad Ham om Hjelp. Husholder var Han, ſom

Digter, ikke. Han lod Kaffe til ſig og ſin Familie hente hos en Reſtaurator. Hans andet Ægteſkab var, ſom man af Hans trykte Breve til Reinhold, veed, ulykkeligt. Efterat have tabt Grevinde Schimmelmanns og Konferentsraadinde Bruns Omgang, fandt hans Kone i Kjøbenhavn ingen Dame værd at leve med. Ikke desmindre offrede Baggeſen Hende mange af ſine ſelſkabelige Glæder og plejede Hende i Sygdomstilfælde med al Omhue. Hvad Baggeſen var, ſom Ven, det erkjændte, foruden mig, Pram, Nyerup, G. H. Olſen, Nathanſon og Eurländer, af hvilke iſær Olſens Huus ſkjænkede Ham, ſom faa Mange, en Rigdom af glade Timer; thi en behageligere Selſkabskreds, end der, har neppe været i Kjøbenhavn. Kort ſpillede Han aldrig, men Han forſtod at more hvert Selſkab ved Eventyr og Vittigheder og Sange, uagtet Hans Stemme egentlig ikke var ſkjøn Sangſtemme. Selv Børn ſkjænkede Ham deres hele Opmærkſomhed, ſaa Han med Rette kunde ſige: Naar Børn ſig om mig klynge til muntert Eventyr, naar i den hele Klynge det Mindſte ſelv ej knyer. Ligeſom Pram var Han undertiden overſpændt i Forhaabninger. Han troede at have opfundet en Forbedring af Kaleidoſkoperne, ſaavelſom Sammenſætningen af et nyt fineſiſt Spil, hvorved Han haabede i Haſt at vinde Navnkundighed og Rigdom. Fejlede Han, ſaa oprettede Han villig ſin Forſeelſe. Han laae paa en Rejſe med ſin Kone i Krebshuſet og fik for Natteleje og Fortæring en Regning paa ni Mark. Denne fandt Han ubillig og yttrede det for Krokonen, Madam Plambeck. Paa Vejen

til Ringſted overtænkte Han Sagen og ſkrev nu til den Sidſtnævnte et Afbigtsbrev, hvilket Hun indtil den Dag i Dag har bevaret i Glas og Ramme. — I Krænkelſer og Ydmygelſer beſad Han al Fatning. Da han havde ſkrevet Trylleharpen, ændſede Han for ſeent, at Han allerede endel Aar forud, efterat have forfattet de to første Akter, havde faaet Muſik dertil komponeret af Kunzen, og bad derfor Kuhlau komponere. Kunzen forbittredes med Rette. Men ved Generalprøven opdagede Baggeſen, at Komponiſten, der dengang ikke ſtod ſaa højt ſom ſiden, ej kunde føre an efter Ønſke. Han gik nu til Kunzen og bad Ham om Biſtand i Nøden. Kunzen, der nylig havde været ſyg, nægtede Ham den med Bebreidelſer for ſveget Venſkab. Baggeſen ſagde da: „nu i Guds Navn! ſaa lad os dog ikke ſkilles ad ſom Fiender! Maaſkee vi ſees aldrig mere". Kunzen rækkede Ham Haand, og Baggeſen ilede til deres fælles Ven Nathanſon, glad over Forſoningen med Kunzen, ubekymret for Trylleharpens Skjæbne. Men i det Samme kom Brev fra Fru Kunzen til Nathanſon, at Hendes Mand var død af Slag. Jeg beſøgte Baggeſen næſte Morgen og fandt Ham ſyg og ſengeliggende. Han ſpurgte, om jeg ikke havde hørt, at Han havde dræbt Kunzen. Det har jeg, ſagde Han, ligeſaalidet, ſom Han havde dræbt mig, om jeg var død. Vi vare Begge ſvage, og Kunzen var en hæftig Mand. — Da Trylleharpen anden Gang var ſpillet, gik Han op i Selſkabet Clio, over hvis Værelſer Han ſelv boede. Jeg fandt Ham der ved Aftenbordet. Han glædede ſig; thi, ſagde Han, nu ſeer jeg,

at, har jeg mange Fiender, saa har jeg og mange Venner. I det Samme hørtes Lyden af en trampende Skare udenfor. Det var et Antal, som bragte Baggesen et Pereat udenfor hans Vinduer, uden Skaansel for hans sygelige Kone. Baggesen smilede, taug og satte sig igjen. — Hvorledes Han kunde glemme Fornærmelser, viiste Han, da Han forsvarede Sander imod Molbech, og hvor lidt Han, som Smagsdommer, tog Hensyn paa private Forhold, da Han skrev Kritik over Komoedien Fastelavns Løier, hvis elskværdige Forfatter var gift med En af Ham højtagtet og Ham hengiven Universitetslærers elskværdige Datter. — At ville afgjøre Kampen imellem Ham og Oehlenschläger synes at være en Urimelighed, da Hver glimrede i Sit. Og har Baggesen ingen Hakon Jarl, ingen Aladdin, ingen Nordens Guder o. s. v. o. s. v. skrevet, saa har Oehlenschläger heller Intet leveret, som komiske Fortællinger og Emma og: der var en Tid og boer jeg paa den tamme Bred o. s. v. o. s. v. Ogsaa sammenligne man Labyrinthen med Oehlenschlägers Reise! — Enhver, hedder det vel her, er god for sig. — Ved Baggesens Afreise holdtes ingen Afskedshøitidelighed, som ved Prams; efter hans Død reistes for Ham intet Mindesmærke, som for Rahbek; men hans Indflydelse paa vor skjønne Literatur og vort Sprog ved egne Værker var og bliver maaskee kraftigere end Begges, saa man vel om Ham kan sige, at Savn af Monument er intet Savn. Hans tolv Bind forherlige Hans Minde.

Jeg finder det ikke upassende her at yttre et Par Ord

om Rahbek til Sammenligning med Pram og Baggesen. Saa høj Flugt som Nogen af disse tog hans Aand aldrig. I Indbildningskraft og Ild kunde Han ikke maale sig med Pram, i Vittighed og Skarpsindighed ikke med Baggesen. Al sin Fængsomhed for fremmede Ideer uagtet, skulde Han ikke kunne, og det saa hurtig som Baggesen, trængt ind i Filosofiens Dybheder. Han blev i sin æsthetiske Theorie omtrent staaende ved Lessing, Eberhard, Engel og Eschenburg, i sin Filosofie ved Mendelsohn. Med Kant var Han kun lidet bekjændt. Ogsaa Han var, ligesom Pram, ikke indtagen for Shakespeare, og, ifald det ikke var Spøg, vilde Han hellere have skrevet Wedel Jarlsbergs Pizarro, end Göthes Götz. Af Göthe satte Han vel mest Pris paa Werther og Wilhelm Meister. Hans Oversættelser af Schiller vidne ikke om forkjærlig Omhue for den store Digter, men ere for en Del øjensynlig Hastværk. — Over danske Forfattere vare hans Domme særdeles ensidige. Det kom Ham her ofte mere an paa hvem end hvad. Med en aabenbar Miskjændelse af Baggesen, af hvem Han da rigtignok betaltes med colnsk Vægt, tog Han ikke i Betænkning at sætte Thomas Thaarup ved Siden af Ewald. Og længe varede det, førend Han erkjændte Oehlenschlägers Værd, imedens Han i sin Exempelsamling anpriste mangt et ubetydeligt poetisk Forsøg. Grundig Filolog var Han ikke, men kunde dog endnu 1817 med Rigtighed og Færdighed opponere ved min Doktordisputats. I det Tyske var Han vel ingen Digter, som Baggesen, men fortsatte dog, ej uden

Held Lessings Matrone von Epheſus. Som Hiſtoriker beſad Han vel ikke Prams Aand, men var dog fortrolig med Verdenskrøniken og, maaſkee mere end Nogen, med den franſke Revoluſion. Hans Hovedfag var beſtandig Dramaturgien, og ſikkert beſad Han meget mere udbredt Indſigt end ſelv Baggeſen, men ſtod dog viſt ſom Kritiker under Denne, imedens Hans Breve fra en gammel Skuespiller til hans Søn høre til de ypperſte Værker i ſit Slags. Komikeren Holberg havde Han nøie ſtuderet og gav derpaa i tre Bind Bevis, men indlagde ſig ingen ſtor Fortjeneſte ved kritiſk Udgave af hans Skuespil. Andre Digte udgav Han med mere Held. Som Digter overgik Han vel alle Danſke, maaſkee de fleſte Udlændinger, i Selſkabsſange; de gode Viſer fra hans Haand i yngre Dage ere næſten Legio. Hans danſke Tilſkuer indeholder en Skat af koſtelige Sager fra hans egen Haand; rigtige Blik paa Livet, herlige Forſkrifter for Dyd, rige Træk af Lune og Vittighed. Hans proſaiſke Forſøg vidne om megen Menneſkekundſkab og ere forfattede i en ſaare yndig Form, hvilken alt formeget ſavnes i hans ſenere Arbeider. Han gik i ſaa Henſeende beſtandig tilbage. Han ſkrev med en næſten utrolig Lethed og ſlettede faſt aldrig ud, hvilket Baggeſen derimod ideelig gjorde, uagtet man ſkulde troe, at Alt var udflydt færdigt fra hans Pen. — Som Menneſke beſad Rahbek høiſt elſkværdige Sider. Han var i Omgang meget broderlig og paabrog ſig endog Dadel ved ſit undertiden bortødslede Du. Han forſtod at indynde ſig baade hos Unge og Gamle; næſten alle udmærkede Landsmænd var Han kjær;

men holdt sig mere end Pram, og især Baggesen, fra Stormændenes Kreds. Han var hjelpsom mod trængende Venner og maatte ofte bøde for sin Beredvillighed til at staae bi i Nøden. I sit ægteskabelige Forhold var Han et Mønster og saagodtsom tilbad sin Kamma o: Karen Margrethe, der da og ved sit Hjertes Egenskaber fortjente det, ligesom Hun og i Aand i det mindste ikke veg sin Mand. Deres Bakkehus var derfor en Samleplads for Endel af Kjøbenhavns ypperste Hoveder, som aldrig forlode det uden at have høstet Glæde og vundet Kundskab.

Foruden disse tre Digtere har jeg levet i Samsund med mange Andre. Til mine første Ungdomsvenner hørte H. W. Lundbye. Han var neppe tyve Aar førend Han fremtraadte med vakkre Stykker og vækkede Rahbeks Haab om i Ham at see sin Efterfølger som dansk Tilskuer. Vel tidlig udgav Han sine samlede Digte, men deriblandt ere dog mange Ovad udmærkede især ved dyb Følelse. Ved det ædleste Hjerte og den reneste Karakteer vandt Han sine Omgangsbrødres varme Hengivenhed. Men som Konsulatsekreteer i Tunis kom Han for en Tid ud fra sin gamle Bane, og efterat være vendt tilbage, trykkedes Han af en ublid Stilling, hvorved Han vel blev hindret i at opfylde de vakte Forventninger. Døden endte hans Lidelser 1830.

Videre var af mine Ungdomsvenners Tal Frederik Høegh Guldberg. Ogsaa Han svingede sig vel ikke til den bebudede Højde, men Han har dog fra en Alder af libet over tyve Aar leveret mange Poesier af Værdi og især ved sine Over-

fættelſer af romerſke Klaſſikere vilſt ſig ſom dygtig latinſk Filolog. Modersmaalet har Han viſtnok ogſaa med al Flid ſtuderet, men dog ikke undgaaet at antage og forfægte en og anden Særhed, hvilken Han viſt ingenſinde driver igjennem. Skjønt Søn af en Statsminiſter og Lærer hos H. K. H. Kronprinſeſſen forſmaaede Han dog at ſøge efter Rang og Titler, og er endnu i en Alder af 64 Aar kun Profeſſor og Ridder af Dannebrog, da Han ſandſynlig ved at gaae en anden Vej nu havde havt det ſtore Kors. Alt for tidlig tabte jeg hans venſkabelige Omgang og, ſom jeg befrygter, hans Hengivenhed, ſom engang var mig ſærdeles dyrebar.

En tredie Ungdomsven var Schak Staffeldt. Havde Han ganſke opoffret ſig til Digtekunſten, vilde viſt Ingen have været Oehlenſchläger en farligere Medbejler; ikke at Han, ſom Denne, var Melpomenes ypperſte Præſt, men Han fremſkred dog paa den ſtolteſte Kothurne. Og Hvo der ikke ræddes for at bryde den haarde Skal, vil bag denne finde den herligſte Kjerne. Beklageligt, at Han midt paa Vejen, upaaſkjønnet og miskjendt, ombyttede Muſernes Tjeneſte med en Amtmandspoſt, i hvilken Han 1828 døde ſom en udmærket Embedsmand, uden at opleve nogen fuldſtændig Udgave af ſine Digte. Selv Riber, der neppe var en Stjerne af tredie Størrelſe, fandt efter ſin Død for ſine Vers en Udgiver, og Staffeldt, der ſikker hørte til Stjernerne af første Størrelſe, har endnu Ingen fundet.

Næſt Ewald og Rahbek var Tode den Digter, jeg længſt har kjændt, fra Efterſlægtſelſkabets første Dage, føl-

gelig ligesaa længe som Pram: den mest jovialske, lunefulde Mand. I den bydeste Kummer kunde Han ved en munter Gjenstand smile og lee. Han levede sin meste Tid i trange Kaar og fik først som Olding Korpus. Ulykkelig gift havde Han et Par venlige Børn, som vare hans Hjestene: Sønnen Didrik, der blev Doktor i Medicinen og Forfatter, og Datteren Agnete, der vel blev gift, men døde meget ung.

Endelig kjændte jeg fra 1787 af Edvard Storm, en ilde udseende, sygelig, men højst blid og venlig Mand, som tog sig meget af Ungdommens Opdragelse. Hans Yndling i Efterslægtselskabets Skole var Hjeronymus Laub, nu Præst i Frørup, som deponerede med mig, og for Rahbek, hvis Yndling Han en Tidlang ogsaa var, i nogen Tid skrev Theaterartikelen i Minerva.

Fra 1790 af kjændte jeg Malte Conrad Brun, hvis Digterværd ubegribelig næsten er glemt, uagtet hans Oder over Bernstorffs Død og Slaget ved Tripolis fortjene Sted iblandt vore bedste. Den talentfulde Digter blev siden En af Europas største Geografer. Han var i Samlivet ligesaa beskeden, som hensynsløst dristig i Egenskab af Skribent.

Til mine Ungdomsvenner hørte endelig Peter Horrebow Haste. Den elegiske Digter var en særdeles Ven af selskabelige Glæder og søgtes for sin blide Karakteer, saavelsom sine smukke Viser, af mange Kredse. I ældre Dage forlod Han Muserne for i Fyen at blive en dygtig Toldinspektør.

Paa en Maade Hastes Medbejler var Rasmus Fran-

Kenau, nemlig til Krebsenes Yndeſt. Hans Sange aandede ligeſaa megen Glæde ſom Haſtes, men ſelv var Han, ſkjønt ogſaa behagelig, dog mindre Selſkabsmand end Hiin. Han døde ſom Læge i Slagelſe i ſin bedſte Alder, træt af Gjenvordighed.

En Tid Heibergs Fiende, ſom altid Chriſtian Colbjørnſens Ven, var Frederik Gutfeld, mindre betydelig ſom Digter, end ſom Taler, og dette Sidſte iſær ved det mundtlige Foredrag. Han var en aaben Karakteer og meget for ſelſkabelig Nydelſe.

Fra mine første Skribentdage nød jeg Werner Hans Frederik Abrahamſons Bekjændtſkab og Yndeſt. Forfatteren af Min Søn om Du vil i Verden frem, Vi Alle Dig elſke livſalige Fred og Være Fred med Eder Alle er megen Hæder værd. Størſt var Abrahamſon imidlertid ſom danſk Sproggrandſker, i hvilken Egenſkab Han vel overgik ſelv Jakob Baden. Hans æſthetiſke Domme ere derimod neppe frie for Enſidighed og Partiſkhed, for Ex. imod Pram, vel ogſaa Tode. Sin Konge trofaſt hengiven, var Han en Ven af fornuftig Frihed. Skjønt født i Schleswig, bar Han en Uvillie imod Tyſkerne, hvilken undertiden overdreves. Da Hegewiſch, ſikkert af Glemſomhed, ikke havde beſvaret det Skandinaviſke Selſkabs Indbydelſe til Medlem, kaldte Han det en Germanisme. Redelighed var Hovedgrundlaget i hans Karakter.

Fra 1794 af kjændte jeg P. A. Heiberg, der tilvisſe har en høj Rang iblandt vore Digtere, ſaafremt uverſifiſerede

Skuespil altid ere Digte. Læs Hans Vonner og Vanner, Heckingborn, Virtuosen, Indtoget. Ogsaa har man kostelige Viser af Ham: Vor Klub er dog en herlig Sag og For ret os ved Jorden at fryde. Som Satyriker er Han sikkert En af vore Første. Derom vidne Rigsdalerseblens Hændelser og Sproggrandskningen. At hans Satire stundom var personlig, maa tilstaaes; men aldrig greb den ind i de private Forhold. Og da Han engang havde i en Fejde væltet sig ind paa den unge Tode, for at saare Faderen, gjorde Han en værdig Afbøn. Var Han bitter, saa havde Han og de bitreste Fiender, og jeg har selv været Vidne, at En af disse, Christian Colbjørnsen, paa Gaden ikke torde møde hans Øjekast. Han var den gjæstfrieste Vært, i hvis Huus man fandt Falsen, Schwarz, Magens; ogsaa den falske Grouvelle. Han var for sine Venner en paalidelig Ven. Da Han skulde forlade Fædrelandet, skrev Rahbek i hans Stambog iblandt Andet:

> For jeg igjen Dig til min Barm kan trykke,
> Før drømmer jeg ej meer om Borgerheld.
>
> Underskrift: Din Medstrider og Medlider.

Af de Digtere, jeg i senere Dage kom i særdeles personlig Forbindelse med, var Ingen mig kjærere end Gottsche Hans Olsen, som kun Laugsaanden ikke satte paa rette Høide. Han skrev de kjærnefuldeste Distichер, mangt et større lærerigt Qvad: Aprils Krigssangen: Saa kæmped de Helte af anden April, og Edvard Colbjørnsens Mindesang:

atter gik en Hædersmand til Hvile fra et lyſende og baadfuldt Liv, hvilken fremkaldte mange Efterligninger. Ikke mindre hæderlig var hans Plads ſom populær Filoſof. Hans Afhandlinger om Humanitet og Luxus ere ypperlige. Hans Kundſkaber vare mangeſidige. Han var Romerſprogets Herre, og førte med J. E. Colbjørnſen en latinſk Brevveerling, hvoraf hans Andel fordunklede den ſaa beundrede Meſters. Af levende Sprog talede Han færdig franſk, engelſk og italienſk. I Filoſofiens Literatur var Han vel bevandret, iſær ſom Statsfiloſof udmærket. Skjønt Han aldrig tog juridiſk Examen, havde Han grundig gjennemſtuderet den danſke private Ret, hvorom hans Exemplar af Nørregaard vidnede. Som Theaterdirektør var Han en ſkarpſindig Cenſor. Med al denne aandige Værd forenede Han det ædleſte Hjerte. For at hjælpe Andre ſkillede Han ſig ofte ved Ting, hvorpaa Han ſelv ſatte megen Pris, og beſtandig var Han i ſit Venſkab, uagtet Lykken vendte dets Gjenſtand Ryggen. Hans Huus var, ſom ſagt, den behageligſte Selſkabskreds, ſom ſamlede Mænd af de forſkjelligſte Klaſſer, fra Overhofmarſchal Brockenhuus af, indtil den yngſte Skuespiller, og Forfattere af de forſkjelligſte Gemytter: Baggeſen, Oehlenſchläger, Ingemann og P. Wulff. Imedens de Ældre ſpillede Kort, dandſede de Yngre til Muſik af En af hans Døttre. Gift med den forbringsfrie, oprigtige, huldе Eliſe Balle, Datter af Biſkoppen, var Han Fader til ſex Piger, Alle udmærkede enten ved Udvortes eller ved Talent. Faa Ligfølger have været anſeeligere end hans.

Ogſaa Enevold Falſen gav, ligeſom Heiberg, Bidrag

til Nordia; ogsaa Han var Digter, især Skuespilskriver. Hans snurrige Fættere og Dragebukken vare Originalarbejdet af Fortjeneste. Desuden leverede Han mange Bearbejdelser. Af Ham ere: Gud Odin Han sendte Hermoder afsted og Til Vaaben see Fjenderne komme. Som populær Filosof havde Han vistnok ikke Gottsche Hans Olsens Læsning, men kom Ham dog nær, f. Ex. i Afhandlingen om Urbanitet. Ved hans Nedkaldelse fra Norge til Højesteret vandt denne Et af sine dueligste Medlemmer, som vist ikke agtede mindre paa Sagernes Fremstilling, fordi Han ved Bordet anvendte nogle af de overflødige Øieblik paa sine Theaterstykkers Udarbejdelse. Efter sin Opsendelse til Norge fattede den nidkjære Embedsmand snart en utidig Frygt for et rædsomt Ansvar og fandt Døden i Bølgerne.

Som Digter tænker man sig sjeldent Ove Malling. Han skrev imidlertid Skovbyggeren og Sangen: Hvor herligt, herligt gik det til. Og hvilken Veltaler var Han ikke! Hvilket Mesterstykke ikke blot for sin Tid var ej hans: Store og gode Handlinger, havde de kun været indskrænkede til det Halve! — Han var i sit Væsen en venlig og blid Mand, i sin Familie en elskelig Husfader, i Forretninger en let Arbejder. I den daglige Tale søgte Han vel efter Ord, men fandt og de mest passende. Jeg har kjændt Ham fra 1781 af og nød altid den behageligste Modtagelse. Det var utaknemmeligt, at jeg ikke nyttede hans Tilbud om at gjennemsee Haandskriftet til min Struensee, men jeg havde dengang ingen Tillid til Ham, da jeg troede

Ham indtagen for det Guldbergſke Miniſterium. Jeg burde have erindret, at Han i Statsraadet 1817 havde talet min Sag. En Egenhed var det, at Han i ſine Breve underſkrev ſig: Ydmygſt, hvilket viſtnok er rigtigere end ærbødigſt o. ſ. v.

Med Jens Zetlitz har jeg aldrig talet, men Breve har jeg faaet fra Ham, og Bidrag til Euphroſyne.

Ved Johan Nordahl Bruns Biſpevielſe hørte jeg hans gjennemtrængende Veltalenhed, og nogle Aftener derpaa ſpillede jeg hos daværende Kanſellieraad, ſiden Etatsraad Thunboe, Lhombre med Ham og to andre nyſkabte Biſper: Bloch og Sørenſen.

Hvad endelig angaaer mit Forhold til Oehlenſchläger, da begyndte jeg ſnart efter at hans Sol var fremſtraalet, at gjøre opmærkſom paa Pletterne i den, og tog ſiden Parti med Baggeſen. Jeg veed mig imidlertid reen for alt misundeligt Hensyn, da jeg ſelv gik en anden Vei. Da, efter Baggeſens Bortrejſe, Nyerups Studenterjubileum ſkulde fejres, ſpurgte En mig, om jeg havde noget imod at Han bad Oehlenſchläger om at underſkrive Indbydelſen. Jeg ſvarede: ingenlunde, kun er det ikke værdt at anmode Ham om Underſkrift ſom Medbeſtyrer, ved Siden af mig, ſom Baggeſens Ven. Imidlertid underſkrev Oehlenſchläger, med den Ytring: at Han betragtede mig med andre Øine end Baggeſen. Fra den Tid af holder jeg det Gamle for glemt. — Hans Kone har jeg, ſom anført, kjændt fra Barn af, og fandt i Hende og Fru Rahbek et værdigt Par Syſtre, af

hvilke Enhver udmærkede ſig ved ſine Fortrin og netop var meſt ſkikket til at gjøre den Mand lykkelig, i hvis Lod Hun faldt. Jeg kan ved denne Lejlighed ikke nægte mig at lægge en Blomſt paa deres Moders Grav. Fru Heger var den hjerteligſte, intereſſanteſte Kone, bar med Gudhengivenhed ſit Kors, og viiſte efter Evne, en forbauſende Godgjørenhed.

Af vore Hiſtorikere har jeg kjændt foruden Nyerup, iſær Suhm, Kall, Sneedorff, Kjærulf, Engelſtoft og Werlauff.

Suhm havde kjændt mig ſom Barn fra min Faders Huus. Jeg fornyede Bekjændtſkabet i Anledning af hans Bibliothek. Her ſaae Han mig undertiden i Forværelſet, hvortil hans Arbejdsſtue førte. Han bød mig nu til ſig, og jeg beſøgte Ham ogſaa i Øverød, med Nyerup. Han var det meſt godlidende og gladſmilende Menneſke, ſom kan tænkes. Der ſyntes at boe Himmelfred i hans Aaſyn. Da jeg fulgte Ham til Graven, kunde jeg, formedelſt Følgets Storhed, ikke naae længere end i Gaarden i Puſtervig.

En ſand Polyhiſtor var Abraham Kall, iſær dog Hiſtoriker, Græker, Mathemathiker; og ſaa ſparſom Han var paa Skrifter, ſaa maadelig paa Læreſtolen, ſaa ødſel og lærerig var Han ved mundtlig Meddelelſe. Ogſaa var Han i ekonomiſk Henſeende meddelende, men efterlod ſig dog en betydelig Formue.

Om Sneedorff har jeg forhen talet, og om Jørgen Kjærulf veed jeg blot, at Han var en retſkaffen Mand, men om hvem det vel ſom Lærd hedder, at den har levet nok,

ſom levede for ſin Tidsalder; thi Han har intet Værk efterladt ſig, ſom trodſer Tiden.

I Engelstoft, troer jeg, Fædrelandet kunde, efter Sneedorf, have fundet ſin bedſte Hiſtorieſkriver. Det er beklageligt, at Han ſaa tidlig reves ind i Forretningslivet, hvorfra Han alt for ſilde trak ſig tilbage. Hvad havde Saga ikke kunnet vente af Forfatteren til Bogen om Dronning Ingeborg? Ogſaa ſom Populærfiloſof gav Han de bedſte Forhaabninger i Skriftet om Nationalopdragelſe. Endelig har Han neppe ſin Overmand ſom danſk Styliſt. Læg hertil, at Han ogſaa har ſkrevet koſtelige latinſke Vers, ſaa fremlyſer det, at Han har et mangeſidigt Værd fra den videnſkabelige Side. Som Menneſke og Ven har jeg ikke ſeet Ham nær nok til at bedømme Ham.

Derimod har jeg ſeet Werlauff nær og havt mange Prøver paa hans retſindige, velvillige Karakter. Ligeſom i det Hele, ſaaledes iſærdeleshed i den ældre og Middelalderens danſke Hiſtorie holder jeg Ham for grundigere end Engelstoft, og vilde ønſke at Han i ſaa Henſeende underſtyttede denne ved en danſk Hiſtories Udarbejdelſe.

Ved Siden af Hiſtorikerne nævner jeg Statiſtikeren Frederik Thaarup. Han kaldes med Rette vor nyere Statiſtiks Skaber, med det Fortrin for Schytte, altid at anføre Hjemmelsmændene. Ingen har, ſom Han, nu i 45 Aar virket ſaa meget til vor Statskyndigheds Fremme. Ogſaa af Geografi og Statsøkonomi, ſamt ved Dagens Udgivelſe vare hans Fortjeneſter ſande. Paa Livets forſkjellige Baner,

ſom Fuldmægtig i Rentekammeret, Profeſſor i Statiſtiken, Foged i Norge, Amtmand paa Bornholm, Kommitteret i Generaltoldkammeret, Toldkaſſerer i Helſingøer, har Han ſtiftet Gavn. Ligeſom Han med Pen i Haand ſtedſe var den fredſommeligſte Mand, i Fejder maadeholdende, ſaa er Han i Omgang høiſt elſkværdig. Mangen Livets Storm har Han, tryg ved Selvbevidſthed og Gudhengivenhed, mødt med Digterens Ord: Stürme von Auſſen, Ihr krümmt nimmer dem Biedern ein Haar.

Som Filoſofer udmærkede ſig i min Ungdom Riisbrigh og Gamborg, Chriſtian Hornemann og Hermann Spleth, Berger og Birkner, Gudenrath og Schlegel.

Riisbrighs Læreforedrag var det meſt gjennemtænkte og klare. Han gik uaflabelig frem. Hans Hjerte var det ædleſte. Han græd engang, fordi Han havde maattet give en Kandidat Nul. Da Nyerup var til anden Examen og ingen Rede kunde gjøre, vendte Riisbrigh ſig til Tilhørerne med de Ord: jeg giver dog Kandidaten Laudabilis; thi jeg veed fra mine Examinatorier, at Han kan ſine Ting.

Den retſindige Anders Gamborg gjorde i ſin Tid meſt Opſigt ved ſin for de Dage frie Afhandling Nyſa, hvorved Han paadrog ſig nogle Geiſtliges Forfølgelſe. Han var Selvtænker, men ej uden Særheder, og heller ikke lyſte Han ved Skarpſind. I ſit Embede udmærkede Han ſig ved den Samvittighedsfuldhed, hvormed Han af den Fattige ikke vilde modtage Honoraret for ſine Forelæsninger.

Med Danmarks af alle Gode begrædte Chriſtian Hornemann har jeg kun talet et Par Gange. Han var den kritiſke Filoſofies Anſcharius her.

Udgaven af hans efterladte Skrifter blev egentlig beſørget ved Herman Spleth, ſom ſnart derpaa fulgte Ham i Graven, uden at efterlade ſig andet Minde end Erindringen i Venners Barm.

Fra Göttingen kjændte jeg Johan Erik Berger. Han forenede Blidhed med Kraft. Som Videnſkabsmand hyldede Han Fichte og ſenere Schelling. Tilſidſt blev Han Profeſſor i Aſtronomien i Kiel. Hans Kone var en Datter af Chriſtian den Syvendes Yndling Holck.

Til Filoſoferne henregner jeg endnu Jakob Juſt Gudenrath og J. F. Schlegel, ſkjönt Begge egentlig Lovkyndige; men hvad er denne uden Filoſofie? Fortrolig med ſin Cicero, havde Gudenrath ogſaa ſtuderet Montesquieu og Beccaria og Filangieri. Han var hjemme i ſin Logik, derhos en ſiin Kjænder af Romerſproget. En ubøjelig Ven af Sandhed og Ret — værdig ſit Navn af Juſtus — forſtod Han ej den Kunſt at gjøre Lykke. — Denne forſtod desbedre hans Medbejler til det juridiſke Lærerembede Johan Fredetik Schlegel. Dog banede Han ſig Vejen til Lykke ved ſande Fortjeneſter, ingenlunde ved Kryberie. Hans Naturret var Et af de første Forſøg til den kritiſke Filoſofies Indførelſe. Hans danſke Statsret og juridiſke Encyclopædie have ſtort Værd. Ogſaa ſom Statiſtiker begyndte Han at indlægge ſig Fortjeneſter.

Anders Sandøe Ørsted har jeg før nævnt.

Iblandt de øvrige mange Lovkyndige, jeg har kjændt, var, foruden den forhen omtalte J. E. Colbjørnsen, hans Broder Christian, Frihedens Mand og Frihedsvennernes Helt, indtil Han selv fik Magten og saae dens Misbrug revset af Frihedens Venner. Han havde ypperlige Naturgaver, men ikke dybe Indsigter eller filosofisk Skarpsindighed. Det var mærkeligt, at næsten Ingen af vore Digtere fulgte Den til Graven, som de før havde kappets om at besynge.

Vel fulgte Lauritz Nørregaard, som Forfatter, mest en Wolff og J. E. Colbjørnsen, men som Docent besad Han en Klarhed, Mage til Riisbrighs og Winsløws.

Lærdere var Magdalus Thestrup Cold, men Han læste for hurtig paa Lærestolen. Han efterlod sig, paa Doktordisputatsen nær, intet trykt Vidnesbyrd. Som Politimester havde Han ingen store Fortjenester. Men en frimodig Mand viiste Han sig ved sine Spørsmaal til Kanselliet i Anledning af Pressetvangsforordningen og fik snart selv Sæde i Kanselliet.

Det frommeste Hjerte forener Matthias Hastrup Bornemann med megen Flid og dyb Tænkning, men Han har altfor lidt Tillid til sine egne Granskninger.

Iblandt Lovkyndige, maa jeg, som min mangeaarige Velynder, nævne Overpræsident og Politichef Kjærulff, Kommandør af Dannebroge og Dannebrogsmand. Efterat have som Politiretsassessor antaget sig min Sag i literært Anliggende, har Han som Politidirektør og siden bestandig givet

mig mangehaande Prøver paa ſin Bevaagenhed. Jeg høitagter Ham, ſom en Landets og Kongens Ven, — justum et tenacem propositi virum — der, uden at ænde Mængdens Dom, handler efter ſin Samvittighed, og forſtaaer at forene Ordens Krav med Humanitet imod Lovens Overtrædere.

Af Læger har jeg kjændt ſærdeles Mange. I min første Barndom var Wilhelm Hennings, tilſidſt Generaldirektor i Chirurgien, min Faders Huslæge. Han var ſaare omhyggelig for de Syge og, trods alle Miskjændelſer af Ham, en høiſt jovialſk Mand. Engang ſagde Han til mig om ſine Forfølgere: de ſkal gjøre mig en Skade! jeg er fem og halvſjerdſindstyve Aar.

Efter Ham kom Elovius Mangor: den frimodige Fædrelandsven, men i ſine Bedømmelſer over politiſke Skrifter neppe fri for Eenſidighed. Han kaldte Calliſen til Hjelp i min Faders Hælſot, men Døden var mægtigere end Lægernes Kunſt.

Ogſaa i mit eget Huus kom i Nødens Øieblik Calliſen til Biſtand i de første Aar.

Vor første Huslæge var imidlertid Daniel Herholdt, den tænkſomme Forfatter, ſom, i Forbindelſe med Rafn og Viborg, gjorde ſig et berømt Navn, uden dog at levere Værker af Omfang og Vigtighed, ſom Calliſens.

Endnu mindre ſkrev Sylveſter Saxdorff. Men denne fra ſin tidlige Ungdom udmærket iſær ſom Fødſelshjelper, ſkjønt og i Almindelighed ſom Læge, vidſte ved ſin rolige og ſindige Færd at vinde de Syges Tillid. Han fulgte allerede ſom Dreng med

ſin Fader den berømte Matthias Saxdorff til Qvinder i Barnsnød. Han vilde, ligeſom alle mine Huslæger efter Ham, intet Honorar modtage og dog undſlog Han ſig aldrig for Biſtand, naar det kneb.

Efter Saxdorff fulgte J. K. Jakobſen, ſom i Ordets egentligſte Forſtand var min Ven. Naar Han ſeent paa Aftenen forlod Selſkaber, ilede Han i Sygdoms Tilfælde til mit Hus, og ſit Venſkab vedblev Han at vise mig under mine gjentagne Ophold i Odenſe. Hans Værd ſom Læge er almeenerkjændt. Det er en vægtig Anbefaling for dyrisk Magnetisme og Homoopathi, at de i Ham have en Ynder, ihvorvel jeg ikke veed, om Han helbreder homoopathiſk.

Endelig blev Wendt min Huslæge, og ingen Mand ſkylder jeg ſaa Meget, ſom oprigtig, trofaſt Ven og Velynder. Ufortrøden beſøgte Han min Familie i en Række af Aar i dens mange Sygdomme. Og Han var den, ſom ikke alene underſtyttede mig ved at være min Borgen, hvor det behøvedes, men ogſaa gik til Øvrigheden og anbefalede mig, ſom rolig Borger. Allerede tidlig var Han en ypperlig Læge, ſom ved ſit træffende Blik gav Utallige Helbredet igjen. Længe Fattiglæge, anſattes Han omſider ſom Overlæge ved Almindeligt Hoſpital, og bragte dette ved ſine utrættelige Beſtræbelſer til en Højde, ſom har vundet Agtelſe i Europa. Hans Konge betegnede ſin Ynd eſt for og Tillid til Ham ved flere vigtige Anſættelſer: Reviſorembedet ved det militære Medicinalvæſen og Stabskirurgikatet ved Armeen, ſaavelſom Udnævnelſe til Profeſſor og Rang med Oberſtlieutenanter, ſamt baade Guld-

og Sølv-Korset. Højskolen i Kiel hædrede Ham med Doktorgraden. Flere Videnskabersselskaber optoge Ham til Medlem. Sine mange Embeder uagtet, har Han leveret endel høist gavnlige, trykte Arbejder, ogsaa i Botanik. Fortrolig som med Farmakologie, saa med Chemie, opdagede Han Sammensætningen af chalbariſk Urts og meddelte en fattig Kunſtner Opdagelsen. Til alt Dette kommer, at Han, en Aandsbroder af Tode, ogsaa ved lunefulde Sange har opmuntret selskabelige Kredse. Imidlertid sees Han aldrig, hvor det gjelder blot Forlystelse. Sin Glæde søger Han hos sin Familie og i sit Museum, hvor Han tilbringer den sene Aften og den aarle Morgen, medens den hele Dag er opofret til Hospitalets og Stadens Syge. Men ikke nøjet med at helbrede, hjelper Han den Trængende af egen Formue. Ingen Læge, ja ingen Videnskabsmand, anvender Mere, end Han paa at anskaffe sig de nyere Arbejder i Faget, hvorfor Han og ejer En af de betydeligste private Bogsamlinger i Landet.

Var Giesemann neppe nogen Læge af ubbredte Kundskaber, saa besad Han dog et træffende Blik og rigtig Dommekraft, var omhyggelig ved Sygesengen og uegennyttig i sin Praxis, ogsaa foredrog Han tydelig og behagelig det, Han vidste.

Ikke mindre rebebon til at hjælpe den Fattige end den Rige var den ypperlige Saarlæge Winsløv, ligesom Sardorff, et hædret Navns værdige Arving.

Med Colsmann blev jeg Student. Han var et middelmaadigt Hoved, men blev dog ved Flid første Indkaldte til anden Examen. At Han ægtede en Datter af Callisen

bidrog maaskee til at skaffe Ham ikke alene nogen Praxis, men endog et Professorat, saa Han kunde ende som Generaldirektør i Chirurgien. Efter hans egen Tilstaaelse skyldte Han især min Opmuntring, at Han som Student blev ret flittig og stræbte efter Palmen.

Iblandt Lovkyndige har jeg endelig ogsaa kjændt Johan Bærens. Han gjorde Nytte ved hvad Han leverede, ei blot til Lovkyndigheden, men til dansk Sproglære, Naturtheologie, Mythologie o. s. v.; kun arbejdede Han vel hurtig. Forøvrigt vare vel hans Fortjenester størst af Fattigvæsenet.

Af Sprogkjændere nød Christian Rasmus Rask Europas Agtelse som stor Lingvist, Han var imidlertid ogsaa hartad kun det, og behandlede Sprogene næsten kun fra den grammatiske og lexikalske Side, uden at ændse Filosofie og Æsthetik. Ogsaa i de øvrige Videnskabsfag var Han ei hjemme, uden maaskee i Oldtidens Historie.

Et Par med det græske og romerske Sprog, saavelsom med Modersmaalet, fortrolige Lærde af min Kreds, ere Søren Nicolai Johan Bloch og Niels Lang Nissen, begge Mænd af Fortjenester, baade som Skribenter og Embedsmænd. Den Første har tillige skrevet læseværdige Ting over Opdragelsen. Som Theolog har Han stillet sig paa Rationalisternes Side.

En dygtig Filolog var Peter Bergenhammer, der døde som Overlærer ved Odense latinske Skole, men næsten intet skriftligt Minde om sin Indsigt efterlod sig, undtagen en lunefuld Klage fra Bogstavet Q over dets Tilsidesættelse.

Han var en hengiven Dyrker af Bachus, men efter selv de rigeste Offere gik Han efter faa Timers Søvn i sin Skole, hvor Han, agtet og elsket af alle Lærlinger, ypperlig passede sin Dont.

Som Pædagog maa her ikke glemmes Pestalozzianismens Apostel Christian Strøm, nu Præst i Kregume, En af de blideste og i Selskabslivet behageligste Mænd. Han var forfalden til Rejser, og jeg kjænder ingen Mand, i hvem man kunde have fundet en behageligere Rejsefælle. Som Taler har Han udmærkede Gaver.

Det lyseste Hoved og den blideste Karakter var bleven Ole Hjeronymus Mynsters Del; og hans tidlige Død, 1818, var et sandt Tab for Videnskaben, saavelsom for alle dem, der kjændte Ham.

Ikke kan jeg slutte Rækken med nogen Værdigere, end Degen, Polyhistor som Kall. Han var især Mathematiker og Filolog. Og ikke blot i de lærde Sprog var Han stærk; saaledes som man ogsaa veed om Kall — saa stærk, at Han endog skrev græske Vers — men Han kunde skrive Tysk, Fransk, Engelsk, Italiensk og Russisk. — Det var beklageligt, at saadan en Mand skulde trykkes saaledes af Næringssorg, at Han tilsidst vilde have bortspillet sin gode Bogsamling ved Lotteri.

Af Kunstnere var Thorvaldsen, som anført, min Ungdomsven. Hans Jævnaldrende, Flindt, stak min Kone og mig i Kobber. Han syntes engang i sin Kunst at staae ved Siden af Thorvaldsen. Men nu giftede Han sig med

en svensk Frøken, rejste ikke udenlands, fik Næringssorg, søgte sin Trøst i Flasken og døde i Fattigdom.

Kammerraad Holsts Svoger, Kobberstikker Angelo, modtog mig med Venskab i sin Familiekreds.

Af de ældre Kobberstikkere skjænkede jeg den venlige, beskedne Clemens min Højagtelse ogsaa som Menneske.

Ved Skuepladsen havde jeg mange Bekjændtere og faa Venner. Til disse hører i første Række Madame Lange, nu Spindler, der er gift med en oprigtig Ven og Landsmand af mig. Fra sin tidlige Ungdom af var Hun en talentfuld og almenyndet Skuespillerinde. Iblant Hendes Roller, fra den barnlig-naive Gurli af, udmærkede sig den gamle Hexes i Røverborgen, hvilken, skjønt i fuldkommen Modsætning til Hendes qvindelige Gratie, var et Mesterstykke, sikkert uovergaaet paa nogen Skueplads. Hendes gjæstfrie Modtagelse og vittige Samtaler gjøre mig endnu Hendes Huus til et kjært Tilflugtsted. Hun har i Livets afvexlende Stillinger vidst at bevare Kraft og Munterhed.

I de sidste Aar omgikkes jeg med Gjelstrup, der, efterat have forladt den af Ham prydede Skueplads, ganske opoffrede sig til Landskabsmalerie, og som, idetmindste for en halv Snes Aar siden, var den eneste danske Maler, af hvem der fandtes Noget paa Moltkes Billedgallerie. Rahbeks sidste Arbejde, faa Uger før Hans egen Død, var hans Nekrologi i et af vore Blade.

Endelig bør jeg ikke glemme mine Syskende. Min ældste Broder Christen Georg hensov, kun 50 Aar gammel,

til ſtort Tab for en talrig Familie, af hvilke en Søn og en Datter ſnart fulgte Ham i Graven. Det var Kongens egen Tanke, ikke nogen Indſtilling, ſom gav Ham Ridderordenen; thi ſom Toldinſpektør vare Hans Fortjeneſter ſjeldne. Skjønt Han i dette Embede havde ſtore Indkomſter og var Exſekutor ved Rejerſens Fond, heller ikke levede overflødig, efterlod Han ſig dog for ſin ſtore Families Skyld ingen Midler.

Min næſte Broder Johannes Nicolai ſtræber endnu med hvileløs Arbeidſomhed, og giver det ſtolte Billede af en kraftfuld Mand i Kamp med en forfølgende Skjæbne. Efter at have fraſagt ſig Prokuratorembedet og opgivet Bogtrykkeriet, har Han ſom Forfatter viiſt, at Han med det fortroligſte Kjændſkab til Lovkyndigheden forener en moden Indſigt i Tyſk, Engelſk, Franſk og Italienſk.

Ikke mindre Helt paa Livets Bane er min Broder Dr. med. Marcus Gerhard i Flensborg, ſom, upaaſkjønnet af de Rige, ufortrøden vedbliver at være de Fattiges Hjelper. Hans Løn, hedder det, er Guds Velſignelſe. Og En af Byens Damer ſagde engang: Hvorledes vilde det gaae de Fattige, naar de ikke havde Høſt. At Han var Suadicanis Yndling, er Ham et Vidnesbyrd. — Begge diſſe mine endnu levende Brødres Venſkab har forſødet mig mangen Kummer i Livet.

Andreas Petrus blev ſom Birkedommer paa Færøe rørt af et Slagflod, ſom bortrev Ham paa Stedet. Han forenede god og faſt Villie. Som Militær var Han ſærdeles yndet af Prinds Wilhelm, ſom Dommer højt agtet af ſine

Omgivelſer. Han bøde idet Han ventede endelig at ſee ſin Fjernelſe ud til Veſterhavet endt.

Endnu tidligere forlod, ſom forhen meldt, Frederik Pariſien Livet, men efterlod i min Barm et evigt Savn.

Af tre Syſtre miſtede jeg En i Hendes første Aar: Mille, ſom ſpæd, var ſaa ſmuk, at Hun kaldtes Vorbilledet. Men efterat være ſkamſkjændet af Kopperne, havde Hun den Ulykke i en Alder af tre fire Aar at falde fra et Høeloft ned i en Krybbe, hvorved Hun brækkede Ryggraden. En Pukkel voxede ud baade for inden og for uden og endte efter nogle Aar Hendes jammerlige Liv.

Min ældſte Syſter Eliſe blev gift med Andreas Frederik Beyer, en Søn af Provſt Peter Grove Beyer. Han havde ſtuderet Theologie og var af Grev Knuth kaldet til Præſt, men kom ej til at tiltræde Embedet, fordi Patronen forud havde kaldet en Anden, ſom vel havde fraſagt ſig Kaldelſen, men maatte igjen modtage den, da Kaldsrettigheden ellers var falden til Kongen. Beyer lagde ſig nu efter Sukkerkogekunſten og blev Sukkerraffinadør. Siden drev Han ſom Grosſerer en betydelig Handel og havde en Tømmerplads udenfor Veſterport. Men Uheld nødte Ham til at opgive ſin Handel. Han kjøbte derefter et Par Bøndergaarde og lod opføre en Mølle. Den dygtige Theolog er nu en dygtig Landmand, ſaare forſtandig og tænkſom. Fader til ti levende Børn er Han i ſit Hus den elſkværdigſte Mand.

Min tredie Syſter Anna Birgitte er Enke efter Sekreteer Frenæus Ravn, En af de aabneſte og hjelpſomſte Ka-

rakterer. Et Slagflod rev Ham i Aaret 1826 bort fra Kone og fem Børn. Ingen viiſte ſig mere redebon end Han til, endog uopfordret, at viſe mig den yderſte Tjenſtvilligheb.

Jo længere jeg kommer frem, des flere Velgjørere og Venner erindrer jeg. En af de Ypperſte iblandt Hine var Kammerherre Berndt Anker, Kjøbmand i Chriſtiania. Udmærket ſom Taler, var Han det og ſom Fyſiker, i hvilken Egenſkab Han beroppe, ligeſom Hauch her, holdt talrig beſøgte Forelæsninger for begge Kjøn. Med lidt Forfængelighed forenede Han det ædleſte Hjerte og den beredvilligſte Godgjørenhed. Mig underſtyttede Han efter et kort Bekjændtſkab med mig, ſom Sekreteer ved Skandinaviſk Selſkab, med 500 Rbr. De overſendtes med et Brev, der ſluttede: „Mine Tanker avle Taarer. Tuſinder ſkrige (ved Hans Brug i Moſs) om Brød og jeg kan ei give dem det. Pitt og Paul jage Skibene, ſom ſkulde bringe Korn, fra vore Kyſter. Levvel og bedre end Deres Anker". Som Oldings elſkede Han reent og varmt.

En anden Velgjører var Brandmajor Kirkerup, ſom til Bryllupsomkoſtninger forſtrækkede mig ligeledes 500 Rbd., uagtet Han kun eengang før havde talet med mig.

At jeg ſaa tidt har mældet om Pengetrang og Pengehjelp, har ikke ſin Grund i nogen Kjerlighed til Penge; men fordi jeg troer at burde paaſkjønne den Beredvillighed, hvormed jeg, frem for ſaa Mange, blev underſtyttet.

Endelig bør jeg endnu ikke glemme Boghandlerne, en

Klasse, med hvilken jeg har havt meget at skaffe. Iblandt de Hedengangne fandt jeg et Par deltagende Venner i Simon Poulsen og Schubothe, hvilken Sidste fældede Taarer, da Han engang troede mig i Fare. Om Poulsen har jeg talet.

Et Par andre brave Afdøde vare Ludwig og Lynge. Gall har jeg nævnt.

Af nu Levende har jeg arbejdet længst og mest for Beeken, en driftig Mand, som med Velvillie modtog mine Arbejder og viiste mig venskabelig Tillid. For Berlingerne redigerede jeg en Tid Statstidenden. Thiele gav jeg Bidrag til Aftenposten. Schultz og Elmqvist forlagde engang hver en liden Bog af mig. For Bonnier skrev jeg adskilligt. Den, der holdt ud til Enden, var nærværende Bogs Forlægger, Steen, hvem jeg alt forhen har ydet min Tak. —

Jeg optager igjen den slupne Traad af Fortællingen om mit Liv og gaaer tilbage til 1821. I dette Aar arbejdede jeg især for Beeken. Hos Ham udgav jeg et Hæfteskrift, som under Titel af Politik og Historie leverede interessante og kuriøse Dokumenter af den danske Historie og Udtog fra fremmede Skrifter. Det erholdt Bidrag af G. L. Baden, Nyerup o. Fl. og naaede fem Bind, hvoraf det Sidste tillige, for at begynde en ny Række, fik Titel af Tiden. Dernæst leverede jeg de fleste og vigtigste Bidrag til det af Beeken selv redigerede Ugeblad: Statsvennen. Endelig begyndte jeg ogsaa, om jeg ej feiler, i dette Aar paa Beekens Forlag et Ugeblad, der under Navn af Spøgefuglen inde-

holdt morſomme Anekdoter og vittige Indfald. Desforuden udkom i dette og de næſt følgende Aar fra min Haand hos Ham adſkillige Skrifter. Deriblandt vare en Udſigt over Guſtav den Fjerdes ſidſte Regjeringsaar, og en Større over Hiſtorien af den ſvenſke Revoluſion i 1810, et Udtog af Eggerss tyſke Verk under ſamme Titel. I Korthed beſkrev jeg, iſær efter Lechzen, Caroline Mathildes Levnet fra Hendes Landsforviisning af, efter Aviſerne den engelſke Dronning. Carolines Hiſtorie, og efter et gammelt tyſk Skrift Hendes Oldemoder, Prinſeſſen af Celles. Næſten alle mine Arbejder vare i den Tid Beekens Artikler. Dog udgav jeg en kort Tid hos Steen et Ugeblad: „Morgenbladet", hvortil Baggeſen, Dampe, Liunge, Nyerup, Sander o. Fl. leverede Bidrag.

En Del af min Tid opoffrede jeg paa at ſamle Stof til en Hiſtorie af Struenſee og Hans Miniſterium, paa Schubothes Forlag og havde allerede udarbejdet en ſtor Del deraf, da Haandſkriftet ved en Tjeneſtepiges Skjødesløshed blev tilintetgjort. Jeg maatte derfor begynde forfra og ſaae ſaaledes Udgivelſen et Par Aar forhalet.

Men nu indtraf en afgjørende Tidspunkt i mit Liv. Min Kone, der med mig deelte ſaa mangen Gjenvordighed, havde imidlertid fattet en fremmed Tilbøjelighed, hvilken Hun ej kunde bevinge. Jeg bar, hvad jeg ikke kunde forandre, og ſamtykkede i at miſte Den jeg fra Hendes tidligſte Ungdom, i tyve ſamfulde Aar havde elſket, og med Hende vore fire yngſte Børn, for en ſtor Del ogſaa den næſtældſte Søn, for-

saavidt Han blev hos Moderen. Den Ældste derimod, min evig kjære Jørgen, forlod mig ikke, men ledsagede mig til min Broder Markus Gerhard i Flensborg, af Hvem vi med aabne Arme modtoges. Omhyggeligheden for os delede med Ham Hans forstandige Kone, og tre venlige Børn forskjønnede Huslivets Glæder.

I Flensborg var jeg temmelig blottet for literære Hjelpemidler og arbejdede derfor kun libet. Men en behagelig Nydelse havde jeg i Foreſtillingerne af et Skuespillerselskab, jeg troer: det wollbrückſke, hvilke undertiden ej vege den kjøbenhavnske Skuepladses. Iblandt mine Bekjændtskaber her erindrer jeg med Glæde, foruden min Broders Svigerforældre, Maler Helms og Hans Svoger, Organist Poulsen, Skolelærer Sørensen, min Broders Huslærer, som i sin bedste Alder døde for nogle Aar siden, Kontrolørerne Thams og Møller; Senator Andresen, en ganske heldig Lejlighedsdigter; Konrektor, nu Professor, Wolff; Apotheker Schönherr, Pastor Schytte o. Fl.

Med min Broder foretog jeg mig undertiden Landfarter, dels til syge Bønder, dels til hans Venner, deriblandt især Herremanden Wasmer paa Binenbeck, en dygtig Landmand, Husfader til en venlig Familie, og Justitiarius Jaspersen paa Østergaarde, ved Havet, en indsigtsfuld Oldgrandsker, Samler af sjeldne Dyr.

I December rejste jeg igjen fra Flensborg, hvor jeg efterlod min Søn, for at Han der skulde under min Broders Vejledning lægge Grundvold til det lægevidenskabelige Stu-

bium, hvortil Han havde beſluttet ſig. Paa Vejen til Kjøbenhavn opholdt jeg mig nogle Uger i Odenſe, overøſt med Gjæſtfrihed og Venſkab af Regimentschirurg, nu R. af D., J. K. Jakobſen. Efter Hjemkomſten til Kjøbenhavn fortſatte jeg Udarbejdelſen af min Struenſee, underſtyttet iſær ved Suhms haandſkrevne Dagbog for Aarene 1766—1775, ſom Nyerup laante mig.

Imidlertid vendte jeg ved Paaſke 1823 tilbage til Flensborg, hvor jeg glædedes ved Gjenſynet af Søn og Broder. Men ſnart droge Jørgen og jeg til Kiel, hvor Han vilde have ſtuderet; dog kun faa Dage bleve vi der, fordi Han ej fandt ſig endnu moden til Univerſitetet. Hertil kom, at min Broder, Kaptejn Andreas Petrus Høſt, forfremmet til Birkedommer paa Fanøe, med Kone, ventedes at ville lægge Vejen over Flensborg til ſin Beſtemmelſe. Hans Møde gav os tre Brødre glade Dage, men ſnart forſvundne!

Da jeg ſaae, at hverken min Søns Studier eller mine Arbejder kunde fremmes vedbørlig i Flensborg, droge vi i Efteraaret tilbage til Kjøbenhavn. Vi lagde Vejen over Svendborg, hvor Paſtor C. V. Heber, Juſtitsraad P. H. Haſte m. Fl. gjorde os Opholdet behageligt. Paa en Udfart til Skaarup fornyede jeg et gammelt Bekjændtſkab med Seminariets Forſtander, den værdige Amtsprovſt Wedel, og mødte min Broder Chriſten Georg med Familie paa en Forfriſkningsreiſe. I dette Selſkab var jeg en Eftermiddag paa Langeland. Ikke mindre kjært var det mig, paa Skjoldemoſe at gjenſamles med Betty Berg, født Hensler, ſom jeg i

ſnart tredive Aar ikke havde ſeet. Hun vandt ſlux min hele Hengivenhed ved Godhed, Ynde og Dannelſe. Hendes Mand er en udmærket Landmand; alle Børnene ſærdeles elſkværdige.

Da vi vare komne tilbage til Kjøbenhavn begyndte min Søn at høre chirurgiſke Forelæsninger, og jeg fuldendte paa Schubothes Forlag min Struenſee og Hans Miniſterium i tre Bind. Da de to Bind vare trykte, ſendte jeg nuværende Exc. Generallieutenant von Bülow dem, med Bøn at forelægge Hans Majeſtæt, da i Jylland, dem til allernaadigſt Samtykke. Jeg fik intet Svar. Efter tredie Binds Fuldtrykning lod jeg dette følge med den Bemærkning, at jeg anſaae Tausheden for Samtykke. Endelig overſkikkede jeg Bülow ſelv et Exemplar, hvorhos jeg yttrede, at jeg nu lod Bogen komme ud, ſom formentlig bifaldet. Han takkede mig for Gaven. Bogen kom ud; og ſelv de, der ivrigſt havde fraraadet mig dens Udgivelſe, f. Ex. Johannes Bülow paa Sanderumgaard, erkjændte, at jeg havde ſejlet Skjærene heldig forbi. Schubothe havde ſaadan Affætning, at Han det Aar blev de andre Boghandleres Kreditor, iſtedenfor at Han plejede at være deres Debitor. Doktor Guſtav Ludvig Baden priſte Indledningen ſom et Meſterſtykke, men, idet Han hyldede Juliane Maries Parti, haanede Han Struenſees Forſvarer, ſom Struenſee ſelv. Siden ſagde Han mig den Behagelighed, at Han havde ønſket Struenſee mig til Defenſor, iſtedenfor Uldal. Profeſſor P. E. Müller, ſiden Biſkop, recenſerede Bogen i Literaturtidenden, vel kølig, men dog ikke uden Erkjændelſe af dens Værd.

Da Struenſee var udkommen, begyndte jeg for Beeken at udarbejde et lignende Verk over det Guldbergſke Miniſterium, men da jeg ikke her, ſkjønt erkjændende Guldbergs Fortjeneſter, ſkrev ſaaledes con amore, heller ikke havde ſaa rige Kilder, gik jeg kun langſomt frem og bragte det ej længer end til tre trykte Ark. Derimod forfattede og fuldendte jeg i Vinteren 1824—25 paa ſamme Boghandlers Forlag Korfits Ulfelds og Hans Leonora Chriſtinas Levnet, men hvortil jeg havde intet andet end trykte Hjelpemidler. Bogen blev aldrig bedømt i Danmark, men af den ſtemmeberettigede Eſtrup i Sorøe erklæredes den mundtlig for at indeholde en fuldſtændig Samling af hvad der havdes trykt om det mærkværdige Par. Den blev tilegnet Mæcenas Bülow paa Sanderumgaard, ſom derefter meddelte mig et Par af Ham ſelv affkrevne Breve fra Leonora, hvilke jeg lod indføre i Ugeſkriftet Aftenbladet. Paa Tyſk blev Bogen, med nogle Forandringer, overſat, jeg troer, af en Præſt, Paulſen i det Schlesvigſke, men ſom aldrig havde den Artighed at ſende mig noget Exemplar deraf. — Ligeſom jeg i meerbemeldte Skrift efter Evne ſtræbte at ſtille Leonoras Engleſtikkelſe i Lys, ſaaledes ſøgte jeg og at viſe Hendes Mand fra en mindre mørk Side, end de Fleſte af vore Hiſtorieſkrivere have funbet for godt. Desuden troede jeg at burde, i Et af Sekreteer Liunges Blade, opſtaae til Begges Forſvar, ikke blot imod en tyſk Romanſkrivers Løgne imod Dem, men imod Oehlenſchlägers ubeſindige Efterſnakken af Dinas nederdrægtige Beſkyldning om Giftblanderie. — Endelig lagde jeg

i et af mig nogle Aar efter begyndt tyſk Maanedsſkrift: Nordiſches Muſeum, Leonoras Løvnet paa Ambolten igjen, men da Muſeum med andet Hæfte ophørte, blev ogſaa den omtalte Artikel afbrudt, for ikke mere at optages. Ulfeldts Skamſtytte ſtaaer i Kjøbenhavn, men denne Stad har ingen Æreſtytte, enten for Griffenfeldt eller A. P. Bernſtorff eller Peder Oxe, eller Niels Juul, eller Daniel Rantzau, eller Danneſkjold Samſøe, eller Holberg, eller Ewald, eller Suhm o. ſ. v. o. ſ. v. — En Prinds har paa Jægerspriis reiſt Mindesmærker over Danmarks Højfortjente, men ſom ſtaae uændſede fjernt fra Hovedſtad og Landevei. Bondefriheden har af Statsborgere faaet ſin Stytte paa Weſterbro, men ſom, omgiven af fire ſkjønne Marmorbilleder, ſelv ikke upaaſſende, af Riegels, blev ſammenlignet med en Pibekrabſer. Ogſaa have Private ſat Stene Hartvig Bernſtorff, Rahbek og mange Andre til Minde. Men ingen over Georg Høſt, Jacob Baden, Baſtholm, Cornelius Krieger, Pram, Baggeſen, Nyerup. Saa lidt retfærdig er Menneſkenes Dom ogſaa efter Døden! Dog, ſom det om den i Bølgerne Omkomne hedder: „Af Himlen bedækkes, Hvo Urne ej har", ſaa gjelder det om hver værdig Hedengangen, at Savn af Monument er intet Savn.

Profeſſor Zacharias Eberhard Munck af Roſenſkold, havde i den ſenere Tid aarlig opholdt ſig kortere eller længere Tid i Kjøbenhavn. Den 18 September 1825, en Mandag Eftermiddag, forefandt jeg ved Hjemkomſten i min Bopæl fra Ham en Seddel, hvorpaa ſtod: i Morgen reiſe vi til

Sverige. Han meente ved vi ſig ſelv. Jeg vilde gjøre det bogſtavelig ſandt. Derfor ilede jeg op paa Politikammeret og tog Pas, ſaa ud paa Toldboden og indtegnede mig til følgende Dags Paketbaad. Næſte Morgen inden Klokken Otte ſtod jeg paa Skibet hos Roſenkold. Her ſaae jeg ligefor mig den guddommeligſte Engel, jeg nogenſinde ſaae, ſom jeg aldrig glemte, aldrig kan glemme. — Efter tre Dages Opholdi Lund drog jeg tilbage til Kjøbenhavn. Klokken Sex om Morgenen forlod jeg Lund, før Klokken Otte var jeg ombord i Malmøe, Klokken halv Tolv omfavnede jeg paa Kongens Nytorv min kjære Georg. I en Tid af ſex Timer havde jeg beſøgt to ved Havet adſkilte Univerſitetsſtæder.

En fjorten Dage efter min Tilbagekomſt til Kjøbenhavn anſøgte min Kone om Skilsmiſſe, med Ret til at gifte ſig igjen. Vi mødtes for Magiſtraten. Jeg ſamtykkede, med Forbeholdenhed af min Ret til ligeledes at gifte mig paa Ny. Hun bevidnede mig, da jeg fulgte Hende til Vogns, ſin Erkjendlighed for min Færd imod Hende fra Hendes tidlige Ungdom af. Vi have ſiden aldrig talet ſammen. En liden Udfart med Georg til Krebshuſet og Sorø ſkulde tjene til Adſpredelſe.

Imidlertid begyndte jeg i Forening med min Broder Johannes Nicolai et tyſk Ugeblad: Aus und für Kopenhagen, men ſom kun naaede otte Nummere. Fire Aar efter begyndte jeg det, først, 1796, af Steffens og mig, ſiden, 1829, af min Broder Marcus Gerhard og mig tilſigtede Maanedsſkrift: Nordiſches Muſeum, men kom, af Man-

gel paa Understyttelse, ikke længere end til andet Hæfte, skjønt det modtoges med Bifald af nogle Kunstdommere, deriblandt J. C. Lange, til Et af hvis Ugeblade jeg forhen havde leveret Bidrag.

Foraaret efter Skilsmissen fra min Kone rejste jeg atter med min Georg, som jeg nu troede moden for Universitetet, til Kiel. Men her erklærede Han mig, at Han ingen Lyst havde til Lægevidenskaben. Vi droge derfor snart til Flensborg, hvor Han nu bestemte sig for Bogtrykkerkunsten. For at Han kunde lære denne, begave vi os til Odense, hvor Han begyndte Læretiden hos min gamle Ven Iversen; men da denne ikke havde andet at trykke end Aviſen, vare Fremskridtene ringe. Jeg formaaede derfor, ved Justitsraad Fleischers Bistand, Overkrigskommissær Elmqvist i Aarhus til at modtage Ham. Efter ſex Ugers Ophold i Odense lagde vi Vejen over Bogense til Aarhus; men i Bogense maatte vi for en min Søn paakommen Sygdom tøve fjorten Dage, i hvilke vi nøde Velvillie af Sekreteer Brünnich, Lægen Lorsen, Apotheker Hansen o. Fl. De tolv Mile fra Bogense til Aarhus i en aaben Baad, styret af een Mand, tilbagelagte i tolv Timer, gave den behageligſte Sejlads. Af Elmqvist modtoges vi med aabne Arme. Fleischer var fraværende. Aaret derpaa fornyede jeg mit Besøg i Aarhus, hvor jeg da tog ind til Fleischer. Ligesom Hidrejsen var farlig og Storm tvang Dampskibet til at lægge for Anker ved Hesselø en i atten Timer, saaledes havde jeg nær ondt mine jordiske Rejser, da jeg vilde tilbage; thi, som jeg om Aftenen kom

for ſilde til Toldboden, havde Dampſkibet allerede lettet, men laverede i Havnen. Jeg ſprang i en Baad. Den kantrede, og jeg, ſaavelſom begge Matroſer, ſtyrtede i Bølgerne. Tre Gange var jeg nede, dog, næſt Gud, reddede mig min Georg, Juſtitsraad Fleiſcher og Gjæſtgiver Schucani.

Imidlertid havde jeg paa Tyſk omarbejdet min Struenſee og udgav den i to Bind hos Schubothe. Adſkilligt var bortſkaaret, Noget rettet, Meget tilføjet, iſær ved Hjelp af Suhms Dagbog fra 1766—1775 og de haandſkrevne Kabinetsprotocoller fra 1772 til 1784. Omarbejdelſen modtoges med Bifald og endnu otte Aar efter anmeldtes den ſaare fordeelagtig i et tyſk Tidsſkrift.

Da min Georg havde fuldendt ſine Læreaar, St. Hansdag 1828, gik jeg Ham i Møde til Korſøer, hvor jeg omfavnede Ham og min Chriſtian, Fuldmægtig hos Amtsforvalteren i Nyborg. I Slagelſe efterlod jeg Georg, ſom Svend hos Magnus, og gik tilbage til Kjøbenhavn, hvor vi atter, for en kort Tid, ſamledes. — Min ſenere Skjæbne være det Fremtiden forbeholdet at beſkrive.

Siden 1829 har jeg miſtet min dyrebare Moder, ſom hensov i Januar 1833, og min høitelſkede Georg, ſom gik til Nyyork. Min Chriſtian er endnu i Nyborg, gift med en fortræffelig Kone: Sophie Scalburg, og Fader til to nydelige Børn. I Kjøbenhavn leve min Broder Johannes Nicolai og min Syſter Anna Birgitte ſalig Ravns, tæt ved Kjøbenhavn min Syſter Eliſe Beyer, i Flensborg min Broder Markus Gerhard Høſt.

Endnu vedføjes nogle Træk til Skildring af en og anden i de foregaaende Ark omtalte Personer.

Den huslig ulykkelige Tode hørte engang Kant benævnes den Store. Det kan Han ikke være, tog Han Ordet; thi Han er ikke ulykkelig gift. — Da Han, efter en af Ham, som Rektor magnifikus, holden Tale, nedsteg fra Kathedret, loe man. Hans Kone havde glemt at tage Assistentshusedlen af Hans Kjole.

Den ædle Peter Christian Abildgaard var tillige saare klog. Da jeg ønskede en Velynder af mig optagen til Medlem i Skandinavisk Selskab og desangaaende henvendte mig til Abildgaard, som Formand, erklærede Han sig derimod. Jeg samlede nu, Ham uafvidende, Stemmer, og da, ved Foretagelse af Valg til en ledig Plads, Stemmesedlerne aabnedes, løde alle paa min Velynder. Jeg sagde da til Abildgaard: jeg havde troet Ham at være derimod. Jeg mærkede, svarede Han, at Manden dog kom ind. Hvorfor skulde jeg da modsætte mig? Det vilde have været spildt Arbejde. Kort efter skulde en Kommittee nedsættes og Abildgaard foreslog da Manden til dens Medlem. — I Videnskabernes Selskab havde Han foreslaaet En til Medlem for den fysiske Klasse. Dennes Medlemmer, som stemmede mundtlig, gave Ja. Men Abildgaard troede sig befojet til at antage, at Endel af dem vilde stemme imod i et almindeligt Møde, hvor Stemmerne gaves skriftlig, uden Navn. I dette gik Han derfor samtlige Klassens Medlemmer forbi med de Ord til Enhver: Deres Stemme behøver jeg ikke; den har jeg.

Min Ven Sveistrup forenede de mangesidigste Kundskaber, i døde og levende Sprog, Filosofie og Lovkyndighed, Anatomie og Botanik, var heller ikke uden Digtertalent. Nedkommen fra Norge efter dettes Forbindelse med Sverige, søgte Han om Pension, beraabende sig paa, dels at Han ingen anden Konge vilde tjene, end Danmarks, dels at — Hans Kone ikke huede Norge. — Af Literaturlexikonnet veed man, at Han efterhaanden var Translator i otte Sprog, Lieutenant (læg til: Assistent paa Feltpostkontoret) og Notarius publikus, hvortil endelig kom Pensionist.

En ikke mindre afvexlende Skjæbne havde Bredo Henrich von Munthe af Morgenstjerne. I sit et og tyvende Aar Assessor i Hof- og Stadsretten, blev Han i sit otte og tyvende Højesterets Advokat, men mistede i sit tredivte begge Poster ved en Højesteretsdom, formedelst nogle Forsømmelser i Behandlingen af Vidnesager, Han efter Indtrædelsen i Højesteret havde paataget sig at udføre. Assessor Bærens meente, at hver Forsømmelse kun egnede sig til Mulkt, og at adskillige Mulkter sammenlagte gave kun — en større Mulkt. Morgenstjerne reiste nu til Lübeck, hvor Han, en god Landmand, forpagtede en Herregaard et Par Mile derfra, men maatte snart formedelst Vanheld forlade den igjen. Han blev nu Violinist ved et Skuespillerselskab i Bremen, og kaldtes derfra som Hertugens Kammermusicus til Oldenburg. Men i det Samme berøvedes denne af Napoleon sin Suverænitet og maatte indskrænke sig, deriblandt afskedige Morgenstjerne. Under Navn af Carlsson gav Han nu Konserter i West-

phalen og Holland, indtil i Amſterdam, hvor Han blev ſyg. Efter Helbredelſen tog Han herfra med et ſvenſk Skib til Skaane, kom ſaa igjen til Kjøbenhavn. Her fik Han en Huslærerpoſt i Moſs, hvor Han, ſom man af Literaturlexikon ſeer, ſiden anlagde et Underviisningsinſtitut, ſom Han ſenere forflyttede til Chriſtiania. Saa blev Han efterhaanden Prokurator ved alle norſke Under- og Over-Retter, Sokrigsprokurør, Højeſteretsadvokat, Regieringsadvokat. Han døde for et Par Aar ſiden ſom Sorenſkriver i Bamble, Kanſelliraad og Ridder af Nordſtjerneordenen. Et lyſt Hoved og uforſagt under Lykkens Omſkiftelſer.

En af de Mænd, jeg hidtil kun kort og koldt har omtalt, var Claus Frees Hornemann, en Mand i hvilken der var ingen Svig; den blideſte Ægtemand og Fader, en trofaſt Ven og Velynder. Sandheden var Hans Maal, og om Han vel ikke altid ſøgte den paa rigtigſte Vej, var Hans Villie dog uſkyldig deri. Han kunde ikke forſtille ſig. Da Han havde bivaanet et Jubileum paa Skydebanen, ſagde jeg til Ham, at nu kom Raden ſnart til Ham. „Nej viſt ikke", tog Han Ordet; „det vil jeg ikke vide af. Oprigtig talet", blev Han ved: „det vil glæde mig". Ogſaa dulgte Han ſlet ikke ſin Glæde over Kommandørkorſet, og kom gjerne paa de kongelige Fødſelsdage til Hove. Endnu i ſin høje Alderdom elſkede Han Malte Brun ſaa højt, at Familien længe maatte ſkjule dennes Død for Ham. — Ikke umærkeligt er det, at jo ældre Han blev, des friere ſyntes Han at blive i Religions-Grundſætninger. Ikke kollegialſk var det handlet af Hans

Kolleger P. E. Müller og Jens Møller, saavelsom Rektor magnificus Rahbek, at de ej vilde bivaane det Maaltid, hvormed Han i sit Hus fejrede sit Embedsjubileum. Selskabet bestod derfor, foruden af Familien, ikkun af de to Clausener, Stiftsprovsten og Professoren, Lægen Schumacher, Professor Nyerup og mig. At Hornemann intet offentligt Jubelmaaltid fik, kom af, at Han, sikkert overtalt af Andre, havde i Forening med Nicolai Kall frabedet sig et saadant.

Bilag.

I.

A.

Tale til Minde om Peter Olivius Bugge holden paa Skydebanen udenfor Vesterport i Juni 1794.

Ikke af Videnskabernes Laurbærblade, ikke af Borgerdaadens Egelov skal den Krands flettes, hvormed Peter Bugges Venner have bubet mig i Dag at omvinde hans Urne; hine blev det ej Ynglingens Lod at fortjene, ej heller maatte min uvante, bævende Haand forstaae at knytte dem. Nej! Venskabs, Broderkjærligheds Myrte skal den flettes af; dens simple Blade tabe — saadan er min Fortrøstning — under den usvede Haand intet af deres Ynde. Jævn, ukunstlet,

uden Glimmer, uden Pragt, som Bugges Vandel var, saa bør det Hans Minde at være, og Sandhed ene at styre min Pensel, naar jeg forsøger for Bugges Venners Erindring, at afridse Grundtrækkene af Hans ædle Aand og elskelige Hjerte; naar jeg med Dem overskuer, hvad Han var for sin end trange Virkekreds, hvad Han vilde blevet for Staten, for Menneskeheden.

Vor Bugge var en trofast Ven. Denne Roes tilkom Ham i sjelden Grad. Fuldkomment oplyst om, hvor saare ofte Skinnet blænder, styrtede Han ikke blindt hen i Venskabets Favn: med varsomme, med sikre Skridt nærmede Han sig did; men med hvilken Iver strøbte Han at strøe Roser paa Vanen for de eengang kaarede Venner: hvor villigen rede var Han til for dem at opofre selv de kjæreste Glæder: hvor inderligen fro, naar Solen straalede blidelig til dem: hvor deeltagende bekymret, naar Himlen syntes dem mørk! Dog — hvi dvæle ved for Bugges Venner at udmale et Hovedtræk i Bugges Karakter, det Han ved Døden beseglede. Vor Bugge — sørgende siger jeg det, men Grunden til den Sorg er min Stolthed — Bugge blev et Offer for Venskab. Du, min Heger*)! og Du, min Lundbye**)! saae Ham lide ved sin syge Vens Leje, saae Hans Omhu for at adspredе dennes Kummersskyer; men ikke saaes Han at frygte for sig

*) Det var Joh. C. Heger, En af mine prøvede og inderligt elskede Venner, Talen, hvor henvendtes til. Han døde 1836.

**) Død 1830.

ſelv. Og denne ſamme Bugge, ſom ſaa aldeles glemte egen Fare ved Tanken om ſin Vens, beſad ſelv paa Dødsſengen Aand nok til at forbyde hin Ven et Tilſyn, der ikke maatte have været mere end ſimpleſte Gjengjæld. Dog jeg ſier fra denne, ak! den ſidſte Prøve. — Eller ſkulde maaſkee den hede Vennegraad, der randt ved Hans Bortgang, de taarevædede Krandſe, hvormed allerede nogle Venner have prydet Hans Urne, den nidkjære Samſtræben af Flere blant Diſſe til at høitideligholde Hans Erindring — ſkulde dette alt ikke tilſtrækkeligen viſe, hvad Han var for ſine Venner? Men hvo vare da diſſe Venner? hvis Agtelſe og Yndeſt attraaede vor Bugge iſær?

Ikke higede Han efter ved Samfund med Rangsmennesker — til hvilket dog Lejlighed ei ſjelden frembødes — at omhylle ſig med laant Glands, eller ved tilſnegen Bevaagenhed at aabne ſig ſaakaldte lykkelige Udſigter. Stormændenes Forſale vare ingenſinde Hans Hjem; men ei heller flagrede Han om Flanerne, for at ſanke Lykke og Vittighed af deres den tomhovdede Straajunker lykſaliggjørende og forgudende Smil.

Han Begges hele Intet vils erkjendte.

Ikkun en liden Kreds af jevnaarige Medſtuderende havde vor Bugge hidtil levet med; Diſſe, ikke ſammenſankede i Klubber eller paa Kaffehuſe, men ſelvvalgte fra det akademiſke Livs første Dage, tyede efter fuldendt Dagarbejde til Bugges Værelſe og tilbragte der Aftenen i muntre Samtaler.

Men ikke blot Ven var Peter Bugge. Venſkab har Sted ene mellem de Gode. Ikkun den Gode formaaer at føle

Venſkabs hele Værd, ikkun Han at opfylde alle dets Pligter. Vor Bugge fortjente Agtelſe ſom Broder, ſom Søn, ſom Menneſke. Vel var ikke vor tabte Ven En iblant de

Svage, ſom troe at Blods og Slægtſkabs Baand er helligt,
Som Kjærligheds og Venſkabs;

men ikke erkjændte Han derfor mindre, hvor ligeſaa naturlig, hvor ligeſaa høiſt elſkelig den Brødres Fred og Enighed monne være, ſom den er ſjelden; og friligen tør jeg opkræve Hans her i Dag tilſtedeværende Brødre, og Enhver, der udgjorde vor Afdødes jevnlige Omgang, ſom Vidner paa den uſkrømtede Kjærlighed, han bar til denne ſin Broder, den Frygt for i mindſte Maade ved Forurettelſer at ſaare Ham. I ſin ſidſte Sygdom, men imedens Han endnu havde Forſtandens fulde Brug, havde Han engang, ſom Han troede, viiſt ſig utaalmodigen vranten imod Broderen, men hvor ubeſkriveligen misfornøjet med ſig ſelv over denne under ſaadanne Omſtændigheder aldeles undſkyldelige Sindsſtemning følede Han ſig i Øieblikket, hvor uroligen længtes Han til Broderens Gjenkomſt, for da at afgjøre ſin formentlige Uret!

Men ikke alene den næſten medaldrende Broder elſkede Han broderligen; ogſaa de Yngre vare Gjenſtand for Hans ømme Kjærlighed. Et Par Træk til Oplysning. En Familieomſtændighed hindrede, at Hans yngre Brødre Sommeren før Hans Død ikke, efter Sædvane, kunde komme til at nyde de dem yderſt kjære Glæder af flere Ugers landlige Ophold, og ogſaa paa Grund heraf ſmertede hint Vanheld vor Bugge paa det Bitterſte. — Faa Dage, før Han gik heden, lod Han

En af disse sine Brødre indkalde for sin Seng, og gjorde Ham en Gave, til Erindring om sig, med de Ord: „Tag det, og bliv en brav Karl"!

Kjærlighed opstiger først, hedder det, før den udbreder sig til Siderne. Var Bugge en saadan Broder, hvordan Søn maa Han ikke have været? Jeg maatte kjende mere til Hans Families indvortes huslige Liv, for her at gaae ind i det Enkelte; men dette er vist, at der aldrig hørtes et uvilligt, et ubifaldeligt Ord imod det Ubetydeligste i Hans Forældres Handlemaade. Alt var Kjærlighed, Agtelse, Ærbødighed.

At gjennemgaae alle Bugges Fuldkommenheder, som Menneske, maatte være overflødigt; hvo der har trukket Forhænget tilside, og seet Mennesket iblant sine Venner, i sin Familie, kan heraf danne en albeles usvigelig Slutning om dets Forhold imod Medmennesкene i det Store, og saa Mange, som kjændte Bugge, de kjændte og Hans yndige Beskedenhed, — hvilken, det skyldtes, at Han uden Misundelse saae jevnaarige, ingenlunde med flere og større Evner udrustede, Medstuderende før Ham ile ind paa den offentlige Bane — den mandige Standhaftighed, i Følge hvilken Han ikke lod sig rokke fra Grundsætninger, Han eengang efter modneste Overlæg havde hyldet — og de mange flere herlige Egenskaber, der aftvinge hver Hans Ven det Udraab:

O! blev Du da kun vist os til vor Smerte!

Peter Bugge havde endnu ingen Laurbærkrands, ingen Egekrone fortjent. I Musernes Tempel maatte naturligvis den tyveaarige Yngling vige en Hornemann, en Aagaard,

en Sneedorff Pladſen; hvem veeg Han den i Venſkabs, hvem i Dydens Tempel? Men den blide Morgenrøde lovede for Videnſkaberne en dejlig Dag. Ikkun ſit femtende Aar havde Han fyldt, da Han erhvervede ſig et hædrende Sted iblant Højſkolens Borgere: end mere udmærkede Han ſig ved den Prøve, Han et Aar efter aflagde paa Indſigter i de egentlige Videnſkaber: i Særdeleshed ſyntes mathematiſk Genie at være ligeſom i Arv gaaet fra Fader til Søn; men Aſtræa, — i vore Dage ſaa arm paa oprigtige Tilbedere, der ikke bejle kun til Gudindens Stand og Guld — Aſtræa tillod ikke Urania at beholde en Dyrker, der lovede ſaa meget. For ſit nittende Aar havde Han allerede fuldendt ſin academiſke Bane, og Hans Kundſkaber, der ikke beſtode i udenad lærte Forelæsninger; men ſom vare erhvervede ved ſelv at gjennemtænke Lovvidenſkabens Grundſætninger, bleve atter ved Embedsexamen kronede med Berømmelſe. Gjerne kunde Han nu, ſom andre Hans Medſtuderende, ufortovet have kaſtet ſig ind paa Embedsbanen; Faderens Indflydelſe vilde viſt have aabnet Ham Indgangen. Men nej! vor Bugge kjændte den Fordom, at den rigtigſte og grundigſte Indſigt i Lovens Aand og Bogſtav, forenet med det lyſeſte og hurtigſte Hoved, end ikke kunde danne en duelig Lovkyndig, naar hine ej underſtyttes af ved Øvelſe erhvervet Kundſkab om ofte ikke blot mod al Fornuft, men endog imod Statens Love ſtridende Vedtægter, af Praxis; en Fordom, ſaa meget mere almindelig og rodfæſtet, ſom den er de Fleſtes Fordom; og beſkeden veeg vor Bugge for den, ſkjønt Han i Videnſkab overgik mange vore Dages

Sagførere. Han søgte at opfylde hin Fordring, og saae sig imidlertid om i flere Kundskabsgrene. Ikke før efter meer end et Aars Forløb gjorde Han, næsten ikkun efter Venners Overtalelser, det første Skridt ind paa de offentlige Forretningers Bane. Allerede havde Han begyndt at løfte Retfærdighedens for de Onde frygtelige Sværd, og med Varme indtalet den forfulgte Uskylds Rettigheder; allerede havde flere private Mænd betroet Hans Forsorg deres Vel; og vi saae Ham med en Iver, en Nøiagtighed, der ikke var Øieblikkets Lune, at vaage over de Ham betroede Sagers Tarv — selv paa Dødsengen var disses mulige Forsømmelse Hans vigtigste, næsten Hans eneste, Frygt — da Lynet nedslog og — Bugge var ikke meer.

Danmark har, saa klagede Suhm ved Sneedorffs tomme Gravhøi, meget Vanheld med at miste brave og duelige Mænd i deres unge Aar, og sandelig — vor Bugge var brav og duelig. Vi nævne af Hans ypperlige Sjeleevner den sikre Hukommelse, som uden ængstelig Omhyggelighed bevarede indtil de ubetydeligste Frugter af Hans mangfoldige Læsning; og denne Hukommelse var forenet med den rigtigste Dømmekraft og ualmindeligt Vid, der især yttrede sig i træffende Satire, som oftest de bedste Hjerters Ejendom. Havde Fædrelandet kjændt Ham, som vi, som Hans Venner, ikke havde dets Taarer rundet mindre bittre ved Hans Grav; thi sandelig paa Hans Mindesteen bør at skrives: Han levede for Fædrelandet.

Og denne Aftræas ædle Yndling skulde saa tidlig udri-

ves af vor Favn! De forlyftende Udſigter ſaa brat indſvøbes i kulſort Navn! Hans Venner ſaa ſnart ſig berøvede Ham, af hvem de i Tvivlraadighedens Stund uſkuffede hentede de ſundeſte Raad, i hvis trygge Vennefavn de fandt Læ for Skjæbnens Stormvinde! Dog — bort med Sorgens Taarer! Den døde aldrig, ved hvis Død de Gode græd, og Bugge gik bort, begrædt af mange Gode. I deres Bryſt lever ſtedſe forynget Hans Minde;

og i Vaaren om Hans Urne ſmiler
Haabet, vi ſkal favne Ham igjen. —

Saaledes har jeg da, Venner! behængt Bugges Urne med den Krands, Deres Villie og mit Hjerte bød mig binde; men Held mig! at jeg allerede der fandt andre, Kjønnere, Krandſe.

(Til Hr. Thorvaldſen overrakte Taleren en Guldring med P. B., flettet af den Afdødes Haar, ſaa og et Exemplar af Kobberſtykket.)

Min Thorvaldſen! ikke havde Du ſelv ved Omgang lært at kjænde vor Bugge; men Du ſaae Dine Venners Taarer rinde: de ſagde Dig nokſom, hvad Han var, og villig paatog Du Dig ved Penſlen at efterligne Hans Træk. Af Vennehaand bydes Dig et Pant paa vor Erkjændtlighed.

(Til Hr. Angelo, ſom til Hr. Thorvaldſen.)

De, Hr. Angelo! var Bugges Ven, og dette bør vel iſær tilſkrives, hvad De har gjort for at hædre Bugges

Minde. Dog ſmigre vi os med ogſaa at kunne tilegne os nogen Deel deri: ogſaa vi troe derfor at ſkylde Dem Erkjændtlighed.

(Til Hr. Profeſſor Rahbek overleverte et Exemplar af Kobberſtykket.)

Værdige Mand! i det Mauſoleum, hvor allerede lagdes Mindeſteen for Dine egne Venner: German, Bernhoft og Flere, gav Du og Plads for en Mindeſteen til Dine Venners Ven; der ſkal den trodſe Tidens udſlettende Haand. Hvor fortiener Du ikke vor Tak!

(Til Hr. Guldberg ligeledes).

Ogſaa fra Dig, min Guldberg! ſom deelte ſaa mangen ſkyldfri Glæde med vor Forevigede, finder jeg en yndig Krands; ogſaa Du, hvis Følelſer heri ere vore, modtage en Erindring om Ham og om os!

B.

Midnatstimen*).

(Af den danſke Tilſkuer.)

Vær velſignet, Sorgens Ven, o Nat!
Efter tunge, møiefulde Dage;
I dit Skiød uhindret vil jeg klage,
Ak, jeg vandrer eenſom og forladt!

*) En inderlig Vens Død har frembragt diſſe Linier. Med de herligſte Evner forbandt Peter Bugge det ædleſte Hierte. Hvad Fædrelandet vilde have faaet i denne fortræffelige Yngling,

Urørt hænger Liren og forſtemt,
O, den var min fordums Trøſt, min Glæde!
Blide Taarer den ei mere væde;
Sorgen bød, og Muſens Fryd er glemt!

Skiælvende min matte Haand den tog,
Ak! men Sangen paa min Læbe døde;
Kun af Klage Strængene gienlød,
Da med uvant Plektrum jeg dem ſlog.

I din ømme Favn jeg kaſter mig,
Livets Kilde, Gjenſkin af den Høie!
O Natur, mit taareblændte Øie
Længſelfuldt om Trøſt paakalder Dig!

Lær mig atter ſkue Dig med Lyſt!
Lær mig kalde hine gyldne Dage,
Hine Glædens ſvundne Aar tilbage,
Da Din Guddom fyldte heel mit Bryſt!

Moder! har Du intet Smil for Sorg?
Svandt da med min Ven min ſidſte Glæde?
Er da Livet Kummers mørke Sæde?
Findes Haabet kun i Dødens Borg?

---

der juſt nylig havde betraadt det offentlige Livs Bane, vil Forfatteren overlade den Afdødes kompetentere Dommere at ſige; men indtil En af diſſe lægger den fortjente Mindeſteen paa hans Grav, tillade man det ſørgende Venſkab at pryde den med nogle faae taarevædede Blomſter.

Mat jeg hviler i dit huldе Skjød,
O, i Dine Arme vil jeg finde
Sorgens skjønne Fryd ved Vennens Minde;
Thi med ham jeg Dine Glæder nød.

Hist paa Vandet bævrer Maanens Skin,
Popplens Top i Sølvglands sagte bæver,
Lig et Luftphantom en Dunst sig hæver
Hist fra Dalen, bortført af en Vind.

Tavs en eensom Vandrer gaaer forbi;
Oldtids Sagn, fortalt i barnlig Alder,
Her med stille Gysen han gjenkalder;
Aander svæve for hans Phantasie.

Ene den, hvis Hierte Kummer bær,
Fryder sig ved Tanken om de Døde;
Sommerdagens blide Aftenrøde
Hvilens Bud for trætte Landmand er.

Derfor tænker jeg med Glæde Dig,
Derfor lindrer denne ømme Taare,
Derfor, naar mig bittre Smerter saare,
Tabte Ven, Dit Minde trøster mig.

O maaskee, maaskee i dette Nu:
Kiærlig Du nedskuer paa mit Leje,
Og til himmelsk Fryd ad lyse Veje,
Herliggjorte Elskte, vinker Du!

Skuffes jeg af ſaligt Tryllerie?
Eller hører jeg en Lyd af Vinger? —
Af melodiſk Gjenlyd Strængen klinger,
Meer end jordiſk er dens Harmonie!

O, en ſagte Hvidſken hører jeg!
„Stands, forladte Ven, Din mørke Kummer!
„Snart Du følger mig! — Som Syges Slummer
„Svinder Livet, kort ſom Barnets Leeg". —

Snart jeg følger Dig, — Nei, tabte Ven!
Ingen bittre Taarer meer ſkal rinde,
Livets Øieblikke ſnart forſvinde,
Snart til Dig, til Fryd jeg kaldes hen.

Lundbye.

C.

Ved Peter Buggers Grav.

(Af den danſke Tilſkuer.)

Vis er Døden! i hver Stand, hver Alder
Svæver den om Jordens Søn hver Dag;
Ak! men naar den ſkjøre Yngling falder,
Varſlende og tungt er da dens Slag.

Ungdoms Ven, ſom lige Aar os ſkjænke,
Kues ej ved Aands og Kræfters Savn,
Hilses ej i Egennyttens Lænke,
Fremmer kjæk ſin valgte Broders Gavn.

Salige! Du gav mig med Dit Hjerte
Aldrig ſveget Ret til Hjelp og Trøſt,
Hver min Sorg blev Dig en fælleds Smerte,
Hver min Fryd blev Dig en fælleds Lyſt.

Kun det Haab: at ved Dit kjære Minde,
— Som ſkal daglig vækkes frem igjen —
Jeg ſkal Kraft til ſtadig Retſind finde,
Letter mig min Vandring uden Ven.

Guldberg.

D.

Sang.

(Af Minerva.)

Naar Taaren haabløs triller ned
Ad, de forgrædte, blege Kinder;
Naar Hiertet ingen Tilflugt veed,
Og ſidſte Glimt af Trøſt forſvinder,
Da ſeer vor Gud, hvad Støvet leed,
Og ſkiænker Haab om Evighed.

Hiſt ved en ſtille, ukjendt Grav
En Yngling ſvundne Fryd begræder;
Tabt er den Ven, ham Himlen gav,
Hans hede Taare Urnen væder!
Brudt er det lykkelige Baand,
Og Kummer herſker i hans Aand.

Men liig et Blus paa ukiendt Kyſt,
Hvis Klipper bange Seemand ſvige,

O Haab! Du ſkiænker ſalig Troſt,
Og Dødens mørke Rædſler vige,
Vi kiænde froe, at Gravens Fred
Er Indgang til en Evighed. —

Thi naar en Ædel kaldes bort,
Da vil vi ſukke, men dog ſmile;
Hans Tab er ſmerteligt, men kort,
Snart kaldes ogſaa vi til Hvile.
Vi mindes uden Sorg vor Ven;
Vi hiſſet ſkue ham igien. —

Til Graven vil vi vandre hen,
Med Markens Blomſter den at pryde.
For Dydens lykkelige Ven
Skal Venſkabs ſtille Taare flyde:
Snart ſtolte Marmorſteen forgaaer,
Men Dydens Minde evig ſtaaer. —

Saa mindes vi, o Elſkte, Dig
Med ſtille, veemodblandet Glæde!
Vi vide, Du er lykkelig,
Snart ogſaa vi hiin Egn betræde.
Ei klage vi, thi Evighed
Den Ven os ſkiænker, vi begræde.

Lundbye.

II.

Ved min Ven J. K. Høſts Opkomſt af en farlig Sygdom.

(Fra Minerva 1794.)

O Gud, Du gav, Du gav mig Ham tilbage!
Jeg har min Ven igjen!
Du bød, da ſvandt de rædſelfulde Dage
For Glædens Jubler hen.

Alt ſuſed Dødens frygtelige Vinge;
Med Skræk den ruſted ſig,
Og ingen Jordens Glæde kunde bringe
Et Glimt af Troſt for mig.

Mit matte Øje ſtirred paa hans Leje;
Men ingen Taare randt.
Med bittert Smil jeg dadled Dine Veje
Og Mismod Tungen bandt.

Da ſaae Du til min Smerte — kjærlig ſendte
Du Livets Engel ned.
Da ſtraalte Haab, ſom hine Rædſler endte,
Jeg glemte, hvad jeg leed.

Med Glædens Tak mit taareblændte Øje
Til Himlen hæved ſig.
„Tilgiv mig"! bad jeg, „Fader i det Høje!
Kan Støv fornærme Dig?

Modtag min Tak! ſnart ſkal jeg atter hvile
Ved Venſkabs ømme Bryſt.
Snart dobbelt ſkjønt ſkal Livet ad mig ſmile
Og vække mig til Lyſt.

Og naar med kjærlig Trøſt Han da forjager
Hver Uro af min Sjel;
Naar Venſkabs fulde Salighed jeg ſmager,
Og føler glad mit Held;

Da ſkal min Fryd, min Lovſang Offer bære,
Du Herlige, til Dig!
Min ſvage Priis forkynde ſkal Din Ære,
Min Fryd ſkal takke Dig"!

H. V. Lundbye.

III.

Ved vor humane Lovkyndige Jens Kragh Høſts Opkomſt fra en farlig Sygdom.

(Fra ſtatiſtiſk, juridiſk og literariſk Bibliothek.)

Themis et Gratiæ
in communi periculo
junctæ
inferorum Regem
genua tyranni rite amplexæ
supplices sic precabantur:
caput nobis tam carum tu Orco neges.

Inexorabilis Pluto
Supplicum dignitate et magnitudine rei
victus
justitiæ et humanitati
Demum cessit.
Sic terris reddita victima
invidenda
orco.

Af
Jacob Juſt Gudenrath.

IV.

Tilegnelſe af Florians fire Fortællinger: Selmours, Claudine, Selico, Zoraide og Abenhamed, overſatte paa Danſk: til min Ven og Lærer, Knud Lyne Rahbek.

Bortgangne Elſktes ſørgelige Savn
Med bittert Mismod fyldte mine Dage;
Men, Rahbek, i Dit trygge Vennefavn
Jeg fik min tabte Roligheb tilbage.

Mig bette Samliv lærte, æble Ven!
Ej Torne blot paa Livets Vej at finde.
Derfor, naar ogſaa det er rundet hen,
Dog ſtedſe ſødt mig blive ſkal dets Minde.

V.

Den ſvenſke Sanggudinde til den danſke.

Af

Frans Franzèn.

(Efter det Svenſke, 1795.)

Kom, min Syſter, kom, lad os beſtige
Haand i Haand det ſteile Pinduss Top,
Og de Blomſter ſkjønne, nnderige,
Langs med Kildens Bredde plukke op!

Siden vi os ved Oliven ſætte
Og omkap ſin Krands da binde Hver!
Egne Fejl vi af den Andens rette,
Medens Venſkabs Tolk vort Hje er!

See, min Syſter, ſkjønne ere Begge!
Min har Alvor: Din meer Yndighed.
Kom og lad os kyſſes, mens vi lægge
For Apollo vore Krandſe ned!

VI.

Til en ung Pige, efter Franzèn.

(Med Muſik af Juſtitsraad Heger.)

Unge Pige! i Din Vaar
Bind Dig Myrtekrandſen!
Dands, imens det til Dig ſtaaer!
Snart er Du af Dandſen.

Morgenen ej ſees endnu
Sig fra Dig at ſnige,
Før en yngre Roſe Du
Priſen alt maa vige.

Spejlet brug, ſaa længe end
Det Din Roes iſtemmer!
Engang denne ſanddru Ven
Du tilvisſe glemmer.

Medens Du omkring Dig ſeer
Ynglinger i Flamme!
Pige! ſyng ved Dit Klaveer!
Skjæmt Du ved Din Ramme!

Snart igjen en Herre ſtaaer,
Hvor nu Slaven ſmiler.
Barnet græder; Vuggen gaaer,
Og Klaveret hviler.

Smigreriets Sukkerbrød,
Eder, Vers, Romaner,
Gjøre Morgendrømmen ſød!
Nære Dine Planer!

Snart Du med en falmet Barm
Vaagner Ægtekone,
Vaagner til Fortred og Harm;
Borte er Din Krone.

Hymens Roſer Torne har,
Hvorpaa vi os rive.
Men langt værre dog det var
Pebermøe at blive.

Livets Blomſter viſne hen.
Lær dem at vurdere!
Dine femten Aar igjen
Faaer Du aldrig mere.

VII.

Tilegnelſe af Nordias andet Bind til: Danas meſt elſkede Datter Louiſa Auguſta

Gob ſom Freja
Viis ſom Nornen
Skjøn ſom Valkyrien.

Kunde man blandt Sveas Sønner finde
En ved Botnens Bred, i Qvæners Land,
Een, ſom ikke kjændte Dig Fyrſtinde,
O, at Nordia, fra Kodans Strand
Maatte ſige Ham Auguſtas Bard,
Sige Ham, hvor Hun er Dana kjær!

VIII.

Afſtaaelſen

til

min Ven J. K. Høſt.

(Fra Nordias tredie Bind.)

Je paye; mais mon cœur ne croit pas etre quitte.

Voiſenon.

Du ene Nordia vil ſtyre, Ven! —
Med Haabets Fryd jeg dette Budſkab hører.
Trygt glider Skibet kun mod Havnen hen,
Naar enkelt Mand dets Roer med Vælde fører.

Modtag mit Ja, min Høſt — det ſkjænkes Dig
Du føle det! med villigt Broderhjerte;
Og ſtedſe Du da ømt bevare mig
Det Venſkab, jeg i hine Aar begjærte!

Din Vej er trang. Med uforfærdet Mod
Du ene ſkal det Sorgens Udbrud dæmpe,
Den vandrer let, naar Venner Fod hos Fod
Med fælleds Kraft mod fælleds Uheld kjæmpe.

Lad Tanken om den ſtore ædle Sag
Beſjele Dig, naar Modgangs Torden truer!
Lad Haabet om en ſolſkjøn Morgendag
Beſtraale Dig, naar idel Nat Du ſkuer!

Ej er det tungt at lide, naar Du veed
Af ingen Skyld; men ej at kunne lide,
O, det er tungt, er tifold Bitterhed,
Flyr Brøden Ven og Du ſom Mand ſkal ſtride!

Naar kivſom Pennefægter æſker Dig
Til Kamp, Du aldrig Skjældsords Styrke prøve!
Det tamgjør Dadleren at ſkue ſig
For ſvag, til Dig Dit kolde Blod at røve.

Selv god, Du ſøge Gudes Bifald kun!
Lad Daaren hiſt med Hobens Lovſang bramme!
Den roſer nu og dadler næſte Stund,
Endſkjønt Du var og er og bli'r den Samme.

Dit Kald er ſtort: To ædle Folkefærd
Ved Nordia ſkal fælles Skatte nytte,
Og frydes ved at hædre fælles Værd,
At de igjen til varigt Held kan knytte

Et halvbrudt Venſkabs Baand. Det er Dit Maal,
Og Broderfolkets Tak den Løn Du haaber.
Utrættet gak mod den med rolig Taal,
Skjønt Avind trindt om Dig ſit Vee! udraaber.

Ej ſmerter Tornen, Ven, der ſaarer Dig,
Naar ikkun Du til ſalig Trøſt kan ſkue,
At engang Roſen vil fremſkyde ſig,
Hvor idel Torne nu Dit Øje true.

F. Høegh Guldberg.

IX.

I Jens Kragh Høfts Stambog.

Ej vil jeg klage, ſkjønt med blytung Vægt
Den bittre Tanke hviler paa min Sjel:
O Ven! min Ungdoms Ven, vi ſkilles ad!
Nej, ſkjønt Erindring ofte hver ſvunden Fryd,
Ved Savn fordobblet, af Forlængſel født,
Ned Kummers Mørke regner over mig,
Vil jeg dog tie. Ej umandig Graad
Skal væde Øjet; Haab beſtraaler det.
Er Vennens Bortgang lig den Dags i Gaar,
Som eengang ſvunden er for evig tabt.
Lad Daaren, i hvis tankeløſe Sjel,
Den ene Dag den Anden ſletter ud,
Som Bølgen Bølgen. O, min Høft, lad Ham
Ned Taarer jamre ſig ved Venners Tab,
For Ham er Afſkedstimen Venſkabs Grav.
Men vi, ſom ledtes af en fælles Aand,
Som rænkeløſe Ungdom ſamlede
I ſkyfrie Roſenkjæder, vi
Ned Alvor ſkilles vel, men uden Graad.
Hvi ſørge, ſom om dette Øjeblik
Vor Aand begrændſed? Er da Fremtid tabt?
Er Venſkab kun for Øjeblik? Det Baand,
Som hæver Støvet og er Aanders Lyſt,
Meer ædelt, renere end Kjærlighed,
Er det kun til for det Nærværende,
At nydes og forglemmes, Træet ligt,

Som ſkjænker matte Vandrer Skygge? Nej,
O Ven, urokkelig ſtaaer Klippen hiſt,
Forgjæves raſer Havet ved dens Fod,
Forgjæves knuſer Stormen Egen,
Som vorer paa dens Side. Stolt dens Top
Sig mellem Skyer taber. Ogſaa ſtaaer
Du Venſkab, Tiden bruſer ved Din Fod
Men om Din Isſe ſtraaler Evighed.
Maaſkee, min Høſt, vi ſnarlig ſamles ſkal
Ved Bjergets Fod, for med forenet Kraft
Dets Top at naae. Maaſkee vil Skjæbnens Lov,
At vi adſkilte ſkal beſtige det.
Da troſter Haabet os om Fremtids Fryd;
Da ville vi hinanden vente til
Vi begge Maalet naae, og evig Fred
Os ſamler, for ej meer at ſkilles ad.

H. W. Lundbye.

X.

I Jens Kragh Høſts Stambog,

den 5. April 1796.

Mangen Ungdomsven os alt omſvæver,
Naar vi ſørgende i Lunden gaae.
Og et venligt Aetherbilled bæver
Om os, naar vi ved Hans Gravhøj ſtaae.

Kjøl og let er Gravens ſtille Slummer.
Fred den Yngling, ſom til Hvile kom!
Smigers Sølvklang, Verens blege Kummer,
Naaer ej de Fuldendtes Helligdom.

Saae Du ej, at Engens Lillie ſegned
I den kolde Aftendæmrings Luft
Og at Vennens Roſenlæbe blegned,
Da Han aanded Verens Tryllebuft?

Dog, min Høſt, jeg vil ej længer klage.
Haabets Stjerne ſmiler til min Graad!
Du er i vor Vennekreds tilbage,
Og den kjælne Lina bli'r min Lod.

H. W. Heber.

XI.

Sang til en Venindes Fødſelsdag.

(Fra Nytaarsgave for Damer 1796.)

I Lunden ſølvblaa Bækken rinder
Med blomſterkrandſet Bred;
Den Bæk en mødig Vandrer finder;
Ved den et Hvileſted.
Hans trætte Øje fryder ſig,
Thi den er ynderig.

Saa mangen Ædels Dage flyde,
Som Bækken, ſtille frem;
Livſaligt er det Syn, de byde
Enhver, ſom ſtuer dem.
Sin egen trange, haarde Vej
Man tit da mindes ej.

Den unge Vaar nu blid fremtræder
I Haabets Fjønne Dragt;
Den melder os Naturens Glæder
Med Sang og feſtlig Pragt.
Men Dagen, ſom os ſamled her,
Gjør Vaaren dobbelt kjær.

Til Dig ſlig Lod, Veninde, ſmilte,
Og Du fortjener den.
Af den ledſaget, for Dig ikke
Et Aar nu atter hen.
End mange, mange vente Dig
Og ſee Dig lykkelig!

XII.

Til Jens Kragh Høſt.

(En Epiſtel i Iris og Hebe 1796.)

Vi Menneſker, hvor nødig vi end vil,
Dog ofte ſtandſe maae, kan ej begribe,
Hvorlunde dette eller hint gaaer til.
Med al vor Klogt vi bringes tit i Knibe.

At Tingen ſkeer, det intet Spørsmaal er.
Men Maaden, Maaden Ingen af os vide,
Og tænke vi nu baade hiſt og her,
Vi paa vor Smule Vid forgjæves lide. —

(Forfatteren opregner nu Adſkilligt, ſom Han vil kunne begribe, og lægger derefter til:)

Men Du, min Høſt, er ubegribelig,
Jeg troer, at Solen længer Tid maa blive
Paa Himmelen og viſe ſig for Dig,
End for os Andre, ſom og ſtundom ſkrive.
Maaſkee Minerva hjærligen ſin Haand
Dig hjelpſom rækker, og Dit Arbeid fremmer,
Og gyder Kraft og Styrke til Din Aand,
Og viſer, Hun ſin Yndling ikke glemmer.
Nu Euphroſyne ſees at kalde Dig,
Nu Nordia, nu ubenlandſke Blade;
Og aldrig, aldrig trættedes Din Flid.
Sand Virkelyſt Dig aldrig kan forlade.
Og med en Faders Ømhed ſørger Du
For hvert et Barn Du ud i Verden ſender;
Dets Udſtyr, det er ſkjønt og rigt — At Du
Godt Hjerneforraad har, man ſtrax erkjænder.
Hvor ſaare godt, naar eget Arbejd man
Sin Exiſtents, ſin hele Lykke ſkylder;
Selvfølelſe det gi'r; og Held den Mand,
Som ikke blot et Hul paa Jorden fylder!
Ja Ager Du med Tiden driver; hvert
Minutes Brug beregner Du ſaa nøje,
At faa tilovers bli'r naar engang overtvert
Du bryder det og ſtundom vil fornøje

Din Vennekreds, hvor man Dig gjerne seer;
O lad os der, min Høst, Dig tidt modtage;
Ej altid Buen spændt man holde tør,
Og ogsaa Venskab bør sin Fordring have.

C. H(edegaard).

XIII.

Kjærlighedø Philoſophie.

Efter det Svenſke.

(Af Nytaarsgave for Damer 1799.)

Amor, ſom end gaaer for Barn,
Rædſomt i Olympen larmer.
Her en Gud i Knøſens Garn;
Der Gudinden Han omarmer.
Daglig noget Puds Han ſpiller,
Hvormed Han iſleng dem driller.
Jupiter mod Bord og Væg
Slaaer, ſaa ſelve Thronen bæver;
Skalken leer, og Pilen ſvæver
Gjennem Gudens eget Skjæg.
Jupiter — Hvo undres her? —
Opbragt over Saaret er,
Sig ſom Guderkonge teer,
Og til velforſkyldte Straf
Lader Knægten klæde af;
Kogger, Bue, Garn og Fakkel,
Baandet, ſom for Øjet bandtes,

Stort og Smaat, ſom hos Ham fandtes,
Tages fra den Stakkel.
Amors Bøn kan ikke bryde
Zeuſes Dom og Skjæbnens Bud.
Men Cytheres Taarer flyde.
Hvilket Blik til Guders Gud!
Med ſin Yndes Magt i Tonen,
Bleg, nedknælende for Thronen,
Hendes Haand, ſom grunded Rom
Og Karthago ſtødte om,
Leger med Alfaders Hage,
Og forvandler Skjæbnens Dom:
„Af de Ting, man tog fra Barnet
Een ſkal gives det tilbage!“
„Een“ — da ſees viſt Amor tage
Buen, Faklen eller Garnet?
Ingen af dem, min Eliſe, —
Baandet! — Du maa ikke lee;
Drengen valgte ſom den Viſe.
Hvo er glad, naar Han kan ſee?

XIV.

Tanker paa Døden.

Efter Starke.

Til Himmelen
Vi glade Blik opſende;
Vort Liv far' hen,
Dog ſigne vi dets Ende.

Frygt kan os ej den nære Død
Med alle Truſler indgive;
Legemet ikkun den nedbrød,
Gud ſkee Lov! Sjælen dog bliver.

Med ſkyldfri Fart
Lad os til Maalet ile!
Vor Dag ſvandt ſnart!
Vi ſnarlig gaae til Hvile.
Vejen til Graven er ſaa kort;
Stedſe vi Gravhøje møde.
Knøſen ret ofte river den bort
End i Hans Morgenrøde.

Hvor Mange her
Var' før, hvo det beſtemte?
De er ej meer;
De Fleſte ere glemte.
Hvorhen ſaa Menneſket end gaaer,
Hvor endog Øjet henvendtes;
Allſteds i Skygger for Ham ſtaaer
Sløvet af dem, ſom fuldendtes.

Saa Mangen alt
Vi kjende her i Livet,
Der glad tog Alt,
Hvad Ham af Gud blev givet.
Blomſten ſaa liig i varme Haand
Midt i ſin Kraft Han henviſned,

Indenfor Kiſtens kolde Baand
Mangen ſaa tidligen iisned.

Den ſpæde Søn
Ved Faderliiget græder.
Hiin Pige ſkjøn
Ej meer vort Samfund glæder.
Ofte til bedſte Ungdomsven,
Længe henſlumret i Graven,
Ynglingen ilet ſorgfuld hen,
Oldingen kryber ved Staven.

Som Markens Sæd
Af Sommerluft omvajes,
Og albrig veed
Naar den af Leen mejes;
Saa uvis er vor ſidſte Stund,
Som os til Høſten henbringer;
Ej ſkue vi uſikre Blund,
Der os fra Støvet opſvinger.

Vor Vandels Sti
Til Himlen ſig mon bøje;
Thi priſe vi
Vor Fader i det Høje.
Faderen aander idel Fred;
Engang vil Graven os dække!
Faderen gav os Evighed;
Graven nu ej os kan ſkræk̃e.

Saa lad os her
Da ſværge Dydens Fane.
Om vi ej meer
Her mødes paa vor Bane,
Samler os Himlen dog igjen.
Engang vil Graven os dække.
Evig ej Skilles Ven fra Ven.
Grav, Du ej meer mig kan ſtrække!

XV.

Øjekaſt paa Naturen.

Efter Leopold.

Uden Ophør, Dag fra Dag,
O, Natur! Du Dig fornyer.
Jordens Grønne, Luftens Skyer,
Alt har Ungdom og Behag.

Evig, gyldne Sol, den Samme,
Lader, uden Grændſer ſprødt,
Du de røde Straaler flamme
Over Sletten vidt og bredt.

Klare Flod, end ſees Dine Bølger
Glittrende mod Stranden ſlaae,
Som, da første Plov dem ſaae;
Dine Blomſterbredder følger.

Skov, af samme Fugles Sang,
Evig Dine Grene lyde,
Samme Skygger sees Du byde
Evig eensom Tænkers Gang.

Uden Vellyst, uden Smerte
Alt sin første Form end har;
Ene jeg, som har et Hjerte,
Er ej mere den, jeg var.

XVI.

Epilog,

i 1799 fremsagt af Skuespiller Knudsen paa Odense Skueplads efter Opførelsen af Forvandlingerne af P. A. Heiberg.

Med Glæde Kunstens Venner atter saae
Et nyt Thalias Tempel her fremstaae.
I Dette og min Iver vilde bringe
Til Altrets Fod en Gave, i hvor ringe.
For nedlagt Offer ønskede jeg Ene
At Eder tækkes, Eders Gunst fortjene,
Vandt min, ak svage, Evne saadan Løn,
Da var min Skjæbne blid og skiøn.

XVII.

Qvinden.

Brudstykke af J. D. Valerius's Digt Qvinnan.

Du nægter Qvindens Dyd, og Navn af Mand Du bær;
I Tidens Bog kast op! Med skamfuld Rødme lær,

Af Livets mindſte Daad, at Hun et Værd dog ejer',
Saa ſtort, ſom ſelve Dit, om ej det mere vejer.
Med Sejrens ſtore Kunſt forbandt Hun Sejrens Mod,
Ej egne Taarer blot — Hun udgød Heltes Blod.
Saa ſees forbauſet, ſtum — Naturen ſig forvilded,
Da Teleſilla den, ej Mand, men Qvinde, bilded.
Var Kjønnet end ej født til med i Kamp at gaae,
Har Amazonen viiſt hvorvidt det kunde naae.
Det Septeret har ført; har ſtøttet, ſtyrtet Troner;
Naſioner givet Glands, lyksaliggjort Naſioner;
Forenet Mildhedens med Styrkens Majeſtæt —
Beundre det, Barbar! om Du ej elſker det!
Omkring mig, Aander liig, I ſvæve, ſkjønne Minder
Af ædel Qvindedaad, af lyſende Heltinder.
Da Cato Dolken tog, og, vis paa Redningen,
Ej overlevende ſin Friheb, faldt med den,
Du overleved ej Din Fader og Din Smerte,
O, Portia! Ham værd henſank Du til Hans Hjerte.
Pompejus's huldе Viv! Dit Øje bruſtet er
I ſamme Nu, ſom det Hans Kjortel blodig ſeer.
Stærk af det Taalemod, ſom under Taarer ſtriber
Og trætter Ulykken førend den Sjel, ſom liber.
Octavia hiſt ſtaaer, ſom med ſin blide Røſt
Antonius gjenfør til Pligten og ſit Bryſt.
Et Maal for Himlens Had med Haanblik overbynget,
Oedip, i Afgrunds Dyb, en nægtet Grav begjær
Og ſøger blot en Vej, ſom ud fra Livet bær.
Han lænkes, volbført mildt af Dattrens bløde Hænder,
Han i Antigone, Gud, Slægt og Land gjenkjænder;

Hun hænger ved Hans Favn, Hun ofte bryder ud:
„Lev, og jeg følger Dig! — dø, og jeg gaaer forud“!
Men vi ej Kjønnets Pris i Hedenold vil søge,
I Tider nærmeſt os det saaes sin Glands forøge.
For Gallien blodig Tid, Du Seklets Midnatsplet,
Da Øxen Septer var og Rædsel Løsenet.
Fra Hvirvlen af den Storm, som Følelserne bryder,
En driſtig Haand fremſtaaer og redder nogle Dyder.
Vel led Corday sin Straf — Hun ſtraffed en Tyran.
Ej Martyrkronen meer fortjente nogen Mand.
Blandt hine Afgrunde af Raseri og Fare,
Da den er tauſt fordømt, som Hjertet tør bevare,
En Qvinde, Engle lig, fra Himlen ſtiger ned,
For under Brødens Tid at gaae i Herrens Sted.
Hun vælter Stenen bort fra offerfyldte Grave,
Som Bødlerne en Mark for deres Stordaad gave,
I den Forfulgtes Bryſt medlidende og øm,
Hun ſpreder Ørens Kys, fremlyver Haabets Drøm.
Da Alt forloret var, Hun ene rolig ſværved,
Med Troſaſthedens Værd, med Dødens Mod ſig hæved,
Hun delede hvert Slag, Hun ej tilbagebrev;
Ved Vandringsmandens Maal Hans Stjerne ſlukket blev.
Men Du, ſom dette Kjøn saa bittert forekaſter
En mægtig Overvægt af Daarſkaber og Laſter,
Mon Ufuldkommenhed ej tilfaldt Manden med;
Han Qvindens Fejl modtog — ej Hendes Yndighed.
Fra Krøniken I frem ſkamløs Helena kalde,
At viſe Skjønheds Sejr, imedens Stater falde.
Saa rædſomt malet ſtaaer i Eders Mindeſkrift

En Clytemneſtras Dolk, en Dejaniras Gift,
Blodtørſtig Medicis, ſom Hævnens Fakkel ſvinger
Og frydberuſet Jord til Jammers Hylen tvinger.
Nu vel! een enkelt mørk og ureen Draabe Vand
Den hele Kilde dog ej grumſet gjøre kan.
Nej! Efter Neros før hver Konges Værd beſtemmes,
End Qvindens lyſe Ret for nogle Skygger glemmes!
Man en Medea ſaae, for Eders Kjøn en Plet,
Men ſjeldnere Hun var end Dyderne hos det,
Saa rige Blomſterbed en evig Blanding ſkifter;
Hiſt ſtaaer kanſkee en Vært, hvis Aandedræt forgifter;
Mens tuſind blinke frem i ſkyldfri ſimpel Skik,
Som dufte Helbred ud og fryde hvert et Blik.
Ja, Slægtens halve Deel, ſom Du ſaa haardt forſkyder,
Med faae Afvigelſer mangt Fortrin dog frembyder.
Om fra Naturens Haand for tidlig Qvinden gik,
Om Hun af Ild og Luft ſit Væſens Dele fik,
Om Hun den ſtille Sands, den Varſomhed ej nærer,
Som mindre Dyd, end Laſt, for Faren Rædſel bærer,
Om Hendes Hjerte fromt, om Hendes Blidhed er
Et tavs Erkjændelſe, at Lødning Hun begjær.
Vel! Men Hun ogſaa ej den Egennytte ejer,
Som tæller og ſom hvert Offer vejer.
Fra Hendes varme Sjel ugrændſet ſprudler hen
En Lidenſkabers Strøm, ſom Selvfornægtelſen.
Siig, iblandt Ynglinger hvo ſaaes ſom Sappho brænde!
Siig, hvo i Leucas Dyb ſig ſtyrtede med Hende?
Og Dido — iblandt dem Hvo lignes kan med Dig?
Hvo elſkedes, bedrogs, og ſtraffede blot ſig?

Det Qvinden eget er ſig ſelv ej at erindre?
Hvor himmelſk Hendes Mod i Offrets Stund mon tindre!
Velgjørende og blid, lig Balſamtræets Saft,
Hun byder Lægedom, ſelv tabende ſin Kraft.
Beſkedent nærmes Hun for Fryd med os at dele.
Hun flyver, blødende, for vore Saar at hele.
Uværdigen forſkudt i Lykkens Hovmodstid
Unddrager Hun ſig tavs, maaſkee med Strid,
Taalmodig, uden Knur, i Taarer Hun henflyder,
Til Hende Ulykken paa Ny „tilbage"! byder,
Hvor Hendes varſomme og bløde Haand forſtaaer
Ved lønlig Trolddomskunſt at pleje Hjertets Saar!
Spørg Armods Søn, om Han uhørt maa Hende bede,
Hun Hjelpen ſkjænket har, mens vi om Maaden lede.
O, høje Ædelſind! Du Himlens Aftryk er,
I Qvindens ſkjønne Sjæl den ſpejler ſig kun der
Og Jordens Engle, I, ej ſkulde villig dyrkes,
I let tiltrods for vor ej af os ſelv beſtyrkes!
Du, ſom mod Følelſen Dit Hjerte hærdet har,
Fald ned for dette Kjøn, Din Moders Kjøn, Barbar!
Den Skat bortkaſtes ej, ſom Du Naturen giver,
Ej bliver mindre ſtor, hvo meer elſkværdig bliver.

XVIII.

Fiſkeren, Aalen og Slangen.

Efter Tyſk. 1797.

En Fiſker i et Garn en Aal til Byen bar,
Men, ſom Han gik, Han ſtødte paa en Slange,

Som, — i en ſnever Dal det var, —
I Morgenſolen varmed ſig,
Den var ſaa fæl, ſaa frygtelig;
Thi blev vor Mand om Hjertet bange.
Forgjæves ſaae Han ſig først rundt omkring;
Men Stien var for ſmal, et farligt Spring
Ikkun Hans Liv at redde er i Stand;
Han gjorde det og ſlap. „O, grumme Mand"!
Brød Aalen ud, „Du Slangen ſtoltelig
I Græsſet lader bryſte ſig,
Skjønt tit dens Gift Din Broder dræber;
Og mig, ſom aldrig mindſte Ondt tilføjer Dig,
Min Lod er Død, Du mig forfølger med Dit Net"!
Ham ſvared Fiſkeren: „Ja, Du har Ret,
Hos os det Mode er,
Man Uſkyld efterſtræber;
For Laſten Frygt man bær."

XIX.

Sang paa en Lærerindes Fødſelsdag fra Hendes Elever. 1795.

Menneſker til Lys at lede,
Styre de uſikre Fjed,
Lære dem, at ingen Glæde
Er ſom Dydens Salighed,
Hvo den aldrig troløs ſvigter,
Denne herligſte blandt Pligter,
Den fortjener Himlens Løn.

Dem, vor Moder! den tilhører.
Modernavnet ſkyldes Dem,
Som med Moderømhed fører
Os til Dyd og Kundſkab frem.
Tvende Mødre os blev givet;
Den ej blot, vi ſkylde Livet,
Vi og Moder Linde fik.

Glad Enhver af os paaſkjønner
Dette vores ſande Held;
Derfor lyde vore Bønner:
Det gaae Moder Linde vel!
Blide Hendes Aar henflyde!
Lange Hun ſin Lykke nyde!
Leve mangen Fødſelsdag!

XX.

Til Utgifvaren af Svenſka Blade. 1790.

Ädelt var Dit Företag, och värdigt
Bröderanitet, Sanningen och Dig!
Thy oſs höfs et Sikte, härdigt
Mot det agg, kring Snillet lägrer ſig.

Ja oſs höfdes Dig, ifrån hvars panna
Ljungar löjets ſtraffe mot dårarna,
Och der känſlan lyſer för det ſanna,
För det ſköna, goda, dygdiga.

Dana för, med Hjelm omkring ſin tinning,
Spridda faſa blott kring Scandiens ſtrand,
Nu, hon räknar för ſin högſta vinning
Skydda lagren i ſin Syſters land.

Fordom fylde ſplit och blodsbedrifter
Tideböckren om vår fosterbygd:
Nu hur lågar uti våra ſkrifter
Snillets ſtrid og ſtrid om ädel Dygd?

Ja, Du viſat har förtjenſtens vennes
Huru Nordens Himmel äfven ler,
Att, om Snillets blofs hos oſs ej brenner,
Det kan hånda värmer mycket mer.

Dine ſkriftar äro då det tempel,
Der förtjenſtens ſöner då och då
Kunna, högmod till et ſkräckexempel,
Viſa, Ingan ſtrafflöſt hädes må.

Ynglingen, ſom ſtöttes ſpotſkt tilbage,
För det han ej ägde mer än vett,
Kann i Dine ſköna häfdar ſmaka
Lönen, ſom man vägrede hans ſvett.

Ack! men törnbevuxen er Din Bana;
Råds Du ej Frondeurens galne Hot?
Tagger ſäkert enligt verdens vana
Skola ſåra dår Din unga fot.

Sveas folk Dig då ett offer gifva,
For det Du ej fruktar tablets sting!
Tanken om Dit stora kall upplifva
Dig, når fordom skåndar rundt omkring!

M. Stolz.

XXI.

Nytaarsønske til J. R. Høst.

Som Solen, der straaler usvækket i Glands,
Og trodser hver Sky, som i underlig Dands
Den truer at mørkne for Jorden,
Saa straaler Dit Hjerte, af Tidernes Elv
Usvækket, saa trodse det, kjækt ved sig selv
Hvert Uvejr, der truer med Torden.

O, Ven! o, vor Lykke udfordrer saa Lidt,
Vort Liv er en Rejse, hver Dag er et Skridt
Paa Vejen, vi Alle betræde;
Pluk Blomsterne, Ven, og lad Tornene staae!
Og møde Dig Skyer, lad Skyerne gaae!
Kun Drøm er vor Sorg og vor Glæde.

G. H. Olsen.

XXII.

Til S. M. O., da Hun gav Høſt ſit Ja.

Stolt ved Din Udkaarnes Side,
Salig ved Hans Favnetag,
Seer Du hver en Dag henglide
Under Haabets Purpurflag,
Om de gyldne Timer bandſe
Ømhed, Ynde, Herlighed.
Diſſe Gratier ſkal krandſe
Dig ſom Brud med Himlens Fred.

G. H. Olſen.

XXIII.

Vaaren.

Efter det Svenſke.

I Naturen herſker Freden blid;
Seſir aander; Sneens Dynge flyder.
Vær mig hilſet, Vaar! Du ſkjønne Tid!
Alt i Haabet Sommeren jeg nyder.

Liflig ſtiger frem af Jordens Skjød
Stilken, hvorpaa knoppes Liljer ſpæde.
Syge! glem den Tid, da Nordſtorm lød!
Drag igjen Dit Vejr med Haab og Glæde!

Lykkens Søn, ſom endnu ingengang
Sorgens, Møjens Byrde ſaaes at bære,
Hør den frie Lærkes muntre Sang,
Og forkynd, den liig, Din Skabers Ære!

Du en oplyſt, ſand og værdig Tolk
Af Naturens Skjønhed, Visdom være!
Er Du ikke meer end Skovens Folk?
Mon Du ikke Navn af Dyrets Konge bære?

See hvor ſkyldfri yndig Blomſten er,
Før den gaaer til Støv tilbage!
Yngling! Gavnlighed af Blomſten lær,
Førend Sorg omhyller Dine Dage!

Vintren flygter, liig en ræbſom Drøm,
Naar Naturens Sølverlænke brækker.
Livets Vaar bortfly'r med Tidens Strøm,
Som en Ven, der Savn, ej Taarer, vækker.

Olding, Du ſom favner Maalet ſnart,
Vaaren Dig, Dig Solens Straaler glæde!
Saa Udødeligheds Haab ſkal klart
Frem af Evighedens Taage træde.

Ej ſkal paa Din Morgengry,
Vaade, kolde Aftenvinde følge;
Ingen ſtormfuld Høſtdags mørke Sky
Stjernehimlen for Dit Øje dølge.

Da ſkal følge Dig fra ſyndne Aar
Minbet om hver ſand og ædel Handling,
Og Din Salighed, en evig Vaar,
Aldrig friſte nogenſlags Forvandling.

XXIV.

Midnatesang i Lapmarken.

Efter Skoldebrand.

Paa diſſe Fjelde, Øjet vendt fra Jorden,
Fra Alt, hvad Kval og Salighed udgjør,
Jeg hilſer Dig, o Gud, ſom Dagen før,
Om Midnat til Ørkenen i Norden!
Her i en Skykreds luerød
For Klipper og for Dyr Du Lyſet tænder,
For Dyr, ſom ſmægte hen i Nød,
Og Menneſker, ej meer Naturen kjænder,
Men her i diſſe Ørkners Favn
Har Freden ſig et Tempel fundet.
Hid ſminket Lyſt ej Vejen kjændte,
Her aldrig Sangens Virak brændte.
Du ſom har Avind, Falſkhed, Svig
Med Kummer lært tilbunds at kjende,
Om nok de have martret Dig,
Din Vej til diſſe Ørkner vende!
Bli'r end Din Grav af Taarer her ej ſkjult,
Du døer dog ubedragen, uforfulgt.

XXV.

Forgængelighed.

Efter Stolz.

See under Hvælvingen omkring hin Steen
De brudte Vaaben, florbehængte Pile!
Og hiſt i Braaen hvilken Hob af Been,
Mon nogen Mægtig her har fundet Hvile?

Ja, men ſpildt er Mindesmærkets Pral,
Med Rygtets Paaſkrift — Alt engang forſvinder;
En Tiggers Støv med Stormands blandes ſkal,
Monark og Træl i Graven Ligheb finder.

Forgjæves derfor, Brober! brammer Du,
Ved Vægt af Aar at ſejre over Tiden;
Du falde ſkal i eet, et ſtakket Nu
For ſamme Haand, ſom fælder Pyramiden.

Troe ej, at for Dit byrebare Liv
Medlidenhed hos Skjæbnen ſkal opſtige,
Alherren bød ej: uophørlig bliv!
Men „døe!" bød Han, ſom ſkal vor Dom afſige.

Ja, luk med dobbelt Laas Paladſet til,
Du Rige, bet bevogt ved tuſind Slaver!
Dig rammer Dødens ſikre Pil.
Et Skridt endnu! i Graven Du nedraver.

Forgængeligheds Vælde er ſaa ſtor!
Af Sekters Verker, ſom med Eet forſvinde,
Naar længe de forbauſet har vor Jord,
Vil Efterverden neppe Splinter finde.

XXVI.

Mandens og Qvindens Skabelſe.

Efter Stolz.

Af Gud blev Manden ſkabt, til Herre over Jorden.
Af Manden Qvinden blev, og er Hans Herre vorden.

XXVII.

Om den Skik at bære Mandens Billede paa Bryſtet.

Efter Stolz.

Hvert Værtshuus bær ſit Skildt. Men Ingen anden? jo!
De fleſte Koners Bryſt det Samme ſees at gjøre
Her, ligeviis, ſom der, tidt mange Herrer boe;
Men ſjelden dem, hvis Skildt de føre.

XXVIII.

Advarſel til Jens Kragh Høſt.

1814.

Hvad tænker Du, min ædle, brave Høſt,
Forfulgt alt længe ſelv af lyſe Hov'ders Skjæbne,
Mens Du Dig burde taus mod egen Modgang vabne,
For mig endog at hæve kjæk Din Røſt!
Vil Du da bringe dem, der nokſom alt mistyde,
Saavel Dit aandelige Værd,
Som al Din legemlige Færd,
Til ganſke Staven over Dig at bryde?
Gaaer Du fra Bidbet reent? Hvor vil Du hen
Med Din dog intet mindre juſt end tykke
Jens Kraghſke Lykke,
Tør Du Dig lade mærke med, ſom Ven,
Ej blot at kjende, men endog i Fare
Med Mund og Pen
At være ſelv i Stand til at forſvare
Jens Baggeſen?

O, hør mig, lyd mit Raab. Hvis Du Din Reſt af Ære,
Din Reſt af Gods, Din Reſt af Liv,
Din Reſt af muelig Tidsfordriv,
Du har en Smule kjær, lad dette Galſkab være!
Anmeld, ſom Trykfejl, i Dannora
Hvad Du har yttret om min Pen!
Og gjør det ſnart! thi Den og Den
Har hviſket mig i Øre (trods min Thora)
Der er Periculum in mora,
Da, hvor jeg nu mig vender hen,
I Kritikens Morgenrøde
Parnaſſets Borgervagt marſerer mig imøde,
Til hvilken, ſiger man, der ſnart ſkal ſtøde
Et dobbelt Vægterkorps af Levende og Døde,
Der viſt faaer Bugt med mig, om ej med den —
Da jeg i Roberiets Rige
Har mod mig alt det Borgerlige
Ej blot for Foden Bække; men
Lidt længer ude Strømme og Paſſaten:
Borgmeſtren nemlig ſelv og Magiſtraten,
Og endelig tilſidſt, om ikke hele Staten,
Om hvis til Spaaſen rede Pen
Alt Morgenſtjernerne ſtaae ſamtlig i Geledder.
Sadl altſaa hurtig om! — dog nej
Det veed jeg, brave Sandheds Ridder,
Det kan Du ej.
Sadl af, og ſæt Dig ned, hvor mangen Ven alt ſidder,
Bag Gjærdet, ſkjult i denne Hurlumhej.
Lad mig, ſom dog ufrelſelig, alene

Med deres Morgenſtjerner.
At jeg min Undergang imødeſeer
Og leer, bør ikke friſte Dig til lige rolig Svømmen
I denne Tidens usle Flod mod Strømmen.
Hvad ſkader det ifalb en Digter ſkeer
Lidt Uret af og til i virkelige Livet?
Ham blev i Nydelſer, ſom Ingen ſeer,
En rigelig Erſtatning givet. — —
Men Du, der ej, ſom jeg (ſkjønt ynket af de Ni),
Ved Himmeltaflet alle Dage
Kan leve højt af Suppefantaſie
Med drømte Marveboller i
Og indbildt Harefteg og digtet Mandelkage,
Beruuſt af den Parnasſets Druefliim,
Hvoraf Du her en lille Dryp kan ſmage
Paa Riim,
Du, der kun holder aandig Huus i Proſe,
Og gav ſom Dyrker af Minerva ſlip
Paa Spiisning i Apollohoffets Roſe,
Du, ſynes mig, bør ſikre Dig mod Glip
Af al optænkelig Belſignelſe herneden,
Ved klogelig, at holde Dig
I denne Krig
Paa ſjællandſk Grund, ſaa langt fra mig —
Indtil min Død har ſluttet Freden.

Baggeſen.

XXIX.

Sang til Nyerup paa Hans 70de Aars Fødselsdag, den 12te Marts 1828.

Paa syvti fulde Aar Du seer da nu tilbage,
Med Selvtilfredshed Du Din Idræt skue kan.
Med almengavnlig Daad Du mærked Dine Dage.
I alle Forhold stod Du som en sjelden Mand.

I Skrifter mangefold Du Lys og Kundskab spredte,
Ja Du Dig har opreist saa mangt et Monument.
Af Saga elsket høit, Dit Navn Du vidt udbredte;
Det stedse blomstre vil, imens der læses Prent.

Med Beredvilligheed Du i de store Sale
Vejledte Videlyst til Videnskabers Vælde.
Din rene Nidkjærheed vi aldrig saae at dale,
Hvormed Du virked gjævt til værdig Stræbens Hæld.

At Du en Fader var for tusindtals Studenter,
Derom er Vidnesbyrd i deres Kjærlighed.
Din huldе Hjelpsomheed har baaret rige Renter:
Trindt i Dit Fædreland Du takkes paa hvert Sted.

I stille huslig Kreds Du er den Ømme, Blide.
Som Ven Du trofast er; jeg Saadan kjender Dig.
End længe, Nyerup, karst Du gaae ved Venners Side!
End længe leve Du paa Livets Glæder riig!

XXX.

Sonet.

Efter Petrark.

Hører jeg i Lunden Fuglens Triller,
Blades Raslen i den milde Luft,
Hører jeg, hvor Bækken ſagte triller,
Surrende imellem Blomſterduft,

Sidder jeg og ſynger nu og græder,
Over Lauras ſtille Gravhøj her,
Nu for mig en himmelſk Engel beder,
Laura det, begrædte Laura er.

„Sig, hvi Længſel hver Din Fryd afbryder?
Hvi min kjæreſte, min bedſte Ven,
Fra Dit Øje Sorgens Taarer flyder?

For den Herliggjorte græd ej, Ven!
Om mit Øje Jordens
Straaler for det Glands af Himmelen.

XXXI.

Tre Epiloger, fremſagte paa et privat Theater 1807.

1. Efter Komedien Brandſkatten.

Saa Bladet ofte plubſelig ſig vender.
I Sorg begyndt, i Fryd ſig Dagen ender.
Et Øjeblik opfylder aarlang Bøn
Og yder trofaſt Kjerlighed ſin Løn.

Saa Falſkhed tidt i egen Snare løber
Og for ſin Ubaad Skam og Nag kun kjøber;
Saa vorder Hovmods Træl i Nøden myg;
Saa gaaer ved gammelt Venſkabs Haand man tryg.

See dette Stykke ogſaa har Moraler,
Det Dydens Sejr og Laſtens Fald afmaler,
Dog for Moraler, Venner, ville vi
Ej byde Dem at ſee vort Fuſkeri.

Har, ihvorlidt, Dem dette kunnet more;
Har deri De vor Stræben kunnet ſpore,
At tækkes og fornøje ædel Kreds,
Da er' med vort Forſøg vi veltilfreds.

2.

Kun Lyſten til Thalias ſkjønne Kunſt
Har os forført end et Forſøg at øve;
Og Hædrede! kun Eders ædle Gunſt
Har Overbærelſe os tordet love.
For ældſte Meſter tidt det ſees at glippe;
Hvad tør af Ynglinger man vente da?
Erfaren Skipper ſtrandet tidt paa Klippe;
Hvor ſlap den Uſovante da derfra?
Men ſtrandede vi end, dog ſtedſe ſød
Skal os den Trøſt ubi vort Skibbrud ſmage,
At vi modtoge dette Skjæbnens Stød,
Idet vi ſtræbte Eder at behage.

3.

Snart Vaaren med ſin ynderige Krands
Til Landets huldе Glæder os indbyder.
Naturen da beſejrer Kunſtens Sands,
Og ſelv Thalias Trylleri ej fryder.

Dog end er Aftenſtunden kold og raa,
Og Vintrens ſkarpe Spor endnu man ſkuer.
Thi vove vi igjen engang at gaae
Til Altret, ſom i Muſens Tempel luer.

Den Røgelſe vi ydmyg lagde der,
Vor Id Gudinden at behage;
O maatte den og Eder være kjær,
Vor Villje, Ædle, I for fuldeſt tage.

XXXII.

Ved Andreas Irenius Ravns Grav.

Bort fra Huſtru, Børn og Venner rev
Brat Dig Døden, midt i Kraftens Alder.
Dog ej uberedt Du kaldet blev.
Rede er den Ædle, naar Gud kalder.
Ja, min Ravn! ſom Faa Du ædel var.
Blid, oprigtig, hjelpſom, faſt, beſkeden.
Religionens Præg Din Vandel bar;
Moden var Din Aand for Evigheden.

XXXIV.

Sang for Danmarks Krigerſtand, paa Skydebanen 1814.

Der var engang en tapper Mand —
Hans Navn vi Alle kjænde —
Kong Valdemar, Kong Knud var Han
Saa kjær til Livets Ende.
Et Barn trint om ſit Fædreland,
Han for dets Ære flammed;
Og, lige bold paa Jord og Vand,
Med dobbelt Krands Han brammed.

Den Herre bygged Axelhuus,
At frede Sjølunds Strande,
Hvor nu, opløftet fra ſit Gruus,
Dankongens Slot maa ſtande,
Sex Sekler og et halvt henrandt,
Og vælbig heden reve;
Men Heltens Navn for ſtærkt de fandt;
Hans Laurbær endnu leve.

De Krandſe, Han ſig efterlod,
Til Stordaad at belønne,
De ere herlig Prits for Mod,
Og Begge lige ſkjønne.
Den ene Ranzauſk Høvdingpar
Sin Id har værdig fundet;

Niels Juel og Tordenſkjold ſaa har
Den Anden ſig omvundet.

Ihvorſomhelſt Du ſtaaer ſom Mand,
Du Kampens Maal kan vinde!
Paa vilden Hav, paa tamme Land
Sig Krandſen lader binde.
Thi blomſtre højt hver tapper Mand,
Hver Helt paa Jord og Bølge!
Højt blomſtre Danmarks Krigerſtand!
Et evigt Held den følge!

XXXV.

Peter Chriſtian Abildgaards Minde.

(Affunget ved Morten Brünnichs Jubelfeſt paa Skydebanen den 29 September 1819.)

Hvor Mænd forſamleb ſig, at hylde
Naturens ældſte Præſt i Nord,
Et Mindebæger bør de fylde
For Iſiss Ven, ſom heden foer.

Hvor højen Jubeltone lyder
Til Brünnich, vi end blandt os har,
Et Længſelsſuk fra Barmen bryder
For Abildgaard, ſom blandt os var.

Med lyſeſt Aand, med ſkarpſynt Øje
Det Heles Gang Han ſpejdede grandt.
Han ſaae det Dybe, ſaae det Høje,
Og allesteds Han Visdom fandt.

Til Kundſkabs Straaler vidt at ſprede,
En Hæderskreds Han kaldte frem.
De ſyge Dyr ulindred lede;
Et Frelſens Huus Han reiſte dem.

Men Iſis og Hygæas Yndte
Og Suadas Hjerte var saa kjær;
Den ædle Statsmands Pris forkyndte
Han, ſom vor Bernſtorff var det værd.

O Abildgaard! Dit Minde brammer
Med en tredobbelt herlig Krands.
Paa Danmarks Stjernehimmel flammer
Dit Navn i reen, i evig Glands.

XXXVI.

Kollegiernes og Magiſtratens Skaal.

For Skydeſelſkabet 1819.

Mel. Lad Statsmanden Natten bortlænke.

Mangfoldigſte Nytte udbreder
Det viſtnok for Rige og Land,

Naar Statsmanden ponſer og ſveder,
Og raader det Bedſte, han kan.
Men Alt har ſin Tid her paa Jorden,
At ſorge for Landet har ſin.
Det ſtundom er og i ſin Orden
At tænke kun paa ſit Glas Viin.

At ſtyre Retfærdigheds Pleje
Og vaage for Danrigets Boe,
Og Handelens Tarv at afvejе,
Og haandhæve Tryghed og Ro,
Gav Adkomſt til Egelovs Hæder.
Men Alting en Maade dog har.
Paa Hjerte for Vingudens Glæder
Selv Cato Exempel os var.

Men derfor vi dog ej bør glemme,
Ved ſkummende Bæger vor Gjeld,
Til Tak vi en Skaal bør iſtemme
For dem, ſom berede vort Held.
De Mænd, ſom Monarken bød give
Ham Raad til vort Dannemarks Flor,
De nyde alt Godt her i Live!
De ſildig forlade vor Jord!

XXXVII.

I Anledning af min Syſterſøn Peter Georg Beyers Konfirmaſion og min Syſterdatter Valida Auguſta Beyers Daab d. 9 Oktober 1814.

En dobbelt Feſt i Dag os fryder;
Religionen vied den.
Alvorligglad fra Hjertet lyder
Vor Priis derfor til Himmelen.
Beſjælet af Euſebia
Vor Sang er et Halleluja.

Vor Peter Georg i Herrens Tempel
Sin Eed har ſvoret Dyd og Tro.
Hans Vandel vorde lyſt Exempel!
I Barmen throne himmelſk Ro!
Som Søn og Broder os ſaa Kjær,
Gaae frem, vor Ven! lyksalig vær!

I Chriſtnes Samfund vi den Spæde
Højtidelig optage ſaae.
Maa Hende Sundhed, Kraft og Glæde
Med Sandhed Navnet ſtedſe ſpaae.
Bliv Dine Syſtre, Brødre liig,
Paa Kjærlighed og Fromhed riig!

Held Dig, Du ædle Par, ſom kjender
I huldе Hjem et Froſinds Værd!

Om Skjæbnen end ſin Torden tænder,
Dens Slag afvæbner husligt Hæld.
Qvartſelet alt er ſvundet hen.
Lev lykkelig et nyt igjen!

Og Du vor gamle Bedſtemoder,
Som er ſaa glad ved Dines Fryd,
Som lever i de mange Yoder,
Og Dig bør Deel i Jublens Lyd.
Dig Oldemoder ſnart vi ſee!
Det høre Gud! Det ſkee! Det ſkee!

XXXVIII.

Ved min Svigerinde Marie Axholms Grav,

den 15 Januar 1811.

Uſkylds Engel, elſkelig og ſkjøn og blid
Svævede Hun hen ad Jorden.
Dejlig var den Huldes korte Blomſtringstid.
Ak! da nedſlog Dødens Torden.

Hun er nu for hver en jordiſk Jammer fri.
Hisſet ſkal Hun aldrig græde.
O, men Meget, ræbſomt Meget tabte vi!
Udſlukt blev vort Haab, vor Glæde.

Gode Gamle, ſaa var bedſteſt Malurt da
Gjemt for Dig til Banens Ende.
Troſt Dig, Gamle, ſnart gaaer ogſaa Du herfra
Snart Du hisſet favner Hende.

Arme Moder! Vant til Skjæbnens tunge Stød,
Vented Dig og denne Smerte.
Din Marie i sin favre Vaar er død.
Bruſtet er det bedſte Hjerte.

Vemodsfulde vi ved Graven ſtaae,
Stirrende mod Evigheden;
Høit i Stjerners Kreds vor Trøſt vi ſøge maae;
Ikke findes den herneden.

XXXIX.

Ved min Broder Frederik Bariſten Høſts Jordefærd. 1815.

Hurtig gik Du til den lange Slummer,
Held Dig! Du er fri for Livets Kummer,
Jordens Jammerſyn ei længer ſeer,
Sover rolig, vaander Dig ej meer.

Og dog rinder ſtrid min bittre Taare,
Kjære Frederik! ved Din ſorte Baare.
Gode Yngling! Ak jeg kjændte Dig,
Derfor ſørger jeg ſaa bitterlig.

Hænder maa vor gamle Moder vride.
Atter ſkal Hun Vemodskampen ſtride;
Hendes Sidſtefødte Døden ſled
Bort fra Hende, nær ved Banens Meed.

Aabent for al fremmed Fryd og Smerte,
Reent for Had og Avind var Dit Hjerte.
Glad Du hjalp foruden Gjengjeldskrav;
Venskab styrted Dig bradt i Din Grav.

Varmt Du føled' for det Skjønne, Høje.
Over Stjernen hæved sig Dit Øje.
For en bedre Verden blev Du til;
Thi bag Død og Grav Du blomstre vil.

Tak for hver en Time her i Livet,
Hvert et Brodersmil, Du mig har givet.
For Dit Venskab, Tak, bortrevne Ven!
Nu farvel, indtil vi sees igjen!

XL.

Ved Grosserer Ole Lunds Opkomst fra en farlig Sygdom.

Hungers og Nøgenheds Søn, som, Ædle! Du mætted og klædte,
Nys til sin Velgjørers Seng ængsteligt stirrede hen,
Og i anraabende Suk Han Skjæbnens alvældige Herre
Bad, at til Lidendes Trøst Livet forundtes Dig end.
Held Ham! Hans Bøn er opfyldt. End længe iblandt os Du vandre,
Spredende Frelse og Held, signet i Kummerens Vraa!

XLI.

Ved min Svoger Peter Lorenz Opholms Jordefærd. 1815.

Saa ſkulde da ſaa ſnarlig jeg igjen
En Broder ſee i Døden ſegne hen!
Saa ſnarlig da min Peter, Fromme, Huldе,
Vor Syſter Du i Graven følge ſkulde!

At Ynglings Liv, ſom Oldings ſlukkes ud,
Af Støvet ej kan fatte Almagts Bud,
At Graven er kun Vej til ſalig Glæde —
Det veed jeg vel, dog Taarer Kinden væde.

Du var dem værd, ja Du var Taarer værd.
Hvor kjærligsom, hvor himmelblid Din Færd!
Din bedſte Fryd var den, at Andre fryde,
Og Hælſot ſelv paa den ej kunde brydе.

En elſket Brud forgjæves kaldte Dig
Til Liv igjen! Hun blev ulykkelig.
Din Moder nu er ſønneløs paa Jorden.
Af ſkjønne Drøm Hun haardt er vækket vorden.

Men Zebaoth en tidlig Hjemgang bød;
Hallelujah! Lyd højt i Liv og Død!
Thi vinker Gud ad Unge og ad Gamle!
Et Blink af Ham igjen os ſkal forſamle.

XLII.

Blomſterkrandſen.

Efter Franzèn.

Hvor Deres Kjoles Krands, min Frue, dog charmerer,
Langt meer end den Buket, ſom Deres Datter bær!
Thi Blomſter venter man at ſee, hvor Vaaren er;
Men ſeer man Vintren klædt i Roſer, det frapperer!

XLIII.

Soſie til ſin Moder.

Efter Franzèn.

Det ſnurrigt er, min ſøde Moder!
At hver en Gang i Strid jeg var
Med Ammen eller med min Broder,
Beſtandig jeg havt Ret dog har!

XLIV.

Hjemmegjort.

Efter Franzèn.

A. Hvor herſker Yppighed! Nu neppe Meſterinden
Her hjemmegjort vil bære meer.

B. Tilgiv mig, ſelv Juſtitsraadinden.
I Hendes Anſigt man det ſeer.

XLV.

Under Koszciuskos Billede.

Efter Franzèn.

See i den Lidende her Koszciusko Polakken den Sidſte!
Ej af Hans Lænker og Saar; ej af Hans qvæſtede Krop
Finge Hans Træk dette Smertens Udtryk, ikkun af Tanken,
At Han lever endnu efter ſit Fædreneland.

XLVI.

Gravſkrift.

Efter Samme.

Gaae, gaae min Ven! og ſiig mig blot:
Sov godt!

XLVII.

Sang ved Nyerups Studenterjubileum.

Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder,
Som over Videnſkabens Søn
Sit Faderblik udbreder!
Deſpoten kun har Mørkhed kjær;
Kun Han for Sandhed Rædſel bær.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

I Axelſtad et Tempel ſtaaer,
Hvor Sandheds Fakkel brænder,

Som ſnart halvfjerdehundred' Aar
Sit Straalelys udſender.
Udød'ligt, herligt Mindet er
Af mangen Præſt i Templet her.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

I Arelſtad en Bygning ſtaaer
For hundrede Studenter.
Den nu alt i tohundred Aar
Sig rigelig forrenter.
Af mangen en dens Fosterſøn
Har Landet høſtet Frugt ſaa ſkjøn.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

I Arelſtad man Sale ſeer
Paa Kundſkabs Kilder rige.
De fyldes ſtedſe meer og meer
Med Skatte uden Lige.
Fra dem i Landet vidt og brebt
Blev mangt et Visdoms Sædkorn ſprebt.
Den Konge Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

Vor Fredrik ſkuer faderlig
Til Videnſkabens Sønner;
Fortjeneſten ſaa naaderig
Med Hæder Han paaſkjønner.

Miskjændt, forfulgt trint om paa Jord,
Fandt Lys og Sandhed Fred i Nord.
Vor Frederik Tak og Priis til Løn,
Som Lys og Sandhed freder!

XLVIII.

Sang paa H. M. Dronning Marie Sophie Frederikes og Kronprinsesse Carolines Fødselsdag 1826.

Naar Dannisheds Fyrstinden pryder,
Naar Hendes Smil er Himlens Tolk,
Naar Visdom leder Hendes Dyder,
Held Dig, da Drot! Held Dig, da Folk!
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Du for Din kongelige Mage
Berebte Livets bedste Lyst.
Du i de lyse, mørke Dage
Vor Frederik gav Glæde, Trøst!
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velsignet, Dannerdronning, vær!

Et Mynster Du hver Moder stilled,
Cornelia i Thronens Pragt.
Du er de huldе To et Billed
Paa hvad som adler Kongemagt.

Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velſignet, Dannerdronning, vær!

Din Moderømhed ene ligne
Dit Hjertes Flammer for Dit Land.
„Gud, Herren Dannemark velſigne!“*)
De Ord ej glemmes ſkal af Dan.
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velſignet, Dannerdronning, vær!

Din lyſe Aand har gjennemgrundet
Den underfulde Skjæbnens Gang!
Med Kronens Glands har Du forbundet
Den dybe Tænkers ſtolte Rang.
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velſignet, Dannerdronning, vær!

Maria! her i feſtlig Klynge
Din Dag har ſamlet os til Fryd.
Hvert Aar, hver Dag, Dit Liv forynge!
Vær længe Danas Held og Pryd!
Thi gjalde højt vor Jubel her:
Velſignet, vor Maria, vær!

*) Saaledes ſkrev Hendes Majeſtæt paa en Rude paa Frederiksborg Slot.

XLIX.

Til min Broder, Lieutenant Andreas Petrus Høst, i Schlesvig, den 28 December 1813.

Saa skal da snart den store Time slaae,
Som byder blodig Kamp at staae,
Som Dig, min Ven, og Dine brave Iyder,
At trodse Død for Land og Konge byder.

Glad veed jeg, Kraft I have i Jer Arm
Og glad jeg kjænder Modet i Jer Barm.
At Valden selv for Kraft og Mod maa vige,
Kan ogsaa Danmarks Krønike os sige.

End ej er glemt hin gamle stolte Dag,
Da Venden følte Iydens tunge Slag.
En Grav fandt tusind Fiender rede
Paa Lyrskovs evig mindestore Hede.

Ved Svarteraa en Haandfuld Danske stod;
Den skulde trædes ned med Hestefod.
Ser, Syv mod Een! Dog Svenskен saaes at flygte
Og vidne saa: Ej Danske Tallet frygte.

Sit Navn ej Nutids Cimbren sveget har;
Den Sag er alt af Prøver soleklar.
Og Danas andre Sønner ved Hans Side
Ham lig for Konge, Land og Arne stride.

De ſtride for en god, en ædel Sag;
De ikke gaae ſom Hyrlinger i Slag.
For elſket Drot paa Dannerkonges Sæde
Mod Liſt og Vold i Kamp de trøde.

Viſt bløder Hjertet, Ven, naar Sjælen maler ſig
De mange Ædlinger — blandt d e m maaſkee og Dig,
Som Offre ſtrakte hen for Herſkeſygens Ranker;
Naar jeg vort Land blodſtrømmende mig tænker.

Men — ſ a a kun Danmarks Selvſtand frelſes kan;
I Ulivskamp Soldaten teer ſig Mand.
Hver ſaaret Helt af Hjelp og Tak omgives;
Hver falden Helt i Mindets Bog indſkrives.

Guds Haand med Dig! Spred Død i Fiendens Lejr!
Snart Hæderfred os vorde kjøbt med Sejr!
Og ſnart, min Ven, vi her modtage
Dig i vort længſelfulde Favn tilbage!

L.

Kjøbenhavn den 12 Januar 1814.

A t t e r D a g ſkal Mørket bryde,
Straale over Nor og Dan.
Høje Norne huldt ſkal byde:
Hæv Dig, T h o r s og B a l d u r s Land!

Ja! vort Danahjem ſkal hæve
Sig trods Fjendens Vold og Svig.
Lumſkhed, Ondſkab ſkulle bæve;
Da ſkal Avind harme ſig.

Dannerfolk! Du gik ſaa ſtille,
Driftig, ærlig, taalig, tro.
Ingen Du fornærme vilde,
Ønſked for Dig Selv kun Ro.

Prøvet Du beſtod Din Prøve.
Kun Din Kjækhed ligned ſig.
Ingen, Ingen kunde røve,
Om alt Andet, Æren Dig.

Derfor ſkal i Tidens Fylde,
Naar afbruſet Stormen har,
Kroniken Din Idræt hylde,
Himlen atter ſmile klar.

Ved Gjennemlæsningen af mine Erindringer finder jeg, at jeg ej nok har omtalt nogle, og det af mine mest fortjente, Venner og Velyndere. Om dem derfor et Par Ord.

Holst, nu Kammerraad, min Barndoms Ven, ligesom Hans Fader, Faktor ved Handelen i Marokos, havde været min Faders Ven. Holst er en Mand af et udmærket Hoved, og en fri Tænker. Jakob Bohmes Lære har Han studeret. Af dyrisk Magnetisme og af Homoopathie er Han en Tilhænger. Hans Karakteer er Redelighed og Retsind.

Etatsraad Bagger, tilsidst Borgemester i Kjøbenhavn, var til sin Død En af mine hjelpsomste Velyndere. Han besad ægte Humanitet og strædte ved hver Lejlighed at undgaae Alt hvad der kunde fortredige, idet Han omhyggelig udbredte alt det Gavn, Han formaaede. Hans Kone var Syster til Etatsraadinde Thaarup, et agtværdigt Systerpar. Med Ham maa ikke blandes Justitsraad Bagger, Politirets Justitiar i Kjøbenhavn, en dygtig Embedsmand, som døde i sin kraftigste Alder.

Carl Wilhelm Heber, nu Præst i Svendborg, deponerede med mig, og blev siden Artillerielieutenant; men da Han havde fattet Kjerlighed til en Datter af Apothekeren i Meldorf og af denne Mand faaet Afslag, indtil Han skiftede Stand, studerede Han Theologie. Han var mange Aar Ka-

pellan i Eger i Norge, indtil dettes Skilsmisse fra Danmark. Et lyst Hoved og et ædelt Hjerte. Han er en begavet Taler. Af en Reise, Han for en halv Snes Aar siden gjorde i Italien, kunde man ønske en Beskrivelse.

Endelig maa ej glemmes min værdige, endnu levende, snart 90aarige Fader, Nille Christence Høst.

Af Svenskere har jeg ikke staaet i længere Forbindelse med Nogen end Eberhard Zacharias Munck af Rosenskold, Professor i Lægevidenskaben ved Lunds Høiskole, Ridder af Nordstjernen. Han indførte i Sverige Pestalozzisme og Vaksinasion. Som Hoved for sin adelige Slægt udmærkede Han sig ofte paa Rigsdagen ved almennyttige og frisindede Forslag. I sin politiske Overbevisning har Han stedse været enig med sig selv: en reen Republikaner.

Min ældste svenske Ven Anders Lidbeck døde 1829 i Stockholm, hvor Han opholdt sig, som Medlem af Undervisningskommissionen. Et Hovedtræk i Hans Karakteer var Stræben efter ved hver mødende Lejlighed at glæde og under ingen Omstændigheder at saare.

En anden Lundenser, Matthias Stolz, rev Døden bort i Hans Manddoms fejreste Alder, som Landsbypræst. Miskjændelse af Hans Digtertalent forstemte Ham og lod Literaturen savne de Frugter, den ellers kunde haabet.

Jævnaldrende med de her nævnte Lundboere var Nils Henrik Sjøborg, en af mig prøvet Ven. Han forstod at nyde Livet i knappe Kaar. Med fire Rigsdaler rejste Han fra Stralsund til Berlin. Oldgrandskningen gav Han et Stød fremad og, skjønt ogsaa Han miskjændtes, bragte Han det til at vorde Rigsantikvar, i hvilken Egenskab Han endnu lever i Stockholm.

Den forhen, som bød, anførte Ohrling, lever endnu som Landsbypræst, og min evig uforglemmelige Stenhammar gik ikke heden 1811, men 1799.

Trykfejl.

Side 9	Linie 1	Bugges, læs: Begges.
— 16	— 6	Enchiffreren, l. Talskrivning.
— 32	— 1	Claudius, l. Claudine.
— 64	— 4	Noter, l. Voter.
— 81	— 1	til: Prokurator Lange føies: som siden rejste til Norge.
— 96	— 15	for sin Kjærlighed, l. til Løn for sin Kjærlighed.

Efterſkrift.

Hermed ſlutter jeg diſſe Blade. Jeg ſeer ſelv fuldkommen hvor lidt jeg, af Mangel paa Kilder, har opfyldt endog de billigſte Forventninger, hvor lidet Udbytte den mindſt fordrende Læſer, har vundet. Imidlertid maa jeg dog taknemmelig erkjende den ſkaanſomme Dom, mine mangeaarige Venner og Velyndere, de Herrer Etatsraad Thaarup og Sekreteer Linnge, have værdiget mit Arbejde, det ſvageſte blandt alle, der flød fra min Pen.

De meddelte Bilag m. m. har jeg optaget, dels for at give Vidnesbyrd om nogle Venners Følelser for mig, dels for at levere Prøver af mine Vers.

Jens Kragh Høst.